

Ársreikningur samstæðu

LANDSBANKINN HF. | KT. 471008-0280 | LANDSBANKINN.IS

2020

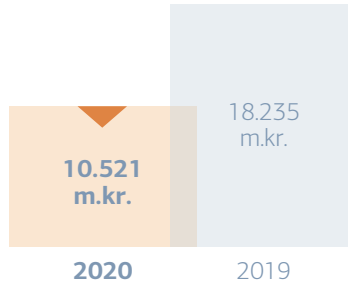
Efnisyfirlit**Blaðsíða**

Helstu niðurstöður	1
Skýrsla bankaráðs og bankastjóra	2 - 6
Áritun óháðs endurskoðanda	7 - 10
Rekstrarreikningur samstæðunnar fyrir árið 2020	11
Heildarafkoma samstæðunnar fyrir árið 2020	11
Efnahagsreikningur samstæðunnar 31. desember 2020	12
Eiginfjárfirlit samstæðunnar fyrir árið 2020	13
Sjóðstreymisyfirlit samstæðunnar fyrir árið 2020	14 - 15
Skýringar við ársreikning	16 - 98

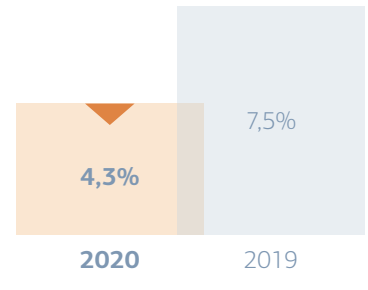
Helstu niðurstöður

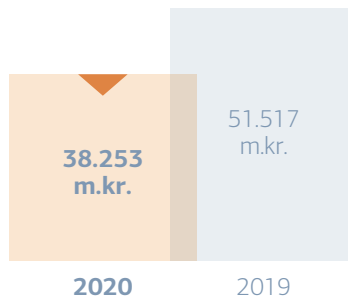
Hagnaður

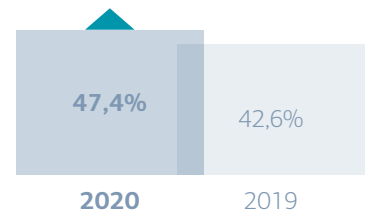
Arðsemi eigin fjár

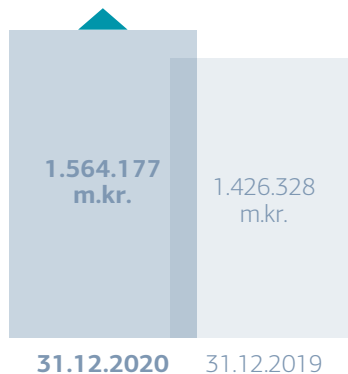
Rekstrartekjur samtals

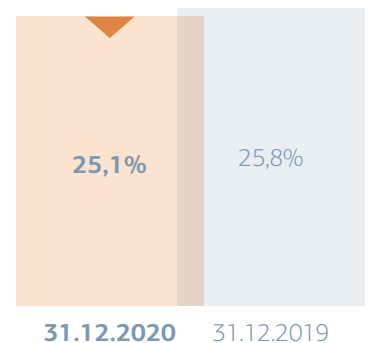
Kostnaðarhlutfall

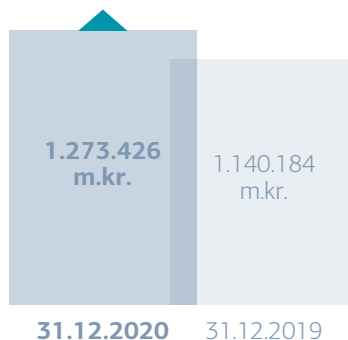
Heildareignir

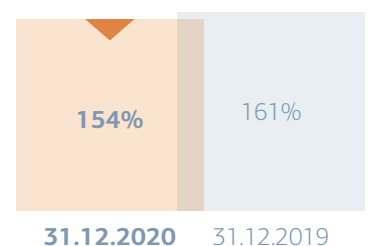
Eiginfjárhlutfall alls

Útlán og kröfur á viðskiptavini

Heildarlausafjárþekja (LCR)

Skýrsla bankaráðs og bankastjóra

Bankaráð og bankastjóri Landsbankans hf. (hér eftir „Landsbankinn“ eða „bankinn“) leggja fram skýrslu þessa með endurskoðuðum samstæðureikningi Landsbankans fyrir árið 2020 sem hefur að geyma samstæðureikning bankans og dótturfélaga hans (hér eftir „samstæðan“).

Um bankann

Landsbankinn er leiðandi fjármálafyrirtæki hér á landi og býður einstaklingum, fyrirtækjum og fjárfestum upp á alhliða fjármálaþjónustu.

Í byrjun nóvember sl. var ný stefna bankans kynnt undir heitinu Landsbanki nýrra tíma. Hún fjallar um þær breytingar sem eiga sér stað í fjármálum einstaklinga og fyrirtækja. Kjarni stefnunnar er gagnkvæmt traust og mannleg sýn á bankaviðskipti. Við setjum ánægju viðskiptavina í fyrsta sæti, leggjum áherslu á traustan rekstur og höldum áfram öflugri þróun stafrænna lausna. Við viljum einfalda fólki lífið með því að gera fjármálin aðgengilegri á sama tíma og við eflum ráðgjöf og fræðslu. Ánægja starfsfólks og árangursdrifin menning styrkir rekstur bankans og skapar tækifæri

Á sama tíma voru kynntar breytingar á stjórnskipulagi bankans sem styðja við þá áherslu að einfalda viðskiptavinum lífið, ásamt því að skapa aukin tækifæri til samvinnu innan bankans. Eftir þessar breytingar eru svið bankans áfram sex: Einstaklingar, Fyrirtæki, Eignastýring og miðlun, Fjármál og rekstur, Áhættustýring og Upplýsingatækni. Þessi svið mynda starfspætti bankans frá og með 1. janúar 2021, en skipulagsbreytingarnar sem slíkar tóku gildi frá og með 1. nóvember sl. Aðrar deildir sem vinna þvert á bankann starfa beint undir bankastjóra í tveimur hópum, annars vegar undir samheitinu Samfélag (mannauður, markaðsmál og hagfræðideild) og hins vegar Regluvarsla og Lögfræðiþjónusta. Fjárhagslegum árangri starfsþátta eru því gerð skil með óbreyttum hætti í árslok 2020 og miðast við fyrra skipulag starfsþátta, þ.e. Einstaklingssvið, Fyrirtækjasvið, Markaði og Fjárstýringu. Dótturfélag bankans, Landsbréf hf., sem sérhæfir sig í sjóða- og eignastýringu, fellur undir starfsþáttauppgjör Markaða. Rekstrarárangur einstakra starfsþátta hefur verið birtur í innri og ytri reikningssskilum samstæðunnar.

Rekstur ársins 2020

Hagnaður samstæðunnar fyrir fjárhagsárið 2020 var 10.521 milljón króna, samanborið við 18.235 milljónir króna árið 2019. Virðisrýrnun útlána og krafna jókst töluvert á milli ára og nam 12.020 milljónum króna, samanborið við 4.827 milljónir króna árið áður. Þessa skörpu aukningu í virðisrýrnun útlána má rekja til þeirra aðstæðna sem hafa skapast í kjölfar COVID-19-heimsfaraldursins sem nánar er rakið í skýringu 4 í ársreikningnum. Arðsemi eigin fjár eftir skatta var 4,3% samanborið við 7,5% árið 2019 og hlutfall kostnaðar af tekjum var 47,4% sem er nálægt 45% markmiði bankans. Hreinar vaxtatekjur námu 38.074 milljónum króna og hreinar þjónustutekjur námu 7.638 milljónum króna. Hreinn hagnaðar af fjáreignum og fjárskuldum á gangvirði, sem hafði verið hár árið áður, dróst saman um 3.736 milljónir milli ára. Laun og launatengd gjöld eru tiltölulega stöðug milli ára og námu 14.767 milljónum króna. Meðalfjöldi ársverka á árinu var 921, samanborið við 950 árið 2019.

Eigið fé samstæðunnar nam 258.255 milljónum króna og heildareignir námu 1.564.177 milljónum króna í árslok 2020, og jukust um tæpa 138 milljarða króna á árinu. Vöxt heildareigna má einkum rekja til aukinna útlána til einstaklinga, en þau jukust um 124 milljarða króna á árinu, eða um 26,5% milli ára. Eiginfjárhluftall samstæðunnar samkvæmt ákvæðum laga um fjármálafyrirtæki var 25,1% í árslok 2020, samanborið við 25,8% í árslok 2019. Eiginfjárfkrafa bankans lækkaði úr 20,5% í 18,8% frá árslokum 2019 til ársloka 2020, sem skýrist af lækkun á sveiflujöfnunarauka á innlendar áhættuskuldbindingar úr 1,75% í 0%, en var að öðru leyti óbreytt.

Fjármögnun

Stærstur hluti fjármögnunar bankans eru innlán frá viðskiptavinum. Heildarinnlán voru 793 milljarðar króna í lok árs 2020, að mestu leyti óverðtrygð og óbundin, en af heildarinnlánum voru verðtrygð innlán 126 milljarðar króna. Innlán frá viðskiptavinum jukust í heild um 86 milljarða króna, eða 12,1% á milli ára.

Fjármögnun bankans á markaði hefur einkum verið í formi EMTN-skuldabréfaútgáfu á alþjóðlegum markaði og útgáfu sértrygðra skuldabréfa og víxla á innlendum markaði. Bókfært virði þessarar fjármögnunar jókst í heild um 47 milljarða króna á árinu 2020. Munar þar mestu um útgáfu sértrygðra skuldabréfa, sem jókst um 49 milljarða króna á árinu, en sértrygð skuldabréf eru orðin mikilvægari hluti af fjármögnun bankans í takt við vaxandi markaðshlutdeild í íbúðalánunum.

Bankinn hélt áfram að gefa út óveðtrygð skuldabréf á erlendum markaði á árinu 2020. Þann 19. febrúar 2020 tók bankinn endurkaupatilboðum að fjárhæð 300 milljónir í óveðtrygðan skuldabréfaflokk bankans að fjárhæð 500 milljónir evra sem er með föstum 1,625% vöxtum með lokagjalddaga í mars 2021. Þann 20. febrúar 2020 lauk bankinn við útgáfu á nýjum flokki óveðtrygðra skuldabréfa til 4,25 ára að fjárhæð 300 milljónir evra, eða jafnvirði 46.830 milljónir króna í árslok, með lokagjalddaga í maí 2024 og bera skuldabréfin fasta 0,50% vexti. Skuldabréfin voru seld á kjörum sem jafngilda 83 punkta álagi á miðgildi vaxtatilboða í vaxtaskiptasamningum á markaði.

Þann 14. október 2020 lauk bankinn við útgáfu óveðtrygðra skuldabréfa með breytilegum vöxtum til þriggja ára að fjárhæð 500 milljónir norskra króna, eða jafnvirði 7.463 milljónir króna í árslok, og 500 milljónir sænskra króna, eða jafnvirði 7.786 milljónir króna í árslok. Skuldabréfin eru með 155 punkta álagi á þriggja mánaða millibankavexti í norskurum og sænskum krónum.

Bankinn hefur undanfarin ár jafnframt gefið út víxla á innlendum markaði en ákvað að hætta því tímabundið í byrjun árs 2020. Engir víxlar eru því útistandandi í árslok 2020.

Fjármögnun (framhald)

Þann 24. apríl 2020 tilkynnti alþjóðlega lánshæfismatsfyrirtækið S&P Global Ratings um lækun á lánshæfismati bankans fyrir skuldbindingar til lengri tíma, en breytti um leið horfum úr neikvæðum í stöðugar. Lækkunin nemur einu þrepi og er lánshæfismat bankans því BBB/A-2 með stöðugum horfum. Í rökstuðningi S&P er vísað til lækkunar í mati á horfum fyrir bankakerfið á Íslandi (e. industry risk) sem stafar af minni efnahagssumsvifum í kjölfar heimsfaraldurs COVID-19 sem leiðir til þess að grunnur að lánshæfiseinkunn (e. anchor) banka með starfsemi á Íslandi lækkar um eitt þrep. Stöðugar horfur í lánshæfismati bankans byggja á því mati S&P að bankinn standist afleiðingar efnahagslæggðarinnar með því að viðhalda sterkri eiginfjárstöðu og góðri fjármögnunar- og lausafjárstöðu. Í tilkynningunni kemur jafnframt fram að Landsbankinn njóti hærri markaðshlutdeildar og heldur meiri skilvirkni í rekstri en innlendir samkeppnisaðilar. Þá kemur fram að bankinn sé framarlega á sviði stafrænnar þróunar og standi framar mörgum öðrum evrópskum bönkum í undirbúningi vegna áhrifa tækniþróunar á bankaþjónustu.

Þann 15. janúar 2021 birti alþjóðlega matsfyrirtækið S&P Global Ratings lánshæfismat fyrir sértryggt skuldabréf útgefið af Landsbankanum og hljóta sértryggt skuldabréfin lánshæfismatið A- með stöðugum horfum. Lánshæfismat sértryggt skuldabréfa bankans er tveimur þrepum fyrir ofan lánshæfismat bankans sjálfs. Þetta er í fyrsta sinn sem alþjóðlegt matsfyrirtæki gefur út lánshæfiseinkunn fyrir sértryggt skuldabréf íslensks banka. Gott lánshæfi skuldabréfanna endurspeglar traustan rekstur bankans og sterka lagaumgjörð um sértryggt skuldabréf á Íslandi.

Almennt má segja að COVID-19-heimsfaraldurinn og aukin óvissa um áhrif hans á rekstur og efnahag bankans hafi ekki haft marktæk áhrif á fjármögnun bankans, hvorki til skamms eða langs tíma. Sem merki um það hafa innlán aukist umtalsvert á árinu 2020. Bankinn hefur einnig verið reglulegur útgefandi í innlendum markaði og jafnframt farið í tvær útgáfur erlendis, eins og að framan greinir.

Áhættuþættir

Áhætta bankans á liðnu ári var að mestu innan áhættuvilja bankans sem samþykktur er af bankaráði. Mælikvarðar útlánaáhættu fóru aðeins umfram áhættuvilja á árinu sem skýrist sérstaklega af versnandi stöðu fyrirtækja í ferðaþjónustu sem hafa lent í erfiðleikum vegna COVID-19 og aukinni óvissu í efnahagsmálum. Eiginfjárlutfall bankans er áfram sterkt, eða 25,1%, og töluvert umfram eiginfjárkröfu bankans, sem er 18,8%. Lausafjárstaða bankans á heild, í erlendum myntum og í einstökum myntum, er góð og umfram lögbundin mörk. Hlutfall heildarlausafjárþekju var 154% í árslok, 105% í krónum og 424% í erlendum myntum. Þá er markaðsáhætta áfram vel innan áhættuvilja.

Bankinn hefur á síðustu árum lagt áherslu á að uppfæra og viðhalda viðbúnaðaráætlunum. Í febrúar 2020 var búið að uppfæra helstu viðbúnaðaráætlanir bankans með tilliti til farsóttu og fjöldaforra. Stjórnendur voru því viðbúin þegar til þess kom að virkja áætlanir vegna heimsfaraldursins. Frá mars 2020 hefur meirihluti starfsfólks bankans unnið utan hefðbundinna starfsstöðva án þess að það hafi haft verulega hamlandi áhrif á starfsemi eða þjónustu bankans.

Útlánaáhætta jókst á árinu 2020, einkum vegna þess að líkur á vanefndum viðskiptavina bankans, þá aðallega fyrirtækja í ferðaþjónustu, hækkuðu. Bókfært virði útlána jókst um 133 milljarða króna árið 2020 sem jafngildir 11,7% vexti á milli ára. Útlánavöxtur er að langmestu leyti tilkominn vegna aukningar á íbúðalánum til einstaklinga, sem nam 126 milljörðum króna. Sjávarútvegur er áfram stærsta einstaka atvinnugreinin í lánasafni bankans, en útlán til sjávarútvegs hækkuðu á árinu um 28,4 milljarða króna sem skýrist af nýjum lánveitingum að hluta sem og veikingu krónunnar, en flest útlán í sjávarútvegi eru í erlendum myntum. Hins vegar hefur aukin óvissa um efnahagshorfur vegna COVID-19 haft neikvæð áhrif á eftirspurn fyrirtækja í öðrum atvinnugreinum eftir lánsfé. Aukin framlög vegna virðisrymnunar útlána, sem nema 7,2 milljörðum króna milli ára, eru að mestu tilkomin vegna hækkunar á væntu útlánatapi í áhættustigum 1 og 2 og að miklu leyti vegna lána til fyrirtækja í ferðaþjónustu.

Innra mat bankans á eiginfjárbörð var 110 milljarðar króna í árslok 2020 og hækkaði um 11,8 milljarða króna á milli ára. Hækkunin felst aðallega í aukinni eiginfjárbörð vegna útlánaáhættu sem nam 10,4 milljörðum króna. Engar verulegar breytingar voru gerðar á aðferðafræði bankans við innra mat á eiginfjárbörð á árinu. Áhættugrunnur bankans (e. REA) hækkaði í takt við útlánavöxt á árinu og var hlutfall eiginfjárþarfar af áhættugrunni 9,8% í lok árs, samanborið við 9,6% í árslok 2019.

Greint er nánar frá áhættu- og eiginfjárstýringu samstæðunnar í skýringum við samstæðureikninginn og Pillar III áhættuskýrslu bankans fyrir árið 2020, en bæði eru gefin út samtímis og eru aðgengileg á heimasíðu bankans, www.landsbankinn.is.

Eigið fé

Reglur um eiginfjárkröfur eru annars vegar settar í íslenskum lögum og reglum og hins vegar af Fjármálaeftirliti Seðlabanka Íslands (Fjármálaeftirlitið). Grunnurinn að skilgreiningunni á eiginfjárbörð er tilskipun og reglugerð Evrópusambandsins um eiginfjárbörð og varfærniskröfur (CRD IV og CRR). Bankinn metur árlega eiginfjárbörð sína út frá innra matsferli fyrir eiginfjárbörð (e. ICAAP) og eru niðurstöðurnar yfirfarnar af Fjármálaeftirlitinu í sérstöku könnunar- og matsferli (e. SREP).

Til viðbótar við lágmarkskröfu um eiginfjárgrunn ber bankanum lögum samkvæmt að viðhalda tilteknum eiginfjárukum sem ákvarðaðir eru af Fjármálaeftirlitinu, eftir atvikum að fengnum tilmælum frá Fjármálastöðugleikaráði.

Þann 23. desember 2020 var með reglugerð nr. 1544/2020 innleidd í íslenskan rétt reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) nr. 2020/873 um breytingu á reglugerð (ESB) nr. 575/2013 að því er varðar m.a. umbreytingarfyrirkomulag til að milda áhrifin á eiginfjárgrunn vegna innleiðingar IFRS 9. Fjármálaeftirlitið hefur í samræmi við fyrrgreindar reglugerðir veitt samstæðunni leyfi til að beita umbreytingarfyrirkomulaginu, en áhrif þess á eiginfjárlutfall samstæðunnar eru jákvæð um 0,4 prósentustig í árslok 2020 (sjá skýringu 48).

Jafnframt tóku ákvæði greina 500 og 501 (lægri eiginfjárfrafa fyrir lítill og meðalstór fyrirtæki) reglugerðar (ESB) nr. 575/2013, um varfærniskröfur vegna starfsemi lánastofnana og verðbréfafyrirtækja, gildi hér á landi þann 1. janúar 2020.

Markmið bankans er að viðhalda eiginfjárlutfalli alls yfir 22,0% á hverjum tíma og vera í hæsta flokki fyrir áhættuvgið eiginfjárlutfall, eins og það er ákvarðað og metið af viðeigandi lánshæfismatsfyrirtækjum (sjá skýringu 47).

Eigið fé (framhald)

Samkvæmt núverandi arðgreiðslustefnu bankans er það markmið bankans að reglulegar arðgreiðslur til hluthafa verði að jafnaði um 50% af hagnaði fyrra árs. Í samræmi við markmið bankans um eiginfjárlutfall er einnig stefnt að sérstökum arðgreiðslum til þess að auka hagkvæmni í fjármagnsskipan bankans. Við ákvörðun um fjárhæð arðgreiðslna verði tryggt að bankinn viðhaldi afar sterkri fjárhagsstöðu. Þannig verði tekið mið af áhættu í innra og ytra umhverfi, vaxtarhorfum og að bankinn viðhaldi til framtíðar traustri eiginfjár- og lausafjárstöðu og uppfylli lögbundnar kröfur um fjárhagsstöðu á hverjum tíma.

Á aðalfundi Landsbankans, sem haldinn var þann 22. apríl 2020, var samþykkt tillaga bankaráðs um að ekki yrði greiddur arður vegna reikningsársins 2019 í ljósi þeirrar efnahagslegu óvissu sem ríkti vegna útbreiðslu COVID-19 og í samræmi við tilmæli Seðlabanka Íslands. Mat bankaráðs var að bankinn væri vel í stakk búinn til að takast á við þær áskoranir sem blöstu við og með því að hætta við arðgreiðsluna gæfist meira svigrúm á þessum óvissutímum til að styðja við viðskiptavinum bankans.

Bankaráð hyggst leggja til að hluthafafundur samþykki að greiða arð til hluthafa sem nemur 0,19 krónu á hlut vegna rekstrarársins 2020 sem endurspeglar sterka stöðu bankans og viðnámsþrótt í gegnum heimsfaraldurinn. Heildarfjárhæð arðgreiðslunnar er 4.489 milljónir króna, eða sem samsvarar 43% af hagnaði samstæðunnar á árinu 2020 (og er 16% af samanlögðum hagnaði samstæðunnar á árunum 2019 og 2020). Verði arðgreiðslan samþykkt á hluthafafundi mun eiginfjárgrunnur samstæðunnar lækka sem nemur arðgreiðslunni og eiginfjárlutföll bankans, samkvæmt ákvæðum laga um fjármálafyrirtæki, lækka um 0,4% prósentustig. Fyrirhuguð arðgreiðslutillaga er í samræmi við þau hámarks viðmið sem Fjármálaeftirlitsnefnd Seðlabanka Íslands setti fram þann 13. janúar 2021.

Efnahagshorfur

COVID-19-heimsfaraldurinn hefur haft gríðarleg efnahagsleg áhrif um allan heim á liðnu ári. Áhrifin hér á landi eru sérstaklega mikil í ljósi þess hversu hart sóttvannaraðgerðir hafa komið niður á ferðaþjónustu sem á síðustu árum hefur vaxið í það að verða mikilvægasta útflutningsatvinnugrein Íslands. Alls fækkaði komum erlendra ferðamanna um 76% á árinu 2020. Nú stefnir í mesta samdrátt landsframleiðslu á árinu 2020 frá stofnun lýðveldisins en spá Hagfræðideildar Landsbankans gerir ráð fyrir að hagvöxtur hafi verið neikvæður um 8,5% á árinu. Bráðabirgðatölur þjóðhagsreikninga benda til þess að landsframleiðslan hafi dregist saman um 8,1% á fyrstu þremur fjórðungum ársins, þar af um rúmlega 10% bæði á öðrum og þriðja fjórðungi. Allt útlit er þó fyrir að það taki að birta til í efnahagslífinu árið 2021 en í október spáði Hagfræðideildin 3,4% hagvexti árið 2021. Alvarlegustu áhrif krepunnar er stóraukið atvinnuleysi en um 26 þúsund manns voru atvinnulausir að fullu eða að hluta til í nóvember, sem samsvarar 12% atvinnuleysi. Útlit er þó fyrir að störfum fjölgi hratt á seinni hluta 2021, þegar ferðaþjónustan fær vind í seglin, og horfur á að atvinnuleysi muni lækka verulega á næstu árum. Þá var verulegur halli á rekstri ríkissjóðs á liðnu ári og útlit fyrir áframhaldandi hallarekstur í ár.

Verðbólga mældist 1,7% í janúar 2020. Eftir það tók hún að aukast og var 2,8% að meðaltali á árinu. Meiri verðbólgu á seinni hluta ársins má einkum rekja til veikingar krónunnar. Hagfræðideild gerir ráð fyrir að verðbólgan muni hjaðna töluvert á yfirstandandi ári eftir því sem áhrif gengisveikingar síðasta árs fjara út og að 2,5% verðbólgu markmiði Seðlabankans verði náð um mitt ár.

Í upphafi árs 2020 voru meginvextir Seðlabanka Íslands, þ.e. vextir á 7 daga bundnum innlánum, 3%. Peningastefnunefnd lækkaði vexti bankans um alls 2,25 prósentustig á árinu og voru meginvextir í lok árs því 0,75% og hafa þeir aldrei verið lægri.

Eignarhald

Heildarfjöldi hluthafa í bankanum í árslok 2020 var 882 samanborið við 881 fyrir ári síðan. Tíu stærstu hluthafarnir í árslok 2020 voru sem hér segir:

Nafn hluthafa		Fjöldi hluta (í milljónum króna)	%
Ríkissjóður Íslands	Ríkissjóður Íslands	23.567,0	98,20%
Lífeyrissjóður Vestmannaeyja	Lífeyrissjóður	5,0	0,02%
Vestmannaeyjabær	Bæjarfélag	3,5	0,01%
Vinnslustöðin hf.	Fyrirtæki	1,8	0,01%
Helgi T. Helgason	Einstaklingur	0,5	0,00%
Hreiðar Bjarnason	Einstaklingur	0,5	0,00%
Árni Þ. Þorbjörnsson	Einstaklingur	0,5	0,00%
Hrefna Ö. Sigfinnsdóttir	Einstaklingur	0,4	0,00%
Steinþór Pálsson	Einstaklingur	0,3	0,00%
Hjördís D. Vilhjálmsdóttir	Einstaklingur	0,3	0,00%
Stærstu 10 samtals		23.580,0	98,25%
Aðrir hluthafar		44,5	0,19%
Útistandandi hlutafé alls		23.624,5	98,44%
Landsbankinn hf.	Eigin hlutir	375,5	1,56%
Heildarútgæfið hlutafé		24.000,0	100,00%

Bankasýsla ríkisins fer með eignarhlut ríkisins í bankanum fyrir hönd ríkissjóðs Íslands í samræmi við lög um Bankasýslu ríkisins nr. 88/2009.

Stjórnarhættir

Bankaráð Landsbankans er skipað sjö aðalmönnum og tveimur til vara. Bankaráð ber ábyrgð á því að fyrir hendi sé virk áhættustjórnun og innra eftirlit. Sérstakar nefndir, Áhættunefnd og Endurskoðunarnefnd, sinna ráðgjafar- og eftirlitshlutverki fyrir bankaráð á sviði áhættustjórnunar og innra eftirlits. Áhættunefnd fjallar með reglubundnum hætti um málefni tengd innra eftirliti og áhættustjórnun en Endurskoðunarnefnd um reikningsskil bankans og leggur mat á innra eftirlitskerfi hans. Stjórnendur og starfsfólk bera ábyrgð á eftirliti, áhættumenningu og stjórnun á áhættu sem tengist einingum þeirra. Lögð er áhersla á að allt starfsfólk þekki og skilji áhættuþætti sem tengjast starfi þeirra og að viðbrögð við áhættu byggji á upplýstri ákvörðunartöku. Ráðgjöf um hönnun áhættuferla, eftirlit með áhættustöðum og eftirlit með virkni innra eftirlits er á ábyrgð Áhættustýringar, Regluvörslu og Innri endurskoðunar bankans. Innri endurskoðun heyrir undir bankaráð en Regluvarsla heyrir undir bankastjóra.

Landsbankinn hefur það að markmiði að efla góða stjórnarhætti í þágu heildarhagsmuna bankans, hluthafa, viðskiptavina og samfélagsins. Bankinn fylgir þeim viðmiðum sem koma fram í nýjustu útgáfu Leiðbeininga um stjórnarhætti fyrirtækja sem Viðskiptaráð Íslands, Nasdaq Iceland og Samtök atvinnulífsins gáfu út í júní 2015 (5. útgáfa). Bankinn birtir árlega stjórnarháttayfirlýsingu með ársskýrslu samstæðunnar sem nálgast má á heimasíðu bankans www.landsbankinn.is þar sem gerð er nánar grein fyrir stjórnarháttum bankans og hvort þeir séu á hverjum tíma í samræmi við þær leiðbeiningar. Stjórnarháttayfirlýsingin vegna reikningsskilaársins 2020 hefur verið yfirfarin af bankaráði, Endurskoðunarnefnd og bankastjóra. Á árinu 2020 endurnýjaði Stjórnvísí viðurkenningu sína á bankanum sem fyrirmynd um góða stjórnarhætti fyrirtækja fyrir tímabilið 2019-2020. Bankinn tekur í starfsemi sinni jafnframt mið af viðmiðunarreglum Evrópsku bankaeftirlitsstofnunarinnar (EBA) um innri stjórnarhætti (EBA/GL/2017/11), sbr. 16. gr. reglugerðar ESB nr. 1093/2010 sem lögfest var á Íslandi með lögum nr. 24/2017, um evrópskt eftirlitskerfi á fjármálamarkaði.

Bankinn fylgir jafnframt almennri eigendastefnu ríkisins fyrir fjármálafyrirtæki sem Bankasýsla ríkisins hefur umsjón með og var uppfærð síðast í febrúar 2020. Í stefnunni eru settar fram nánari kröfur og viðmið eiganda til starfsemi fjármálafyrirtækja út frá meginreglum eigendastefnunnar sem ná m.a. til stjórnarhátta.

Samfélagsleg ábyrgð og siðferðisviðmið

Samfélagsstefna Landsbankans hefur það að markmiði að stuðla að sjálfbærni í íslensku samfélagi, styðja bankann til þess að vera hreyfiafl og tryggja að reksturinn samræmist ábyrgum stjórnarháttum.

Bankinn á frumkvæði að samstarfi við fyrirtæki, stofnanir og samtök um þróun á atvinnuháttum og innviðum sem stuðla að aukinni sjálfbærni íslensks atvinnulífs og samfélags. Slíkt samstarf skapar ný viðskiptatækifæri með áherslu á sjálfbærni.

Bankinn fylgir þremur heimsmarkmiðum Sameinuðu þjóðanna (SP) um sjálfbæra þróun sérstaklega og viðmiðum fjármálaverkefnis Umhverfisstofnunar SP (UNEP-FI) um ábyrga bankastarfsemi (UNEP-FI PRB). Viðmiðin voru þróuð af 30 alþjóðlegum bönkum í samstarfi við UNEP-FI og er þeim ætlað að tengja bankastarfsemi við heimsmarkmiðin og Parísarsáttmálann.

Bankinn hefur enn fremur verið þátttakandi í starfi hnattræns samkomulags SP (UN Global Compact), aðili að verkefni SP um ábyrgar fjárfestingar (UN PRI), stofnaðili að samtökum um ábyrgar fjárfestingar á Íslandi (IcelandSIF) og Festu, miðstöð um samfélagsábyrgð fyrirtækja. Vinna er að hefjast við að skoða losun gróðurhúsalofttegunda í eignasafni bankans með aðferðafræði PCAF-loftslagsmælis, aðferðafræði sem bankinn tók þátt í að þróa.

Síðareglur bankans gilda um samskipti starfsfólks við viðskiptavini, samstarfsfólk, eftirlitsaðila, hluthafa, samkeppnisaðila og aðra sem eiga hagsmuna að gæta.

Vorið 2020 fékk bankinn enn betri einkunn en áður í nýju UFS-áhættumati frá Sustainability og lækkar úr 17,5 niður í 13,5 stig á skala sem nær upp í 100. Landsbankinn er nú í 2. sæti af 382 bönkum sem fyrirtækið hefur mælt í Evrópu og starfa eingöngu innan álfunnar. Sustainability telur einkar litla hættu á að bankinn verði fyrir fjárhagslegum áföllum vegna umhverfismála, félagslegra þátta og stjórnarhátta (UFS-þátta).

Bankinn gefur árlega út sjálfbærnisráðgjafarútgáfu í samræmi við viðmið Global Reporting Initiative (GRI) sem hluta af ársskýrslu bankans. Þar eru birtar upplýsingar um þróun samfélagsábyrgðar hjá bankanum, samfélagsstefnu hans og samfélagsvísa. Sjálfbærnisráðgjafarútgáfa má nálgast á vefsíðu bankans, www.landsbankinn.is.

Mannauður

Þrátt fyrir að hafa staðið frammi fyrir mörgum áskorunum vegna COVID-19 hefur stjórnun bankans aldrei mælst meiri en árið 2020. Frá og með mars vann stærsti hluti starfsfólks bankans heima í gegnum fjarbúnað án þess að það hefði teljandi neikvæð áhrif á starfsemi eða afköst. Bankinn leggur áherslu á ánægju starfsfólks og mun leggja meiri áherslu á sveigjanleika í starfi í kjölfar reynslunnar á árinu. Bankinn vinnur markvisst að því að skapa heilbrigða og góða fyrirtækjamenningu og setur jafnréttismál á oddinn. Bankinn stefnir að jöfnu hlutfalli kynja meðal starfsfólks og stjórnenda, en í bankanum starfa nú 60% konur og 40% karlar. Lögbundin jafnlaunavottun tók formlega gildi í mars 2019 og hefur bankinn unnið samkvæmt vottuðu jafnlaunakerfi síðan. Í mannauðsstefnu bankans er lögð áhersla á starfsánægju, gott starfsumhverfi og markvissa starfsþróun.

Annað

Landsbankinn hélt áfram að efla varnir sínar í aðgerðum gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka. Eftirlitskerfi bankans voru eflað, ferlar styrktir enn frekar og haldið áfram að þróa stafrænar lausnir til að nálgast viðskiptavini við framkvæmd áreiðanleikakannana. Af virkum viðskiptavinum bankans voru 91% einstaklinga og 53,6% lögaðila komin með uppfærða áreiðanleikakönnun í árslok.

Framkvæmt var áhættumat á starfsemi bankans, viðskiptavinum, vörum og dreifileiðum sem starfsfólk hefur til hliðsjónar við eftirlit og ákvörðunartöku samhliða því að bankaráð samþykkti nýja stefnu um aðgerðir gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka.

Annað (framhald)

Eftirlit með erlendum greiðslum var eftt á árinu 2020 í þeim tilgangi að draga frekar úr hættu á peningþvætti og fjármögnun hryðjuverka, sviksemi, spillingu og mútum en bankinn hefur sett sér stefnu gegn mútum og spillingu sem hefur verið í innleiðingu innan bankans.

Á árinu 2020 var Ísland tekið af lista FATF, alþjóðlegs starfshóps um aðgerðir gegn peningþvætti og fjármögnun hryðjuverka, yfir ríki sem hafa lýst yfir vilja til að framfylgja aðgerðaráætlun um úrbætur í málaflokknum. Áhrifin af veru Íslands á listanum á starfsemi og þjónustu bankans voru takmörkuð sem skýrist af traustum viðskiptasamböndum bankans við erlenda greiðslubanka.

Sem fyrr leggur bankinn áherslu á ábyrga og örugga meðferð persónuupplýsinga viðskiptavina, starfsfólks og annarra í starfsemi sinni í samræmi við lög um persónuvernd og vinnslu persónuupplýsinga og almennu persónuverndarreglugerð ESB. Framkvæmt var mat á áhættu fyrir persónuvernd einstaklinga fyrir nýjar vörur og þjónustuleiðir ásamt því að persónuverndarstefna bankans var uppfærð. Bankinn mun halda áfram að bæta stjórnkerfi persónuupplýsinga í starfsemi sinni m.a. með því að uppfæra og bæta verkferla, reglur og fræðslu á sviði persónuverndar, þ.m.t. í rafrænum lausnum og ávallt með réttindi viðskiptavina að leiðarljósi.

Í starfskjarastefnu Landsbankans segir að starfskjör bankastjóra og stjórnenda skuli vera samkeppnishæf en hófleg og ekki leiðandi. Þá skuli Starfskjaranefnd fylgjast með því að starfskjör helstu stjórnenda séu innan ramma starfskjarastefnunnar og gefa bankaráði árlega skýrslu þar að lútandi. Starfskjaranefnd bankans hefur kynnt bankaráði skýrslu um starfskjör stjórnenda og metur kjör þeirra innan ramma starfskjarastefnu bankans.

Landsbankinn byggir nú nýtt húsnæði fyrir starfsemi bankans við Austurhöfn í Reykjavík. Húsið verður um 16.500 m² að stærð auk tæknirýma og bílajakallara. Bankinn mun nýta um 10.000 m² í húsinu, um 60% af flatarmáli, en selja eða leigja frá sér um 6.500 m² undir atvinnustarfsemi, verslun og þjónustu. Starfsemi bankans sem nú fer fram í 12 húsum í Kvosinni í Reykjavík mun flytjast í nýja húsið ásamt stærstum hluta þeirrar starfsemi sem nú er í Borgartúni í Reykjavík. Þrjú útboð hafa farið fram vegna verklegra framkvæmda. Jarðvegsvinna hófst í byrjun árs 2019 og vinna við uppsteypu hófst um mitt ár 2019. Í lok síðasta sumars hófst svo vinna við fullnaðarfrágang hússins. Áætluð verklok eru á seinni hluta árs 2022.

Áritun og yfirlýsing bankaráðs og bankastjóra

Samstæðureikningur Landsbankans fyrir árið 2020 er gerður á grundvelli áframhaldandi rekstrarhæfis í samræmi við alþjóðlega reikningskilastaðla (IFRS) eins og þeir hafa verið samþykktir af Evrópusambandinu og í samræmi við ákvæði íslenskra laga og reglna þar að lútandi.

Það er álit okkar að samstæðureikningur Landsbankans gefi glögga mynd af afkomu samstæðunnar á árinu 2020, eignum, skuldum og fjárhagsstöðu hennar 31. desember 2020 og breytingum á handbæru fé á árinu 2020.

Það er enn fremur álit okkar að samstæðureikningur Landsbankans lýsi megin áhættum og óvissuþáttum sem að samstæðunni steðja.

Það er okkar mat að samstæðureikningur Landsbankans gefi glögga mynd af virði eigna bankans miðað við núverandi aðstæður. Óvissa ríkir um endanleg áhrif COVID-19 á eignir og rekstur bankans þar sem faraldurinn er enn yfirstandandi og enn eru við lýði takmarkanir sem hafa áhrif á atvinnulíf. Einnig er óvíst hvort varanleg breyting verði á hegðun og venjum fólks um allan heim sem gæti breytt til hins verra þeim forsendum sem efnahagsspá bankans byggir á, m.a. um neysluvenjur, fjárfestingar og ferðaþjónustu. Það er ekki ólíklegt að eignir bankans geti orðið fyrir frekari neikvæðum áhrifum en það er mat okkar að slíkt muni ekki hafa áhrif á forsendur um rekstrarhæfi bankans til framtíðar þar sem eiginfjárstaða, lausafjárstaða og rekstur bankans er traustur og stöðugur.

Bankaráð og bankastjóri staðfesta hér með samstæðureikning Landsbankans fyrir árið 2020 með áritun sinni. Bankaráð og bankastjóri mæla með því að aðalfundur Landsbankans samþykki samstæðureikning þennan.

Reykjavík, 11. febrúar 2021

Bankaráð

Helga Björk Eiríksdóttir, formaður

Berglind Svavarsdóttir

Einar Þór Bjarnason

Guðbrandur Sigurðsson

Guðrún Ó. Blöndal

Sigríður Benediktsdóttir

Þorvaldur Jacobsen

Bankastjóri

Lilja Björk Einarsdóttir

Áritun óháðs endurskoðanda

Til bankaráðs og hluthafa Landsbankans hf.

Álit

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi samstæðuársreikning Landsbankans hf. og dótturfélaga (samstæðan) fyrir árið 2020, að undanskilinni skýrslu bankaráðs og bankastjóra.

Það er álit okkar að samstæðuársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu samstæðunnar á árinu 2020, efnahag hennar 31. desember 2020 og breytingu á handbæru fé á árinu 2020, í samræmi við alþjóðlega reikningskilastaðla eins og þeir hafa verið samþykktir af Evrópusambandinu og viðeigandi ákvæði í lögum um ársreikninga.

Álit okkar er í samræmi við skýrslu okkar til endurskoðunarnefndar.

Samstæðuársreikningurinn innifelur

- Skýrslu bankaráðs og bankastjóra
 - Rekstrarreikning og heildarafkomu samstæðu fyrir árið 2020
 - Efnahagsreikning samstæðu þann 31. desember 2020
 - Eiginfjárfirlit samstæðunnar fyrir árið 2020
 - Sjóðstremisýfirlit samstæðunnar fyrir árið 2020
 - Skýringar við samstæðuársreikninginn, sem innifela helstu reikningsskilaaðferðir og aðrar skýringar
- Skýrsla bankaráðs og bankastjóra og hluti skýringa eru undanskilin endurskoðun, sbr. kafla um aðrar upplýsingar.

Grundvöllur álits

Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla. Ábyrgð okkar samkvæmt stöðlunum er nánar útskýrð í kaflanum um ábyrgð endurskoðenda.

Óháði

Við erum óháð samstæðunni samkvæmt ákvæðum laga um endurskoðendur og endurskoðun og siðareglna sem gilda um endurskoðendur á Íslandi og varða endurskoðun okkar á ársreikningi samstæðunnar. Við uppfylfum jafnframt aðrar kröfur um starf okkar sem endurskoðendur í samræmi við ákvæði siðareglna.

Samkvæmt okkar bestu vissu, lýsum við yfir að önnur þjónusta sem við höfum veitt samstæðunni og félögum innan hennar er í samræmi við ákvæði íslenskra laga og reglna og að við höfum ekki veitt þjónustu sem óheimilt er að veita samkvæmt ákvæðum 5.1. gr. Evrópureglugerðar nr. 537/2014.

Gerð er grein fyrir annarri þjónustu sem við höfum veitt samstæðunni og félögum innan hennar, á tímabilinu 1. janúar 2020 til 31. desember 2020, í skýringu 13 í ársreikningnum.

Við teljum að við endurskoðunina höfum við aflað nægilegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Ábending

Án þess að setja fyrirvara við álit okkar viljum við vísa í skýrslu bankaráðs og bankastjóra og skýringu nr. 4 þar sem stjórnendur samstæðunnar fjalla um áhrif COVID-19 á reikningskilin.

Lykilatriði endurskoðunarinnar

Lykilatriði endurskoðunarinnar eru þau atriði sem að okkar faglega mati höfðu mesta þýðingu í endurskoðun okkar á ársreikningi samstæðunnar árið 2020. Sem hluti af endurskoðun okkar á samstæðuársreikningnum voru þessi lykilatriði skoðuð sérstaklega. Við látum ekki í ljós sérstakt álit varðandi þessi lykilatriði, einungis er látið í ljós álit á samstæðuársreikningnum í heild.

Lykilatriði endurskoðunarinnar

Virðisrýrnunarsjóður á útlánum til viðskiptavina

Sjá nánar skýringar nr. 89.5 (g) "Mikilvægar reikningsskilaaðferðir - virðisrýrnunar fjáreigna", nr. 3 (b) "Mikilvægt reikningshaldslegt mat og ákvarðanir - Virðisrýrnun útlána og krafna", nr. 67 "Virðisrýrnun útlána og krafna á lánastofnanir og viðskiptavini og annarra fjáreigna" og nr. 24 "Útlán og kröfur á viðskiptavini".

Virðisrýrnunarsjóður á útlánum og kröfur til viðskiptavina samstæðunnar námu 24.475 milljónum króna þann 31. desember 2020. Útlán og kröfur á viðskiptavini námu 1.273.426 milljónum króna eða 81% af heildareignum þann 31. desember 2020.

Fjárhæð virðisrýrnunar útlána byggir á forsendum sem margar hverjar eru háðar mati stjórnenda. Við mat á væntu útlánatapi (ECL) notar samstæðan líkan um framtíðarhorfur í samræmi við alþjóðlegan reikningsskilastaðal nr. 9, Fjármálagæringar (IFRS 9).

Mikilvægar forsendur við mat eru:

- líkur á alvarlegum vanskilum og framtíðar sjóðstreymi viðskiptavina,
- hvernig breytingar á efnahagsþáttum hafa áhrif á vænt útlánatap
- mat á tryggingum

Vegna þess hve matskenndur liðurinn er og einnig vegna þess hve útlán eru stór hluti efnahagsreiknings samstæðunnar teljum við mat á virðisrýrnun útlána vera lykilatriði endurskoðunar.

Lykilatriði endurskoðunarinnar

Mat á 3. þreps fjáreignum - óskráð hlutabréf

Sjá nánar skýringar nr. 89.5 (f) "Mikilvægar reikningsskilaaðferðir - mat gangvirðis", nr. 3 (c) "Mikilvægt reikningshaldslegt mat og ákvarðanir - Mat fjármálagæringa", nr. 15 " Flokkun og gangvirði fjáreigna og fjárskulda"

Fjáreignir færðar á gangvirði námu 161.645 milljónum króna, sem samtals er 10% af heildareignum 31. desember 2020. Verulegur hluti fjáreigna er skráður á markaði og markaðsverð þeirra því fyrirbyggjandi á reikningsskiladegi. Óskráð hlutabréf eru skilgreind í þrep 3 samkvæmt stigkerfi gangvirðis. Virði slíkra hlutabréfa nam 17.490 milljónum króna eða 1% af heildareignum í árslok 2020.

Sá hluti fjáreignar sem þarfnaðist sérstakrar áherslu við endurskoðun okkar eru óskráð hlutabréf þar sem mat þeirra byggir á matsaðferðum og ákveðnum ógreinanlegum forsendum sem ekki eru aðgengilegar þriðja aðila. Þess vegna er þessi liður lykilatriði í endurskoðun okkar.

Matsaðferðir geta verið nýleg viðskipti ótengdra aðila, tilvísun í gangvirði sambærilegra fjáreigna, núvirt sjóðstreymi, verðmyndunarlíkon eða aðrar verðmatsaðferðir sem gefa til kynna áreiðanlegt mat á öðrum viðskiptum á markaði.

Endurskoðunaraðgerðir

Endurskoðun okkar samanstóð af bæði aðgerðaendurskoðun á innra eftirliti samstæðunnar á útlánaferlinu og gagnaendurskoðun á virðisrýrnunarsjóði.

Við öfluðum skilnings á útlánaferlinu, útlánaáhettu og virðisrýrnunarmatinu á útlánum og kröfum til viðskiptavina.

Við framkvæmdum prófanir á virðisrýrnunarlíkönum samstæðunnar og lögðum mat á aðferðafræði fyrir útreikning á væntu útlánatapi (ECL). Við yfirforum líkön samstæðunnar sérstaklega vegna breytinga sem voru gerðar á árinu vegna áhrifa COVID-19. Við yfirferð á líkönum samstæðunnar fengum við aðstoð frá líkanasérfræðingum PwC við endurskoðun á virðisrýrnun til hliðsjónar við kröfur sem gerðar eru í IFRS 9.

Endurskoðun okkar fólst meðal annars í eftirfarandi þáttum:

- forsendur sem notaðar eru í líkani fyrir væntu útlánatapi (ECL) til þess að meta líkur á vanskilum og framtíðar sjóðstreymi viðskiptavina
- yfirfarin skráning og mat á tryggingum sem stuðst er við útreikning á væntu útlánatapi (ECL)
- helstu afstemmingar, sannprófanir og samþykkt lykilstjórnenda vegna virðisrýrnunar
- úrtak útlána þar sem forsendur sem notaðar eru í líkani fyrir vænt útlánatap (ECL) voru skoðaðar, þar með talið skoðun á forsendum sem notast er við flokkun lána niður á þrep ásamt mati á tryggingum og lánshæfi
- úrtak útlána sem metin eru með handvirkum útreikningum í stigi 3 til þess að athuga hvort notast sé við viðeigandi forsendur við mat á virði útlána og þar með talið virði trygginga og mat á framtíðar sjóðstreymi viðskiptavina.

Skýringar vegna virðisrýrnunarsjóðs voru yfirfarnar.

Endurskoðunaraðgerðir

Endurskoðun okkar samanstóð af bæði aðgerðaendurskoðun á innra eftirliti samstæðunnar á virðismatsferlinu og gagnaendurskoðun á óskráðum hlutabréfum í 3. þrepi gangvirðis.

Endurskoðun okkar fólst meðal annars í eftirfarandi þáttum:

- Fjárfestingarferillinn var yfirfarinn. Aðferðafræði og forsendur við mat voru yfirfarnar og bornar saman við algeng viðmið fyrir sambærilegar eignir.
- Við yfirforum og lögðum mat á forsendur sem útreikningar byggja á.
- Við endurreiknuðum úrtak af óskráðum hlutabréfum og með aðstoð verðmatsfræðinga PwC lögðum við mat á virði óskráðra hlutabréfa.
- Við yfirforum flokkun hlutabréfa í stigkerfi gangvirðis.

Skýringar vegna 3. stigs fjáreigna voru yfirfarnar.

Aðrar upplýsingar þar á meðal skýrsla stjórnar

Bankaráð og bankastjóri bera ábyrgð á öðrum upplýsingum. Aðrar upplýsingar eru helstu niðurstöður á bls. 1, skýrsla bankaráðs og bankastjóra, lykiltölur samstæðunnar skýringar nr. 90 til 92 sem lágu fyrir við áritun okkar.

Aðrar upplýsingar eru jafnframt ársskýrsla samstæðunnar sem við höfum lesið fyrir útgáfu þessarar áritunar.

Álit okkar á samstæðuársreikninginn nær ekki til annarra upplýsinga, þ.m.t. skýrslu bankaráðs og bankastjóra, og við staðfestum þær ekki á neinn hátt.

Í tengslum við endurskoðun okkar á ársreikningi samstæðunnar ber okkur að yfirfara aðrar upplýsingar, sem tilgreindar eru hér að ofan, þegar þær liggja fyrir og meta hvort þær eru í verulegu ósamræmi við samstæðuársreikninginn eða skilning sem við höfum aflað við endurskoðunina eða ef svo virðist að verulegar rangfærslur séu í þeim. Ef við, á grundvelli vinnu okkar, ályktum að verulegar rangfærslur séu í öðrum upplýsingum ber okkur að skýra frá því. Við höfum ekki greint atriði sem ber að greina sérstaklega frá.

Hvað varðar skýrslu bankaráðs og bankastjóra höfum við, í samræmi við ákvæði 104. gr. laga um ársreikninga nr. 3/2006, yfirfarið að skýrsla bankaráðs og bankastjóra hafi að geyma þær upplýsingar sem þar ber að veita í samræmi við lög um ársreikninga komi þær ekki fram annars staðar í samstæðuársreikningnum.

Ábyrgð bankaráðs og bankastjóra á samstæðuársreikningnum

Bankaráð og bankastjóri eru ábyrg fyrir gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla eins og þeir hafa verið samþykktir af Evrópusambandinu og viðeigandi ákvæði í lögum um ársreikninga. Bankaráð og bankastjóri eru einnig ábyrg fyrir því innra eftirliti sem nauðsynlegt er að sé til staðar varðandi gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins, þannig að hann sé án verulegra annmarka hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Við gerð samstæðuársreikningsins ber stjórnendum samstæðunnar að meta hæfi hennar til áframhaldandi starfsemi. Stjórnendum ber að semja ársreikning samstæðunnar á þeirri forsendu að um áframhaldandi starfsemi sé að ræða, nema stjórnendur ætli að leysa samstæðuna upp eða hætta rekstri hennar, eða hafi ekki raunhæft val um annað en að hætta starfsemi samstæðunnar. Stjórnendum samstæðunnar ber að setja fram viðeigandi skýringar varðandi hæfi hennar til áframhaldandi starfsemi ef við á og hvers vegna stjórnendur beita forsendunni um áframhaldandi starfsemi við gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins.

Bankaráð og endurskoðunarnefnd skulu hafa eftirlit með gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins.

Ábyrgð endurskoðenda á endurskoðun samstæðuársreikningsins

Markmið okkar er að afla nægjanlegrar vissu um að samstæðuársreikningurinn sé án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka og gefa út áritun með álit okkar. Nægjanleg víska er mikil víska en ekki trygging þess að endurskoðun, sem framkvæmd er í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla, muni ávallt leiða í ljós alla verulega annmarka séu þær til staðar. Annmarkar geta stafað af sviksemi eða mistökum og eru metnir verulegir ef þeir, einir og sér eða samanlagðir, gætu haft áhrif á fjárhagslegar ákvarðanir notenda sem grundvallaðar eru á samstæðuársreikningnum.

Endurskoðun í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla byggir á faglegu mati og faglegri tortryggni. Við framkvæmum einnig eftirfarandi:

Greinum og metum áhættuna af verulegum annmörkum, vegna sviksemi eða mistaka, og skipuleggjum endurskoðunaraðgerðir til að mæta þessari áhættu og öflum endurskoðunargagna sem eru nægjanleg og viðeigandi grunnur fyrir álit okkar. Áhættan af því að greina ekki verulega annmarka sem stafa af sviksemi er meiri en áhætta af annmörkum vegna mistaka, þar sem sviksemi getur stafað af fölsun, misvísandi framsetningu samstæðuársreiknings, að mikilvægum atriðum sé viljandi sleppt, samanteknum ráðum eða að innra eftirlit sé sniðgengið.

Öflum skilnings á innra eftirliti sem er viðeigandi fyrir endurskoðun okkar í þeim tilgangi að hanna endurskoðunaraðgerðir, en ekki til þess að gefa álit á virkni innra eftirlits samstæðunnar.

Metum hvort val stjórnenda á reikningsskilaaðferðum sé viðeigandi og hvort matsaðferðir þeirra raunhæfar. Einnig skoðum við hvort tengdar skýringar séu við hæfi.

Ályktum um notkun stjórnenda á forsendunni um áframhaldandi starfsemi og metum á grundvelli endurskoðunarinnar hvort verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi samstæðunnar eða hvort aðstæður séu til staðar sem gætu valdið verulegum efasemdum um rekstrarhæfi hennar. Ef við teljum að veruleg óvíska ríki, ber okkur að vekja sérstaka athygli á viðeigandi skýringum í samstæðuársreikningnum um óvissuna og ef þær upplýsingar eru ekki nægjanlegar að okkar mati, víkjum við frá fyrirvaralausum álitum. Niðurstaða okkar byggir á þeim endurskoðunargögnum sem við höfum aflað fram að dagsetningu áritunar okkar. Engu að síður geta atburðir eða aðstæður í framtíðinni leitt til þess að samstæðan verði ekki lengur rekstrarhæf.

Metum framsetningu, gerð og innihald samstæðuársreikningsins í heild, að meðtöldum skýringum og hvort hann grundvallast á fyrirliggjandi færslum og atburðum og gefi glögga mynd samanber álit okkar.

Öflum nægjanlegra endurskoðunargagna vegna fjárhagsupplýsinga félaga og eininga innan samstæðunnar og gefum út álit á samstæðuársreikningnum. Við erum ábyrg fyrir skipulagi, umsjón og framgangi endurskoðunar samstæðunnar. Við berum ábyrgð á álitum okkar.

Við upplýsum bankaráð og endurskoðunarnefnd meðal annars um áætlað umfang og tímasetningu endurskoðunarinnar og veruleg atriði sem upp geta komið í endurskoðun okkar, þar á meðal verulega annmarka í innra eftirliti ef við á.

Við höfum lýst því yfir skriflega við bankaráð og endurskoðunarnefnd að við uppfyllum nauðsynleg siðferðis- og óhæðisskilyrði og við munum láta þeim í té allar upplýsingar um hugsanleg tengsl og önnur atriði sem gætu haft áhrif á óhæði okkar og trúnað.

Við höfum lagt mat á hvaða atriði, af þeim atriðum sem við höfum upplýst bankaráð og endurskoðunarnefnd um, höfðu mesta þýðingu á yfirstandandi ári og eru það lykilatriði endurskoðunarinnar. Við lýsum þessum lykilatriðum í áritun okkar nema lög og reglur leyfi ekki að upplýst sé opinberlega um tiltekin atriði eða í algjörum undantekningartilfellum þegar mat okkar er að neikvæðar afleiðingar af birtingu slíkra upplýsinga vegi þyngra en ávinningur almennings af birtingu upplýsinganna.

Önnur atriði samkvæmt ákvæðum laga og reglna

Kosning endurskoðanda

Við vorum fyrst tilnefnd sem endurskoðendur félagsins af ríkisendurskoðun sbr. 7. gr. laga nr. 46/2016 um ríkisendurskoðanda og endurskoðun ríkisreikninga. Tilnefning okkar var samþykkt á aðalfundi félagsins þann 22. apríl 2020.

Við höfum því verið endurskoðendur samstæðunnar samfellt í eitt ár.

Reykjavík, 11. febrúar 2021

PricewaterhouseCoopers ehf.

Arna G. Tryggvadóttir
löggiltur endurskoðandi

Atli Þór Jóhannsson
löggiltur endurskoðandi

Rekstrarreikningur samstæðunnar fyrir árið 2020

Skýringar	2020	2019
Vaxtatekjur	66.498	72.172
Vaxtagjöld	(28.424)	(32.502)
6 Hreinar vaxtatekjur	38.074	39.670
Þjónustutekjur	10.819	11.528
Þjónustugjöld	(3.181)	(3.309)
7 Hreinar þjónustutekjur	7.638	8.219
8 Hreinn hagnaður af fjáreignum og fjárskuldum á gangvirði	4.257	7.993
9 Hreinn gengismunur gjaldmiðla	(278)	(584)
10 Hrein virðisrýrnun fjáreigna	(12.020)	(4.827)
11 Aðrar tekjur	582	1.046
Aðrar rekstrartekjur (gjöld)	(7.459)	3.628
Rekstrartekjur samtals	38.253	51.517
12 Laun og launatengd gjöld	(14.767)	(14.458)
13 Annar rekstrarkostnaður	(9.064)	(9.534)
89.16 Skattur á heildarskuldir fjármála fyrirtækja	(1.815)	(4.204)
Rekstrargjöld samtals	(25.646)	(28.196)
Hagnaður fyrir skatta	12.607	23.321
14 Tekjuskattur	(2.086)	(5.086)
Hagnaður ársins	10.521	18.235
Hagnaður ársins tilheyrir:		
Hluthöfum bankans	10.521	18.235
Hlutdeild minnihluta	0	0
Hagnaður ársins	10.521	18.235
Hagnaður á hlut		
37 Grunnhagnaður og þynntur hagnaður á hlut (krónur)	0,45	0,77

Heildarafkoma samstæðunnar fyrir árið 2020

Skýringar	2020	2019
Hagnaður ársins	10.521	18.235
Önnur heildarafkoma ársins eftir skatta	0	0
Heildarafkoma ársins	10.521	18.235

Meðfylgjandi skýringar eru órjúfanlegur hluti af samstæðuársreikningnum.

Efnahagsreikningur samstæðunnar 31. desember 2020

Skýringar	2020	2019	
Eignir			
19, 76	Sjóður og innstæður í Seðlabanka	67.604	69.824
20	Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	119.330	115.262
21	Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	26.808	30.019
22	Afleiðusamningar	3.303	2.694
23, 76	Útlán og kröfur á lánastofnanir	48.073	47.929
24, 76	Útlán og kröfur á viðskiptavinum	1.273.426	1.140.184
25	Fjárfesting í hlutdeildarfélagum	1.722	1.471
26	Rekstrarfjármunir	9.327	6.743
27	Óefnislegar eignir	1.696	2.296
33	Skatteign	23	20
28	Aðrar eignir	11.227	8.864
29	Eignir í sölumeðferð	1.638	1.022
	Eignir samtals	1.564.177	1.426.328
Skuldir			
30	Skuldir við lánastofnanir og Seðlabanka	48.725	48.062
31	Innlán frá viðskiptavinum	793.427	707.813
22	Afleiðusamningar og skortstöður	4.248	5.390
32, 76	Lántaka	420.178	373.168
33	Skattskuldir	3.919	9.121
34	Aðrar skuldir	14.029	15.929
29	Skuldir vegna eigna í sölumeðferð	30	30
35	Víkjandi lántaka	21.366	19.081
	Skuldir samtals	1.305.922	1.178.594
36	Eigið fé		
	Hlutfé	23.625	23.625
	Yfirverðsreikningur hlutfjár	120.630	120.630
	Varasjóðir	19.250	14.334
	Óráðstafað eigið fé	94.750	89.145
	Eigið fé sem tilheyrir hluthöfum bankans	258.255	247.734
	Hlutdeild minnihluta	0	0
	Eigið fé samtals	258.255	247.734
	Skuldir og eigið fé samtals	1.564.177	1.426.328

Meðfylgjandi skýringar eru órjúfanlegur hluti af samstæðuársreikningnum.

Eiginfjárfirlit samstæðunnar fyrir árið 2020

Skýringar

		Hluthafar bankans								
		Varasjóðir*								
		Yfirverðs reikningur		Hlutdeild í hagnaði dóttur- og hlutdeildarféлага umfram greiddan arð		Gangvirðisbreytingar fjáreigna sem tilgreindar eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning		Óráðstafað		
		Hlutafé	hlutafjár	Lögbundinn			Óráðstafað eigið fé	Samtals	Hlutdeild minnihluta	Samtals
Breytingar á eigin fé á árinu 2020										
	Eigið fé 31. desember 2019	23.625	120.630	6.000	2.709	5.625	89.145	247.734		247.734
	Hagnaður ársins						10.521	10.521		10.521
	Flutt (af) á bundið óráðstafað eigið fé				950	3.966	(4.916)	0		0
36	Eigið fé 31. desember 2020	23.625	120.630	6.000	3.659	9.591	94.750	258.255	0	258.255
Breytingar á eigin fé á árinu 2019										
	Eigið fé 31. desember 2018	23.625	120.630	6.000	5.153	977	83.225	239.610		239.610
	Áhrif innleiðingar IFRS 16 þann 1. janúar 2019						(188)	(188)		(188)
	Uppfært eigið fé 1. janúar 2019	23.625	120.630	6.000	5.153	977	83.037	239.422	0	239.422
	Hagnaður ársins						18.235	18.235		18.235
	Flutt (af) á bundið óráðstafað eigið fé				(2.444)	4.648	(2.204)	0		0
	Úthlutaður arður						(9.922)	(9.922)		(9.922)
36	Eigið fé 31. desember 2019	23.625	120.630	6.000	2.709	5.625	89.145	247.734	0	247.734

*Í samræmi við lög um hlutafélög nr. 2/1995 og lög um ársreikninga nr. 3/2006

Meðfylgjandi skýringar eru órjúfanlegur hluti af samstæðuársreikningnum.

Sjóðstreymisýfirlit samstæðunnar fyrir árið 2020

Skýringar	2020	2019
Rekstrarhreyfingar		
Hagnaður ársins	10.521	18.235
Rekstrarliðir sem ekki hafa áhrif á sjóðstreymi	(23.656)	(31.565)
Breytingar á rekstrartengdum eignum og skuldum	(28.422)	(76.047)
Innheimtar vaxtatekjur	65.364	69.602
Greidd vaxtagjöld	(21.147)	(25.929)
8, 25 Fenginn arður	637	1.737
Greiddur tekjuskattur og sérstakur fjársýsluskattur fjármálafyrirtækja	(4.355)	(6.698)
Greiddur sérstakur skattur á heildarskuldir fjármálafyrirtækja	(4.765)	(3.860)
Handbært fé (til) frá rekstri	(5.823)	(54.525)
Fjárfestingahreyfingar		
26 Keyptir rekstrarfjármunir	(3.115)	(1.642)
26 Seldir rekstrarfjármunir	89	13
27 Keyptar óefnislegar eignir	(101)	(85)
Fjárfestingahreyfingar	(3.127)	(1.714)
Fjármögnunarhreyfingar		
32 Lántaka	103.952	78.731
Endurgreiðsla á lántöku	(94.719)	(28.179)
Víkjandi lántaka	-	5.492
Greidd húsaleiga	(590)	(582)
36 Greiddur arður	-	(9.922)
Fjármögnunarhreyfingar	8.643	45.540
Handbært fé í upphafi árs	70.704	81.723
Breyting á handbæru fé	(307)	(10.699)
Áhrif gengisbreytinga á handbært fé	(1.306)	(320)
Handbært fé í árslok	69.091	70.704
Handbært fé sundurliðað		
19 Sjóður og innstæður í Seðlabanka	67.604	69.824
23 Innstæður hjá lánastofnunum	15.141	26.438
19 Almenn og sértæk bindiskylda við Seðlabanka	(13.654)	(25.558)
Handbært fé í árslok	69.091	70.704

Meðfylgjandi skýringar eru órjúfanlegur hluti af samstæðuársreikningnum.

Sjóðstreymisýfirlit samstæðunnar fyrir árið 2020

Skýringar	2020	2019
Rekstarliðir sem ekki hafa áhrif á sjóðstreymi		
6 Hreinar vaxtatekjur	(38.074)	(39.670)
8 Hreinn hagnaður af fjáreignum og fjárskuldum metnum á gangvirkni	(4.257)	(7.993)
9 Hreinn gengismunur gjaldmiðla	1.584	904
10, 67 Virðisbreyting útlána, krafna, ábyrgða og annarra eigna	12.020	4.827
11 Hagnaður af sölu rekstrarfjármuna	(2)	(3)
11 Hagnaður af sölu fullnustueigna	113	50
13 Afskriftir	1.281	1.334
11, 25 Hlutdeild í hagnaði hlutdeildarféлага með hlutdeildaraðferð	(222)	(304)
89.16 Skattur á heildarskuldir fjármálafyrirtækja	1.815	4.204
14 Tekjuskattur	2.086	5.086
	(23.656)	(31.565)

Breytingar á rekstrartengdum eignum og skuldum

Breytingar á bindiskyldu við Seðlabanka	11.905	4.485
Breytingar á markaðsskuldabréfum og hlutabréfum	9.729	(37.378)
Breytingar á afleiðum	-	(3)
Breytingar á útlánnum og kröfum á lánastofnanir	(2.628)	11.042
Breytingar á útlánnum og kröfum á viðskiptavinum	(120.667)	(73.263)
Breytingar á öðrum eignum	647	954
Breytingar á eignum í sölumeðferð	(729)	258
Breytingar á skuldum við lánastofnanir og Seðlabanka	619	13.462
Breytingar á innlánnum frá viðskiptavinum	74.563	11.715
Breyting á tekjuskattskuldbindingu	(3)	113
Breytingar á öðrum skuldum	(1.858)	(7.432)
	(28.422)	(76.047)

Breyting á skuldum vegna fjármögnunarhreyfinga

	1.1.2020	Hreyfingar sem hafa ekki áhrif á greiðslufláði				31.12.2020
		Greiðslufláði	Áfallnir vextir	Gengismunur	Gangvirkisbreyting	
Veðtryggð skuldabréf	140.549	39.567	9.244	-	-	189.360
Óveðtryggð skuldabréf	122.705	(28.017)	2.975	18.533	-	116.196
Óveðtryggð skuldabréf í áhættuvarnarsambandi	86.813	(5.520)	1.173	12.688	314	95.468
Víxlaútgáfa	3.605	(3.640)	35	-	-	0
Önnur óveðtryggð lántaka	19.496	(1.997)	568	1.085	-	19.152
Víkjandi lántaka	19.081	(735)	1.008	2.012	-	21.366
Samtals	392.249	(342)	15.003	34.318	314	441.542

	1.1.2019	Hreyfingar sem hafa ekki áhrif á greiðslufláði				31.12.2019
		Greiðslufláði	Áfallnir vextir	Gengismunur	Gangvirkisbreyting	
Veðtryggð skuldabréf	106.309	27.495	6.745	-	-	140.549
Óveðtryggð skuldabréf	100.807	19.620	1.285	993	-	122.705
Óveðtryggð skuldabréf í áhættuvarnarsambandi	84.634	(997)	1.041	1.492	643	86.813
Víxlaútgáfa	2.705	749	151	-	-	3.605
Önnur óveðtryggð lántaka	19.958	(1.975)	774	739	-	19.496
Víkjandi lántaka	13.340	5.017	466	258	-	19.081
Samtals	327.753	49.909	10.462	3.482	643	392.249

Meðfylgjandi skýringar eru órjúfanlegur hluti af samstæðuársreikningnum.

Skýringar við ársreikning samstæðunnar

Skýring	Blaðsíða	Skýring	Blaðsíða		
Almennt		Eiginfjárbörf			
1	Upplýsingar um félagið og samstæðuna.....	17	50	Rammi um eiginfjárbörf.....	48
2	Grundvöllur reikningskilanna.....	17	51	Eiginfjárbörf vegna mismunandi áhættuþátta.....	49
3	Mikilvægt reikningshaldslegt mat og ákvarðanir.....	17-18	Áhættustjórnun		
4	Áhrif COVID-19 á reikningskilin.....	19-20	52	Stjórnskipulag áhættustjórnunar.....	49-51
5	Starfspættir.....	21-22	53	Áhættuvilji.....	51
Skýringar við rekstrarreikning		Útlánaáhætta			
6	Hreinar vaxtatekjur.....	23	54	Áhættumat.....	51
7	Hreinar þjónustutekjur.....	23	55	Birting áhættugagna.....	52
8	Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum á gangvirði.....	23	56	Greining útlánaáættu.....	52
9	Hreinn gengismunur gjaldmiðla.....	24	57	Mat á útlánaáættu.....	52
10	Hrein virðisrýrnun fjáreigna.....	24	58	Stýring útlánaáættu.....	52-53
11	Aðrar tekjur og (gjöld).....	24	59	Mildun útlánaáættu.....	53
12	Laun og launatengd gjöld.....	24	60	Hámarksútlánaáættu og skipting eftir atvinnugreinum.....	54-55
13	Annar rekstrarkostnaður.....	25	61	Tryggingar og veðhlutföll.....	56-57
14	Tekjuskattur.....	25	62	Tegundir trygginga.....	58
Skýringar við efnahagsreikning		Útlán og kröfur á viðskiptavinum og lánastofnanir - landfræðileg skipting.....			
15	Flokkun og gangvirði fjáreigna og fjárskulda.....	26-27	63	Útlán og kröfur á viðskiptavinum og lánastofnanir - landfræðileg skipting.....	58
16	Gangvirði fjáreigna og fjárskulda.....	28	64	Gæði útlána og krafna.....	59
17	Ógreinanlegar forsendur í gangvirðismati.....	28-29	65	Útlán og kröfur eftir stöðu vanskila.....	60
18	Vænt útlánatap.....	29	66	Útlán og kröfur eftir flokkun í áhættustig.....	61-62
19	Sjóður og innstæður í Seðlabanka.....	30	67	Virðisrýrnun útlána og krafna á lánastofnanir og viðskiptavinum og annarra fjáreigna.....	63-64
20	Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum.....	30	68	Stórar áhættuskuldbindingar.....	64
21	Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum.....	30	69	Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum.....	65
22	Afleiðusamningar og skortstöður.....	31-32	70	Afleiðusamningar.....	65
23	Útlán og kröfur á lánastofnanir.....	32	71	Jöfnun fjáreigna og fjárskulda.....	66
24	Útlán og kröfur á viðskiptavinum.....	33	Lausafjáraáættu		
25	Fjárfesting í hlutdeildarfélagum.....	33	72	Lausafjáraáættu.....	67
26	Rekstrarfjármunir.....	33	73	Stýring lausafjáraáættu.....	67-69
27	Óefnislegar eignir.....	34	74	Eftirstöðvagreining fjáreigna og fjárskulda.....	69-71
28	Aðrar eignir.....	34	75	Eftirstöðvagreining fjáreigna og fjárskulda eftir myntum.....	72
29	Eignir og skuldir vegna eigna í sölumeðferð.....	34	76	Veðsettar eignir.....	73
30	Skuldir við lánastofnanir og Seðlabanka.....	34	Markaðsáættu		
31	Innlán frá viðskiptavinum.....	35	77	Markaðsáættu.....	73
32	Lántaka.....	35-36	78	Stýring markaðsáættu.....	73-74
33	Skatteign og skattskuld.....	36-37	79	Hlutabréfaáættu.....	74
34	Aðrar skuldir.....	37	80	Vaxtaáættu.....	74-75
35	Víkjandi lántaka.....	37	81	Næmnigreining eigna í veltubók.....	75
36	Eigið fé.....	38	82	Næmnigreining eigna utan veltubókar.....	75-76
Aðrar skýringar		Markaðsáættu			
37	Hagnaður á hlut.....	39	83	Verðtryggingaráættu (öll söfn).....	76-77
38	Málaferli.....	39-40	Gjaldeyrisáættu		
39	Leigusamningar.....	40-41	84	Gjaldeyrisáættu (öll söfn).....	77
40	Fjárvarsla.....	41	85	Samþjöppun gjaldeyrisáættu.....	78
41	Hlutdeild í dótturfélögum.....	42	86	Næmni gagnvart gjaldeyrisáættu.....	79
42	Sérniðin félög innan samstæðunnar.....	42	87	Gengi erlendra gjaldmiðla.....	79
43	Sérniðin félög utan samstæðunnar.....	42	Rekstraráættu		
44	Ábyrgðir / Stöður utan efnahagsreiknings innan samstæðunnar.....	42	88	Rekstraráættu.....	79
45	Viðskipti við tengda aðila.....	43-45	Mikilvægar reikningskilaaðferðir		
46	Atburðir eftir reikningskiladag.....	45	89	Mikilvægar reikningskilaaðferðir.....	80-95
Eiginfjárstýring		Lykiltölur samstæðunnar			
47	Eiginfjárkröfur.....	46	90	Rekstur eftir árum.....	96
48	Eiginfjárrunnur, áhættugrunnur og eiginfjárlutföll.....	47	91	Rekstur eftir ársfjórðungum.....	97
49	Vogunarlutfall.....	47	92	Lykiltölur og hlutföll.....	98

Skýringar við samstæðuársreikning

Almennt

1. Upplýsingar um félagið og samstæðuna

Landsbankinn hf. (hér eftir „bankinn“ eða „Landsbankinn“) var stofnaður 7. október 2008. Bankinn er hlutafélag með takmarkaða ábyrgð, stofnað og skráð á Íslandi og með aðsetur þar. Bankinn starfar samkvæmt lögum um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002. Fjármálaeftirlit Seðlabanka Íslands (Fjármálaeftirlitið) hefur eftirlit með bankanum á grundvelli laga nr. 87/1998, um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi. Skráð aðsetur bankans er Austurstræti 11, 155 Reykjavík.

Samstæðuársreikningur bankans fyrir árið 2020 tekur til bankans og dótturfélaga hans (saman nefnd „samstæðan“ og hvert fyrir sig „samstæðufélag“). Meginstarfsemi samstæðunnar er á sviði fyrirtækja- og viðskiptabankastarfsemi, markaðsviðskipta, eignastýringar og annarrar tengdrar þjónustu. Samstæðan er eingöngu með starfsemi á Íslandi.

2. Grundvöllur reikningsskilanna

Ársreikningur samstæðunnar fyrir árið 2020 er gerður í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla (IFRS) sem eru samþykktir af Evrópusambandinu. Ársreikningurinn er jafnframt gerður í samræmi við lög um ársreikninga nr. 3/2006, lög um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002 og reglur um reikningsskil lánastofnana nr. 834/2003.

Ársreikningurinn endurspeglar fordæmalausar aðstæður í kjölfar COVID-19-heimsfaraldursins og þá efnahagslegu óvissu sem af honum hefur hlotist. Á árinu 2020 tók bankinn upp leiðbeiningar Evrópsku bankaeftirlitsstofnunarinnar (EBA) um varfærnisleg reikningsskil og áhættumat við þessar kríngumstæður, leiðbeiningar sem Fjármálaeftirlitið hefur fyrir sitt leyti tekið undir.

Ársreikningur samstæðunnar var samþykktur af bankaráði og bankastjóra þann 11. febrúar 2021.

Umfjöllun um mikilvægar reikningsskilaaðferðir er að finna í skýringu 89.

Rekstrarhæfi

Stjórnendur bankans hafa lagt mat á áframhaldandi rekstrarhæfi samstæðunnar og hafa eðlilegar væntingar um að samstæðan hafi fullnægjandi burði til áframhaldandi reksturs. Samstæðuársreikningurinn er því gerður miðað við áframhaldandi rekstrarhæfi.

Starfrækslu- og framsetningargjaldmiðill

Starfrækslugjaldmiðill bankans og félaga innan samstæðunnar er íslensk króna (ISK). Allar fjárhæðir eru birtar í íslenskum krónum, námundað að næstu milljón, nema annað komi fram.

3. Mikilvægt reikningshaldslegt mat og ákvarðanir

Gerð ársreiknings samstæðunnar krefst þess að stjórnendur taki ákvarðanir, leggi mat á og gefi sér forsendur sem hafa áhrif á beitingu reikningsskilaaðferða og birtar fjárhæðir eigna, skulda, tekna og gjalda í ársreikningnum. Endanlegar niðurstöður kunna hins vegar að vera frábrugðnar þessu mati.

Reikningshaldslegt mat og undirliggjandi forsendur stjórnenda eru í stöðugri endurskoðun og eru áhrifin af breytingum á mati og forsendum færð á því tímabili sem breytingin á sér stað og á síðari tímabilum sem breytingarnar hafa áhrif á.

(a) Flokkun fjáreigna

Flokkun fjármálagerna í samræmi við IFRS 9 ræður því hvernig gert er grein fyrir þeim í reikningsskilum. Faglegu mati er beitt og ákvörðun um viðeigandi flokkun byggir á markmiði viðskiptalíkansins sem fjármálagerningurinn heyrir undir og samningsbundnu sjóðstreymi fjármálagerningsins, svonefndu SPPI-prófi, sem kannar hvort markmiðið með eigninni sé að innheimta á tilsettum gjalddögum samningsbundnar greiðslur sem samanstanda einungis af afborgunum af höfuðstól og vöxtum. Frekari upplýsingar um meðferð slíkra gerninga skv. IFRS 9 er að finna í **skýringu 89.5**.

(b) Virðisrýrnun útlána og krafna

Mat á væntu útlánatapi, tapi vegna fjárhagslegra ábyrgða og lánsskuldbindinga metnum á afskrifuðu kostnaðarverði:

Mat á væntu útlánatapi byggir á þriggja stiga líkani um vænt útlánatap samkvæmt IFRS 9. Framlagið er reiknað sem 12 mánaða vænt útlánatap eða vænt útlánatap út líftíma.

Vænt útlánatap veltur á því hvort marktæk aukning hafi orðið á útlánaáhættu frá upphaflegri skráningu. Marktæk aukin útlánaáhætta er skilgreind í skýringu 89.5(g). Hafi ekki orðið marktæk aukning á útlánaáhættu jafngildir framlagið væntu útlánatapi vegna mögulegra tapsatburða á næstu 12 mánuðum (stig 1). Ef marktæk aukning hefur orðið á útlánaáhættu jafngildir framlagið væntu útlánatapi út líftíma (stig 2 og stig 3). Þegar lagt er mat á það hvort marktæk aukning hafi orðið á útlánaáhættu vegna fjármálagerna frá upphaflegri skráningu mun samstæðan líta til upplýsinga sem gefa glögga mynd af stöðunni, eru áreiðanlegar, viðeigandi og nærtækar án óhóflegs kostnaðar og fyrirhafnar, þ.m.t. bæði meginlegra og eiginlegra upplýsinga.

Vænt útlánatap (ECL) allra lána er reiknað sem fall af líkum á vanefndum (PD), skuldbinding við vanefnd (EAD) og tapi að gefnum vanefndum (LGD). Það er afvaxtað með virkum vöxtum og tillit er tekið til upplýsinga um framtíðarhorfur. Upplýsingar um framtíðarhorfur endurspeglar mat virðisrýrnunarteymis og Hagfræðeildar bankans og felur í sér gerð sviðsmynda um viðkomandi hagstærðir, þar á meðal mat á líkum hvernar sviðsmyndar.

Skýringar við samstæðuársreikning

3. Mikilvægt reikningshaldslegt mat og ákvarðanir (framhald)

(b) Virðisrýrnun útlána og krafna (framhald)

Hagspár

Hagfræðideild Landsbankans útbýr sviðsmyndir með spám um mikilvægar hagstærðir og kynnir þær fyrir virðisrýrnunarteymi bankans.

Útbúnar voru sérstakar sviðsmyndir sem sýna framtíðarhorfur og áhættu sem hefðbundnar sviðsmyndir endurspeгла ekki á fullnægjandi hátt, að mati stjórnenda, í kjölfar COVID-19-heimsfaraldursins.

Eftirfarandi tafla sýnir ákveðnar lykil hagstærðir líkansins sem notaðar eru við útreikning á framlagi vegna vænts útlánataps fyrir áhættustig 1 og 2. Á reikningsskiladeigi gerir grunnspá Hagfræðideildar Landsbankans ráð fyrir 8,5% samdrætti í vergrí landsframleiðslu (VLF) á árinu 2020. Spánnar fyrir jákvæða sviðsmynd, grunnsviðsmynd og neikvæða sviðsmynd sýna meðaltalsgildi fyrir næstu 12 mánuði og út spátímann, sem er til meðallangs tíma. Jákvæðu sviðsmyndinni er gefið vægið 25%, grunnsviðsmyndinni er gefið vægið 50% og neikvæðu sviðsmyndinni er gefið vægið 25%. Sviðsmyndirnar voru samþykktar af matsteymi bankans þann 21. desember 2020.

	Jákvæð sviðsmynd		Grunnsviðsmynd		Neikvæð sviðsmynd	
	Næstu 12 mánuði	Út spátímann	Næstu 12 mánuði	Út spátímann	Næstu 12 mánuði	Út spátímann
31. desember 2020						
Hagvöxtur	5,5%	7,6%	3,3%	5,0%	0,9%	2,6%
Atvinnuleysi	7,1%	4,1%	8,4%	5,3%	10,9%	7,5%
Stýrivextir	1,1%	2,9%	0,9%	1,8%	0,3%	0,6%
Verðbólga	3,3%	3,2%	3,3%	2,6%	3,5%	2,1%
Gengi evru	149,9	144,1	155,0	151,1	167,8	158,1
Vísitala íbúðarverðs (breyting milli ára)	10,9%	5,5%	9,1%	3,4%	5,3%	1,3%

	Jákvæð sviðsmynd		Grunnsviðsmynd		Neikvæð sviðsmynd	
	Næstu 12 mánuði	Út spátímann	Næstu 12 mánuði	Út spátímann	Næstu 12 mánuði	Út spátímann
31. desember 2019						
Hagvöxtur	3,5%	3,5%	2,0%	2,4%	0,0%	1,3%
Atvinnuleysi	3,0%	2,3%	4,0%	3,3%	6,0%	5,0%
Stýrivextir	3,7%	3,9%	3,0%	3,1%	2,9%	2,2%
Verðbólga	2,4%	2,6%	2,4%	2,5%	4,4%	2,7%
Gengi evru	136,8	135,6	138,5	138,0	154,4	154,4
Vísitala íbúðarverðs (breyting milli ára)	7,0%	6,0%	4,5%	4,0%	2,0%	1,5%

	2020			2019		
	Jákvæð sviðsmynd	Grunnsviðsmynd	Neikvæð sviðsmynd	Jákvæð sviðsmynd	Grunnsviðsmynd	Neikvæð sviðsmynd
Framlag vegna virðisrýrnunar (áhættustig 1 og áhættustig 2)	9.922	10.912	13.035	4.095	4.452	5.443
Hlutfall eigna í áhættustigi 2	10,8%	11,0%	11,4%	7,8%	8,0%	10,6%

Fært í reikningsskilum skv. IFRS 9

	2020	2019
Framlag vegna virðisrýrnunar (áhættustig 1 og áhættustig 2)	11.196	4.614

(c) Mat fjármálagerninga

Gangvirði fjármálagerninga er ákvarðað með matsaðferðum þegar virkur markaður er ekki til staðar eða þar sem skráð verð er ekki tiltækt með öðrum hætti. Í slíkum tilfellum er gangvirði áætlað út frá greinanlegum gögnum fyrir svipaða fjármálagerninga eða með því að beita reiknilíkönunum. Í þeim tilvikum sem greinanleg markaðsgögn eru ekki tiltæk er mat byggt á viðeigandi forsendum. Þegar matsaðferðir (til dæmis reiknilíkön) eru notaðar til að ákvarða gangvirði, eru þær yfirfarnar og endurskoðaðar reglulega, af aðskildum og til þess hæfum rýnendum innan bankans. Öll reiknilíkön eru gæðapröfuð áður en þau eru tekin í gagnid, og stillt af til að tryggja að útkoman endurspegli raunveruleg gögn og samanburðarhæf markaðsverð. Þegar því verður við komið eru einungis notuð greinanleg gögn, en þættir eins og flökt, fylgni og lánsáhætta, hvort sem hún er eigin eða mótaðila, krefjast mats stjórnenda. Breyttar forsendur fyrir þessu þætti geta haft áhrif á skráð gangvirði fjármálagerninga.

(d) Yfirráð yfir fjárfestingum

Stjórnendur beita faglegu mati við ákvörðun á því hvort skilgreiningar á yfirráðum, sjá skýringu 89.1 Dótturfélög og hlutdeild í minnihluta, gefi til kynna að samstæðan stýri fjárfestingum.

Skýringar við samstæðuársreikning

4. Áhrif COVID-19 á reikningsskilin

Samstæðureikningurinn fyrir 2020 endurspeglar fordæmalausar aðstæður í kjölfar COVID-19-heimsfaraldursins og þá efnahagslegu óvissu sem af honum hefur hlotist. Bankinn tók upp leiðbeiningar Evrópsku bankaeftirlitsstofnunarinnar (EBA), sem voru gefnar út í mars 2020, um varfærnisleg viðmið varðandi vanefndir, skuldaívilnanir og IFRS 9 við þessar kringumstæður. Fjármálaeftirlitið hefur fyrir sitt leyti tekið undir þessar leiðbeiningar. Einnig hefur bankinn fylgt kröfum EBA um tímabundnar viðbótarskýringar vegna COVID-19. Um er að ræða samhæfða upplýsingagjöf vegna greiðsluhlés á útlánum bankans og ríkisábyrgðar á nýjum útlánum til að bregðast við afleiðingum faraldursins. Viðbótarskýringarnar eru birtar í viðauka við Pillar III áhættuskýrslu bankans á hálfárs fresti, fyrir reikningsskilatímabil sem lýkur 30. júní og 31. desember. Pillar III skýrslan er aðgengileg og birt á heimasíðu bankans, www.landsbankinn.is, samtímis reikningsskilum fyrir sama tímabil.

Mat á væntu útlánatapi

Mat á væntu útlánatapi í árslok 2020 byggist á mismunandi sviðsmyndum hagspáa Hagfræðideildar bankans, sem allar eru líkindavegnar. Líkindavegnar sviðsmyndir endurspeglar skýrar versnandi efnahagshorfur á meðan áhrif af dekkri sviðsmyndum koma helst fram í auknum líkum á vanefndum og skila sér jafnframt í meiri líkum á vanefnd út líftíma, sem leiðir svo aftur til fjölgunar lána í áhættustigi 2.

Þó enn ríki óvissa um endanleg áhrif heimsfaraldursins á lánasafn bankans eru líkur á að langvarandi tekjusaðráttur muni leiða til erfiðleika hjá viðskiptavinum, sem margir hverjir hafa þegar verið lækkaðir í láns hæfi hjá bankanum og verðmæti trygginga þeirra endurmetið með tilliti til langvarandi samdráttar. Það er líklegt að slíkir erfiðleikar leiði til útlánatapa sem bankinn mætir með því virðisrýrnunarframlagi sem var að mestu fært á öðrum ársfjórðungi. Það er líka mögulegt að það verði útlánatöpp umfram virðisrýrnun ef faraldurinn dregst mjög á langinn og ferðapjónusta tekur ekki við sér á árinu 2021. Í samræmi við tilmæli EBA færði bankinn lán á áhættustigi 1 ekki sjálfkrafa yfir í áhættustig 2 þó þau falli undir almenn COVID-19 úrræði. Þrátt fyrir það er þó nokkur hluti lána viðskiptavina sem fengið hafa almenn úrræði vegna COVID-19 í áhættustigi 2 í lok ársins. Að mestu skýrist það vegna lækkunar á láns hæfi og auknum líkum á vanefndum.

Á fjórða ársfjórðungi var framkvæmt handvirkt mat á öllum einstökum mikilvægum útlánum til fyrirtækja sem hafa fengið sértæk úrræði vegna COVID-19 og þau færð í videigandi áhættustig. Veiting sértækra úrræða er ekki ein og sér talin næg ástæða til flutnings í áhættustig 3, en þau lán teljast öll hafa fengið skuldaívilnun. Að auki leggur bankinn sérstakt mat á flokkun lána til viðskiptavina í ferðapjónustu og viðskiptavina sem hafa fengið sértæk úrræði og eru enn í greiðsluhléi í lok ársins. Þessi lán eru síðan færð í áhættustig 2 að ákveðnum skilyrðum uppfylltum. Þessi sérstaka flokkun færir útlán að virði 8,9 m.kr. í áhættustig 2 m.v. lok ársins. Þá hefur bankinn metið þörf á safnframlagi fyrir framangreind lán og færir 840 m.kr. í virðisrýrnunarsjóð vegna útlána til ferðapjónustu og 309 m.kr. vegna útlána til einstaklinga.

Hámarksútlánaáhætta viðskiptavina með úrræði vegna COVID-19

Bankinn hefur brugðist við áhrifum af COVID-19 með veitingu úrræða fyrir viðskiptavinum sem hafa þurft á því að halda. Fyrst voru veitt almenn úrræði, sem voru hluti af samkomulagi íslensku bankanna og annarra láveitenda, og síðan fengu viðskiptavinir sem áttu í meiri erfiðleikum kost á því að fá sértæk úrræði sem felast í frekari frestun greiðslna. Þessu til viðbótar hefur lítil hluti viðskiptavina fengið lán með ríkisábyrgð.

Stjórnvöld hafa gripið til fjölda efnahagsúrræða sem nýtast heimilum og fyrirtækjum með beinum hætti. Aðgerðirnar beinast m.a. að því að draga úr atvinnuleysi og áhrifum tekjumissis einstaklinga með greiðslu hlutabóta til að bæta upp launalækkingu vegna skerts starfsflutfalls. Fyrirtækjum sem orðið hafa fyrir tekjufalli er boðið upp á tekjufallsstyrki en með þeim er um leið tryggt aðstoð til að halda starfsfólki í hlutastarfi. Þá geta fyrirtæki sótt um stuðnings- og viðbótarlán hjá lánastofnunum með ábyrgð ríkisins. Þar að auki hefur fyrirtækjum, sem skylt var að láta af starfsemi, verið veittir sérstakir lokunarstyrkir. Fyrirtæki geta mögulega leitað greiðsluskjólis í allt að ár vegna fjárhagslegra erfiðleika í kjölfar faraldursins. Síðast en ekki síst bjóðast viðspyrnustyrkir sem ætlað er að tryggja að fyrirtæki geti viðhaldið nauðsynlegri lágmarksstarfsemi á meðan áhrifa faraldursins gætir, varðveitt viðskiptasambönd og tryggt viðbúnað þegar úr rætist. Öll þessi efnahagsúrræði stjórnvalda eru háð mismunandi skilyrðum.

Í töflunni að neðan er staða útlána í lok ársins fyrir þá viðskiptavinum sem höfðu fengið almenn úrræði í formi frestunar á greiðslu afborgana af höfuðstól og vaxta til allt að 6 mánaða innan ársins 2020.

31. desember 2020

Útlánaáhætta í efnahagsreikningi	Bókfært virði brúttó			Virðisrýrnunar- sjóður	Gangvirði	Bókfært virði
	Áhættustig 1	Áhættustig 2	Áhættustig 3			
Einstaklingar	28.264	13.944	836	(667)	-	42.377
Ferðapjónusta	23.135	56.792	9.029	(6.242)	26	82.740
Önnur	36.113	15.898	2.806	(1.824)	1.014	54.007
Samtals	87.512	86.634	12.671	(8.733)	1.040	179.124
Útlánaáhætta utan efnahags	Áhættustig 1	Áhættustig 2	Áhættustig 3	Virðisrýrnunar- sjóður	Gangvirði	Samtals
Einstaklingar	403	151	5	(5)	-	554
Ferðapjónusta	292	11.713	51	(106)	-	11.950
Önnur	5.336	999	43	(76)	-	6.302
Samtals	6.031	12.863	99	(187)	0	18.806
Hámarksútlánaáhætta	93.543	99.497	12.770	(8.920)	1.040	197.930

Í töflunni að neðan er staða útlána í lok ársins fyrir þá viðskiptavinum sem hafa fengið sértæk úrræði til lengri tíma eða fram til síðari hluta ársins 2021 vegna áframhaldandi erfiðleika af völdum COVID-19. Sértæku úrræðin felast í frestun á greiðslum afborgana af höfuðstól og vaxta eða einungis frestun á greiðslum afborgana af höfuðstól.

Skýringar við samstæðuársreikning

4. Áhrif COVID-19 á reikningsskilin (framhald)

31. desember 2020

Útlánaáætta í efnahagsreikningi	Bókfært virði brúttó			Virðisrýrnunar- sjóður		Bókfært virði
	Áhættustig 1	Áhættustig 2	Áhættustig 3	Gangvirði		
Einstaklingar	-	1.155	39	(75)	-	1.119
Ferðabjónusta	16.916	48.803	7.345	(5.452)	26	67.638
Önnur	98	11.868	1.524	(687)	729	13.532
Samtals	17.014	61.826	8.908	(6.214)	755	82.289

Útlánaáætta utan efnahags	Virðisrýrnunar- sjóður			Gangvirði	Samtals
	Áhættustig 1	Áhættustig 2	Áhættustig 3		
Einstaklingar	-	25	1	-	26
Ferðabjónusta	118	11.282	596	(98)	11.898
Önnur	-	352	18	(10)	360
Samtals	118	11.659	615	(108)	12.284

Hámarksútlánaáætta	17.132	73.485	9.523	(6.322)	755	94.573
--------------------	--------	--------	-------	---------	-----	--------

Bókfært brúttó virði lána til ferðabjónustunnar sem höfðu fengið almenn COVID-19 úrræði hjá bankanum er 89,0 ma.kr., eða 85% útlána bankans til ferðabjónustu. Framlag í virðisrýrnunarsjóð vegna útlána til ferðabjónustunnar með almenn COVID-19 úrræði er 6,3 ma.kr., eða um 7,1% af brúttó virði í lok ársins. Bókfært brúttó virði lána til ferðabjónustufyrirtækja sem hafa fengið frekari sértæk úrræði hjá bankanum er 73,1 ma.kr., eða 70% útlána bankans til ferðabjónustu. Framlag í virðisrýrnunarsjóð vegna útlána til ferðabjónustunnar með sértæk úrræði vegna COVID-19 nemur 5,6 mö.kr., eða um 7,6% af brúttó virði í lok ársins. Upplýsingar um skiptingu útlána til ferðabjónustu niður á flokkun í áhættustig ásamt væntu útlánatapi er að finna í skýringu 66.

Bókfært brúttó virði lána annarra fyrirtækja sem höfðu fengið almenn COVID-19 úrræði hjá bankanum er 54,8 ma.kr., eða 9,2% útlána bankans til annarra fyrirtækja en ferðabjónustu. Mun lægra hlutfall annarra fyrirtækja hefur fengið sértæk úrræði, eða rúmlega 2% útlána bankans til annarra fyrirtækja. Stærstur hluti annarra fyrirtækja sem höfðu fengið úrræði vegna COVID-19 eru fasteignafélög en þar á eftir fyrirtæki í verslun og þjónustu.

Sama gildir fyrir einstaklinga, þar sem bókfært brúttó virði einstaklinga sem höfðu fengið almenn COVID-19 úrræði hjá bankanum er 43 ma.kr., eða 7% útlána bankans til einstaklinga. Aðeins um 0,2% af útlánunum til einstaklinga hafa fengið sértæk úrræði vegna COVID-19 í lok ársins.

Utan ferðabjónustu hefur því verið hlutfallslega lítil þörf fyrir sértæk úrræði vegna COVID-19. Vanskil hafa ekki aukist og því má telja líklegt að þörf fyrir sértæk úrræði sé ekki eins mikil hjá þessum hópum, líklega þar sem neikvæð áhrif af COVID-19 hafa ekki haft eins mikil áhrif á greiðslugetu þeirra. Hugsanlega hafa önnur opinber úrræði til fyrirtækja og einstaklinga haft eitthvað um þetta að segja.

Bankinn hefur tekið þátt í að veita viðskiptavinum stuðnings- og viðbótarlán með ábyrgð ríkisins. Tilgangurinn með stuðnings- og viðbótarlánunum er að liðka fyrir aðgangi fyrirtækja að lausafé, einkum smárra og meðalstórra fyrirtækja, sem standa frammi fyrir tímabundnum rekstrarvanda vegna COVID-19. Þannig verði dregið úr áhrifum faraldursins á atvinnulíf og atvinnustig. Ríkisábyrgðin getur numið allt að 70% á viðbótarlánunum, 100% á stuðningslánunum að fjárhæð allt að 10 milljónir króna og 85% á stuðningslánunum að fjárhæð 10 til 40 milljónir króna.

Í árslok 2020 hefur bankinn veitt stuðnings- og viðbótarlán með ríkisábyrgð til tæplega 300 viðskiptavina og nemur bókfært brúttó virði þeirra lána 3,5 ma.kr. Því til viðbótar hefur bankinn veitt lánalínu að fjárhæð 7,6 ma.kr. með 90% ábyrgð ríkisins, en lánalínan er óáðregin í árslok.

Skýringar við samstæðuársreikning

5. Starfspættir

Niðurstöður tekjusviða eru birtar í samræmi við skýrslur til bankastjóra og bankaráðs sem bera ábyrgð á ráðstöfun fjármuna til starfspáttanna, sem og mati á rekstrarárangri þeirra.

Þrátt fyrir skipulagsbreytingar sem gerðar voru innan bankans undir lok árs mun fjárhagsuppgjör tekjusviða ekki taka breytingum fyrr en í upphafi árs 2021. Með skipulagsbreytingunum verða svið bankans sex: Einstaklingar, Fyrirtæki, Eignastýring og miðlun, Fjármál og rekstur, Áhættustýring og Upplýsingatækni. Samstæðan samanstandur hins vegar í ársreikningum 2020 af eftirfarandi fjórum megin tekjusviðum í lok reikningsskilátímabilsins:

- **Einstaklingssvið** býður einstaklingum ásamt minni og meðalstórum fyrirtækjum utan höfuðborgarsvæðisins upp á fjármálaþjónustu í gegnum stafrænar þjónustuleiðir, bæði í gegnum netbanka og smáforrit, ásamt því að veita hefðbundna þjónustu í gegnum útibúanet bankans og þjónustuver.
- **Fyrirtækjasvið** býður stórfyrirtækjum ásamt minni og meðalstórum fyrirtækjum á höfuðborgarsvæðinu upp á fjármálaþjónustu og sér um rekstur fyrirtækjabanka þar sem boðið er upp á rafræna bankaþjónustu.
- **Markaðir** bjóða upp á þjónustu er snýr að viðskiptum með verðbréf, gjaldeyri, afleiður og peningamarkaðslán, auk þess að veita ráðgjöf, annast útboð og viðskiptavakt. Markaðir bjóða einnig upp á viðtæka þjónustu á sviði einkabankaþjónustu og eignastýringar. Landsbréf hf., dótturfélag bankans, fellur undir starfspáttauppgjör Markaða.
- **Fjárstýring** hefur umsjón með fjármögnun, lausafjárstýringu og viðskiptavakt á peningamarkaði og ákvarðar verðlagningu fjármagns innan bankans. Fjárstýring stýrir einnig gengis-, vaxta- og verðtryggingaráhættu bankans, innan þeirra marka sem sett eru af bankaráði.

Undir aðra starfspætti falla sviðin Fjármál (að undanskilinni Fjárstýringu), Áhættustýring og Upplýsingatækni. Einnig falla þar undir skrifstofa bankastjóra, ásamt deildunum Mannauði, Markaðsmálum og samskiptum og Regluvörslu. Innri endurskoðun bankans fellur einnig undir aðra starfspætti en hún er sjálfstæð og heyrir undir bankaráð.

Jöfnunarfærslur samanstanda af jöfnun innbyrðis viðskipta og rekstrarliðum sem ekki er unnt að heimfæra á starfspætti.

Stjórnunarkostnaði samstæðunnar er deilt niður á viðeigandi starfspætti á grundvelli undirliggjandi kostnaðarvaka. Kostnaði er deilt út á viðskiptaeiningarnar á markaðsverði. Þjónusta og viðskipti sem aðrir starfspættir veita viðskiptaeiningunum eru gerð upp á einingarverði eða eins og um viðskipti milli óskyldra aðila væri að ræða, á grundvelli notkunar eða unninna verka. Tekjuskatti er dreift niður á starfspætti miðað við gildandi skatthlutfall. Bankaskatti er skipt niður á tekjusvið í samræmi við gildandi hlutfall, eða 0,145%.

Eftirfarandi tafla sýnir fjárhagslega frammistöðu hvers starfspáttar, eins og þær upplýsingar sem birtar eru í innanhússkýrslum til stjórnenda um hagnað (tap) starfspáttar fyrir skatta. Í þessum skýrslum eru allir liðir rekstrarreikningsins birtir nettó en ekki brúttó, þar með talið vaxtatekjur og vaxtagjöld. Verðlagning milli starfspáttar er eins og um væri að ræða viðskipti milli óskyldra aðila.

Tekjur af viðskiptum við hvern einstakan ytri viðskiptavin voru innan við 10% af heildartekjum samstæðunnar á tímabilinu frá 1. janúar 2020 til 31. desember 2020 og á samsvarandi tímabili árið 2019.

Skýringar við samstæðuársreikning

5. Starfsþættir (framhald)

1. janúar - 31. desember 2020	Einstaklings- svið	Fyrirtækja- svið	Markaðir	Fjárfstýring	Aðrir starfsþættir	Jöfnunar- færslur	Samtals
Hreinar vaxtatekjur	17.299	18.694	323	1.784	(26)	-	38.074
Hreinar þjónustutekjur	3.164	880	4.272	(460)	40	(258)	7.638
Hrein virðisrýrnun fjáreigna	(2.090)	(10.040)	-	111	(1)	-	(12.020)
Aðrar tekjur og (gjöld)	857	(1.753)	742	4.709	27	(21)	4.561
Rekstrartekjur (gjöld) samtals	19.230	7.781	5.337	6.144	40	(279)	38.253
Rekstrargjöld samtals	(6.740)	(2.425)	(2.466)	(1.080)	(11.398)	278	(23.831)
Skattur á heildarskuldur fjármála fyrirtækja	(617)	(570)	(13)	(606)	(9)	-	(1.815)
Hagnaður (tap) fyrir útskiptingu kostnaðar og skatta	11.873	4.786	2.858	4.458	(11.367)	(1)	12.607
Útskiptur kostnaður	(4.226)	(2.650)	(1.453)	(778)	9.107	-	0
Hagnaður (tap) fyrir skatta	7.647	2.136	1.405	3.680	(2.260)	(1)	12.607
Tekjuskattur	(1.769)	(652)	(36)	(91)	462	-	(2.086)
Hagnaður (tap) ársins	5.878	1.484	1.369	3.589	(1.798)	(1)	10.521
Hreinar tekjur (gjöld) vegna ytri viðskipta	28.086	16.769	5.093	(11.453)	37	-	38.532
Hreinar tekjur (gjöld) vegna annarra starfsþátta	(8.856)	(8.988)	244	17.597	3	-	0
Rekstrartekjur samtals	19.230	7.781	5.337	6.144	40	0	38.532
31. desember 2020							
Eignir samtals	571.874	618.305	15.472	610.948	15.680	(268.102)	1.564.177
Skuldir samtals	532.377	500.671	9.987	515.309	15.680	(268.102)	1.305.922
Úthlutað eigið fé	39.497	117.634	5.485	95.639	-	-	258.255

1. janúar - 31. desember 2019	Einstaklings- svið	Fyrirtækja- svið	Markaðir	Fjárfstýring	Aðrir starfsþættir	Jöfnunar- færslur	Samtals
Hreinar vaxtatekjur	16.674	18.821	709	3.597	(68)	(63)	39.670
Hrein virðisbreyting	(1.424)	(3.409)	1	4	1	-	(4.827)
Hreinar þjónustutekjur	4.114	699	3.761	(276)	159	(238)	8.219
Aðrar tekjur og (gjöld)	808	26	(134)	7.591	220	(56)	8.455
Rekstrartekjur (gjöld) samtals	20.172	16.137	4.337	10.916	312	(357)	51.517
Rekstrargjöld samtals	(6.550)	(2.121)	(2.368)	(1.666)	(11.542)	255	(23.992)
Hagnaður (tap) fyrir útskiptingu kostnaðar og skatta	13.622	14.016	1.969	9.250	(11.230)	(102)	27.525
Útskiptur kostnaður	(4.651)	(2.829)	(1.506)	(885)	9.871	-	0
Hagnaður (tap) fyrir skatta	8.971	11.187	463	8.365	(1.359)	(102)	27.525
Hreinar tekjur vegna ytri viðskipta	26.926	26.132	3.902	(5.368)	282	-	51.874
Hreinar tekjur (gjöld) vegna annarra starfsþátta	(6.754)	(9.995)	435	16.284	30	-	0
Rekstrartekjur samtals	20.172	16.137	4.337	10.916	312	0	51.874
31. desember 2019							
Eignir samtals	510.568	599.414	13.601	548.039	17.659	(262.953)	1.426.328
Skuldir samtals	466.799	481.045	7.325	468.719	17.659	(262.953)	1.178.594
Úthlutað eigið fé	43.769	118.369	6.276	79.320	-	-	247.734

Skýringar við samstæðuársreikning

Skýringar við rekstrarreikning

6. Hreinar vaxtatekjur

Sjá reikningskilaaðferð í skýringu 89.33.

	2020			2019		
	Afskrifað kostnaðar- verð	Gangvirði í gegnum rekstrar- reikning	Samtals	Afskrifað kostnaðar- verð	Gangvirði í gegnum rekstrar- reikning	Samtals
Vaxtatekjur						
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	1.113	-	1.113	1.747	14	1.761
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	248	-	248	229	-	229
Útlán og kröfur á lánastofnanir	77	-	77	240	-	240
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	62.692	600	63.292	67.688	655	68.343
Aðrar vaxtatekjur	566	1.202	1.768	24	1.575	1.599
Samtals	64.696	1.802	66.498	69.928	2.244	72.172
Vaxtagjöld						
Skuldir við lánastofnanir og Seðlabanka	(751)	-	(751)	(1.151)	-	(1.151)
Innlán frá viðskiptavinum	(10.091)	-	(10.091)	(17.744)	-	(17.744)
Lántaka	(12.644)	(1.185)	(13.829)	(9.978)	(1.047)	(11.025)
Önnur vaxtagjöld	(668)	(2.117)	(2.785)	(178)	(1.938)	(2.116)
Víkjandi lántaka	(968)	-	(968)	(466)	-	(466)
Samtals	(25.122)	(3.302)	(28.424)	(29.517)	(2.985)	(32.502)
Hreinar vaxtatekjur	39.574	(1.500)	38.074	40.411	(741)	39.670

Samtals hreinar vaxtatekjur, reiknaðar með aðferð virkra vaxta námu 38.073 milljónum króna á árinu 2020, samanborið við 39.669 milljónir króna á árinu 2019.

7. Hreinar þjónustutekjur

Sjá reikningskilaaðferð í skýringu 89.34.

	2020			2019		
	Þjónustu- tekjur	Þjónustu- gjöld	Hreinar þjónustu- tekjur	Þjónustu- tekjur	Þjónustu- gjöld	Hreinar þjónustu- tekjur
Markaðsviðskipti	4.248	(609)	3.639	3.906	(579)	3.327
Útlán og ábyrgðir	1.218	-	1.218	899	-	899
Greiðslukort	3.740	(1.765)	1.975	4.765	(2.066)	2.699
Innheimtu- og greiðsluþjónusta	910	(183)	727	906	(168)	738
Annað	703	(624)	79	1.052	(496)	556
Samtals	10.819	(3.181)	7.638	11.528	(3.309)	8.219

8. Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum á gangvirði

Sjá reikningskilaaðferð í skýringu 89.35.

Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum á gangvirði	2020	2019
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	736	1.745
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	5.220	5.231
Afleiður og undirliggjandi áhættuvarnir	29	1.079
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	(1.730)	18
Hrein hagnaður (tap) af gangvirðisvörnum	2	(80)
Samtals	4.257	7.993

Nedangreindar arðstekjur eru skráðar undir liðnum „Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum á gangvirði“ í rekstrarreikningi.

Arðstekjur	2020	2019
Hreinn hagnaður af fjáreignum í veltubók	33	27
Hreinn hagnaður af veltufjáreignum og veltufjárskuldum utan veltubókar	498	1.424
Samtals	531	1.451

Skýringar við samstæðuársreikning

9. Hreinn gengismunur gjaldmiðla

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 89.36.

Eignir	2020	2019
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	23	103
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	7.344	1.018
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	(13)	-
Afleiðusamningar	3.101	(1.528)
Útlán og kröfur á lánastofnanir	8.812	2.002
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	25.889	4.655
Aðrar eignir	152	(296)
Samtals	45.308	5.954
Skuldir		
Skuldir við lánastofnanir og Seðlabanka	(44)	9
Innlán frá viðskiptavinum	(11.043)	(3.063)
Lántaka	(32.306)	(3.224)
Aðrar skuldir	(181)	(2)
Víkjandi lántaka	(2.012)	(258)
Samtals	(45.586)	(6.538)
Hreinn gengismunur gjaldmiðla	(278)	(584)

Hreinn gengismunur sem færður var í rekstrarreikning á árinu 2020 og er til kominn vegna fjármálagerna sem ekki eru metnir á gangvirði í gegnum rekstrarreikning nam 34.876 milljóna króna hagnaði af fjáreignum (2019: 6.464 milljóna króna hagnaður) og 45.586 milljóna króna tapi af fjárskuldum (2019: 6.538 milljóna króna tap).

10. Hrein virðisrýrnun fjáreigna

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 89.5 (g).

	2020	2019
Virðisbreyting útlána og krafna viðskiptavina og lánastofnana	(11.881)	(4.854)
Hrein virðisbreyting annarra fjáreigna	(139)	27
Hrein virðisrýrnun fjáreigna	(12.020)	(4.827)
Hrein virðisrýrnun fjáreigna eftir tegund viðskiptavina		
Lánastofnanir	4	1
Einstaklingar	(541)	(168)
Fyrirtæki	(11.483)	(4.660)
Hrein virðisrýrnun fjáreigna	(12.020)	(4.827)

11. Aðrar tekjur og (gjöld)

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 89.37.

	Skýringar	2020	2019
Hagnaður af sölu rekstrarfjármuna	26	2	3
Tap af fullnustueignum	29	(113)	(50)
Hlutdeild í hagnaði hlutdeildarfélagum	25	222	304
Annað		471	789
Samtals		582	1.046

12. Laun og launatengd gjöld

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 89.30.

	2020	2019
Launagreiðslur	11.423	11.136
Framlög í lífeyrissjóði	1.713	1.671
Tryggingagjald	816	850
Sérstakur fjársýsluskattur á laun	707	709
Önnur launatengd gjöld	108	92
Samtals	14.767	14.458
Ársverk í árslok	878	893
Meðaltal ársverka á árinu	921	950

Skýringar við samstæðuársreikning

13. Annar rekstrarkostnaður

	2020	2019	
Hugbúnaður og upplýsingatækni	2.479	2.353	
Fasteignir og húsbúnaður	933	905	
Auglýsingar og markaðssetning	751	805	
Rekstrarleiga	15	16	
Eftirlitsgjöld til Fjármálaeftirlitisins	497	489	
Framlag til umboðsmanns skuldara	81	77	
Endurskoðun og tengd þjónusta	147	137	
Önnur sérfræðiþjónusta	632	588	
Afskriftir	1.281	1.334	
Framlag í Tryggingarsjóð innstæðueigenda og fjárfesta	830	1.115	
Annar rekstrarkostnaður	1.418	1.715	
Samtals	9.064	9.534	
Endurskoðun og tengd þjónusta	2020	2019	
Endurskoðun og könnun reikningsskila	144	133	
Önnur endurskoðunartengd þjónusta	3	4	
Samtals	147	137	
Afskriftir	Skýringar	2020	2019
Afskriftir rekstrarfjármuna	26	442	438
Afskriftir óefnislegra eigna	27	310	411
Afskriftir nýtingarréttar leigueignar	39	529	485
Samtals		1.281	1.334

14. Tekjuskattur

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 89.15.

Tekjuskattur er færður í rekstrarreikning sem hér segir:

	2020	2019
Tekjuskattur til greiðslu	(1.711)	(3.909)
Sérstakur fjársýsluskattur	(394)	(1.067)
Mismunur á álöögðum og reiknuðum tekjuskatti fyrra árs	16	3
Breyting á tímabundnum mismun skatteigna/-skulda	3	(113)
Samtals	(2.086)	(5.086)

Reiknaður tekjuskattur af hagnaði (virkur tekjuskattur) er frábrugðinn útreiknuðum tekjuskatti í samræmi við tekjuskattshlutfall lögaðila sem hér segir:

	2020	2019		
Hagnaður fyrir skatta	14.422	27.525		
Sérstakur skattur á heildarskuldir fjármála fyrirtækja	(1.815)	(4.204)		
Hagnaður fyrir tekjuskatt	12.607	23.321		
Tekjuskattur reiknaður út frá skatthlutfalli lögaðila	20,0%	(2.521)	20,0%	(4.664)
Sérstakur fjársýsluskattur	3,1%	(394)	4,6%	(1.067)
Óskattskyldar tekjur	(9,5%)	1.200	(7,0%)	1.625
Ófrádráttarbær gjöld	3,1%	(388)	4,3%	(993)
Annað	(0,1%)	17	(0,1%)	13
Virkur tekjuskattur samtals	16,5%	(2.086)	21,8%	(5.086)

Skýringar við samstæðuársreikning

15. Flokkun og gangvirði fjáreigna og fjárskulda

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 89.5 (b).

Samkvæmt alþjóðlega reikningsskilastaðlinum IFRS 9 ber að skipa fjáreignum í flokka sem endurspeгла sjóðstremiseinkenni þeirra og markmið þess viðskiptalíkans sem fjáreignunum er stýrt eftir. Um mat hvers flokks eftir upphaflega skráningu fer sem hér segir:

- Fjáreignir metnar á afskrifuðu kostnaðarverði.
- Fjáreignir tilskildar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning.
- Fjáreignir tilgreindar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning.
- Fjárskuldir metnar á afskrifuðu kostnaðarverði.
- Fjárskuldir metnar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning.

Taflan hér fyrir neðan sýnir flokkun fjáreigna og fjárskulda samstæðunnar í samræmi við IFRS 9 og gangvirði þeirra 31. desember 2020:

31. desember 2020	Skýr.	Bókfært virði				Gangvirði				
		Afskrifað kostnaðarverð	Tilskildar	Tilgreindar	Aðrar fjárskuldir	Samtals	1. þrep	2. þrep	3. þrep	Samtals
Fjáreignir metnar á gangvirði										
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	20	-	113.336	1.683	-	115.019	114.412	26	581	115.019
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	21	-	26.808	-	-	26.808	9.318	-	17.490	26.808
Afleiðusamningar	22	-	3.303	-	-	3.303	-	3.303	-	3.303
Útlán og kröfur á viðskiptavini	24	-	16.515	-	-	16.515	-	-	16.515	16.515
		0	159.962	1.683	0	161.645	123.730	3.329	34.586	161.645
Fjáreignir ekki metnar á gangvirði										
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	19	67.604	-	-	-	67.604	-	67.604	-	67.604
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	20	4.311	-	-	-	4.311	-	4.330	-	4.330
Útlán og kröfur á lánastofnanir	23	48.073	-	-	-	48.073	-	48.073	-	48.073
Útlán og kröfur á viðskiptavini	24	1.256.911	-	-	-	1.256.911	-	1.261.094	-	1.261.094
Aðrar fjáreignir		9.853	-	-	-	9.853	-	9.853	-	9.853
		1.386.752	0	0	0	1.386.752	0	1.390.954	0	1.390.954
Fjárskuldir metnar á gangvirði										
Afleiðusamningar	22	-	3.724	-	-	3.724	-	3.724	-	3.724
Skortstöður	22	-	524	-	-	524	523	-	-	523
		0	4.248	0	0	4.248	523	3.724	0	4.247
Fjárskuldir ekki metnar á gangvirði										
Skuldir við lánastofnanir og Seðlabanka	30	-	-	-	48.725	48.725	-	48.725	-	48.725
Innlán frá viðskiptavinum	31	-	-	-	793.427	793.427	-	793.214	-	793.214
Lántaka	32	-	-	-	420.178	420.178	-	436.455	-	436.455
Aðrar fjárskuldir		-	-	-	8.127	8.127	-	8.127	-	8.127
Víkjandi lántaka	35	-	-	-	21.366	21.366	-	21.567	-	21.567
		0	0	0	1.291.823	1.291.823	0	1.308.088	0	1.308.088

Skýringar við samstæðuársreikning

15. Flokkun og gangvirði fjáreigna og fjárskulda (framhald)

Taflan hér fyrir neðan sýnir flokkun fjáreigna og fjárskulda samstæðunnar í samræmi við IFRS 9 og gangvirði þeirra 31. desember 2019:

31. desember 2019	Skýr.	Bókfært virði					Gangvirði			
		Gangvirði í gegnum rekstrarreikning					1. þrep	2. þrep	3. þrep	Samtals
		Afskrifað kostnaðarverð	Tilskildar	Tilgreindar	Aðrar fjárskuldir	Samtals				
Fjáreignir metnar á gangvirði										
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	20	-	108.461	2.781	-	111.242	111.013	79	150	111.242
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	21	-	30.019	-	-	30.019	12.939	-	17.080	30.019
Afleiðusamningar	22	-	2.694	-	-	2.694	-	2.694	-	2.694
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	24	-	14.679	-	-	14.679	-	-	14.679	14.679
		0	155.853	2.781	0	158.634	123.952	2.773	31.909	158.634
Fjáreignir ekki metnar á gangvirði										
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	19	69.824	-	-	-	69.824	-	69.824	-	69.824
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	20	4.020	-	-	-	4.020	-	4.148	-	4.148
Útlán og kröfur á lánastofnanir	23	47.929	-	-	-	47.929	-	47.929	-	47.929
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	24	1.125.505	-	-	-	1.125.505	-	1.130.435	-	1.130.435
Aðrar fjáreignir		7.819	-	-	-	7.819	-	7.819	-	7.819
		1.255.097	0	0	0	1.255.097	0	1.260.155	0	1.260.155
Fjárskuldir metnar á gangvirði										
Afleiðusamningar	22	-	3.309	-	-	3.309	-	3.309	-	3.309
Skortstöður	22	-	2.081	-	-	2.081	2.081	-	-	2.081
		0	5.390	0	0	5.390	2.081	3.309	0	5.390
Fjárskuldir ekki metnar á gangvirði										
Skuldir við lánastofnanir og Seðlabanka	30	-	-	-	48.062	48.062	-	48.062	-	48.062
Innlán frá viðskiptavinum	31	-	-	-	707.813	707.813	-	707.366	-	707.366
Lántaka	32	-	-	-	373.168	373.168	-	381.506	-	381.506
Aðrar fjárskuldir		-	-	-	7.118	7.118	-	7.118	-	7.118
Víkjandi lántaka	35	-	-	-	19.081	19.081	-	19.179	-	19.179
		0	0	0	1.155.242	1.155.242	0	1.163.231	0	1.163.231

Skýringar við samstæðuársreikning

16. Gangvirði fjáreigna og fjárskulda

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 89.5 (f).

Ákvörðunarferli verðmats

Áhættu- og fjármálanefnd bankans hefur eftirlit með heildaráhættu samstæðunnar og er ábyrg fyrir gangvirðismati fjáreigna og fjárskulda sem flokkaðar eru í 2. og 3. þrep. Verðmatsnefnd bankans leggur verðmat fyrir áhættu- og fjármálanefnd til samþykktar. Verðmatsnefndin er skipuð fulltrúum frá Áhættustýringu, Fjárstýringu og Fjárhagsdeild. Verðmatsnefndin fundar mánaðarlega til að ákveða verðmat á fjáreignum og fjárskuldum í 2. og 3. þrepi.

Flutningur á milli þrepa

Samstæðan metur í lok hvers uppgjörstímabils hvort fjáreignir og fjárskuldir sem metnar eru á gangvirði hafi færst á milli þrepa í þrepaskiptingunni með því að yfirfara flokkunina. Á árunum 2020 og 2019 voru engar tilfærslur á milli þrepa 1, 2 og 3.

Taflan hér fyrir neðan sýnir afstemmingu á mati á gangvirði í 3. þrepi fyrir árin 2020 og 2019:

	Skuldabréf	Hlutabréf	Útlán og kröfur á viðskiptavini	Samtals fjáreignir
1. janúar - 31. desember 2020				
Bókfært virði 1. janúar 2020	150	17.080	14.679	31.909
Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum á gangvirði	18	4.289	(1.730)	2.577
Hreinn gengismunur gjaldmiðla	(2)	3	(7)	(6)
Kaup	477	284	14.130	14.891
Sala	(61)	(3.438)	-	(3.499)
Uppgjör	(1)	(230)	(10.557)	(10.788)
Móttækinn arður	-	(498)	-	(498)
Bókfært virði 31. desember 2020	581	17.490	16.515	34.586
1. janúar - 31. desember 2019				
Bókfært virði 1. janúar 2019	210	11.807	9.670	21.687
Hreinn hagnaður af fjáreignum og fjárskuldum á gangvirði	79	5.376	18	5.473
Hreinn gengismunur gjaldmiðla	3	1	1	5
Kaup	87	1.065	5.742	6.894
Sala	(111)	(5)	-	(116)
Uppgjör	(119)	-	(752)	(871)
Móttækinn arður	-	(1.424)	-	(1.424)
Fært í 3. þrep vegna breytinga á yfirráðum	1	260	-	261
Bókfært virði 31. desember 2019	150	17.080	14.679	31.909

Eftirfarandi tafla sýnir þá liði rekstrarreiknings samstæðunnar sem hagnaður (tap) var færst á vegna fjáreigna og fjárskulda sem flokkaðar eru í 3. þrep og voru í eigu samstæðunnar í árslok 2020 og 2019 :

	Skuldabréf	Hlutabréf	Útlán og kröfur á viðskiptavini	Samtals
1. janúar - 31. desember 2020				
Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum á gangvirði innleyst	1	357	-	358
Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum á gangvirði óinnleyst	20	2.892	(1.730)	1.182
Hreinn gengismunur gjaldmiðla	(2)	3	(7)	(6)
Samtals	19	3.252	(1.737)	1.534
1. janúar - 31. desember 2019				
Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum á gangvirði innleyst	114	1.424	-	1.538
Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum á gangvirði óinnleyst	(44)	3.950	18	3.924
Hreinn gengismunur gjaldmiðla	3	1	1	5
Samtals	73	5.375	19	5.467

17. Ógreinanlegar forsendur í gangvirðismati

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 89.5 (f).

Eftirfarandi tafla sýnir ógreinanlegar forsendur sem notaðar eru við mat á gangvirði fjáreigna og fjárskulda sem flokkaðar eru í 3. þrep í árslok 2020 og 2019.

31. desember 2020	Eignir	Skuldir	Verðmatsaðferð	Ógreinanlegar lykilarforsendur	Mörk forsenda	
					Efri	Neðri
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	581	-	Sjá #1	Sjá #1	e/v	e/v
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	17.490	-	Sjá #2	Sjá #2	e/v	e/v
Útlán og kröfur á viðskiptavini	16.515	-	Sjá #3	Sjá #3	e/v	e/v
Samtals	34.586	0				

Skýringar við samstæðuársreikning

17. Ógreinanlegar forsendur í gangvirðismati (framhald)

31. desember 2019	Eignir	Skuldir	Verðmats- aðferð	Ógreinan- legar lykil- forsendur	Mörk forsenda	
					Efri	Neðri
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	150	-	Sjá #1	Sjá #1	e/v	e/v
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	17.080	-	Sjá #2	Sjá #2	e/v	e/v
Útlán og kröfur á viðskiptavini	14.679	-	Sjá #3	Sjá #3	e/v	e/v
Samtals	31.909	0				

Frekari lýsing á fjármálagerningum sem flokkaðir eru í 3. þæpi er eftirfarandi:

1. Gangvirði skuldabréfa fyrirtækja og krafna á fjármálastofnanir í slitameðferð og annarra illseljanlegra eigna er metið á grundvelli væntra endurheimtna. Einnig er miðað við verð í nýlegum viðskiptum. Eðli verðmatsaðferðarinnar gerir það að verkum að mörk ógreinanlegra lykilsenda liggja ekki fyrir.

2. Hlutabréf og hlutabréfagerningar flokkuð sem eignir í 3. þæpi eru óskráð og ekki til viðskipta á virkum markaði og lúta því ógreinanlegum forsendum við mat á gangvirði. Í verðmatsaðferðum eða í forsendum við mat á gangvirði fjárfestinga í hlutabréfum og hlutabréfagerningum er almennt stuðst við sjóðstreymi, samanburð við kennitölur sambærilegra fyrirtækja, greiningu á fjárhagsstöðu og frammistöðu, horfur og nýleg viðskipti. Eðli verðmatsaðferðarinnar gerir það að verkum að mörk ógreinanlegra lykilsenda liggja ekki fyrir.

3. Útlán og kröfur á viðskiptavini sem metnar eru á gangvirði í gegnum rekstarreikning eru flokkuð sem eignir í 3. þæpi. Matsaðferðin byggist á mikilvægum ógreinanlegum forsendum þar sem útlán og kröfur eru óskráð og ekki til viðskipta á virkum markaði. Verðmatsaðferðin styðst við fyrirbyggjandi markaðsupplýsingar á borð við vaxta- og verðbólguáhrif, gjaldþrotalíkur og seljanleikaálag. Eðli verðmatsaðferðarinnar gerir það að verkum að mörk ógreinanlegra lykilsenda liggja ekki fyrir.

Áhrif ógreinanlegra forsenda við mat á gangvirði

Þó að samstæðan telji gangvirðismat sitt viðeigandi gæti notkun á öðrum matsaðferðum og forsendum skilað ólíkum niðurstöðum. Taflan hér fyrir neðan sýnir þau áhrif sem mögulegar breytingar á einni eða fleiri forsendum við mat á gangvirði í 3. þæpi myndi hafa á hagnað (tap) fyrir skatta fyrir árin 2020 og 2019:

Áhrif á hagnað fyrir skatta	2020		2019	
	Hagstæð	Óhagstæð	Hagstæð	Óhagstæð
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	1	(1)	1	(1)
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum				
Hlutabréf - utan veltubókar	870	(870)	792	(805)
Verðbréfasjóðir - utan veltubókar	246	(246)	241	(241)
Samtals hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	1.117	(1.117)	1.033	(1.046)
Útlán og kröfur á viðskiptavini	65	(68)	79	(80)
Samtals	1.182	(1.185)	1.113	(1.127)

Áhrif á hagnað voru reiknuð sem mismunur á niðurstöðu sömu verðmatsaðferða þar sem ógreinanlegum lykilsendum var breytt um +/- 5% fyrir markaðsskuldabréf og hlutabréf en breytt um +/- 1% fyrir útlán og kröfur á viðskiptavini.

18. Vænt útlánatap

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 89.5.

	31.12.2020			
	Áhættustig 1	Áhættustig 2	Áhættustig 3	Samtals
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka	(12)	-	-	(12)
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf	(3)	-	-	(3)
Útlán til lánastofnana	(1)	-	-	(1)
Útlán til viðskiptavina	(3.831)	(6.636)	(14.007)	(24.474)
Aðrar fjáreignir	(50)	-	-	(50)
Vænt útlánatap fjáreigna utan efnahags	(395)	(333)	(103)	(831)
Samtals	(4.292)	(6.969)	(14.110)	(25.371)

	31.12.2019			
	Áhættustig 1	Áhættustig 2	Áhættustig 3	Samtals
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka	(10)	-	-	(10)
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf	(3)	-	-	(3)
Útlán til lánastofnana	(1)	-	-	(1)
Útlán til viðskiptavina	(2.390)	(1.978)	(10.515)	(14.883)
Aðrar fjáreignir	(29)	-	-	(29)
Vænt útlánatap fjáreigna utan efnahags	(190)	(55)	(109)	(354)
Samtals	(2.623)	(2.033)	(10.624)	(15.280)

Skýringar við samstæðuársreikning

19. Sjóður og innstæður í Seðlabanka

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 89.6.

	2020	2019
Handbært fé	4.844	4.606
Óbundnar innstæður í Seðlabanka	49.106	39.660
Samtals handbært fé og óbundnar innstæður í Seðlabanka	53.950	44.266
Almenn bindiskylda við Seðlabanka - föst bindiskylda	9.143	7.801
Almenn bindiskylda við Seðlabanka - meðaltalsuppfylling	-	7.801
Sjóður og innstæður sem settar hafa verið að veði við Seðlabankann	4.511	9.956
Samtals bundnar innstæður í Seðlabanka	13.654	25.558
Samtals sjóður og innstæður í Seðlabanka	67.604	69.824

20. Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 89.7.

Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	2020				2019			
	Afskrifað kostnaðarverð	Gangvirði í gegnum rekstrarreikning		Samtals	Afskrifað kostnaðarverð	Gangvirði í gegnum rekstrarreikning		Samtals
		Tilskilin	Tilgreind			Tilskilin	Tilgreind	
Innlend								
Skráð	4.311	72.174	249	76.734	4.020	26.141	1.995	32.156
Óskráð	-	-	1.434	1.434	-	-	786	786
	4.311	72.174	1.683	78.168	4.020	26.141	2.781	32.942
Erlend								
Skráð	-	41.162	-	41.162	-	82.320	-	82.320
	0	41.162	0	41.162	0	82.320	0	82.320
Skuldabréf samtals	4.311	113.336	1.683	119.330	4.020	108.461	2.781	115.262

Skuldabréf eru flokkuð sem „innlend“ eða „erlend“ eftir því í hvaða landi útgefandinn er skráður.

21. Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 89.8.

Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	2020			2019		
	Veltubók	Utan veltubókar	Samtals	Veltubók	Utan veltubókar	Samtals
Innlend						
Skráð	8.773	164	8.937	12.311	542	12.853
Óskráð	-	17.753	17.753	-	17.149	17.149
	8.773	17.917	26.690	12.311	17.691	30.002
Erlend						
Skráð	2	98	100	2	-	2
Óskráð	-	18	18	-	15	15
	2	116	118	2	15	17
Hlutabréf samtals	8.775	18.033	26.808	12.313	17.706	30.019

Hlutabréf eru flokkuð sem „innlend“ eða „erlend“ eftir því í hvaða landi útgefandinn er skráður.

Þann 31. desember 2020 nema útistandandi skuldbindingar samstæðunnar vegna fjárfestingarloforða í hlutabréfum 741 milljónum króna (2019: 1.166 milljónum króna) alls í sex félögum. Félögunum sem samstæðan fjárfestir í ber skylda til að ráðstafa andvirði sölu eigna aftur til hluthafa.

Skýringar við samstæðuársreikning

22. Afleiðusamningar og skortstöður

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 89.9.

Veltubók

	2020			2019		
	Samnings- fjárhæð	Gangvirði Eignir	Skuldir	Samnings- fjárhæð	Gangvirði Eignir	Skuldir
Gjaldeyrissamningar						
Framvirkir gjaldeyrissamningar	8.579	126	57	6.431	60	94
Gjaldmiðlavaxtaskiptasamningar	1.148	134	-	-	-	-
	9.727	260	57	6.431	60	94
Vaxtaafleiður						
Vaxtaskiptasamningar	2.276	17	-	2.213	23	-
Heildarskiptasamningar	33.331	18	51	23.927	23	91
	35.607	35	51	26.140	46	91
Hlutabréfaafleiður						
Framvirkir hlutabréfasamningar	87	-	13	5.800	382	1.057
Heildarskiptasamningar	6.386	8	524	4.450	26	121
Hlutabréfavallréttir	190	-	31	73	-	1
	6.663	8	568	10.323	408	1.179
Samtals afleiðusamningar	51.997	303	676	42.894	514	1.364
Skortstöður						
Skráð skuldabréf	880	-	524	2.610	-	2.081
	880	0	524	2.610	0	2.081
Samtals	52.877	303	1.200	45.504	514	3.445

Ahættuvarnir

	2020			2019		
	Samnings- fjárhæð	Gangvirði Eignir	Skuldir	Samnings- fjárhæð	Gangvirði Eignir	Skuldir
Gjaldeyrissamningar						
Framvirkir gjaldeyrissamningar	32.009	1.276	2	38.471	782	65
Gjaldmiðlavaxtaskiptasamningar	-	-	-	9.857	-	244
	32.009	1.276	2	48.328	782	309
Vaxtaafleiður						
Vaxtaskiptasamningar	29.777	81	3.046	30.214	71	1.636
	29.777	81	3.046	30.214	71	1.636
Afleiður vegna gangvirðisvarna						
Vaxtaskiptasamningar	93.660	1.643	-	85.357	1.327	-
	93.660	1.643	0	85.357	1.327	0
Samtals afleiðusamningar	155.446	3.000	3.048	163.899	2.180	1.945
Samtals afleiðusamningar og skortstöður	208.323	3.303	4.248	209.403	2.694	5.390

Afleiðusamningar vegna gangvirðisvarna

Eins og er beitt samstæðan áhættuvarnarreikningsskilum einungis fyrir gangvirðisvarnir fastra vaxta á lántökum. Samstæðan tilgreinir vaxtaskiptasamninga sem áhættuvarnargerninga á móti lántökum í evrum og sænskum krónum sem bera fasta vexti. Vaxtaskiptasamningarnir eru með samsvarandi greiðslufæði og lántökurnar en samkvæmt vaxtaskiptasamningunum greiðir samstæðan breytilega vexti og fær greidda fasta vexti. Vaxtaskiptasamningarnir verja þannig gegn fastvaxtaáhættunni af lántökunum.

Við mælingu á skilvirkni hvernar varnar er framkvæmd línuleg aðhvarfsgreining. Skoðað er sambandið á milli daglegra breytinga á gangvirði vaxtaskiptasamnings annars vegar og lántöku hins vegar.

Á tímabilinu 1. janúar til 31. desember 2020 er hallatala aðhvarfslínunnar í öllum tilvikum á milli 1,01 og 1,09 (m.v. 95% öryggisbil) og aðhvarfsstuðullinn að minnsta kosti 0,87 (R^2). Á tímabilinu 1. janúar til 31. desember 2019 er hallatala aðhvarfslínunnar í öllum tilvikum á milli 0,91 og 0,98 (m.v. 95% öryggisbil) og aðhvarfsstuðullinn að minnsta kosti 0,90 (R^2).

Skýringar við samstæðuársreikning

22. Afleiðusamningar og skortstöður (framhald)

Afleiðusamningar vegna gangvirðisvarna (framhald)

31. desember 2020	Nafnverðs- fjárhæð	Gjalddagi			Gangvirði áhættuvarna		Hreinn hagnaður (tap) af gangvirðisvörnum sem notaður er við útreikning á skilvirkni áhættuvarnar- sambandsins
		3-12 mánuðir	1-5 ár	>5 ár	Eignir	Skuldir	
Vaxtaskiptasamningar - EUR	93.660	-	93.660	-	1.643	-	321
Vaxtaskiptasamningar - SEK	-	-	-	-	-	-	(5)
Samtals	93.660	0	93.660	0	1.643	0	316

Meðaltal fastra vaxta - EUR 1,19%

31. desember 2020	Bókfært virði hins áhættuvarða		Uppsöfnuð áhrif hins áhættuvarða í áhættuvarnarsambandinu		Hreinn hagnaður (tap) af gangvirðisvörnum sem notaður er við útreikning á skilvirkni áhættuvarnar- sambandsins
	Eignir	Skuldir	Eignir	Skuldir	
LBANK 0.75 06/20	-	-	-	-	6
LBANK 1.375 3/22	-	47.614	-	(326)	(58)
LBANK 1.00 5/23	-	47.854	-	(740)	(262)
Samtals óveðtryggt skuldabréf í áhættu- varnarsambandi undir EMTN útgáfu	0	95.468	0	(1.066)	(314)

31. desember 2019	Nafnverðs- fjárhæð	Gjalddagi			Gangvirði áhættuvarna		Hreinn hagnaður (tap) af gangvirðisvörnum sem notaður er við útreikning á skilvirkni áhættuvarnar- sambandsins
		3-12 mánuðir	1-5 ár	>5 ár	Eignir	Skuldir	
Vaxtaskiptasamningar - EUR	81.480	-	81.480	-	1.323	-	550
Vaxtaskiptasamningar - SEK	3.877	3.877	-	-	5	-	13
Samtals	85.357	3.877	81.480	0	1.328	0	563

Meðaltal fastra vaxta - EUR 1,19%
Meðaltal fastra vaxta - SEK 0,75%

31. desember 2019	Bókfært virði hins áhættuvarða		Uppsöfnuð áhrif hins áhættuvarða í áhættuvarnarsambandinu		Hreinn hagnaður (tap) af gangvirðisvörnum sem notaður er við útreikning á skilvirkni áhættuvarnar- sambandsins
	Eignir	Skuldir	Eignir	Skuldir	
LBANK 0.75 06/20	-	3.884	8	-	(10)
LBANK 1.375 3/22	-	41.430	-	335	(185)
LBANK 1.00 5/23	-	41.499	-	517	(448)
Samtals óveðtryggt skuldabréf í áhættu- varnarsambandi undir EMTN útgáfu	0	86.813	8	852	(643)

23. Útlán og kröfur á lánastofnanir

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 89.11.

	2020	2019
Bankareikningar hjá lánastofnunum	15.141	26.438
Peningamarkaðslán	32.210	20.379
Önnur útlán	723	1.113
Virðisrýmunarsjóður	(1)	(1)
Samtals	48.073	47.929

Skýringar við samstæðuársreikning

24. Útlán og kröfur á viðskiptavini

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 89.11.

	2020	2019
Útlán og kröfur á viðskiptavini á afskrifuðu kostnaðarverði	1.281.386	1.140.388
Virðisrýrnunarsjóður	(24.475)	(14.883)
Samtals	1.256.911	1.125.505
Útlán og kröfur á viðskiptavini á gangvirði í gegnum rekstrarreikning	16.515	14.679
Samtals	1.273.426	1.140.184

Útlán og kröfur á viðskiptavini á afskrifuðu kostnaðarverði

	2020			2019		
	Brúttó bókfært virði	Virðisrýrnunarsjóður	Bókfært virði	Brúttó bókfært virði	Virðisrýrnunarsjóður	Bókfært virði
Opinberir aðilar	4.169	(41)	4.128	4.170	(35)	4.135
Einstaklingar	593.984	(2.307)	591.677	470.096	(2.151)	467.945
Íbúðalán	519.470	(1.221)	518.249	392.753	(848)	391.905
Annað	74.514	(1.086)	73.428	77.343	(1.303)	76.040
Fyrirtæki	683.233	(22.127)	661.106	666.122	(12.697)	653.425
Samtals	1.281.386	(24.475)	1.256.911	1.140.388	(14.883)	1.125.505

Frekari upplýsingar um útlán og kröfur á viðskiptavini er að finna í skýringum um áhættustýringu í þessum ársreikningi.

25. Fjárfesting í hlutdeildarfélögum

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 89.3.

Hlutdeild samstæðunnar í helstu hlutdeildarfélögum	2020	2019
Auðkenni hf. Borgartúni 31, Reykjavík	25,6%	25,6%
Greiðslumiðlun Íslands ehf. Katrínartúni 4, Reykjavík	47,9%	47,9%
JCC ehf. Borgartúni 19, Reykjavík	33,3%	33,3%
Keahótel ehf. Hafnarstræti 94, 600 Akureyri	35,0%	-
Reiknistofa bankanna hf. Katrínartúni 2, Reykjavík	38,6%	38,6%

Fjárfesting í hlutdeildarfélögum sem færðar eru samkvæmt hlutdeildaraðferð	2020	2019
Bókfært virði í upphafi árs	1.471	1.453
Hlutdeild í hagnaði hlutdeildarfélaga með hlutdeildaraðferð	222	304
Móttækinn arður	(106)	(286)
Samtals	1.587	1.471

Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum sem færð eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning

Ein af fjárfestingunum í hlutdeildarfélögum er í heild sinni flokkuð reikningshaldslega sem fjáreign á gangvirði í gegnum rekstrarreikning og kemur fram í efnahagsreikningnum undir liðnum "Fjárfesting í hlutdeildarfélögum". Fjárfesting þessi er 35% hlutur í Keahótel ehf.

26. Rekstrarfjármunir

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 89.12.

	2020			2019		
	Fasteignir	Innréttingar tækjabúnaður og bifreiðar	Samtals	Fasteignir	Innréttingar tækjabúnaður og bifreiðar	Samtals
Bókfært virði í upphafi árs	4.770	1.973	6.743	3.492	2.056	5.548
Viðbætur á árinu	2.882	233	3.115	1.343	299	1.642
Selt á árinu	(88)	(1)	(89)	(7)	(2)	(9)
Afskriftir	(57)	(385)	(442)	(58)	(380)	(438)
Bókfært virði 31. desember	7.507	1.820	9.327	4.770	1.973	6.743
Bókfært brúttó virði alls	8.227	6.363	14.590	5.433	6.130	11.563
Uppsafnaðar afskriftir	(720)	(4.543)	(5.263)	(663)	(4.157)	(4.820)
Bókfært virði 31. desember	7.507	1.820	9.327	4.770	1.973	6.743
Afskriftarhlutföll	2-4%	10-33%		2-4%	10-33%	
Opinbert verðmat fasteigna				2020	2019	
Fasteignamat				6.019	6.169	
Brunabótamat				9.873	10.183	

Skýringar við samstæðuársreikning

27. Óefnislegar eignir

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 89.13.

	2020			2019		
	Vél- og hugbúnaðar-leyfi	Viðskipta-vild	Samtals	Vél- og hugbúnaðar-leyfi	Viðskipta-vild	Samtals
Bókfært virði í upphafi árs	1.905	391	2.296	2.231	391	2.622
Viðbætur á árinu	101	-	101	85	-	85
Virðisrýrnun á árinu	-	(391)	(391)	-	-	0
Afskriftir	(310)	-	(310)	(411)	-	(411)
Bókfært virði 31. desember	1.696	0	1.696	1.905	391	2.296
Bókfært brúttó virði alls	5.072	391	5.463	4.988	391	5.379
Uppsafnaðar afskriftir	(3.376)	(391)	(3.767)	(3.083)	-	(3.083)
Bókfært virði 31. desember	1.696	0	1.696	1.905	391	2.296
Afskriftarhlutföll	20-33%		20-33%	20-33%		20-33%

28. Aðrar eignir

	2020	2019
Óuppgerð verðbréfavíðskipti	1.892	958
Viðskiptakröfur	5.592	4.544
Nýtingarréttur leigueignar	2.369	2.317
Ýmsar eignir	1.374	1.045
Samtals	11.227	8.864

29. Eignir og skuldir vegna eigna í sölumæðferð

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 89.17.

Eignir í sölumæðferð

	2020	2019
Fullnustueignir	1.638	1.022
Samtals	1.638	1.022

Fullnustueignir

Fullnustueignir eru aðallega fastafjármunir sem samstæðan hefur eignast við að ganga að veðum fyrir útlánunum og kröfum. Það er stefna samstæðunnar að selja slíkar eignir fljótt og á skipulegan hátt. Samstæðan notar almennt ekki fullnustueignir sem eru ekki fjáreignir í eigin þágu. Fullnustueignir eru skráðar annað hvort sem eignir bankans eða dótturfélagsins Hamla ehf.

Fullnustueignir	2020	2019
Fasteignir og lóðir	1.393	1.019
Tækjabúnaður og bifreiðar	245	3
Samtals	1.638	1.022

Fullnustueignir	2020	2019
Bókfært virði í upphafi árs	1.022	1.330
Innheimt á árinu	1.625	633
Selt á árinu	(1.092)	(950)
Niðurfærsla og söluhagnaður eigna	83	9
Bókfært virði 31. desember	1.638	1.022

Skuldir vegna eigna í sölumæðferð

	2020	2019
Skuldir eignasamstæðna sem flokkaðar eru til sölu	30	30
Samtals	30	30

30. Skuldir við lánastofnanir og Seðlabanka

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 89.18.

	2020	2019
Skuldir og endurkaupasamningar við Seðlabanka	-	67
Skuldir við lánastofnanir	48.725	47.995
Samtals	48.725	48.062

Skýringar við samstæðuársreikning

31. Innlán frá viðskiptavinum

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 89.18.

	2020	2019
Óbundin innlán	558.681	457.427
Bundin innlán	234.746	250.386
Samtals	793.427	707.813

32. Lántaka

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringum 88.19 og 88.20.

Veðtryggð lántaka

31.12.2020	Gjaldmiðill	Gjalddagi	Útistandandi höfuðstóll	Verðtryggt/ óverðtryggt	Samnings- bundnir vextir	Bókfært virði
LBANK CB 21	ISK	30.11.2021	5.860	Óverðtryggt	Fastir 5,5 %	5.900
LBANK CBI 22	ISK	28.04.2022	19.540	Neysluverðsvisitala	Fastir 3,0 %	22.846
LBANK CB 23	ISK	23.11.2023	37.800	Óverðtryggt	Fastir 5,0 %	39.366
LBANK CBI 24	ISK	15.11.2024	38.120	Neysluverðsvisitala	Fastir 3,0 %	43.311
LBANK CB 25	ISK	17.09.2025	10.240	Óverðtryggt	Fastir 3,4 %	10.539
LBANK CBI 26	ISK	20.11.2026	10.140	Neysluverðsvisitala	Fastir 1,5 %	10.678
LBANK CBI 28	ISK	04.10.2028	48.280	Neysluverðsvisitala	Fastir 3,0 %	56.720
Sértryggð skuldabréf samtals						189.360

Veðtryggð lántaka samtals

189.360

Óveðtryggð lántaka

31.12.2020	Gjaldmiðill	Gjalddagi	Útistandandi höfuðstóll	Samnings- bundnir vextir	Bókfært virði	
LBANK 1.625 03/21	EUR	15.03.2021	EUR 200 milljónir	Fastir 1,625 %	31.429	
LBANK FLOAT 02/22	NOK	21.02.2022	NOK 1.000 milljónir	NIBOR + 1,75 %	14.939	
LBANK FLOAT 02/22	SEK	21.02.2022	SEK 500 milljónir	STIBOR + 1,75 %	7.789	
LBANK 1.375 03/22*	EUR	14.03.2022	EUR 300 milljónir	Fastir 1,375 %	47.614	
LBANK 1.00 05/23*	EUR	30.05.2023	EUR 300 milljónir	Fastir 1,0 %	47.854	
LBANKFL1023	NOK	19.10.2023	NOK 500 milljónir	NIBOR + 1,55 %	7.471	
LBANKFL1023	SEK	19.10.2023	SEK 500 milljónir	STIBOR + 1,55 %	7.788	
LBANK 0.5 05/24	EUR	20.05.2024	EUR 300 milljónir	Fastir 0,5 %	46.780	
Óveðtryggð skuldabréf samtals						211.664

31.12.2020

Önnur óveðtryggð lántaka

19.154

Önnur óveðtryggð lántaka samtals

19.154

Óveðtryggð lántaka samtals

230.818

Lántaka 31.12.2020 samtals

420.178

* Samstæðan beitir áhættuvarnarreikningskilum gagnvart þessari skuldabréfaútgáfu og notar í þeim tilgangi ákveðna vaxtaskiptasamninga í erlendri mynt sem áhættuvörn, sjá skýringu 22. Vaxtaskiptasamningarnir verja áhættu samstæðunnar gagnvart breytingum á gangvirði þessara fastvaxta skuldabréfa í evrum og sænskum krónum sem stafa af breytingum á vaxtastigi. Samstæðan beitir gangvirðisvörn í áhættuvarnarreikningskilum gagnvart áhættuvarnarsambandinu.

Skýringar við samstæðuársreikning

32. Lántaka (framhald)

Veðtrygð skuldabréf

31.12.2019	Gjaldmiðill	Gjalddagi	Útistandandi höfuðstóll	Verðtryggt/ óverðtryggt	Samnings- bundnir vextir	Bókfært virði
LBANK CB 21	ISK	30.11.2021	5.760	Óverðtryggt	Fastir 5,5 %	5.810
LBANK CBI 22	ISK	28.04.2022	19.540	Neysluverðsvisitala	Fastir 3,0 %	22.025
LBANK CB 23	ISK	23.11.2023	15.480	Óverðtryggt	Fastir 5,0 %	15.468
LBANK CBI 24	ISK	15.11.2024	38.120	Neysluverðsvisitala	Fastir 3,0 %	42.089
LBANK CBI 28	ISK	04.10.2028	48.280	Neysluverðsvisitala	Fastir 3,0 %	55.157
Sértrygð skuldabréf samtals						140.549

Veðtrygð lántaka samtals

140.549

Óveðtrygð lántaka

31.12.2019	Gjaldmiðill	Gjalddagi	Útistandandi höfuðstóll	Verðtryggt/ óverðtryggt	Samnings- bundnir vextir	Bókfært virði
LBANK FLOAT 06/20	SEK	22.06.2020	SEK 700 milljónir		STIBOR + 1,0%	9.049
LBANK 0,75 06/20*	SEK	22.06.2020	SEK 300 milljónir		Fastir 0,75%	3.884
LBANK 1,375 11/20	SEK	24.11.2020	SEK 750 milljónir		Fastir 1,375%	9.690
LBANK FLOAT 11/20	SEK	24.11.2020	SEK 250 milljónir		STIBOR + 1,5%	3.233
LBANK FLOAT 11/20	NOK	27.11.2020	NOK 300 milljónir		NIBOR + 0,85%	4.132
LBANK FLOAT 11/20	SEK	30.11.2020	SEK 600 milljónir		STIBOR + 0,85%	7.752
LBANK 1,625 03/21	EUR	15.03.2021	EUR 500 milljónir		Fastir 1,625%	68.609
LBANK FLOAT 02/22	NOK	21.02.2022	NOK 1.000 milljónir		NIBOR + 1,75%	13.783
LBANK FLOAT 02/22	SEK	21.02.2022	SEK 500 milljónir		STIBOR + 1,75%	6.457
LBANK 1,375 03/22*	EUR	14.03.2022	EUR 300 milljónir		Fastir 1,375%	41.430
LBANK 1,000 05/23*	EUR	30.05.2023	EUR 300 milljónir		Fastir 1,0%	41.499
Óveðtrygð skuldabréf samtals						209.518

31.12.2019	Gjaldmiðill	Gjalddagi	Útistandandi höfuðstóll	Verðtryggt/ óverðtryggt	Bókfært virði
LBANK 200228	ISK	28.02.2020	2.840	Óverðtryggt	2.820
LBANK 200528	ISK	28.05.2020	800	Óverðtryggt	785
Víxlaútgáfa samtals					3.605

31.12.2019	Bókfært virði
Önnur óveðtrygð lántaka	19.496

Önnur óveðtrygð lántaka samtals	19.496
---------------------------------	--------

Óveðtrygð lántaka samtals	232.619
---------------------------	---------

Lántaka samtals 31.12.2019	373.168
----------------------------	---------

* Samstæðan beitir áhættuvarnarreikningsskilum gagnvart þessari skuldabréfaútgáfu og notar í þeim tilgangi ákveðna vaxtaskiptasamninga í erlendri mynt sem áhættuvörn, sjá skýringu 22. Vaxtaskiptasamningarnir verja áhættu samstæðunnar gagnvart breytingum á gangvirði þessara fastvaxta skuldabréfa í evrum og sænskum krónum sem stafa af breytingum á vaxtastigi. Samstæðan beitir gangvirðisvörn í áhættuvarnarreikningsskilum gagnvart áhættuvarnarsambandinu.

33. Skatteign og skattskuld

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 89.15.

	2020		2019	
	Eignir	Skuldir	Eignir	Skuldir
Skattskuldir	-	3.919	-	9.121
Skatteign og tekjuskattsskuldbinding	23	-	20	-
Skattar í efnahagsreikningi	23	3.919	20	9.121

Bókfærð frestuð skatteign (skattskuld) tengist eftirfarandi liðum:

	2020			2019		
	Eignir	Skuldir	Nettó	Eignir	Skuldir	Nettó
Rekstrarfjármunir	-	(124)	(124)	-	(151)	(151)
Óefnislegar eignir	-	(201)	(201)	-	(303)	(303)
Gengistryggðar eignir og skuldir	-	(444)	(444)	-	(443)	(443)
Frestaður gengismunur	118	-	118	285	-	285
Aðrar eignir og skuldir	674	-	674	652	-	652
	792	(769)	23	917	(897)	20
Jöfnun skatteignar á móti skattskuld	(769)	769	0	(897)	897	0
Samtals skatteign (skattskuld)	23	0	23	20	0	20

Skýringar við samstæðuársreikning

33. Skatteign og skattskuld (framhald)

Frestuð skatteign (skattskuld) er reiknuð út frá skattaprósentum og skattalögum sem voru í gildi í lok árs 2020, en þá var tekjuskattshlutfall lögaðila 20% (2019: 20%).

Breytingar á tímabundnum mismun á árinu voru eftirfarandi:

2020	Staðan 1.1	Bókfært í rekstrarreikningi	
		(Gjöld)	Staðan 31.12
		tekjur	
Rekstrarfjármunir	(151)	27	(124)
Óefnislegar eignir	(303)	102	(201)
Gengistryggðar eignir og skuldir	(443)	(1)	(444)
Frestaður gengismunur	285	(167)	118
Aðrar eignir og aðrar skuldir	632	42	674
Samtals	20	3	23

2019	Staðan 1.1	Áhrif innleiðingar IFRS 16	Bókfært í rekstrarreikningi	
			(Gjöld)	Staðan 31.12
			tekjur	
Rekstrarfjármunir	(183)	-	32	(151)
Óefnislegar eignir	(304)	-	1	(303)
Gengistryggðar eignir og skuldir	(307)	-	(136)	(443)
Frestaður gengismunur	343	-	(58)	285
Aðrar eignir og skuldir	400	46	186	632
Yfirfæranlegt skattalegt tap	185	-	(185)	0
Samtals	134	46	(160)	20

34. Aðrar skuldir

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 89.22.

	2020	2019
Óuppperð verðbréfavíðskipti	4.688	3.467
Fjármagnstekjuskattur	1.475	3.803
Víðskiptaskuldir	674	873
Ogreitt iðgjald í Tryggingarsjóð innstæðueigenda og fjárfesta	198	253
Hlutdeild minnihluta - sjóðir	47	2.050
Leiguskuldbinding	2.567	2.525
Ýmsar skuldir	4.380	2.958
Samtals	14.029	15.929

Óuppperð verðbréfavíðskipti voru gerð upp innan þriggja daga frá reikningsskiladegi.

35. Víkjandi lántaka

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 89.23.

31.12.2020	Gjaldmiðill	Gjalddagi	Eftirstöðvar höfuðstóls í mynt	Verðtryggt/ óverðtryggt	Samningsbundnir vextir % (grunnvextir + álag)	Bókfært virði
LBANK 3.125 28NC23 T2	EUR	06.09.2028	EUR 100 milljónir		Fastir 3,125%	15.661
LBANK T21 29	ISK	11.12.2029	ISK 5.520 milljónir	Neyslverðsvísitala	Fastir 3,85%	5.705
Samtals víkjandi lántaka						21.366

31.12.2019	Gjaldmiðill	Gjalddagi	Eftirstöðvar höfuðstóls í mynt	Verðtryggt/ óverðtryggt	Samningsbundnir vextir % (grunnvextir + álag)	Bókfært virði
LBANK 3.125 28NC23 T2	EUR	06.09.2028	EUR 100 milljónir		Fastir 3,125%	13.613
LBANK T21 29	ISK	11.12.2029	ISK 5.480 milljónir	Neyslverðsvísitala	Fastir 3,85%	5.468
Samtals víkjandi lántaka						19.081

Víkjandi skuldabréf þáttar 2 í EUR eru á gjalddaga í september 2028 með innköllunarheimild í september 2023. Skuldabréfaflokkurinn, LBANK T21 29, er á gjalddaga í desember 2029, en er með innköllunarheimild í desember 2024.

Skýringar við samstæðuársreikning

36. Eigið fé

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 89.31.

Hlutafé

Þann 31. desember 2020 námu útgefnir hlutir í bankanum í heild 24 milljörðum en útistandandi hlutir 23,6 milljörðum, að nafnvirði 1 króna á hlut. Eigin hlutir í árslok námu 375,5 milljónum, eða 1,56% af útgæfnum hlutafé. Hverjum hlut fylgir eitt atkvæði á hluthafafundum. Greitt hefur verið fyrir alla hluti að fullu.

Yfirverð

Yfirverð er munurinn á greiðslum í krónum sem bankinn fékk við útgáfu á hlutafé og nafnverðs útgefna hluta, að frádregnum beinum kostnaði við útgáfu nýrra hluta.

Lögbundinn varasjóður

Lögbundinn varasjóður er stofnaður í samræmi við lög um hlutafélög nr. 2/1995 sem kveða á um að ráðstafa eigi hagnaði í lögbundinn varasjóð uns hann nemur fjórðungi af hlutafé í bankanum.

Óráðstafað eigið fé

Lög um ársreikninga nr. 3/2006 með áorðnum breytingum kveða m.a. á um að óráðstöfuðu eigin fé sé skipt í tvennt: bundið og óbundið óráðstafað eigið fé. Óbundið óráðstafað eigið fé samanstendur af óúthlutuðum hagnaði og tapi sem hefur safnast upp hjá samstæðunni frá því að bankinn var stofnaður, að frádregnum framlögum í lögbundinn varasjóð og bundnu óráðstöfuðu eigin fé. Bundið óráðstafað eigið fé skiptist í tvennt:

1. Bundið óráðstafað eigið fé vegna hlutdeildar í hagnaði dóttur- og hlutdeildarféлага umfram móttekinn arð. Ef hlutdeild í afkomu dóttur- og/eða hlutdeildarféлага er umfram móttekinn arð færir samstæðan mismuninn á bundinn reikning meðal eigin fjár. Bundni reikningurinn skal, eftir því sem við á, leystur upp með færslu á óbundið óráðstafað eigið fé ef eignarhluturinn er seldur eða hann afskrifaður.
2. Bundið óráðstafað eigið fé vegna gangvirðisbreytinga fjáreigna sem tilgreindar eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning. Samstæðan færir gangvirðisbreytingar vegna fjáreigna tilgreindra á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, af óbundnu óráðstöfuðu eigin fé á bundinn reikning meðal eigin fjár. Fjárhæðir sem færðar hafa verið á bundna reikninginn eru færðar til baka á óráðstafað eigið fé við sölu fjáreignarinnar.

Arður

Aðalfundur bankans, sem haldinn var þann 22. apríl 2020, samþykkti tillögu bankaráðs um að greiða ekki arð vegna rekstrarársins 2019 í ljósi efnahagslegrar óvissu vegna COVID-19 faraldursins og í samræmi við tilmæli Seðlabankans. Bankaráð hafði áður haft í hyggju að leggja til að greiddur yrði arður til hluthafa sem næmi 0,40 krónu á hlut vegna rekstrarársins 2019 í tveimur jöfnum greiðslum á árinu 2020. Heildarfjárhæð arðgreiðslunnar hefði verið 9.450 milljónir króna, eða sem samsvarar 52% af hagnaði samstæðunnar á árinu 2019.

Arðgreiðslustefna

Samkvæmt núverandi arðgreiðslustefnu bankans er það markmið bankans að reglulegar arðgreiðslur til hluthafa verði að jafnaði $\geq 50\%$ af hagnaði fyrra árs. Í samræmi við markmið um eiginfjárlutfall er einnig stefnt að sérstökum arðgreiðslum til þess að auka hagkvæmni í fjármagnsskipan bankans. Við ákvörðun um fjárhæð arðgreiðslna verði tryggt að bankinn viðhaldi afar sterkri fjárhagsstöðu. Þannig verði tekið mið af áhættu í innra og ytra umhverfi, vaxtarhorfum og að bankinn viðhaldi til framtíðar traustri eiginfjár og lausafjárstöðu og uppfylli lögbundnar kröfur um fjárhagsstöðu á hverjum tíma.

Takmarkanir á arðgreiðslum

Samkvæmt lögum um hlutafélög nr. 2/1995 má einungis úthluta sem arði hagnaði samkvæmt samþykktum ársreikningi síðasta árs, yfirfærðum hagnaði frá fyrri árum og frjálsum sjóðum eftir að dregið hefur verið frá tap sem ekki hefur verið jafnað og það fé sem samkvæmt lögum eða félagssamþykktum skal lagt í varasjóð eða til annarra þarfa. Jafnframt kveða breytingar á lögum um ársreikninga nr. 3/2006 frá því í júní 2016 á um að einungis sé heimilt að úthluta arði af óbundnum óráðstöfuðum hagnaði.

Þar að auki er Fjármálaeftirlitinu heimilt skv. lögum um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002 að setja hlutfallslegar skorður við arðgreiðslur bankans ef eiginfjárlutfall bankans fellur niður fyrir heildareiginfjárkröfu að meðtöldum eiginfjárukum, sjá skýringu 47 Eiginfjárkröfur.

Skýringar við samstæðuársreikning

Aðrar skýringar

37. Hagnaður á hlut

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 89.40.

Hagnaður ársins	2020	2019
Hagnaður ársins sem tilheyrir hluthöfum bankans	10.521	18.235
Fjöldi hluta		
Fjöldi útistandandi hluta í byrjun árs	24.000	24.000
Meðalfjöldi eigin hluta	(375)	(375)
Veginn meðalfjöldi útistandandi hluta	23.625	23.625
Grunnhagnaður og þynntur hagnaður á hlut (krónur)	0,45	0,77

Þynning á hlut, hvort sem um er að ræða hagnað eða tap á hlut, er reiknuð með því að leiðrétta veginn meðalfjölda almennra hluta fyrir umbreytingu allra mögulegra þynnanlegra almennra hluta.

Grunnhagnaður/-tap og þynntur hagnaður/tap á hlut er sá sami þar sem bankinn hefur ekki gefið út valréttarsamninga, tryggða kauprétti, breytanleg skuldabréf eða aðra mögulega gerninga sem þynna hagnað/tap á hlut.

38. Málafæri

Mikilvæg dómsmál gegn Landsbankanum og dótturfélögum

Öðru hverju koma upp málaferli gegn bankanum og dótturfélögum hans sem tengjast venjubundnum viðskiptum og starfsháttum bankans eða samstæðunnar, eftir því sem við á. Sum þessara mála eru mikilvæg í þeim skilningi að stjórnendur telja að þau geti haft veruleg áhrif á þær fjárhæðir sem birtar eru í ársreikningi samstæðunnar og séu ekki sambærileg öðrum málum sem þegar hefur verið leyst úr.

Opin dómsmál sem fjallað var um í ársreikningi 2019

Í apríl 2020 höfðaði fyrrverandi eigandi greiðslukortafyrirtækis mál gegn bankanum ásamt tilteknum öðrum fjármála fyrirtækjum og krafðist greiðslu skaðabóta að fjárhæð um 923 m.kr. að viðbættum vöxtum vegna meintra brota þeirra á samkeppnisreglum í tengslum við ákvörðun á milligjöldum fyrir greiðslukort. Þetta er fimmta málið sem hefur verið höfðað í þessu skyni, en fyrri málum hefur öllum verið vísað frá dómi. Bankinn krefst frávísunar málsins auk þess að hafna öllum kröfum. Í nóvember 2020 kvað Héraðsdómur Reykjavíkur upp úrskurð um frávísun þessa nýja máls sökum vanreifunar. Stefnandi hefur kært niðurstöðu héraðsdóms til Landsréttar.

Í september 2018 höfðaði Lífeyrissjóður bankamanna mál gegn bankanum, Seðlabanka Íslands, íslenska ríkinu og tilteknum fyrirtækjum og samtökum. Lífeyrissjóðurinn krefst þess að samkomulagi um uppgjör á skuldbindingum þáverandi aðildarfyrirtækja sjóðsins frá árinu 1997 verði breytt þannig að kveðið verði á um það í samkomulaginu, í fyrsta lagi, að stefndu greiði sjóðnum samtals um 5.600 m.kr., þar af greiði Landsbankinn um 4.100 m.kr., og í öðru lagi, að stefndu beri ábyrgð á skuldbindingum Hlutfallsdeildar sjóðsins umfram eignir á hverjum tíma. Þann 24. apríl 2019 kvað héraðsdómur upp úrskurð þar sem öllum kröfum gagnvart bankanum var vísað frá dómi af réttarfarslegum ástæðum. Þann 6. júní 2019 kvað Landsréttur upp úrskurð þar sem úrskurður héraðsdóms var felldur úr gildi og lagt fyrir héraðsdóm að taka málið til efnismeðferðar. Í nóvember 2020 féllst héraðsdómur á beiðni um skipun matsmanns til að meta tiltekin tryggingastærðfræðileg atriði í málinu. Málinu hefur verið frestað til 28. janúar 2021.

Skýringar við samstæðuársreikning

38. Málaferli (framhald)

Opin dómsmál sem fjallað var um í ársreikningi 2019 (framhald)

Í mars 2019 stefndi írskt félag Landsbankanum fyrir þýskum dómstóli og gerði kröfu um greiðslu að fjárhæð um 3,9 milljóna evra (um 610 m.kr.) auk vaxta vegna meints tjóns sem írski félagið heldur fram að bankinn hafi valdið félaginu í tengslum gjaldþrot þýsks félags. Írski félagið heldur því fram að lánveitingar gamla Landsbanka Íslands á árinu 2005 til hóps félaga, þ.m.t. þýska félagsins, og lánveitingar Landsbankans á árinu 2014 til þýska félagsins hafi gert þýska félagið ógjaldfært og að Landsbankinn hafi, í þeim tilgangi að styrkja stöðu bankans, staðið í vegi fyrir því að forsvarsmenn þýska félagsins hafi óskað eftir gjaldþroti þess á árinu 2013. Írski félagið heldur því fram að bankinn hafi með því valdið öðrum lánardrottnum þýska félagsins tjóni, þar með talið írski félaginu. Í lok desember 2020 var undirritaður samningur milli Landsbankans, írski félagsins og skiptastjóra þrotabúsins þar sem aðilar gerðu sátt í öllum ágreiningsmálum vegna þrotabúsins. Í samkomulaginu felst m.a. að írski félagið afturkallar og fellir niður stefnuna. Ráðgert er að stefnan verði formlega felld niður á fyrsta ársfjórðungi ársins 2021. Árið 2018 færði bankinn varúð vegna vænts taps á viðkomandi úlánnum. Sáttin mun ekki leiða til frekara taps bankans.

Málaferli vegna sölu Landsbankans á eignarhlut í Borgun hf.

Í janúar 2017 höfðaði Landsbankinn mál fyrir Héraðsdómi Reykjavíkur gegn BPS ehf., Eignarhaldsfélaginu Borgun slf., Borgun hf. (Borgun) og þáverandi forstjóra Borgunar. Bankinn telur að við sölu á 31,2% hlut bankans í Borgun árið 2014 hafi stefndu búið yfir upplýsingum um hlut Borgunar í Visa Europe Ltd. sem þeir létu bankanum ekki í té. Í málinu krefst bankinn viðurkenningar á skaðabótaskyldu stefndu vegna tjóns sem bankinn varð fyrir af þessum sökum. Stefndu hafa skilað greinargerðum um efnisvarnir sínar gegn málatilbúnaði bankans. Að beiðni bankans kvað Héraðsdómur Reykjavíkur þann 10. september 2018 upp úrskurð um dómkvaðningu matsmanna til þess að leggja mat á tiltekin atriði varðandi ársreikning Borgunar. Matsmenn skilðu matsgerð sinni 22. október 2019. Matsmenn telja m.a. að upplýsingar um tilvist valréttar um kaup og sölu á eignarhlut Borgunar í Visa Europe Ltd til Visa Inc., skilmála hans og mögulegar greiðslur til Borgunar á grundvelli hans hafi verið mikilvægar við gerð, framsetningu og þar af leiðandi endurskoðun ársreiknings Borgunar árið 2013. Borgun hefði átt að upplýsa um eignarhlut sinn í Visa Europe Ltd. og að félagið væri aðili (principal member) að Visa Europe Ltd. í ársreikningi 2013. Borgun hefði jafnframt átt að gera grein fyrir valréttinum í ársreikningi 2013 í samræmi við ákvæði alþjóðlegs reikningsskilastaðals IFRS 7 og upplýsa um óvissu um hann í skýrslu stjórnar samkvæmt lögum um ársreikninga nr. 3/2006. Þá telja matsmenn að ársreikningur Borgunar fyrir árið 2013 hafi ekki uppfyllt allar kröfur laga um ársreikninga og alþjóðlegra reikningsskilastaðla eins og þeir voru samþykktir af Evrópusambandinu á þeim tíma. Við fyrirtöku málsins 24. janúar 2020 lagði Borgun og annar stefndi fram beiðni um dómkvaðningu yfirmatsmanna. Héraðsdómur Reykjavíkur dómkvaddi yfirmatsmenn 29. júní 2020. Málinu hefur verið frestað þar til yfirmatsgerð liggur fyrir.

39. Leigusamningar

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 89.38.

a) Samstæðan sem leigutaki

Leigusamningar sem samstæðan á aðild að sem leigutaki eru aðallega rekstrarleigusamningar. Samstæðan hefur tekið á leigu húsnæði undir miðlæga starfsemi, útibú og hraðbanka. Leigusamningarnir hafa mismunandi líftíma þó flestir séu til 3-5 ára og með endurnýjunarákvæðum. Sjá nánar í töflu hér að neðan:

Eignir með nýtingarrétti	Fjöldi eigna	Eftirstöðva-tími	Meðal-líftími	Fjöldi með framlenging-ar ákvæði	Fjöldi verð-tryggðra	Fjöldi með uppsagnar-ákvæði
Fasteignir	23	1-11 ár	5 ár	20	21	9
Hraðbankar	18	0,5-3 ár	2 ár	14	14	13

Skýringar við samstæðuársreikning

39. Leigusamningar (framhald)

a) Samstæðan sem leigutaki (framhald)

Leigueignir

Nýtingarréttur eigna

Eftirfarandi tafla sýnir sundurliðun á nýtingarrétti eigna sem birtur er í efnahagsreikningnum undir Aðrar eignir í árslok 2020, sjá skýringu 28.

	31.12.2020			31.12.2019		
	Fasteignir	Hraðbankar	Samtals	Fasteignir	Hraðbankar	Samtals
Byrjunarstaða	2.286	31	2.317	2.557	38	2.595
Nýir leigusamningar	210	-	210	3	1	4
Breytingar	286	3	289	9	2	11
Verðtrygging	81	1	82	191	1	192
Afskrift	(518)	(11)	(529)	(474)	(11)	(485)
Samtals	2.345	24	2.369	2.286	31	2.317

Leiguskuldir

Eftirfarandi tafla sýnir sundurliðun á leiguskuldbindingum (IFRS 16) sem birtar eru í efnahagsreikningnum í árslok 2020 undir Aðrar skuldir, sjá skýringu 34.

	31.12.2020			31.12.2019		
	Fasteignir	Hraðbankar	Samtals	Fasteignir	Hraðbankar	Samtals
Byrjunarstaða	(2.492)	(34)	(2.526)	(2.789)	(40)	(2.829)
Nýir leigusamningar	(210)	-	(210)	(3)	(1)	(4)
Breytingar	(286)	(3)	(289)	1	(3)	(2)
Verðtrygging	(81)	(1)	(82)	(191)	(1)	(192)
Vaxtagjöld	(69)	(1)	(70)	(80)	(1)	(81)
Leigugreiðslur	597	13	610	570	12	582
Samtals	(2.541)	(26)	(2.567)	(2.492)	(34)	(2.526)

b) Samstæðan sem leigusali

Fjármögnunarleiga

Samstæðan er leigusali í þeim tilvikum sem atvinnu- og íbúðarhúsnæði er leigt út með skipan sem flokkast undir fjármögnunarleigusamninga. Kröfur vegna fjármögnunarleigusamninga eru færðar meðal útlána og krafna á viðskiptavinum í efnahagsreikningnum.

Eftirfarandi tafla sýnir sundurliðun á hreinni fjárfestingu í fjármögnunarleigukröfum í árslok 2020:

	2020			2019		
	Brúttó fjárfesting í fjármögnunarleigu	Framtíðar fjármagnstekjur	Núvirði lágmarksleigugreiðslna	Brúttó fjárfesting í fjármögnunarleigu	Framtíðar fjármagnstekjur	Núvirði lágmarksleigugreiðslna
31. desember						
Eftir 1 til 2 ár	22	0	22	22	(1)	21
Samtals	22	0	22	22	(1)	21

40. Fjárvarsla

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 89.32.

Samstæðan býður upp á þjónustu á sviði fjárvörslu, eignastýringar, fjárfestingastýringar og ráðgjafar. Í því felst að samstæðan tekur ákvarðanir um ráðstöfun, kaup og sölu ýmissa fjármálagerna. Eignir í vörslu bankans, ásamt tekjum af þeim, eru ekki taldar fram í reikningsskilunum þar sem þeim er haldið í vörslu fyrir hönd viðskiptavina, stofnana og lífeyrissjóða en eru ekki eign samstæðunnar. Hluti þessarar þjónustu felur í sér að samstæðan tekur þátt í að samþykkja markmið og viðmið fyrir fjárfestingu eigna sem eru í hennar vörslu. Þann 31. desember 2020 námu heildareignir í stýringu 489 milljörðum króna (2019: 412 milljörðum króna). Heildareignir í vörslu bankans 31. desember 2020 námu 1.506 milljörðum króna (2019: 1.437 milljörðum króna).

Skýringar við samstæðuársreikning

41. Hlutdeild í dótturfélögum

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 89.1 (a).

Upplýsingar um helstu dótturfélög sem voru beint eða óbeint í eigu samstæðunnar þann 31. desember 2020 má finna í töflunni hér fyrir neðan, þ.m.t. þau dótturfélög sem eru einna veigamest í starfsemi samstæðunnar. Landsbankinn rekur víðtækt útibúanet á Íslandi. Í árslok 2020 voru útibú og afgreiðslur bankans 36 talsins.

Helstu dótturfélög 31. desember 2020

Fyrirtæki	Eignarhald	Starfsemi
Eignarhaldsfélag Landsbankans ehf. (Ísland)	100%	Eignarhaldsfélag
Landsbréf hf. (Ísland)	100%	Rekstrarfélag verðbréfasjóða
Hömlur ehf. (Ísland)*	100%	Eignarhaldsfélag

*Hömlur ehf. er móðurfélag nokkurra dótturfélaga, sem hafa hvorki saman né hvert fyrir sig marktæk áhrif á starfsemi samstæðunnar.

Ekki hvíla á samstæðunni neinar hömlur sem takmarka aðgang að eða notkun á eignum og til að gera upp skuldir aðrar en þær sem eftirlitsaðilar kveða á um. Samstæðan átti ekki neina verulega hlutdeild í minnihluta þann 31. desember 2020.

42. Sérsniðin félög innan samstæðunnar

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 89.2.

Mat á yfirráðum yfir fjárfestingu ræður því hvort taka skuli sérsniðin félög inn í samstæðureikninginn. Þær fjárfestingar sem samstæðan hefur yfirráð yfir eru færðar undir eftirfarandi liði í efnahagsreikningi:

Eignir	2020	2019
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	1	2.184
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	107	190
Útlán og kröfur á lánastofnanir	0	40
Aðrar eignir	0	1
Skuldir	2020	2019
Hlutdeild minnihluta	47	2.050
Aðrar skuldir	12	3

Bankinn á meirihluta hlutdeildarskírteina í sjóðum sem reknir eru af Landsbréfum. Sjóðirnir eru færðir í samstæðureikning bankans eins og dótturfélög, þó með þeirri undantekningu að eignarhlutur minnihluta er færður meðal annarra skulda en ekki sem eigið fé í efnahagsreikningnum. Ástæðan fyrir þessu er sú að hlutdeildarskírteinishafar geta krafist innlausnar á eignarhlut sínum og því uppfylla hlutdeildarskírteinin ekki öll skilyrði þess að teljast eigið fé.

43. Sérsniðin félög utan samstæðunnar

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 89.2.

Í þeim tilfellum sem samstæðan gegnir hlutverki umboðsaðila fyrir fjárfesta eru fjárfestingarsjóðir umbjóðandans ekki teknir inn í samstæðureikninginn. Í þeim tilfellum þar sem samstæðan hefur fjárfest í fjárfestingarsjóðum utan samstæðureiknings eru sjóðirnir skilgreindir sem fjárfestingar sem tilgreindar eru á gangvirði í rekstrarreikning. Gangvirði slíkra fjárfestinga sýnir hámarksáhættu samstæðunnar gagnvart tapi af fjárfestingu í fjárfestingarsjóðum utan samstæðunnar.

Tegund sérsniðins félags	Eðli og tilgangur	Hlutdeild samstæðunnar	Heildareignir	
			2020	2019
Fjárfestingarsjóðir	Að afla þóknatekna af eignastýringu fyrir hönd fjárfesta sem þriðja aðila	Fjárfesting í hlutdeildarskírteinum útgefnum af sjóðnum	102.841	66.529
	Fjármögnun með útgáfu hlutdeildarskírteina til fjárfesta	Umsýslubóknanir		

Í töflunni hér að neðan er greining á bókfærðu virði eignar samstæðunnar í sérsniðnum félögum utan samstæðunnar. Hámarks tapsáhætta er bókfært verð eignanna.

Fjárfestingarverðbréf	Bókfært virði	
	2020	2019
Fjárfestingarsjóðir	2.760	1.913
Samtals	2.760	1.913

44. Ábyrgðir / Stöður utan efnahagsreiknings innan samstæðunnar

Í árslok var útlánaáhætta utan efnahagsreiknings innan samstæðunnar eftirfarandi:

Stöður utan efnahagsreiknings 31.12.	Bókfært virði	
	2020	2019
Fjárhagslegar ábyrgðir	0	85
Óáðregnar yfirdráttar- og greiðslukortahæmildir	8	63
Samtals	8	148

Skýringar við samstæðuársreikning

45. Viðskipti við tengda aðila

Tengdir aðilar

Ríkissjóður Íslands, fyrir hönd íslenska ríkisins, á 98,2% hlut í bankanum í árslok 2020. Þær stofnanir og fyrirtæki sem tengjast ríkinu og flokkast sem tengdir aðilar eru: Fjármálaráðuneytið, Bankasýsla ríkisins og fyrirtæki og stofnanir sem tengjast þeim.

Viðskipti á milli bankans og dótturfélaga hans falla undir skilgreiningu um viðskipti á milli tengdra aðila. Öll viðskipti við dótturfélög eru jöfnuð út í samstæðureikningsskilunum og koma þar af leiðandi ekki fram í samstæðureikningnum. Yfirlit yfir helstu dótturfélög má finna í skýringu 41 Hlutdeild í dótturfélögum.

Lykilstjórnendur bankans og þeir sem tengjast þeim nánum fjölskyldutengslum falla undir skilgreininguna á tengdum aðilum og í sumum tilfellum lykilstjórnendur dótturfélaga bankans. Lykilstjórnendur bankans eru: bankaráð, bankastjóri, framkvæmdastjórn og aðrir stjórnendur sem hafa völd og ábyrgð til þess að skipuleggja, stjórna og hafa eftirlit með rekstri bankans. Fjármálaráðherra og stjórn Bankasýslu ríkisins falla undir skilgreininguna tengdir aðilar bankans vegna valdsviðs þeirra til þess að hafa áhrif á stefnu bankans.

Viðskipti við íslenska ríkið og ríkistengd fyrirtæki

Vörur og þjónusta samstæðunnar eru boðnar íslenska ríkinu og ríkistengdum fyrirtækjum í samkeppni við aðra og í samræmi við almenna viðurkennda viðskiptaskilmála. Með sama hætti kaupa bankinn og önnur fyrirtæki samstæðunnar vörur og þjónustu frá ríkistengdum fyrirtækjum á markaðsverði og í samræmi við almenna viðurkennda viðskiptaskilmála. Tegund og fjárhæð útistandandi krafna á opinbera aðila koma fram í skýringu 60 undir Opinberir aðilar.

Viðskipti við aðra tengda aðila

Í eftirfarandi töflu koma fram heildarfjárhæðir útlána til lykilstjórnenda, aðila þeim tengdum og útlán til hlutdeildarfélaga og annarra tengdra aðila:

	2020		2019	
	Bókfært brúttó virði 31. desember	Hæsta staða á árinu	Bókfært brúttó virði 31. desember	Hæsta staða á árinu
Útlán í milljónum króna				
Lykilstjórnendur	419	493	310	387
Aðilar tengdir lykilstjórnendum	121	168	149	205
Hlutdeildarfélög	233	271	271	289
Annað	20	22	22	113
Samtals	793	954	752	994

Engin sérstök virðisrýrning í áhættustigi 3 er færð í árslok 2020 vegna þessara lána.

Engar fjárhagslegar ábyrgðir voru veittar vegna hlutdeildarfélaga bankans á tímabilinu. Það eru engir leigusamningar milli tengdra aðila á árinu.

Í eftirfarandi töflu koma fram heildarfjárhæðir innlána frá lykilstjórnendum, aðilum þeim tengdum og innlán frá hlutdeildarfélögum:

	2020		2019	
	Bókfært virði 31. desember	Hæsta staða á árinu	Bókfært virði 31. desember	Hæsta staða á árinu
Innlán í milljónum króna				
Lykilstjórnendur	63	172	79	211
Aðilar tengdir lykilstjórnendum	64	127	46	105
Hlutdeildarfélög	151	554	173	483
Annað	248	423	183	1.009
Samtals	526	1.276	481	1.808

Skýringar við samstæðuársreikning

45. Viðskipti við tengda aðila (framhald)

Viðskipti við aðra tengda aðila (framhald)

Í eftirfarandi töflu koma fram heildarfjárhæðir ábyrgða til lykilstjórnenda, aðila þeim tengdum og ábyrgðir til hlutdeildarfélaga:

	2020	2019
	Bókfært virði brúttó	Bókfært virði brúttó
	31. desember	31. desember
Ábyrgðir í milljónum króna		
Lykilstjórnendur	-	-
Aðilar tengdir lykilstjórnendum	-	-
Hlutdeildarfélög	-	85
Samtals	0	85

Í eftirfarandi töflu kemur fram fjöldi hluta í bankanum í eigu lykilstjórnenda, aðila þeim tengdum og hlutdeildarfélaga:

	2020	2019
Fjöldi hluta í milljónum króna		
Lykilstjórnendur	2	2
Aðilar tengdir lykilstjórnendum	-	-
Hlutdeildarfélög	-	-
Samtals	2	2

Öll framangreind viðskipti fóru fram eins og venjubundin viðskipti. Um þau giltu sömu skilmálar, þ.m.t. um vexti og tryggingar, eins og um sambærileg viðskipti við þriðja aðila.

Áhrif á rekstrarreikninginn

Í eftirfarandi töflu koma fram heildarfjárhæðir vaxtatekna og vaxtagjalda sem færðar voru í rekstrarreikninginn í tengslum við lykilstjórnendur, aðila þeim tengdum og hlutdeildarfélög:

Vaxtatekjur og vaxtagjöld	2020		2019	
	Vaxtatekjur	Vaxtagjöld	Vaxtatekjur	Vaxtagjöld
Lykilstjórnendur	10	2	15	2
Aðilar tengdir lykilstjórnendum	5	1	7	1
Hlutdeildarfélög	13	4	18	3
Annað	1	3	1	3
Samtals	29	10	41	9

Í eftirfarandi töflu koma fram heildarfjárhæðir annarra tekna og gjalda sem skráðar voru í tengslum við lykilstjórnendur, aðila þeim tengdum og hlutdeildarfélög:

Aðrar tekjur og önnur gjöld	2020		2019	
	Aðrar tekjur	Önnur gjöld	Aðrar tekjur	Önnur gjöld
Hlutdeildarfélög	-	883	-	905
Samtals	0	883	0	905

Öll framangreind viðskipti fóru fram eins og venjubundin viðskipti. Um þau giltu sömu skilmálar, þ.m.t. um vexti og tryggingar, eins og um sambærileg viðskipti við þriðja aðila.

Skýringar við samstæðuársreikning

45. Viðskipti við tengda aðila (framhald)

Í eftirfarandi töflu koma fram starfsgreiðslur til bankaráðsmanna, bankastjóra og framkvæmdastjóra bankans árið 2020:

Laun og hlunnindi fyrir árið 2020 í milljónum króna	Mótframlag í		Samtals
	Laun og hlunnindi*	lífeyris-sjóð**	
Helga Björk Eiríksdóttir, formaður bankaráðs	11,7	1,5	13,2
Berglind Svavarsdóttir, varaformaður bankaráðs	8,9	1,2	10,1
Einar Þór Bjarnason, í bankaráði	7,9	1,0	8,9
Guðbrandur Sigurðsson, í bankaráði	7,6	1,0	8,6
Hersir Sigurgeirsson, í bankaráði	7,3	1,0	8,3
Sigríður Benediktsdóttir, í bankaráði	7,9	1,0	8,9
Þorvaldur Jacobsen, í bankaráði	7,6	1,0	8,6
Guðrún Blöndal, varamaður í bankaráði	1,5	0,2	1,7
Sigurður Jón Björnsson, varamaður í bankaráði	1,1	0,1	1,2
Lilja Björk Einarsdóttir, bankastjóri	42,2	8,0	50,2
Arinbjörn Ólafsson, Framkvæmdastjóri Upplýsingatækni	35,3	6,8	42,1
Árni Þór Þorbjörnsson, Framkvæmdastjóri Fyrirtækjasviðs	35,1	6,7	41,8
Helgi Teitur Helgason, Framkvæmdastjóri Einstaklingssviðs	39,4	7,5	46,9
Hrefna Ösp Sigfinnsdóttir, Framkvæmdastjóri Markaða	35,3	6,8	42,1
Hreiðar Bjarnason, Framkvæmdastjóri Fjármála	35,3	6,8	42,1
Perla Ösp Ásgeirsdóttir, Framkvæmdastjóri Áhættustýringar	31,3	6,1	37,4
Samtals	315,4	56,7	372,1

Á árinu 2020 námu heildarmánaðarlaun og hlunnindi núverandi bankastjóra að meðaltali 3,5 milljónum króna.

*Hlunnindi eru ópeningaleg hlunnindi eins og afnot bifreiða í eigu samstæðunnar.

**Felur bæði í sér framlag í séreignarsjóði og lögbundið mótframlag í sameignarsjóði hjá sjálfstæðum iðgjaldatengdum lífeyrissjóðum.

Í eftirfarandi töflu koma fram greiðslur til bankaráðsmanna, bankastjóra og framkvæmdastjóra bankans árið 2019:

Laun og hlunnindi fyrir árið 2019 í milljónum króna	Mótframlag í		Samtals
	Laun og hlunnindi*	lífeyris-sjóð**	
Helga Björk Eiríksdóttir, formaður bankaráðs	11,7	1,4	13,1
Berglind Svavarsdóttir, varaformaður bankaráðs	8,8	1,1	9,9
Einar Þór Bjarnason, í bankaráði	7,9	1,0	8,9
Guðbrandur Sigurðsson, í bankaráði	5,6	0,7	6,3
Hersir Sigurgeirsson, í bankaráði	7,9	1,0	8,9
Sigríður Benediktsdóttir, í bankaráði	7,8	1,0	8,8
Þorvaldur Jacobsen, í bankaráði	6,4	0,8	7,2
Guðrún Blöndal, varamaður í bankaráði	1,7	0,2	1,9
Sigurður Jón Björnsson, varamaður í bankaráði	1,5	0,2	1,7
Jón Guðmann Pétursson, fyrrverandi bankaráðsmaður	1,6	0,2	1,8
Lilja Björk Einarsdóttir, bankastjóri	43,6	8,2	51,8
Arinbjörn Ólafsson, Framkvæmdastjóri Upplýsingatækni	35,1	6,7	41,8
Árni Þór Þorbjörnsson, Framkvæmdastjóri Fyrirtækjasviðs	35,1	6,7	41,8
Helgi Teitur Helgason, Framkvæmdastjóri Einstaklingssviðs	35,1	6,6	41,7
Hrefna Ösp Sigfinnsdóttir, Framkvæmdastjóri Markaða	35,1	6,6	41,7
Hreiðar Bjarnason, Framkvæmdastjóri Fjármála	39,5	7,6	47,1
Perla Ösp Ásgeirsdóttir, Framkvæmdastjóri Áhættustýringar	29,3	5,7	35,0
Samtals	313,7	55,7	369,4

*Hlunnindi eru ópeningaleg hlunnindi eins og afnot bifreiða í eigu samstæðunnar.

**Felur bæði í sér framlag í séreignarsjóði og lögbundið mótframlag í sameignarsjóði hjá sjálfstæðum iðgjaldatengdum lífeyrissjóðum.

Á árinu 2019 námu heildarmánaðarlaun og hlunnindi núverandi bankastjóra að meðaltali 3,6 milljónum króna.

Viðskipti við fjármálaráðherra og stjórn Bankasýslu ríkisins

Fjármálaráðherra og stjórn Bankasýslu ríkisins fengu engin laun eða hliðstæðar greiðslur frá samstæðunni á árinu 2020. Samstæðan átti ekki í viðskiptum við þessa aðila eða aðila þeim nátengdum fjölskylduböndum önnur en hefðbundin bankaviðskipti. Um þau giltu sömu skilmálar, þ.m.t. um vexti og tryggingar, eins og um sambærileg viðskipti við þriðja aðila.

46. Atburðir eftir reikningsskiladag

Engir atburðir sem gefa tilefni til leiðréttinga eða frekari upplýsingagjafar í samstæðuársreikningnum fyrir árið 2020 hafa komið upp eftir reikningsskiladag þessa samstæðuársreiknings.

Skýringar við samstæðuáreikning

Eiginfjárstýring

47. Eiginfjárröfur

Stefnumörkun og ferlum samstæðunnar í tengslum við eiginfjárstýringu er ætlað að tryggja að samstæðan hafi nægt eigið fé til að mæta áhættum í starfsemi sinni á samstæðugrunni. Eiginfjárstýringarferli samstæðunnar samanstendur af fjórum tengdum þáttum: mati á eiginfjárbörf, áhættuvilja/eiginfjármarkmiðum, áætlanagerð um eiginfjárbörf og skýrslugjöf/eftirliti. Samstæðan fer reglulega yfir og metur áhættusnið helstu starfspátta á samstæðugrunni, sem og helstu áhættuflokka. Áhættuviljinn lýsir þeirri áhættu sem samstæðan er reiðubúin til að taka á sig til að ná viðskiptalegum markmiðum sínum.

Reglur um eiginfjárröfur eru annars vegar settar í íslenskum lögum og reglum og hins vegar af Fjármálaeftirlitinu. Grunnurinn að skilgreiningunni á eiginfjárbörf er tilskipun og reglugerð Evrópusambandsins um eiginfjárbörf og varfærniskröfur (CRD IV og CRR) sem innleiðir eiginfjárræglur Basel III. Lágmarkskrafa um eiginfjárlutfall undir stoð I er 8% af áhættugrunn fyrir útlánaáhættu, markaðsáhættu og rekstraráhættu. Bankinn metur árlega eiginfjárbörf sína út frá innra matsferli fyrir eiginfjárbörf (e. ICAAP) undir stoð II-R. Niðurstöður ICAAP eru yfirfarnar af Fjármálaeftirlitinu í sérstöku könnunar- og matsferli (e. SREP). Fjármálaeftirlitið ákvarðar lágmarkskröfu um eiginfjárgrunn samstæðunnar sem samtölu eiginfjárröfu undir stoð I og stoð II-R.

Til viðbótar við lágmarkskröfu um eiginfjárgrunn ber bankanum lögum samkvæmt að viðhalda tilteknum eiginfjárukum sem ákvarðaðir eru af Fjármálaeftirlitinu, eftir atvikum að fengnum tilmælum frá Fjármálastöðugleikaráði. Fjármálastöðugleikaráð hefur skilgreint Landsbankann sem kerfislega mikilvægt fjármálfyrirtæki á Íslandi.

Nýjustu eiginfjárröfur Fjármálaeftirlitsins til samstæðunnar eru sem hér segir (sem hlutfall af áhættugrunni):

31.12.2020	CET1	Tier 1	Alls
Stoð I	4,5%	6,0%	8,0%
Stoð II-R	1,9%	2,6%	3,4%
Lágmarkskrafa undir stoð I og stoð II-R	6,4%	8,6%	11,4%
Eiginfjáruki vegna kerfisáhættu	2,88%	2,88%	2,88%
Eiginfjáruki fyrir kerfislega mikilvæg fjármálfyrirtæki	2,00%	2,00%	2,00%
Sveiflujöfnunarauki	0,00%	0,00%	0,00%
Verndunarauki	2,50%	2,50%	2,50%
Samanlögð krafa um eiginfjáruka	7,38%	7,38%	7,38%
Heildarkrafa um eiginfjárgrunn	13,8%	16,0%	18,8%

Þann 18.3.2020 ákvað Fjármálastöðugleikaráð að aflétta kröfu um 2% sveiflujöfnunarauka á fjármálfyrirtæki. Frá og með eftirfarandi dagsetningum verður sveiflujöfnunarauki á innlendar áhættuskuldbindingar því að öðru óbreyttu:

	31.12.2019	1.2.2020	19.3.2020
Sveiflujöfnunarauki á innlendar áhættuskuldbindingar	1,75%	2,00%	0,00%

Markmið bankans er að viðhalda eiginfjárlutföllum sem eru á hverjum tíma yfir eiginfjárröfum Fjármálaeftirlitsins að viðbættum stjórnendaauka (e. management buffer) sem skilgreindur er í áhættuvilja bankans. Markmið bankans er einnig að vera í hæsta flokki fyrir áhættuvegið eiginfjárlutfall eins og það er ákvarðað og metið af viðeigandi lánshæfismatsfyrirtækjum.

Eiginfjárröfur Fjármálaeftirlitsins til samstæðunnar þann 31.12.2019 voru sem hér segir (sem hlutfall af áhættuvegnum eignum):

31.12.2019	CET1	Tier 1	Alls
Stoð I	4,5%	6,0%	8,0%
Stoð II-R	1,9%	2,6%	3,4%
Lágmarkskrafa undir stoð I og stoð II-R	6,4%	8,6%	11,4%
Eiginfjáruki vegna kerfisáhættu	2,87%	2,87%	2,87%
Eiginfjáruki fyrir kerfislega mikilvæg fjármálfyrirtæki	2,00%	2,00%	2,00%
Sveiflujöfnunarauki	1,70%	1,70%	1,70%
Verndunarauki	2,50%	2,50%	2,50%
Samanlögð krafa um eiginfjáruka	9,07%	9,07%	9,07%
Heildarkrafa um eiginfjárgrunn	15,5%	17,7%	20,5%

Skýringar við samstæðuáreikning

48. Eiginfjárgrunnur, áhættugrunnur og eiginfjárlutföll

Eftirfarandi tafla sýnir eiginfjárgrunn, áhættugrunn og eiginfjárlutföll samstæðunnar. Útreikningarnir eru í samræmi við ákvæði X. kafla laga nr. 161/2002, um fjármálafyrirtæki, og reglugerð nr. 233/2017, um varfærniskröfur vegna starfsemi fjármálafyrirtækja. Jafnframt hefur reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) nr. 575/2013, um varfærniskröfur vegna starfsemi lánastofnana og verðbréfafyrirtækja, verið innleidd á Íslandi. Ákvæði greina 500 og 501 (lægri eiginfjárfkrafa fyrir lítil og meðalstór fyrirtæki) tóku gildi á Íslandi þann 1. janúar 2020.

Í samræmi við fyrrgreind lög og reglugerðir hefur Fjármálaeftirlitið veitt samstæðunni leyfi til að beita umbreytingarfyrirkomulagi vegna IFRS 9. Bankinn beitir virkri nálgun hvað varðar umbreytingarfyrirkomulag vegna IFRS 9, þar sem umbreytingarfjárhæðin ákvarðast af reglubundnum endurútreikningi fjárhæðarinnar yfir umbreytingartímann og endurspeglar þannig þróun vænts útlánataps samstæðunnar á umbreytingartímanum.

Samstæðan beitir staðalaðferð (e. standardised approach) við útreikning á áhættuvegnum eignum vegna útlánaáhættu og markaðsáhættu en grundvallaraðferð (e. basic indicator approach) vegna rekstraráhættu.

Eiginfjárgrunnur	2020	2019
Hlutfé	23.625	23.625
Yfirverðsreikningur hlutfjár	120.630	120.630
Varasjóðir	19.250	14.334
Óráðstafað eigið fé	94.750	89.145
Eigið fé sem tilheyrir hluthöfum bankans	258.255	247.734
Óefnislegar eignir	(1.696)	(2.296)
Skatteign	(23)	(20)
Afleiður vegna gangvirðisvarna	(1.643)	(1.327)
Breyting vegna umbreytingarfyrirkomulags um IFRS 9	5.353	-
Almennt eigið fé þáttar 1	260.246	244.091
Hlutdeild minnihluta	-	-
Eigið fé þáttar 1	260.246	244.091
Víkjandi lántaka	21.366	19.081
Eigið fé þáttar 2	21.366	19.081
Eiginfjárgrunnur	281.612	263.172
Áhættugrunnur		
Útlánaáhætta	1.010.588	908.249
Markaðsáhætta	11.526	11.754
Rekstraráhætta	99.485	100.394
Áhættugrunnur samtals	1.121.599	1.020.397
Hlutfall almenns eigin fjár þáttar 1	23,2%	23,9%
Eiginfjárlutfall þáttar 1	23,2%	23,9%
Eiginfjárlutfall alls	25,1%	25,8%
Hlutfall almenns eigin fjár þáttar 1 án tillits til umbreytingarfyrirkomulags um IFRS 9	22,7%	
Eiginfjárlutfall þáttar 1 án tillits til umbreytingarfyrirkomulags um IFRS 9	22,7%	
Eiginfjárlutfall alls án tillits til umbreytingarfyrirkomulags um IFRS 9	24,6%	

Bankaráð hyggst leggja til að hlutahafafundur samþykki að greiða arð til hluthafa sem nemur 0,19 krónu á hlut vegna rekstrarársins 2020. Heildarfjárhæð arðgreiðslunnar er 4.489 milljónir króna, eða sem samsvarar 43% af hagnaði samstæðunnar á árinu 2020 (og sem samsvarar 16% af hagnaði samstæðunnar á árunum 2019 og 2020). Verði arðgreiðslan samþykkt á hlutahafafundi mun eiginfjárgrunnur samstæðunnar lækka sem nemur arðgreiðslunni og eiginfjárlutföll bankans, samkvæmt ákvæðum laga um fjármálafyrirtæki, lækka um 0,4% prósentustig. Fyrirhuguð arðgreiðslutillaga er í samræmi við þau hámarks viðmið sem Fjármálaeftirlitsnefnd Seðlabanka Íslands setti fram þann 13. janúar 2021.

49. Vogunarhlutfall

Eftirfarandi tafla sýnir vogunarhlutfall samstæðunnar. Lágmarkskrafa vogunarhlutfalls, samkvæmt 30. gr. a. laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki, reglugerðar nr. 233/2017 um varfærniskröfur vegna starfsemi fjármálafyrirtækja og reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) nr. 575/2013 um varfærniskröfur vegna starfsemi lánastofnana og verðbréfafyrirtækja, er 3,0%.

Vogunarhlutfall	2020	2019
- Liðir innan efnahags (afleiður og fjármögnunarviðskipti með verðbréf undanskilin)	1.556.541	1.423.634
- Áhættuskuldbinding vegna afleiðusamninga	5.944	4.319
- Áhættuskuldbinding vegna fjármögnunarviðskipta með verðbréf	4.366	-
- Liðir utan efnahags	130.089	125.848
- Lögbundnir frádráttarliðir eigin fjár þáttar 1	(3.362)	(3.643)
Heildaráhættuskuldbindingar	1.693.578	1.550.158
Eigið fé þáttar 1	260.246	244.091
Vogunarhlutfall	15,4%	15,7%
Vogunarhlutfall án tillits til umbreytingarfyrirkomulags um IFRS 9	15,1%	

Skýringar við samstæðuáreikning

Eiginfjárförf

50. Rammi um eiginfjárförf

Eiginfjárförf (e. economic capital) er áhættumælikvarði sem notaður er fyrir veigamikla áhættuþætti. Hann nær til óvænts taps og lækkunar á virði eða tekjum, sem samstæðan þarf að mæta með eigin fé, eigi hún að forðast greiðsluþrot. Mælikvarðinn mælir umfang óvænts taps umfram vænt tap. Eiginfjárförf er skilgreind sem munurinn á óvæntu og væntu tapi þar sem óvænt tap er metið út frá 99,9% öryggismörkum yfir eins árs tímabil.

Tilgangur með ramma um eiginfjárförf er að gera samstæðunni kleift að meta hversu mikið eigið fé hún þarf til að mæta efnahagslegum áhrifum áhættusamra gjörninga ásamt því að skapa samanburðargrundvöll fyrir ólíka áhættuþætti.

Markmiðið með ramma um eiginfjárförf er að mæla óvænt töp ásamt því að sundurliða eiginfjárförfina niður á ýmsa þætti til að auðvelda skiptingu eiginfjár, setningu áhættumarka, verðlagningu, áhættuvegið frammistöðumat og áhættuvegna arðsemi.

Ramminn nær yfir eftirfarandi áhættuþætti: útlánaáhættu, markaðsáhættu, gjaldeyrisáhættu, rekstraráhættu, samþjöppunaráhættu, vaxta- og verðtryggingaráhættu utan veltubókar, viðskiptaáhættu og laga- og stjórnvaldsáhættu.

Eftirfarandi er yfirlit yfir útreikninga samstæðunnar á eiginfjárförf sinni fyrir þessa áhættuþætti:

Útlánaáhætta:

Samstæðan notar innra áhættulíkan sem fylgir Basel-reglum hvað varðar innramatsaðferð (e. internal ratings-based (IRB) approach), þ.e. eiginfjárförf er jöfn eiginfjárkröfu IRB-aðferðarinnar í regluverki Evrópusambandsins um eiginfjárförf. Helstu breytur líkansins eru líkur á vanefndum (e. probability of default (PD)), tap að gefnum vanefndum (e. loss-given default (LGD)) og skuldbinding við vanefnd (e. exposure at default (EAD)).

Markaðsáhætta:

Eiginfjárförf vegna markaðsáhættu skiptist í eiginfjárförf vegna vaxtaáhættu í veltubók, hlutabréfaáhættu í veltubók og eiginfjárförf vegna aðlögunar á útlánavirði.

Eiginfjárförf vegna vaxtaáhættu í veltubók og eiginfjárförf vegna hlutabréfaáhættu í veltubók er reiknuð samkvæmt vágildislíkani með álagi (e. stressed value-at-risk model) í samræmi við innramatsaðferð regluverks Evrópusambandsins um eiginfjárkröfur. Inntak líkansins miðast við söguleg gögn síðustu fimm ára.

Eiginfjárförf vegna aðlögunar á útlánavirði er jöfn eiginfjárkröfum vegna aðlögunar á útlánavirði.

Gjaldeyrisáhætta:

Eiginfjárförf vegna gjaldeyrisáhættu er reiknuð samkvæmt vágildislíkani með álagi þar sem inntak líkansins miðast við gögn frá tímabili sem er verulegt álagstímabil með tilliti til heildargjaldeyrisjafnaðar samstæðunnar. Tímalengdin er eitt ár.

Rekstraráhætta:

Samstæðan notar grundvallaraðferð (e. basic indicator approach) Basel-reglnanna til að reikna eiginfjárförf vegna rekstraráhættu, þ.e. hún er jöfn eiginfjárkröfu bankans.

Samþjöppunaráhætta:

Eiginfjárförf fyrir lántakasamþjöppunaráhættu er reiknuð með því að leiðrétta fyrir misleitni í lánasafninu. Það er nauðsynlegt þar sem líkanið sem metur eiginfjárförf vegna útlánaáhættu gerir ráð fyrir að lánasafnið sé óendanlega stórt og einsleitt. Þannig er eiginfjárförf vegna lántakasamþjöppunar viðbót við eiginfjárförf vegna útlánaáhættu.

Innra líkan er notað til að mæla viðbótareiginfjárförf vegna atvinnugreinasamþjöppunar í lánasafninu, þ.e. viðbót vegna samþjöppunaráhættu. Líkanið reiknar eiginfjárförf vegna atvinnugreinasamþjöppunar með því að meta atvinnugreinasamþjöppun í lánasafninu að frádreginni atvinnugreinasamþjöppun á landinu öllu.

Vaxta- og verðbólguáhætta utan veltubókar:

Eiginfjárförf vegna verðbólgu- og vaxtaáhættu utan veltubókar er jöfn samtölu eftirfarandi þátta:

- i. Virðistapi eigna og skulda vegna breytinga á áhættuþáttum sem metnar eru með Monte Carlo hermílikani. Fyrir eignir og skuldir í íslenskum krónum er miðað við 99,9% öryggisstig, en við 99% öryggisstig fyrir helstu erlendu gjaldmiðla.
- ii. Virðistapi vegna +/- 200 punkta breytingu á áhættuþáttum í öðrum gjaldmiðlum (Sú breyting sem veldur meira virðistapi).

Viðskiptaáhætta:

Eiginfjárförf vegna viðskiptaáhættu er metin a.m.k. árlega í ICAAP ferlinu og byggist á áhrifum grunnsviðsmyndar á rekstrarreikning og þ.a.l. eiginfjárgrunn samstæðunnar.

Laga- og stjórnvaldsáhætta:

Eiginfjárförf vegna laga- og stjórnvaldsáhættu er reiknuð sem mögulegt tap vegna yfirstandandi deilna. Vægi hvers máls er metið eftir stöðu þess innan dómskerfisins.

Skýringar við samstæðuársreikning

51. Eiginfjárbörf vegna mismunandi áhættuþátta

Innra mat bankans á eiginfjárbörf var 110 ma.kr. í árslok 2020 og hækkaði um 11,8 ma.kr. á milli ára. Hækkunin felst aðallega í aukinni eiginfjárbörf vegna útlánaáhættu sem jókst um 10,4 ma.kr. Eiginfjárbörf vegna markaðsáhættu hækkaði um 800 m.kr. og nam 2,3 ma.kr. í lok árs 2020. Eiginfjárbörf vegna rekstraráhættu lækkaði lítillega og nam tæpum 8 ma.kr. í lok árs 2020. Engar verulegar breytingar voru gerðar á innra mati bankans á eiginfjárbörf á árinu 2020.

Eiginfjárbörf	2020	2019
Útlánaáhætta - Lán til viðskiptavina og lánastofnana	72.194	62.574
Útlánaáhætta - Aðrar eignir	7.583	6.815
Markaðsáhætta	2.300	1.511
Gjaldeyrisáhætta	964	776
Rekstaráhætta	7.959	8.031
Lántakasambjöppun	7.226	6.331
Geirasambjöppun	1.618	1.539
Vaxta- og verðtryggingaráhætta utan veltubókar	7.878	8.587
Viðskiptaáhætta	-	-
Laga- og stjórnvaldsáhætta	2.329	2.067
Samtals eiginfjárbörf	110.051	98.231
(Eiginfjárbörf / Áhættugrunni)	9,8%	9,6%

Útlánaáhætta 31. desember 2020	Vegið meðaltal			Eiginfjárbörf (EC)
	Líkur á vanefndum (PD)	Tap að gefnum vanefndum (LGD)	Skuldbinding við vanefnd (EAD)	
Lánastofnanir	0,1%	45,0%	47.884	770
Opinberir aðilar	0,7%	45,0%	9.832	163
Lítill og meðalstór fyrirtæki	1,8%	24,7%	671.855	15.245
Fyrirtæki	4,1%	34,0%	702.549	56.016
Samtals	2,9%	30,1%	1.432.120	72.194
Útlánaáhætta 31. desember 2019				
Lánastofnanir	0,2%	45,0%	49.413	807
Opinberir aðilar	0,1%	45,0%	85.613	165
Lítill og meðalstór fyrirtæki	2,1%	25,0%	545.597	13.408
Fyrirtæki	2,4%	33,9%	698.380	48.194
Samtals	2,1%	31,5%	1.379.003	62.574

Áhættustjórnun

52. Stjórnskipulag áhættustjórnunar

Áhættunefndir

Stjórnskipulag áhættustjórnunar samstæðunnar í árslok 2020 er sem hér segir:

Bankaráð

Bankaráð fer með eftirlit ásamt undirnefndum sínum:

- Endurskoðunarnefnd
- Starfskjaranefnd
- Áhættunefnd
- Framtíðarnefnd

Helstu stjórnunareiningar og nefndir

Nefnd	Stýrt af	Aðild
Framkvæmdastjórn	Bankastjóra	Framkvæmdastjórar
Áhættu- og fjármálanefnd	Bankastjóra	Framkvæmdastjóri Fjármála, Framkvæmdastjóri Áhættustýringar, Yfirlögfræðingur
Lánanefnd	Bankastjóra	Framkvæmdastjóri Áhættustýringar, Framkvæmdastjóri Fyrirtækjasviðs,
Rekstraráhættunefnd	Framkvæmdastjóra Áhættustýringar	Framkvæmdastjóri Einstaklingssviðs, Framkvæmdastjóri Upplýsingatækni, Regluvörður, Forstöðumaður Rekstrar, Forstöðumaður Rekstraráhættu
Verkefnanefnd	Bankastjóra	Framkvæmdastjórar

Bankaráð ber ábyrgð á mótun og eftirliti með almennri áhættustjórnunarstefnu samstæðunnar og ákvörðunar áhættuvilja og áhættumarkna. Bankastjóri er ábyrgur fyrir árangursríkri innleiðingu áhættustjórnunarstefnu og áhættuvilja í gegnum stjórnskipulag og nefndir. Bankastjóri stýrir Framkvæmdastjórn, Áhættu- og fjármálanefnd, Lánanefnd og Verkefnanefnd.

Skýringar við samstæðuársreikning

52. Stjórnskipulag áhættustjórnunar (framhald)

Áhættunefndir (framhald)

Lánanefnd fjallar um útlánaáættu, bæði útlánamörk einstakra viðskiptavina og útlánareglur bankans, en Áhættu- og fjármálanefnd fjallar aðallega um markaðsáættu, lausafjáraættu og lagaáættu. Áhættu- og fjármálanefnd fylgist með heildaráættu samstæðunnar og ber ábyrgð á að starfað sé í samræmi við áhættuvilja og áhættumörk samstæðunnar. Að auki sér nefndin um að yfirfara og samþykkja allar breytingar á áhættulíkönum áður en þær eru lagðar fyrir bankaráð. Fundir framkvæmdastjórnar eru samráðsvettvangur bankastjóra og framkvæmdastjóra þar sem tekið er fyrir það sem er efst á baugi í málefnum hvers sviðs. Framkvæmdastjórn tekur allar rekstrarlegar ákvarðanir sem ekki er fjallað um á öðrum vettvangi eða í öðrum fastanefndum, og samþykkir fjármögnun stórra fjárfestingarverkefna. Rekstraráættunefnd er vettvangur umræðu og ákvörðunartöku um rekstraráættu og fylgir eftir innleiðingu á ramma um stýringu rekstraráættu í bankanum. Verkefnanefnd velur, forgangsraðar og hefur yfirsýn yfir stærri verkefni bankans auk þess að stuðla að farsælum framgangi þeirra.

Áhættustýring

Áhættustýring ber ábyrgð á virkni umgjörðar um áhættustjórnun hjá samstæðunni. Dótturfélög bankans hafa eigin áhættustýringareiningar en Áhættustýring fær upplýsingar um áhættuskuldbindingar frá dótturfélögum og safnar þeim saman inn í áhættuskuldbindingar samstæðunnar. Áhættustýring ber einnig ábyrgð á heildrænni upplýsingagjöf um áhættustöður til mismunandi deilda og nefnda innan bankans, svo og ytri eftirlitsaðila.

Undir Áhættustýringarsvið heyrja sjö deildir.

- Útlánastýring fer yfir útlánaáættunir viðskiptaæininga sem eru umfram þeirra heimildir og fer með neitunarvald gagnvart viðkomandi lánsbeiðnum. Staðfesting Útlánastýringar felur í sér að Útlánastýring hefur yfirfarið lánsbeiðnina og beitir ekki neitunarvaldi. Lánsbeiðnir sem eru umfram staðfestingarheimildir Áhættustýringar fara til ákvörðunar í Lánanefnd. Útlánastýring hefur einnig umsjón með reglulegri uppfærslu útlánareglna samstæðunnar og öðrum reglum sem tengjast útlánaferlinu.
- Útlánaáættu hefur eftirlit með og mælir útlánaáættu ásamt því að sjá bankanum fyrir kerfum og ferlum til að meta og stýra útlánaáættu við útlánaáættunir og stefnumótandi áættunir. Deildin ber einnig ábyrgð á greiningu og skýrslugjöf varðandi útlánaáættu, eiginfjárbörf og virðisrýrnun útlána. Deildin ber einnig ábyrgð á setningu reglna og skilgreiningu ferla m.t.t. útlánaáættu, svo sem vegna virðisrýrnunar, mildunar útlánaáættu og skuldaávilnana.
- Markaðsáættu hefur umsjón með mælingum, eftirliti og upplýsingagjöf vegna markaðsáættu, lausafjáraættu og vaxtaáættu utan veltubókar samstæðunnar, ásamt því að sinna vikmarkaefirliti og skýrslugerð þar að lútandi. Deildin þróar einnig og sinnir rekstri áhættulíkana bankans er snúa að markaðsáættu. Markaðsáættu ritstýrir regluverki bankans um markaðsáættu og lausafjáraættu og stuðlar að innleiðingu ferla til að mæla og fylgjast með markaðsáættu og lausafjáraættu innan samstæðunnar. Markaðsáættu ber einnig ábyrgð á eftirliti með öllum afleiðuviðskiptum bankans, bæði vegna áættuvarna sem og viðskipta, auk þess að sinna eftirliti með gjaldeyrisjöfnuði samstæðunnar.
- Rekstraráættudeild ber að stuðla að því að miðlæg stýring á rekstraráættu sé til staðar þar sem tekið er tillit til allrar starfsemi samstæðunnar. Deildin aðstoðar við kortlagningu rekstraráættu bankans í samræmdu áættumati. Deildin aðstoðar stjórnendur bankans við mat og greiningu á rekstrar- og tapsatvikum. Rekstraráættudeild aðstoðar við gerð og prófanir áætlana samstæðunnar um samfelldan rekstur. Þá sér deildin um skipulag og rekstur stjórnerkis upplýsingaöryggis og að því sé fylgt í samræmi við ISO 27001, staðal um stjórnun upplýsingaöryggis.
- Áhættustjóri lífeyrissjóða er sjálfstæð eining sem ber ábyrgð á þróun og innleiðingu áættustefnu og áættustjórnunar, framkvæmd áættumats og samskiptum við eftirlitsstofnanir eins og Seðlabankann. Áhættustjórinn hefur einnig eftirlit með hlítni við lög og reglur, fer yfir útreikninga og niðurstöður ásamt því að sinna vikmarkaefirliti. Áhættustjórinn hefur beinan aðgang að stjórnnum lífeyrissjóðanna og sinnir einnig skýrslugjöf til stjórnenda þeirra.
- Innri áhættulíkön hafa það hlutverk að sjá bankanum fyrir innramats- og eiginfjárfarfarlíkönunum og tengdum ferlum til að mæla áættu, þar með talið að tengja saman áættu og eigið fé, ásamt því að styðja við innleiðingu líkananna og ferlanna innan bankans. Deildin ber jafnframt ábyrgð á þróun líkans fyrir sjálfvirka lánaramma.
- Áhættulausnir þróa og reka þær aðkeyptu lausnir sem notaðar eru í Áhættustýringu ásamt því að sjá um þróunarumhverfi og skýrsluumhverfi Áhættustýringar. Deildin ber einnig ábyrgð á umsjón með og viðhaldi á reglulegum keyrslum Áhættustýringar ásamt skýrslusendingum til eftirlitsaðila, í samræmi við BCBS 239 staðalinn.

Regluvarsla

Regluvarsla er sjálfstæð stjórnunareining sem heyrir undir bankastjóra í skipuriti bankans og starfar samkvæmt erindisbréfi frá bankaráði. Allt starf regluvörslu mótast af óháði hennar frá öðrum einingum. Regluvarsla er hluti af annars stigs eftirliti bankans og annast einkum eftirlit með hlítni við lög um aðgerðir gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka, lög um verðbréfavíðskipti og lög um persónuvernd. Regluvarsla hefur sömuleiðis eftirlit með skilvirkni stefnu bankans um hlítni við lög, reglur og innri reglur. Regluvarsla veitir stjórnendum ráðgjöf og fræðslu um áhrif lagabreytinga á starfsemi bankans, varnir gegn hagsmunaaðrekstrum og nauðsynlegar aðgerðir til að stuðla að því að bankinn starfi í samræmi við eðlilega og heilbrigða viðskiptahætti með það að markmiði að efla traust og trúverðuleika á fjármálamarkaði. Persónuverndarfulltrúi er hluti af Regluvörslu en starfar sjálfstætt samkvæmt erindisbréfi frá bankaráði.

Skýringar við samstæðuársreikning

52. Stjórnskipulag áhættustjórnunar (framhald)

Innri endurskoðun

Innri endurskoðun er sjálfstæð og óháð starfseining innan bankans og þáttur í eftirlitskerfi hans. Innri endurskoðun heyrir samkvæmt skipuriti beint undir bankaráð sem ræður innri endurskoðanda, yfirmann innri endurskoðunar. Hlutverk Innri endurskoðunar er að auka og vernda virði Landsbankans með áhættumiðaðri og hlutlægri staðfestingu, ráðgjöf og innsæi. Innri endurskoðun leggur mat á og bætir virkni áhættustýringar, eftirlitsaðferða og stjórnarháttanna með kerfisbundnum og öguðum vinnubrögðum og styður þannig samstæðuna í því að ná markmiðum sínum. Innri endurskoðandi ber ábyrgð á að starf Innri endurskoðunar sé á hverjum tíma í samræmi við lög, tilmæli Fjármálaeftirlits Seðlabanka Íslands nr. 3/2008, staðla og leiðbeiningar sem vísað er til í þeim tilmælum, þ.m.t. viðmið Alþjóðasamtaka um innri endurskoðun (IIA).

53. Áhættuvilji

Áhættuvilji samstæðunnar fyrir árið 2021 hefur verið endurskoðaður, endurbættur og innleiddur. Áhættustefna samstæðunnar er sem hér segir:

Starfsemi bankans, dreifing áhættu og ákvarðanir skulu ávallt taka mið af áhættuvilja, góðum viðskiptaháttum, fjármögnun, lausafjárstöðu og eiginfjárstöðu á hverjum tíma. Leitast skal við að tryggja dreifða og trausta fjármögnun ásamt jafnvægi áhættuþátta í uppbyggingu efnahags. Bankinn hefur sett sér mörk um sterka eiginfjár- og lausafjárstöðu sem, ásamt virku áhættumati, tryggir langtímaarðsemi og sterka stöðu bankans. Með því lágmarkar bankinn sveiflur í starfsemiinni og er í stakk búinn til að standast áföll.

Áhættuvilji afmarkar þá áhættu, bæði að gerð og umfangi, sem stjórnendur eru tilbúnir að taka til að ná settum markmiðum í starfsemi Landsbankans. Landsbankinn hefur sett sér markmið um fjárhagsstöðu, gæði eigna, stöðutöku og ásættanlega arðsemi til lengri tíma. Til að ná markmiðum sínum tekur bankinn aðeins áhættu sem hann skilur, getur mælt, metið og mætt.

Bankinn leitast við að viðhalda traustum viðskiptasamböndum sem taka mið af stöðu bankans og viðskiptavina hverju sinni sem og mögulegra innbyrðis tengsla viðskiptamanna. Bankinn byggir á langtímasamböndum við viðskiptavini og forðast að tengjast viðskiptum sem geta skaðað orðspor hans.

Bankinn hefur markað sér stefnu í samfélagsábyrgð þar sem efnahags-, samfélags- og umhverfismálum er fléttað saman við starfshætti bankans. Stefnan á að stuðla að sjálfbærni í íslensku samfélagi og styðja við ábyrga stjórnarhætti í rekstri bankans.

Bankinn skal í allri starfsemi sinni hlíta þeim lögum og reglum sem bankanum eru settar. Bankinn leggur áherslu á góða áhættumenningu sem lýsir sér m.a. í því að starfsmenn hlíti reglum bankans og starfi af heiðarleika, fagmennsku og samkvæmt góðu siðferði.

54. Áhættumat

Áhætta er eðlislæg í starfsemi samstæðunnar og er henni stýrt með samfelldri greiningu, mælingu og eftirliti sem tekur mið af áhættumörkum og öðrum eftirlitsþáttum. Áhættugreining felst í að greina uppruna og gerð hugsanlegra áhættuþátta í starfsemi samstæðunnar. Áhættumæling felur í sér viðeigandi mælingu á greindum áhættuþáttum til að hægt sé að stýra og fylgjast með þeim. Síðast en ekki síst tryggir áhættueftirlit samræmi við reglur og ferla og fylgni við áhættuvilja samstæðunnar.

Markmið áhættureglna og ferla samstæðunnar er að tryggja að áhætta í rekstri hans sé þekkt, greind, mæld og vöktuð og að henni sé stýrt með virkum hætti. Áhættu er stýrt með það fyrir augum að tryggja að hún haldist innan þeirra marka sem samstæðan hefur sett sér, áhættuvilja hennar og þannig að hún samræmist kröfum eftirlitsaðila. Til að tryggja að flökt sem getur haft áhrif á eigið fé, lausafé og afkomu samstæðunnar sé takmarkað og viðráðanlegt hefur samstæðan innleitt reglur varðandi uppbyggingu áhættu í eignasafni sínu sem er nánar skýrt frá undir hverri áhættutegund.

Áhættustefnu er framfylgt með áhættuvilja, markmiðasetningu, viðskiptastefnu, innri reglum og áhættumörkum sem uppfylla regluverk fjármálamarkaða.

Samstæðan stendur frammi fyrir veigamikilli áhættu vegna fjármálagerna sem skiptist á eftirfarandi hátt:

- Útlánaáhætta
- Rekstraráhætta
- Markaðsáhætta
 - Gjaldeyrisáhætta
 - Vaxtaáhætta
 - Annarri markaðsáhætta
- Lausafjáraáhætta

Taflan hér að neðan sýnir helstu áhættu sem hver viðskiptaeyning samstæðunnar stendur frammi fyrir. Vægi hvers áhættuþátta er metið í samhengi við heildaráhættu samstæðunnar sem byggist á dreifingu eiginfjárþarfar innan samstæðunnar.

Áhættuþættir	Einstaklings- svið	Fyrirtækja- svið	Markaðir	Fjárstýring
Útlánaáhætta	Mikil	Mikil	Lítill	Lítill
Rekstraráhætta	Miðlungs	Miðlungs	Mikil	Miðlungs
Markaðsáhætta	Lítill	Lítill	Miðlungs	Mikil
Lausafjáraáhætta	e/v	e/v	e/v	Mikil

Samstæðan skoðar einnig aðra viðeigandi áhættuþætti, svo sem samþjöppunaráhættu, viðskiptaáhættu, laga- og stjórnvaldsáhættu, orðsporsáhættu, háttsemisáhættu, hlítningaráhættu, gagnaáhættu og líkanaáhættu.

Fjallað er um ofangreinda mikilvæga áhættuþætti í skýringum hér á eftir.

Skýringar við samstæðuársreikning

55. Birting áhættugagna

Bankinn hefur innleitt stefnu um áhættugögn í samræmi við BCBS 239 (Basel Committee on Banking Supervision's guideline 239). Í stefnunni er skilgreint hvaða skýrslum skuli skila hvert, með hvaða tíðni og hver beri ábyrgð á viðkomandi skýrslu.

Útlánaáhætta

56. Greining útlánaáhattu

Útlánaáhætta er skilgreind sem áhættan á að verða fyrir fjárhagslegu tjóni standi mótaðili ekki við skuldbindingar sínar og matsvirði tekinnna trygginga standi ekki undir útistandandi kröfum.

Starfsemi samstæðunnar getur leitt til áhattu við uppgjör viðskipta. Uppgjörsáhætta er áhættan á að uppgjör fari ekki fram eins og til var ætlast og mótaðili greiði ekki eða afhendi ekki eign á réttum tíma samkvæmt samningi.

Útlánaáhætta er stærsta einstaka áhættan sem samstæðan stendur frammi fyrir og hún verður aðallega til vegna útlána og krafna á viðskiptavini og fjárfestinga í skuldabréfum, en einnig vegna lánsloforða, bankaábyrgða og skjalaábyrgða, mótaðilaáhattu í afleiðuviðskiptum og uppgjörsáhattu.

57. Mat á útlánaáhattu

Útlánaáhætta er metin út frá þremur meginþáttum, þ.e. líkum á vanefndum (PD), tapi að gefnum vanefndum (LGD) og skuldbindingu við vanefnd (EAD). Til að mæla líkur á vanefndum hefur samstæðan þróað innramatskerfi auk nokkurra innri lánshæfismatslíkana. Markmið með notkun lánshæfismatslíkana er að veita áreiðanlegt mat á eiginleikum lántakenda, skilvirkan mælikvarða á mismunandi gæði útlána og nákvæmt samræmt mat á áhattu, svo sem líkum á vanefndum. Innri lánshæfiseinkunnir samstæðunnar og líkur á vanefndum gegna mikilvægu hlutverki í áhættustjórnun og ákvarðanatökufæri, í almennri ákvörðunartöku um útlán og hlutverkaskiptingu í stjórnskipulagi.

Lánshæfismatskerfið flokkar lántaka eftir ákveðnum einkunnakvarða sem endurspeglar áhættuna á að lántakar fari í vanefnd, þ.e. gæði útlánanna. Einkunnakvarðinn fyrir lántaka sem ekki hafa farið í vanefnd nær frá 1 upp í 10. Einkunnin 10 gefur til kynna mestu gæði útlána og einkunnina 0 fá lántakar sem farið hafa í vanefnd. Úthlutun lánshæfiseinkunna er studd af lánshæfismatslíkönum sem taka m.a. tillit til upplýsinga eins og atvinnugreinaflokkunar, fjárhagsupplýsinga og greiðsluhegðunar.

Eftirfarandi tafla sýnir vörpun á vanefndalíkum frá innri lánshæfiseinkunnum í lánshæfiseinkunnir S&P:

Innri lánshæfiseinkunnir	S&P	Neðri mörk vanefnda	Efri mörk vanefnda
10	AAA/AA+/AA/AA-	0,00%	0,04%
9	A+/A/A-	0,04%	0,10%
8	BBB+	0,10%	0,21%
7	BBB/BBB-	0,21%	0,46%
6	BB+/BB	0,46%	0,99%
5	BB-	0,99%	2,13%
4	B+	2,13%	4,54%
3	B	4,54%	9,39%
2	B-	9,39%	18,42%
1	CCC/C	18,42%	99,99%
0	D	Í vanefnd	Í vanefnd

Úthlutun og samþykkt lánshæfiseinkunnar er samofin útlánaferlinu og er einkunnin endurskoðuð og uppfærð árlega hið minnsta eða þegar mikilvægar upplýsingar um lántaka eða útlán berast.

Aðgreiningarmáttur innramatskerfisins er verulega betri en Basel II krafna um 0,5 kveður á um. Enn fremur eru líkönin vel kvörðuð, þ.e. vegnar meðallíkur á vanefndum fyrir hverja lánshæfiseinkunn eru jafnar raunverulegum vanefndarhlutföllum innan eðlilegra vikmarka.

Innra líkan er notað til að mæla tap að gefnum vanefndum við útreikning á eiginfjárförð. Líkanið tekur tillit til fleiri tegunda trygginga og er næmara fyrir veðstöðu en líkön sem mæla tap að gefnum vanefndum samkvæmt ramma Basel um útreikning eiginfjárparfar.

Áhættuskuldbinding er mat á útistandandi kröfu við vanefnd (ádragið að viðbættum líklegum ádrætti í framtíðinni). Samstæðan notast við staðalaðferð við mat á eiginfjárkröfu en eigin líkön við mat á virðisrýmun.

58. Stýring útlánaáhattu

Markmið samstæðunnar með stýringu á útlánaáhattu er að tryggja að útlánastefnu samstæðunnar sé framfylgt en hún felur í sér að taka eingöngu áhattu sem bankinn skilur, getur mælt, metið og mætt.

Stýring samstæðunnar á útlánaáhattu byggir á virku eftirliti af hálfu bankaráðs, bankastjóra, Áhættu- og fjármálanefndar, Lánanefndar, útlánadeildum Áhættustýringarsviðs og viðskiptaæininga. Útlánaáhattu er stýrt í samræmi við yfirlýstan áhættuvilja og útlánastefnu sem samþykkt er af bankaráði, sem og ítarlegar útlánareglur sem bankastjóri samþykkir. Áhættuvilji og útlánastefna kveða á um takmarkanir á áhattu vegna stórra áhættuskuldbindinga vegna einstaka lántaka eða hópa lántaka og samþjöppunaráhattu gagnvart ákveðnum atvinnugreinum. Bankastjóri tryggir að áhættustefnunni sé framfylgt í innri reglum og verkferlum bankans. Framkvæmdastjórn bankans ber ábyrgð á því að einstaka viðskiptaæiningar starfi í samræmi við áhættustefnuna en bankastjóri ber ábyrgð á heildaryfirsýn ferlisins.

Skýringar við samstæðuársreikning

58. Stýring útlánaáættu (framhald)

Prepaskiptar útlánaheimildir eru ákvarðaðar út frá stærð viðskiptaæininga, tegund viðskiptavina og reynslu starfsmanna af útlánum. Samstæðan hefur einnig innleitt atvinnugreinastefnu við útlánaáævarðanir. Útlánaáævarðanir umfram útlánaheimild viðskiptaæininga krefjast staðfestingar Útlánastýringar innan Áhættustýringar. Lánaneftnd fyrirtækjasviðs hefur heimildir umfram einstaka viðskiptastjóra og fundar reglulega til ákvörðunartöku. Útlánastýring hefur neitunarvald gagnvart ákvörðunum lánaneftndar Fyrirtækjasviðs. Útlánaáævarðanir umfram heimildir Útlánastýringar eru háðar samþykki Lánaneftndar bankans. Útlánaáævarðanir umfram heimildir Lánaneftndar eru háðar samþykki bankaráðs, sem fer með hæstu útlánaheimild bankans.

59. Mildun útlánaáættu

Mildun áættu í útlánasafninu er lykiltríði í útlánastefnu samstæðunnar og eru varnir vegna útlánaáættu innbyggðar í ferli útlánaáævarðana. Trygging útlána með veðtöku er ein helsta aðferð samstæðunnar til að lágmarka útlánaáættu, þar sem taka trygginga við veitingu t.d. fasteignalána og ýmissa annarra lána er lögbundin, auk þess sem að það er markaðsvenja.

Mikilvægustu tegundir trygginga bankans eru fasteignir, skip og fjáreignir (hlutabréf og skuldabréf).

Fjárhæð og tegund tryggingarinnar miðast við mat á útlánaáættunni sem tengist gagnaðilanum. Matsaðferðir og viðunandi tegundir trygginga eru skilgreindar í útlánareglum samstæðunnar. Útlán samstæðunnar eru m.a. tryggð með veði í íbúðar- eða atvinnuhúsnæði, jörðum, skráðum og óskráðum verðbréfum, flutningaskipum, fiskiskipum ásamt óframseljanlegum veiðheimildum o.s.frv. Samstæðan tekur einnig veð í kröfum, birgðum og rekstrarfjármunum, svo sem vélbúnaði og tækjum til tryggingar á lánum. Húsnæðislán eru tryggð með veði í undirliggjandi eign. Ekki eru gerðar jafn strangar kröfur til tryggingar skammtímalána til einstaklinga á borð við yfirdráttarlán og kreditkortalán.

Samstæðan metur reglulega tryggingar sem hún hefur að veði fyrir lánum sínum. Virði trygginganna er metið sem markaðsvirði þeirra að teknu tilliti til frádrags (e. haircut). Frádragið er hóflegt mat á kostnaði við að selja eignina nauðungarsölu. Kostnað við slíka sölu má rekja til umsýslu- og viðhaldskostnaðar á meðan eignin er á sölu, gjalda fyrir utanaðkomandi ráðgjöf og hugsanlegrar virðisrýrnunar á tímabilinu. Innra líkan reiknar frádrag vegna verðbréfa og byggist það á breytum á borð við verðflökt og seljanleika.

Samstæðan fylgist með markaðsvirði trygginga og getur krafist aukinna trygginga í samræmi við undirliggjandi lánasamninga.

Til að draga úr áættu í tengslum við fjármálagæringa gerir samstæðan jöfnunarsamninga sem gera henni kleift að skuldajafna alla samninga sem jöfnunarsamningurinn tekur til ef til vanskila kemur. Samningarnir ná almennt yfir öll markaðsviðskipti milli samstæðunnar og viðskiptamanns.

Almennt eru engar tryggingar teknar fyrir útlánum og kröfum á lánastofnanir né heldur fyrir markaðsskuldabréfum og öðrum verðbréfum með föstum tekjum.

Samstæðan tekur tillit til þeirra trygginga sem búið er að verðmeta í samræmi við innri verklagsreglur. Ábyrgðir eru innifaldar í tryggingasafninu ef þær bera lægri áættuvog en frumskuldbindingin. Verðmat trygginga er einnig stillt af (með tilliti til frádrags) til að taka mið af verðflökti og væntum kostnaði sem hlýst af innheimtu trygginga og endursölu þeirra.

Afleiður og verðbréfavæðlán

Til að draga úr útlánaáættu vegna afleiðusamninga og verðbréfavæðlana velur samstæðan mótaðila út frá ströngum skilyrðum. Samstæðan gerir einnig hefðbundna ISDA-rammasamninga (e. International Swaps and Derivatives Association) og aðra sambærilega samninga um skuldajöfnun við fjárhagslega mótaðila. Slíkir samningar innihalda meðal annars nettunar- og jöfnunarheimildir. Rík krafa er gerð um tryggingar og veð vegna allra afleiðusamninga samstæðunnar. Daglegt eftirlit er með stöðu trygginga auk þess sem markaðsáættu afleiðusamninga við viðskiptavini er yfirleitt varin að fullu.

Eftirlitskerfi samstæðunnar fylgist bæði með stöðu afleiðusamninga og tryggingastöðu og reiknar útlánaígildi hvorrar afleiðu innan dags. Það kallar einnig á auknar tryggingar og heldur utan um jöfnunarsamninga.

Kröfur í eigu samstæðunnar og kröfur á samstæðuna eru jafnaðar út þegar samstæðan hefur lagalegan rétt til þess, um viðurkenndar kröfur er að ræða og samstæðan hyggst annað hvort skuldajafna eða innheimta kröfu og gera upp skuld samtímis. Þar sem því er komið við er lánshæfismat ytri matsaðila notað til viðmiðunar við stýringu á útlánaáættu skuldabréfa. Að öðrum kosti notar samstæðan gangvirðismat miðað við tiltækar upplýsingar og eigið mat.

Skýringar við samstæðuársreikning

60. Hámarksútlánaáhætta og skipting eftir atvinnugreinum

Eftirfarandi töflur sýna hámarks útlánaáhattu samstæðunnar 31. desember 2020 og 31. desember 2019. Staða eigna í efnahagsreikningi er byggð á bókfærðri stöðu í uppgjöri samstæðunnar. Stöður utan efnahagsreiknings í eftirfarandi töflum eru hámarksgreiðslur sem samstæðan gæti þurft að inna af hendi vegna ábyrgða, lánaskuldbindinga og óádraginna yfirdráttar- og kreditkortaheimilda.

Bankinn styðst eins og áður við ISAT 08 atvinnugreinaflokkun en hefur uppfært flokkun sína á þann veg að ferðaþjónusta, sem áður féll undir flokkinn þjónusta, verður sér flokkur. Þjónusta, önnur en ferðaþjónusta, verður flokkuð með upplýsingatækni og fjarskiptum.

31. desember 2020	Lána- stofnanir	Opinberir aðilar*	Einstaklingar	Sjávar- útvegur	Fasteigna- félög	Byggingar- starfsemi	Fyrirtæki						Hámarks- útlána- áhætta	Bókfært virði	
							Ferða- þjónusta	þjónusta, uppl.tækni og fjarskipti	Verslun	Iðnaður og orku- fyrirtæki	Eignar- haldsfélög	Land- búnaður			Annað
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	-	67.604	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	67.604	67.604
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	26	79.204	-	-	-	-	-	1.412	-	4.560	22	-	-	85.224	119.330
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	1	-	-	41	-	-	1	1.655	1	49	16.285	-	-	18.033	26.808
Afleiðusamningar	3.000	-	-	15	2	134	-	-	71	-	5	-	75	3.302	3.303
Útlán og kröfur á lánastofnanir	48.073	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	48.073	48.073
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	-	4.128	592.216	179.713	129.462	82.345	95.996	67.352	53.590	30.231	31.849	6.544	-	1.273.426	1.273.426
Aðrar fjáreignir	15.864	26	65	-	2.430	1	-	4.129	-	-	24	-	1.375	23.914	25.633
Útlánaáhætta í efnahagsreikningi samtals	66.964	150.962	592.281	179.769	131.894	82.480	95.997	74.548	53.662	34.840	48.185	6.544	1.450	1.519.576	1.564.177
Útlánaáhætta utan efnahagsreiknings	139	6.953	32.240	18.294	14.836	43.786	16.948	17.495	20.504	14.223	2.539	292	38	188.287	
Fjárhagslegar ábyrgðir og sölutryggingar verðbréfa	138	44	645	7.188	1.461	4.395	2.762	2.716	2.640	1.379	665	1	35	24.069	
Ónýttar lánsheimildir	-	-	-	9.028	11.633	36.740	12.642	5.821	12.651	9.510	1.513	17	-	99.555	
Ónýttur yfirdráttur/kreditkortaheimildir	1	6.909	31.595	2.078	1.742	2.651	1.544	8.958	5.213	3.334	361	274	3	64.663	
Hámarks útlánaáhætta	67.103	157.915	624.521	198.063	146.730	126.266	112.945	92.043	74.166	49.063	50.724	6.836	1.488	1.707.863	
Hlutfall af hámarks útlánaáhattu	3,9%	9,2%	36,6%	11,6%	8,6%	7,4%	6,6%	5,4%	4,3%	2,9%	3,0%	0,4%	0,1%	100%	

* Opinberir aðilar eru stjórnvöld, fyrirtæki í ríkiseigu, Seðlabanki og sveitarfélög.

Skýringar við samstæðuársreikning

60. Hámarks útlánaáhætta og skipting eftir atvinnugreinum (framhald)

31. desember 2019	Lána- stofnanir	Opinberir aðilar*	Einstaklingar	Fyrirtæki										Hámarks- útlána- áhætta	Bókfært virði
				Sjávar- útvegur	Fasteigna- félög	Byggingar- starfsemi	Ferða- þjónusta	þjónusta, uppl.tækni og fjarskipti	Verslun	Iðnaður og orku- fyrirtæki	Eignar- haldsfélög	Land- búnaður	Annað		
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	-	69.824	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	69.824	69.824
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	132	86.633	-	-	59	-	-	28	18	-	-	-	617	87.487	115.262
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	1	-	-	32	-	-	-	1.449	1	-	15.508	49	399	17.439	30.019
Afleiðusamningar	2.202	-	9	-	12	-	-	-	5	-	363	-	103	2.694	2.694
Útlán og kröfur á fjármálafyrirtæki	47.929	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	47.929	47.929
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	-	4.135	467.945	151.336	136.000	98.536	96.665	69.604	60.525	23.836	26.154	5.447	1	1.140.184	1.140.184
Aðrar eignir	11.120	26	76	-	2.342	22	-	3.453	2	4	30	-	1.045	18.120	20.416
Útlánaáhætta í efnahagsreikningi samtals	61.384	160.618	468.030	151.368	138.413	98.558	96.665	74.534	60.551	23.840	42.055	5.496	2.165	1.383.677	1.426.328
Útlánaáhætta utan efnahagsreiknings	3.598	5.051	33.553	16.594	11.059	53.174	7.278	13.051	19.691	18.404	1.655	327	42	183.477	
Fjárhagslegar ábyrgðir og sölutryggingar verðbréfa	306	168	775	6.999	1.364	4.105	2.121	3.613	2.855	558	1.026	42	35	23.967	
Ónýttar lánsheimildir	-	-	-	7.495	8.163	46.655	3.447	3.743	11.655	13.982	328	10	-	95.478	
Ónýttur yfirdráttur/kreditkortheimildir	3.292	4.883	32.778	2.100	1.532	2.414	1.710	5.695	5.181	3.864	301	275	7	64.032	
Hámarks útlánaáhætta	64.982	165.669	501.583	167.962	149.472	151.732	103.943	87.585	80.242	42.244	43.710	5.823	2.207	1.567.154	
Hlutfall af hámarks útlánaáhættu	4,1%	10,6%	32,0%	10,7%	9,6%	9,7%	6,6%	5,6%	5,1%	2,7%	2,8%	0,4%	0,1%	100,0%	

* Opinberir aðilar eru stjórnvöld, fyrirtæki í ríkiseigu, Seðlabanki og sveitarfélög.

Skýringar við samstæðuársreikning

61. Tryggingar og veðhlutföll

Veðhlutfallið sýnir bókfært brúttóvirði útlána sem hlutfall af heildarverðmæti trygginga. Veðhlutfall er einn af lykiláhættumatsþáttum við mat á lánveitingum til einstakra viðskiptamanna. Áhættan á vanefndum viðskiptamanns er í forgrunni við útlánaákvæðanir og líkurnar á því að lánveitandi taki á sig tap við nauðungarsölu aukast á sama tíma og virði trygginga lækkar. Hátt veðhlutfall gefur til kynna minna svigrúm til áhættuvarna gegn verðlækkunum trygginga eða gegn hækkunum útlána ef endurgreiðslur eru ekki inntar af hendi og vöxtum bætt við útistandandi höfuðstól.

31. desember 2020	Veðhlutfall - Tryggt að fullu					Veðhlutfall- Tryggt að hluta		Án trygginga	Virðis- rýrnunar- sjóður	Bókfært virði
	0% - 25%	25% - 50%	50% - 75%	75% - 100%	Samtals	>100%	Virði trygginga*			
Lánastofnanir	-	-	-	-	0	-	-	48.074	(1)	48.073
Opinberir aðilar	26	236	35	-	297	68	33	3.804	(41)	4.128
Einstaklingar	36.104	132.154	345.882	42.888	557.028	6.093	3.676	31.402	(2.307)	592.216
Íbúðalán	28.769	122.615	329.615	34.047	515.046	2.827	1.647	1.597	(1.221)	518.249
Annað	7.335	9.539	16.267	8.841	41.982	3.266	2.029	29.805	(1.086)	73.967
Fyrirtæki	21.447	137.408	226.339	147.631	532.825	130.046	100.573	36.338	(22.127)	677.082
Sjávarútvegur	11.054	39.749	81.557	35.756	168.116	8.795	4.767	4.038	(1.236)	179.713
Fasteignafélög	2.129	8.978	73.039	25.589	109.735	18.393	14.412	4.669	(3.335)	129.462
Byggingarstarfsemi	2.112	3.466	22.333	16.977	44.888	38.406	34.345	1.533	(2.482)	82.345
Ferðapjónusta	1.282	11.718	15.886	46.007	74.893	24.536	19.771	5.074	(8.507)	95.996
Pjónusta, uppl.tækni og fjarskipti	859	16.427	7.485	8.863	33.634	23.261	17.021	12.696	(2.239)	67.352
Verslun	1.657	28.101	10.034	5.483	45.275	6.989	4.700	2.726	(1.400)	53.590
Iðnaður og orkufyrirtæki	1.016	2.369	11.224	5.886	20.495	7.677	4.702	4.599	(2.540)	30.231
Eignarhaldsfélög	720	24.669	3.261	1.196	29.846	1.391	535	856	(244)	31.849
Landbúnaður	618	1.931	1.520	1.874	5.943	598	320	147	(144)	6.544
Annað	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Samtals	57.577	269.798	572.256	190.519	1.090.150	136.207	104.282	119.618	(24.476)	1.321.499

* Ef veðhlutfall er lægra en 100% er lán metið sem tryggt að fullu. Ef veðhlutfall er hærra en 100% er lán metið sem tryggt að hluta og tilsvarendi virði tryggingar er sýnt í töflunni.

Skýringar við samstæðuársreikning

61. Tryggingar og veðhlutföll (framhald)

31. desember 2019	Veðhlutfall - Tryggt að fullu					Veðhlutfall- Tryggt að hluta		Án trygginga	Virðis- rýrnunar- sjóður	Bókfært virði
	0% - 25%	25% - 50%	50% - 75%	75% - 100%	Samtals	>100%	Virði trygginga*			
Lánastofnanir	-	-	-	-	0	-	-	47.930	(1)	47.929
Opinberir aðilar	49	28	141	36	254	41	5	3.875	(35)	4.135
Einstaklingar	36.333	112.769	256.069	29.480	434.651	3.507	2.269	31.938	(2.151)	467.945
Íbúðalán	25.753	103.192	241.093	21.113	391.151	892	425	710	(848)	391.905
Annað	10.580	9.577	14.976	8.367	43.500	2.615	1.844	31.228	(1.303)	76.040
Fyrirtæki	23.353	157.567	199.288	148.550	528.758	118.000	96.635	34.043	(12.697)	668.104
Sjávarútvegur	9.844	51.195	54.453	32.012	147.504	4.011	3.188	277	(456)	151.336
Fasteignafélög	2.025	23.980	60.917	24.723	111.645	21.322	18.316	5.207	(2.174)	136.000
Byggingarstarfsemi	1.010	6.488	10.079	32.391	49.968	48.487	44.404	1.758	(1.677)	98.536
Ferðabjónusta	1.751	14.040	39.999	31.546	87.336	7.039	5.698	5.596	(3.306)	96.665
Bjónusta, uppl.tækni og fjarskipti	1.605	12.199	12.853	6.183	32.840	26.239	17.507	12.124	(1.599)	69.604
Verslun	2.252	25.483	12.119	11.469	51.323	7.957	5.586	2.194	(949)	60.525
Iðnaður og orkufyrirtæki	704	2.348	6.566	8.918	18.536	1.650	1.091	5.965	(2.315)	23.836
Eignarhaldsfélög	3.433	20.695	323	349	24.800	756	552	727	(129)	26.154
Landbúnaður	729	1.139	1.979	959	4.806	539	293	194	(92)	5.447
Annað	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Samtals	59.735	270.364	455.498	178.066	963.663	121.548	98.909	117.786	(14.884)	1.188.113

* Ef veðhlutfall er lægra en 100% er lán metið sem tryggt að fullu. Ef veðhlutfall er hærra en 100% er lán metið sem tryggt að hluta og tilsvarendi virði tryggingar er sýnt í töflunni.

Skýringar við samstæðuársreikning

62. Tegundir trygginga

Eftirfarandi töflur sýna samsvörunina á milli tryggingavirðis og kröfuvirðis, þar sem virði sérhvarrar tryggingar sem sett hefur verið samstæðunni að veði getur ekki verið hærra en bókfært brúttóvirði samsvarandi kröfu. Breytingar á tryggingavirði milli tímabila má rekja annað hvort til breytinga á virði undirliggjandi trygginga eða breytinga á bókfærðu brúttóvirði kröfunnar.

31. desember 2020	Fasteignir	Skip	Innstæður	Verðbréf	Annað*	Samtals
Opinberir aðilar	293	-	1	-	14	308
Einstaklingar	541.822	82	131	3.137	15.382	560.554
Íbúðalán	511.893	10	30	58	4.578	516.569
Annað	29.929	72	101	3.079	10.804	43.985
Fyrirtæki	341.572	129.320	3.082	75.126	84.299	633.399
Sjávarútvegur	10.005	127.319	158	25.400	10.000	172.882
Fasteignafélög	121.135	50	649	668	1.644	124.146
Byggingarstarfsemi	75.537	18	964	36	2.677	79.232
Ferðapjónusta	65.818	750	399	205	27.493	94.665
Þjónusta, uppl.tækni og fjarskipti	24.773	1.092	240	10.931	13.619	50.655
Verslun	23.424	89	182	11.191	15.089	49.975
lænaður og orkufyrirtæki	11.816	2	63	1	13.317	25.199
Eignarhaldsfélög	3.123	-	424	26.694	142	30.383
Landbúnaður	5.941	-	3	-	318	6.262
Annað	-	-	-	-	-	-
Samtals	883.687	129.402	3.214	78.263	99.695	1.194.261
31. desember 2019	Fasteignir	Skip	Innstæður	Verðbréf	Annað*	Samtals
Opinberir aðilar	218	-	1	-	38	257
Einstaklingar	418.218	82	74	2.691	15.598	436.663
Íbúðalán	387.130	11	23	26	4.157	391.347
Annað	31.088	71	51	2.665	11.441	45.316
Fyrirtæki	363.815	107.729	1.560	65.867	86.419	625.390
Sjávarútvegur	9.956	106.024	29	21.236	13.445	150.690
Fasteignafélög	128.840	21	110	217	772	129.960
Byggingarstarfsemi	89.978	39	1.037	85	3.233	94.372
Ferðapjónusta	60.748	613	216	1.960	29.497	93.034
Þjónusta, uppl.tækni og fjarskipti	26.177	1.030	108	10.690	12.342	50.347
Verslun	29.612	-	25	7.664	19.607	56.908
lænaður og orkufyrirtæki	12.574	2	31	14	7.005	19.626
Eignarhaldsfélög	1.156	-	-	24.001	196	25.353
Landbúnaður	4.774	-	4	-	322	5.100
Annað	-	-	-	-	-	-
Samtals	782.251	107.811	1.635	68.558	102.055	1.062.310

*Aðrar tryggingar eru fjárkröfur, vörureikningar, lausafé, ökutæki, vélar, loftför og birgðir

63. Útlán og kröfur á viðskiptavini og lánastofnanir - landfræðileg skipting

Eftirfarandi töflur sýna útlán og kröfur eftir landfræðilegri skiptingu. Landfræðileg skipting byggir á lögheimili viðskiptavinarins fremur en aðsetri hans.

31. desember 2020	Innlent	Erlent	Samtals
Útlán og kröfur á lánastofnanir	348	47.725	48.073
Útlán og kröfur á viðskiptavini	1.241.087	32.339	1.273.426
Samtals	1.241.435	80.064	1.321.499
31. desember 2019	Innlent	Erlent	Samtals
Útlán og kröfur á lánastofnanir	8	47.921	47.929
Útlán og kröfur á viðskiptavini	1.103.403	36.781	1.140.184
Samtals	1.103.411	84.702	1.188.113

Skýringar við samstæðuársreikning

64. Gæði útlána og krafna

Eftirfarandi töflur sýna gæði útlána og krafna á forni lánsþæfiseinkunna. Nánari lýsingu á lánsþæfiseinkunnum er að finna í skýringu 57, Mat á útlánaáættu.

31. desember 2020	Bókfært virði brúttó				Engin einkunn	Virðis- rýrnunar- sjóður	Bókfært virði
	10-7	6-4	3-1	0			
Lánastofnanir	48.057	-	-	-	17	(1)	48.073
Opinberir aðilar	179	3.990	-	-	-	(41)	4.128
Einstaklingar	313.257	251.820	24.400	4.117	929	(2.307)	592.216
Íbúðalán	287.369	211.528	17.109	2.735	729	(1.221)	518.249
Annað	25.888	40.292	7.291	1.382	200	(1.086)	73.967
Fyrirtæki	63.930	480.168	117.569	35.568	1.974	(22.127)	677.082
Sjávarútvegur	25.230	143.113	11.508	1.098	-	(1.236)	179.713
Fasteignafélög	312	112.892	13.988	5.550	55	(3.335)	129.462
Byggingarstarfsemi	887	54.452	26.186	3.302	-	(2.482)	82.345
Ferðaþjónusta	657	37.791	51.098	14.957	-	(8.507)	95.996
Þjónusta, uppl.tækni og fjarskipti	3.354	58.613	4.163	3.461	-	(2.239)	67.352
Verslun	21.601	26.824	4.655	1.910	-	(1.400)	53.590
Iðnaður og orkufyrirtæki	10.937	13.823	3.084	4.919	8	(2.540)	30.231
Eignarhaldsfélög	60	27.630	2.484	8	1.911	(244)	31.849
Landbúnaður	892	5.030	403	363	-	(144)	6.544
Annað	-	-	-	-	-	-	0
Samtals	425.423	735.978	141.969	39.685	2.920	(24.476)	1.321.499

31. desember 2019	Bókfært virði brúttó				Engin einkunn	Virðis- rýrnunar- sjóður	Bókfært virði
	10-7	6-4	3-1	0			
Lánastofnanir	47.923	7	0	0	0	-1	47.929
Opinberir aðilar	245	3.925	0	-	-	(35)	4.135
Einstaklingar	236.273	201.184	27.122	5.497	20	(2.151)	467.945
Íbúðalán	211.262	159.730	18.491	3.270	-	(848)	391.905
Annað	25.011	41.454	8.631	2.227	20	(1.303)	76.040
Fyrirtæki	54.655	541.538	56.043	28.510	55	(12.697)	668.104
Sjávarútvegur	5.814	140.476	4.904	598	-	(456)	151.336
Fasteignafélög	982	122.167	10.029	4.942	54	(2.174)	136.000
Byggingarstarfsemi	598	82.251	14.921	2.443	-	(1.677)	98.536
Ferðaþjónusta	11.046	68.332	11.046	9.547	-	(3.306)	96.665
Þjónusta, uppl.tækni og fjarskipti	3.385	62.050	2.237	3.530	1	(1.599)	69.604
Verslun	23.654	30.399	5.415	2.006	-	(949)	60.525
Iðnaður og orkufyrirtæki	8.318	11.811	1.018	5.004	-	(2.315)	23.836
Eignarhaldsfélög	164	20.023	6.018	78	-	(129)	26.154
Landbúnaður	694	4.029	454	362	-	(92)	5.447
Annað	-	-	1	-	-	-	1
Samtals	339.096	746.654	83.165	34.007	75	(14.884)	1.188.113

Skýringar við samstæðuársreikning

65. Útlán og kröfur eftir stöðu vanskila

Eftirfarandi töflur sýna bókfært brúttóvirði útlána og krafna eftir vanskilastöðu.

	Bókfært virði brúttó						Virðis- rýrnunar- sjóður	Bókfært virði
	Dagar í vanskilum							
	Engin vanskil	1-5	6-30	31-60	61-90	yfir 90		
31. desember 2020								
Lánastofnanir	48.074	-	-	-	-	-	(1)	48.073
Opinberir aðilar	4.169	-	-	-	-	-	(41)	4.128
Einstaklingar	585.132	2.038	1.216	2.758	1.530	1.849	(2.307)	592.216
Íbúðalán	514.190	-	880	2.201	1.232	967	(1.221)	518.249
Annað	70.942	2.038	336	557	298	882	(1.086)	73.967
Fyrirtæki	670.335	3.757	4.428	1.575	3.361	15.753	(22.127)	677.082
Sjávarútvegur	180.482	61	360	19	10	17	(1.236)	179.713
Fasteignafélög	129.662	144	788	624	308	1.271	(3.335)	129.462
Byggingarstarfsemi	80.973	126	2.234	128	37	1.329	(2.482)	82.345
Ferðaþjónusta	93.261	124	699	374	2.334	7.711	(8.507)	95.996
Þjónusta, uppl.tækni og fjarskipti	66.774	1.932	79	160	56	590	(2.239)	67.352
Verslun	53.494	194	174	238	584	306	(1.400)	53.590
Iðnaður og orkufyrirtæki	27.949	280	11	-	31	4.500	(2.540)	30.231
Eignarhaldsfélög	31.262	811	3	13	-	4	(244)	31.849
Landbúnaður	6.478	85	80	19	1	25	(144)	6.544
Annað	-	-	-	-	-	-	-	0
Samtals	1.307.710	5.795	5.644	4.333	4.891	17.602	(24.476)	1.321.499
	Bókfært virði brúttó							
	Dagar í vanskilum							
	Engin vanskil	1-5	6-30	31-60	61-90	yfir 90	Virðis- rýrnunar- sjóður	Bókfært virði
31. desember 2019								
Lánastofnanir	47.930	-	-	-	-	-	(1)	47.929
Opinberir aðilar	4.120	50	-	-	-	-	(35)	4.135
Einstaklingar	457.047	2.662	2.344	4.175	1.134	2.734	(2.151)	467.945
Íbúðalán	385.776	-	1.593	3.126	824	1.434	(848)	391.905
Annað	71.271	2.662	751	1.049	310	1.300	(1.303)	76.040
Fyrirtæki	652.881	4.413	5.195	4.269	2.504	11.539	(12.697)	668.104
Sjávarútvegur	151.055	234	83	65	4	351	(456)	151.336
Fasteignafélög	131.356	172	2.850	1.856	401	1.539	(2.174)	136.000
Byggingarstarfsemi	98.426	293	214	427	90	763	(1.677)	98.536
Ferðaþjónusta	90.500	2.151	1.201	1.626	1.409	3.084	(3.306)	96.665
Þjónusta, uppl.tækni og fjarskipti	68.976	581	318	115	476	737	(1.599)	69.604
Verslun	59.672	684	467	67	72	512	(949)	60.525
Iðnaður og orkufyrirtæki	21.262	250	49	90	34	4.466	(2.315)	23.836
Eignarhaldsfélög	26.242	9	9	17	3	3	(129)	26.154
Landbúnaður	5.392	38	4	6	15	84	(92)	5.447
Annað	-	1	-	-	-	-	-	1
Samtals	1.161.978	7.125	7.539	8.444	3.638	14.273	(14.884)	1.188.113

Skýringar við samstæðuársreikning

66. Útlán og kröfur eftir flokkun í áhættustig

Eftirfarandi tafla sýnir bæði bókfært brúttóvirði útlána og krafna og vænt útlánatap eftir atvinnugreinum og flokkun í áhættustig skv. IFRS 9 staðlinum.

	Bókfært virði brúttó	Áhættustig 1		Áhættustig 2		Áhættustig 3		Virðisrýrnunar-sjóður	Gangvirði	Bókfært virði
		Bókfært virði brúttó	12-mánaða vænt útlánatap	Bókfært virði brúttó	Vænt útlánatap út líftíma	Bókfært virði brúttó	Vænt útlánatap út líftíma			
31. desember 2020										
Lánastofnanir	48.074	48.074	(1)	-	-	-	-	(1)	-	48.073
Opinberir aðilar	4.169	4.026	(39)	143	(2)	-	-	(41)	-	4.128
Einstaklingar	594.523	549.450	(415)	40.417	(1.022)	4.117	(870)	(2.307)	539	592.216
Íbúðalán	519.470	487.781	(242)	28.954	(701)	2.735	(278)	(1.221)	-	518.249
Annað	75.053	61.669	(173)	11.463	(321)	1.382	(592)	(1.086)	539	73.967
Fyrirtæki	699.209	535.653	(3.378)	112.012	(5.612)	35.568	(13.137)	(22.127)	15.976	677.082
Sjávarútvegur	180.949	172.356	(678)	4.665	(153)	1.098	(405)	(1.236)	2.830	179.713
Fasteignafélög	132.797	114.269	(788)	12.456	(646)	5.550	(1.901)	(3.335)	522	129.462
Byggingarstarfsemi	84.827	67.399	(717)	14.014	(678)	3.302	(1.087)	(2.482)	112	82.345
Ferðapjónusta	104.503	29.677	(479)	59.843	(3.624)	14.957	(4.404)	(8.507)	26	95.996
Pjónusta, uppl.tækni og fjarskipti	69.591	51.639	(302)	7.011	(198)	3.462	(1.739)	(2.239)	7.479	67.352
Verslun	54.990	46.893	(207)	4.440	(116)	1.910	(1.077)	(1.400)	1.747	53.590
Iðnaður og orkufyrirtæki	32.771	24.995	(45)	2.857	(67)	4.919	(2.428)	(2.540)	-	30.231
Eignarhaldsfélög	32.093	22.966	(147)	5.860	(93)	7	(4)	(244)	3.260	31.849
Landbúnaður	6.688	5.459	(15)	866	(37)	363	(92)	(144)	-	6.544
Annað	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Samtals	1.345.975	1.137.203	(3.833)	152.572	(6.636)	39.685	(14.007)	(24.476)	16.515	1.321.499

Skýringar við samstæðuársreikning

66. Útlán og kröfur eftir flokkun í áhættustig (framhald)

	Bókfært virði brúttó	Áhættustig 1		Áhættustig 2		Áhættustig 3		Virðisrýrnunar-sjóður	Gangvirði	Bókfært virði
		Bókfært virði brúttó	12-mánaða vænt útlánatap	Bókfært virði brúttó	Vænt útlánatap út líftíma	Bókfært virði brúttó	Vænt útlánatap út líftíma			
31. desember 2019										
Lánastofnanir	47.930	47.929	(1)	1	-	-	-	(1)	-	47.929
Opinberir aðilar	4.170	4.058	(34)	112	(1)	-	-	(35)	-	4.135
Einstaklingar	470.096	429.012	(370)	35.587	(584)	5.497	(1.197)	(2.151)	-	467.945
Íbúðalán	392.753	364.991	(171)	24.492	(329)	3.270	(348)	(848)	-	391.905
Annað	77.343	64.021	(199)	11.095	(255)	2.227	(849)	(1.303)	-	76.040
Fyrirtæki	680.801	572.853	(1.986)	64.759	(1.393)	28.510	(9.318)	(12.697)	14.679	668.104
Sjávarútvegur	151.792	143.576	(236)	4.959	(85)	598	(135)	(456)	2.659	151.336
Fasteignafélög	138.174	120.626	(497)	12.606	(346)	4.942	(1.331)	(2.174)	-	136.000
Byggingarstarfsemi	100.213	78.562	(548)	19.208	(302)	2.443	(827)	(1.677)	-	98.536
Ferðapjónusta	99.971	77.768	(287)	10.859	(373)	9.547	(2.646)	(3.306)	1.798	96.665
Pjónusta, uppl.tækni og fjarskipti	71.203	54.686	(178)	4.949	(65)	3.530	(1.356)	(1.599)	8.038	69.604
Verslun	61.473	52.413	(101)	4.870	(133)	2.006	(715)	(949)	2.184	60.525
Iðnaður og orkufyrirtæki	26.151	16.332	(23)	4.815	(68)	5.004	(2.224)	(2.315)	-	23.836
Eignarhaldsfélög	26.284	24.277	(105)	1.928	(15)	78	(9)	(129)	-	26.154
Landbúnaður	5.539	4.613	(11)	564	(6)	362	(75)	(92)	-	5.447
Annað	1	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Samtals	1.202.997	1.053.852	(2.391)	100.459	(1.978)	34.007	(10.515)	(14.884)	14.679	1.188.113

Skýringar við samstæðuársreikning

67. Virðisrýrnun útlána og krafna á lánastofnanir og viðskiptavini og annarra fjáreigna

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 89.5 (g).

Eftirfarandi töflur sýna breytingar á virðisrýrnunarsjóði útlána og krafna á árinu 2020.

	12 mánaða vænt útlánatap	Vænt útlánatap út líftíma	Vænt útlánatap út líftíma	Samtals
	Áhættustig 1	Áhættustig 2	Áhættustig 3	
Staða 1. janúar 2020 - Lánastofnanir	(1)	(5)	-	(6)
Bakfært vænt útlánatap vegna uppgreiðslna	-	3	-	3
Breytingar vegna líkana/undirliggjandi áhættuþátta	-	2	-	2
Staða 31. desember 2020 - Lánastofnanir	(1)	0	0	(1)
-þar af fært sem niðurfærsla af kröfuvirði	(1)	-	-	(1)
-þar af fært á meðal skulda	-	-	-	0

	12 mánaða vænt útlánatap	Vænt útlánatap út líftíma	Vænt útlánatap út líftíma	Samtals
	Áhættustig 1	Áhættustig 2	Áhættustig 3	
Staða 1. janúar 2020 - Útlán og kröfur til viðskiptavina	(2.579)	(2.029)	(10.625)	(15.233)
Vænt útlánatap vegna nýrra útlána og krafna	(1.773)	(1.508)	(2.714)	(5.995)
Bakfært vænt útlánatap vegna uppgreiðslna	890	544	1.578	3.012
Flutt í áhættustig 1 - 12 mánaða vænt	(121)	104	17	0
Flutt í áhættustig 2 - Vænt útlánatap út líftíma	3.692	(3.782)	90	0
Flutt í áhættustig 3 - Vænt útlánatap út líftíma	1.557	1.207	(2.764)	0
Breytingar vegna líkana/undirliggjandi áhættuþátta	(5.907)	(1.517)	(1.227)	(8.651)
Framlag á móti afskrift	17	12	1.535	1.564
Staða 31. desember 2020 - Útlán og kröfur til viðskiptavina	(4.224)	(6.969)	(14.110)	(25.303)
-þar af fært sem niðurfærsla af kröfuvirði	(3.831)	(6.636)	(14.007)	(24.474)
-þar af fært á meðal skulda	(395)	(333)	(103)	(831)

	1.1-31.12.2020				
	Lána- stofnanir	Opinberir aðilar	Einstaklingar	Fyrirtæki	Samtals
Vænt útlánatap vegna nýrra útlána og krafna	-	(1)	(558)	(5.436)	(5.995)
Bakfært vænt útlánatap vegna uppgreiðslna	3	1	458	2.553	3.015
Breytingar vegna eigna í lánabók í upphafi árs	2	(3)	(416)	(8.232)	(8.649)
Afskrift	-	-	(704)	(1.904)	(2.608)
Framlag á móti afskrift	-	-	365	1.199	1.564
Innheimt áður afskrifað	-	-	325	170	495
Gengisbreytingar	-	-	1	296	297
Virðisbreyting útlána og krafna	5	(3)	(529)	(11.354)	(11.881)

Skýringar við samstæðuársreikning

67. Virðisrýrnun útlána og krafna á lánastofnanir og viðskiptavinum og annarra fjáreigna (framhald)

Eftirfarandi töflur sýna breytingar á virðisrýrnunarsjóði útlána og krafna á árinu 2019.

	12 mánaða vænt útlánatap	Vænt útlánatap út líftíma	Vænt útlánatap út líftíma	Samtals
	Áhættustig 1	Áhættustig 2	Áhættustig 3	
Staða 1. janúar 2019 - Lánastofnanir	(2)	(5)	-	(7)
Breytingar vegna líkana/undirliggjandi áhættuþátta	1	-	-	1
Staða 31. desember 2019 - Lánastofnanir	(1)	(5)	0	(6)
-þar af fært sem niðurfærsla af kröfuvirði	(1)	-	-	(1)
-þar af fært á meðal skulda	-	(5)	-	(5)

	12 mánaða vænt útlánatap	Vænt útlánatap út líftíma	Vænt útlánatap út líftíma	Samtals
	Áhættustig 1	Áhættustig 2	Áhættustig 3	
Staða 1. janúar 2019 - Útlán og kröfur til viðskiptavina	(2.552)	(1.230)	(9.345)	(13.127)
Vænt útlánatap vegna nýrra útlána og krafna	(1.084)	(497)	(2.445)	(4.026)
Bakfært vænt útlánatap vegna uppgreiðslna	854	267	1.850	2.971
Breytingar vegna endurflokkunar fjáreigna	7	-	-	7
Flutt í áhættustig 1 - 12 mánaða vænt	(91)	83	8	0
Flutt í áhættustig 2 - Vænt útlánatap út líftíma	920	(937)	17	0
Flutt í áhættustig 3 - Vænt útlánatap út líftíma	1.230	928	(2.158)	0
Breytingar vegna líkana/undirliggjandi áhættuþátta	(1.884)	(658)	(529)	(3.071)
Framlag á móti afskrift	20	16	1.978	2.014
Staða 31. desember 2019 - Útlán og kröfur til viðskiptavina	(2.580)	(2.028)	(10.624)	(15.232)
-þar af fært sem niðurfærsla af kröfuvirði	(2.390)	(1.978)	(10.515)	(14.883)
-þar af fært á meðal skulda	(190)	(50)	(109)	(349)

1.1-31.12.2019

	Lána- stofnanir	Opinberir aðilar	Einstaklingar	Fyrirtæki	Samtals
Vænt útlánatap vegna nýrra útlána og krafna	-	(1)	(358)	(3.687)	(4.026)
Bakfært vænt útlánatap vegna uppgreiðslna	-	1	405	2.565	2.971
Breytingar vegna endurflokkunar fjáreigna	-	-	-	7	7
Breytingar vegna eigna í lánabók í upphafi árs	1	105	(317)	(2.859)	(3.070)
Afskrift	-	-	(787)	(2.772)	(3.559)
Framlag á móti afskrift	-	-	436	1.578	2.014
Innheimt áður afskrifað	-	-	478	265	743
Gengisbreytingar	-	-	1	65	66
Virðisbreyting útlána og krafna	1	105	(122)	(4.838)	(4.854)

68. Stórar áhættuskuldbindingar

Þann 31. desember 2020 voru fjórir hópar viðskiptamanna samstæðunnar skilgreindir sem stórar áhættuskuldbindingar samkvæmt gildandi reglum um stórar áhættuskuldbindingar fjármálafyrirtækja. Viðskiptavinir teljast til stórra áhættuskuldbindinga ef heildarskuldbindingar þeirra eða fjárhagslega- eða stjórnunarlega tengdra aðila eru umfram 10% af hæfu fjármagni samstæðunnar. Samkvæmt ofangreindum reglum má engin áhættuskuldbinding, eftir útlánamildun, vera stærri en 25% af hæfu fjármagni. Neðangreind tafla sýnir stórar áhættuskuldbindingar eftir útlánamildun.

	Fjöldi stórra áhætta	Stórar áhættur
31. desember 2020		
Stórar áhættuskuldbindingar á bilinu 10-20% af hæfu fjármagni samstæðunnar	3	104.514
Stórar áhættuskuldbindingar á bilinu 0-10% af hæfu fjármagni samstæðunnar	1	7.134
Samtals	4	111.648
Hlutfall af hæfu fjármagni		40%
31. desember 2019		
Stórar áhættuskuldbindingar á bilinu 10-20% af hæfu fjármagni samstæðunnar	3	100.057
Stórar áhættuskuldbindingar á bilinu 0-10% af hæfu fjármagni samstæðunnar	2	-
Samtals	5	100.057
Hlutfall af hæfu fjármagni		38%

Skýringar við samstæðuáreikning

69. Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum

Sundurliðun á skuldabréfasafni samstæðunnar, í samræmi við mat matsfyrirtækisins Standard & Poor's, er sem hér segir:

Ríkisskuldabréf og ríkisvixlar	2020	2019
AAA	19.546	34.079
AA- til AA+	21.616	48.241
A- til A+	55.448	9.241
BB+ og lægra	207	-
BBB+ og lægra	26	3.355
	96.843	94.916
Skuldabréf fyrirtækja		
A- til A+	3.389	1.488
BBB- til BBB+	4.311	4.152
BB+ og lægra	-	322
Óflokkað	3.437	3.049
	11.137	9.011
Eignavarin verðbréf		
BBB- til BBB+	11.350	11.335
	11.350	11.335
Samtals	119.330	115.262

Eftirfarandi tafla sýnir bókfært virði skuldabréfa þar sem útgefendur bréfanna hafa ekki staðið við samningsbundnar greiðslur á gjalddögum.

	Vanskil 0-90 dagar	Vanskil yfir 90 dagar	Bókfært virði
31. desember 2020			
Eignarhaldsfélög	-	20	20
Samtals	0	20	20
31. desember 2019			
Eignarhaldsfélög	-	21	21
Aðrir	-	3	3
Samtals	0	24	24

70. Afleiðusamningar

Sundurliðun á afleiðusamningum samstæðunnar, sem flokkaðir eru eftir tilsvarendi lánshæfiseinkunn mótaðila samkvæmt matsfyrirtækinu Standard & Poor's, er sem hér segir.

	2020			2019		
	Nafnverðs- fjárhæð	Gangvirði Eignir	Skuldir	Nafnverðs- fjárhæð	Gangvirði Eignir	Skuldir
AA- to AA+	-	-	-	9.857	-	244
A+/A/A-	105.436	1.981	3.036	145.437	1.910	1.699
BBB+	49.842	985	12	1.000	71	-
BB+	2.107	71	4	-	-	-
Óflokkað	50.058	266	672	50.499	713	1.366
Samtals	207.443	3.303	3.724	206.793	2.694	3.309

Skýringar við samstæðuársreikning

71. Jöfnun fjáreigna og fjárskulda

Eftirfarandi tafla sýnir yfirlit yfir stöður fjáreigna og fjárskulda sem falla undir jöfnunarsamninga eða aðra sambærilega samninga sem beita má án skilyrða.

31. desember 2020

Fjáreignir sem falla undir jöfnunarsamninga eða aðra sambærilega samninga sem beita má án skilyrða.

Tegund fjáreigna	Fjáreignir sem falla undir jöfnunarsamninga			Jöfnun sem ekki er færð í efnahagsreikning		Nettó fjáreignir innan jöfnunarsamninga	Fjáreignir utan jöfnunarsamninga	Bókfært virði nettó í efnahagsreikningi
	Fjáreignir	Fjárskuldir	Mismunur	Fjárskuldir	Móttækna tryggingar			
Afleiður	3.303	-	3.303	(60)	(2.525)	718	-	3.303

Fjárskuldir sem falla undir jöfnunarsamninga eða aðra sambærilega samninga sem beita má án skilyrða.

Tegund fjárskulda	Fjárskuldir sem falla undir jöfnunarsamninga			Jöfnun sem ekki er færð í efnahagsreikning		Nettó fjárskuldir innan jöfnunarsamninga	Fjárskuldir utan jöfnunarsamninga	Bókfært virði nettó í efnahagsreikningi
	Fjárskuldir	Fjáreignir	Mismunur	Fjáreignir	Afhentar tryggingar			
Afleiður	(3.724)	-	(3.724)	(60)	3.035	(750)	-	(3.724)
Skortstöður	(523)	-	(523)	-	523	-	-	(523)
Samtals	(4.247)	0	(4.247)	(60)	3.558	(750)	0	(4.247)

31. desember 2019

Fjáreignir sem falla undir jöfnunarsamninga eða aðra sambærilega samninga sem beita má án skilyrða.

Tegund fjáreigna	Fjáreignir sem falla undir jöfnunarsamninga			Jöfnun sem ekki er færð í efnahagsreikning		Nettó fjáreignir innan jöfnunarsamninga	Fjáreignir utan jöfnunarsamninga	Bókfært virði nettó í efnahagsreikningi
	Fjáreignir	Fjárskuldir	Mismunur	Fjárskuldir	Móttækna tryggingar			
Afleiður	2.694	-	2.694	(499)	(2.088)	107	-	2.694

Fjárskuldir sem falla undir jöfnunarsamninga eða aðra sambærilega samninga sem beita má án skilyrða.

Tegund fjárskulda	Fjárskuldir sem falla undir jöfnunarsamninga			Jöfnun sem ekki er færð í efnahagsreikning		Nettó fjárskuldir innan jöfnunarsamninga	Fjárskuldir utan jöfnunarsamninga	Bókfært virði nettó í efnahagsreikningi
	Fjárskuldir	Fjáreignir	Mismunur	Fjáreignir	Afhentar tryggingar			
Afleiður	(3.309)	-	(3.309)	(499)	1.827	(1.981)	-	(3.309)
Skortstöður	(2.081)	-	(2.081)	-	2.081	-	-	(2.081)
Samtals	(5.390)	0	(5.390)	(499)	3.908	(1.981)	0	(5.390)

Skýringar við samstæðuársreikning

Lausafjárahætta

72. Lausafjárahætta

Lausafjárahætta er áhættan á því að samstæðan eigi í erfiðleikum með að standa við skuldbindingar sínar sem fylgja fjárskuldum, sem gerðar eru upp með afhendingu reiðufjár eða annarrar fjáreignar, eða að slíku uppgjöri fylgi óhóflegur kostnaður. Áhættuna má rekja til mögulegs misræmis í tímasetningum á greiðslufleði fjárskulda og fjáreigna.

73. Stýring lausafjárahættu

Bankinn hefur mótað og sett stefnu um stýringu lausafjár fyrir sig og dótturfélög sín þar sem markmiðið er að setja fram leiðir til að greina, meta, mæla, stýra og hafa eftirlit með lausafé. Markmið stefnu um stýringu lausafjár er að tryggja að jafnvel á álagstímum sé til nægilegt lausafé og fjármögnunarleiðir séu aðgengilegar til að standa straum af fjárhagslegum skuldbindingum tímanlega og á sanngjörnum kjörum. Markmið með framkvæmd stefnunnar er jafnframt að draga úr sveiflum í lausafjárstöðu. Lausafjárreglur bankans fylgja kröfum Evrópureglna (CRR) sem settar eru af Evrópsku bankaeftirlitsstofnuninni. Meginmælikvarðar lausafjárahættu eru lausafjárþekjuhlutfall (e. liquidity coverage ratio (LCR)) og fjármögnunarþekjuhlutfall (e. net stable funding ratio (NSFR)). Tilgangur lausafjárþekjuhlutfallsins er að tryggja að skammtímapölmörk lausafjárstöðu séu viðunandi með því að ganga úr skugga um að samstæðan eigi nægar hágæða lausafjáreignir til að mæta skyndilegu álagi sem varir í allt að 30 daga. Tilgangur fjármögnunarþekjuhlutfalls er að takmarka tímamissræmi á milli eigna og skulda og að hve miklu leyti bankinn reiðir sig á óstöðuga skammtímafjármögnun til að fjármagna langtímaeignir.

Samstæðan fer eftir reglum Seðlabanka Íslands nr. 266/2017, um lausafjárahlutfall lánastofnana. Samstæðan fylgir einnig reglum nr. 1032/2014, um fjármögnunarhlutfall í erlendum gjaldmiðlum, auk þess að fylgja leiðbeinandi tilmælum Fjármálaeftirlitsins nr. 2/2010, um bestu framkvæmd lausafjárstýringar hjá fjármálafyrirtækjum. Lausafjárreglur Seðlabankans nr. 266/2017 krefjast þess að heildarlausafjárþekja fyrir samstæðuna sé að lágmarki 100% og að lausafjárþekja fyrir erlendar myntir sé einnig að lágmarki 100%. Seðlabanki Íslands breytti reglum nr. 266/2017 í desember 2019 og innleiddi lágmarkskröfu á lausafjárahlutfall í íslenskum krónum. Innleiðingaráætlun er á þann veg að frá og með 1. janúar 2020 er lágmarkskrafa lausafjárahlutfalls í íslenskum krónum 30%, 40% þann 1. janúar 2022 og 50% þann 1. janúar 2023. Reglur nr. 1032/2014 um fjármögnunarhlutfall setja 100% lágmarksskorðu um stöðuga fjármögnunarþekju erlendra mynta. Samstæðan skilar mánaðarlegum skýrslum um lausafjárstöðu og fjármögnunarhlutfall til Seðlabankans.

Samstæðan hefur sett fram áhættuvilja fyrir lausafjárstýringu sem tekur mið af framangreindum reglum og kröfum, sem og innri kröfum bankans.

Lausafjárahættu er stýrt miðlægt innan samstæðunnar af Fjárstýringu og er undir eftirliti Markaðsáhhættu. Fyrirkomulagið gerir stjórnendum kleift að fylgjast með og stýra lausafjárahættu fyrir samstæðuna. Áhættu- og fjármálanefnd bankans hefur eftirlit með lausafjárahættu samstæðunnar en Innri endurskoðun metur hvort stýringarferli lausafjárahættu sé árangursríkt og skilvirk.

Fylgst er með lausafjárahættu samstæðunnar innan dags, skammtíma lausafjárahættu til 30 daga, sem og lausafjárahættu og fjármögnunaráhættu vegna misræmis eigna og skulda til lengri tíma.

Lausafjárstýring samstæðunnar felur meðal annars í sér að setja upp áætlað sjóðstreymi út frá endurgreiðsluferli frekar en að byggja á samningsbundnum gjalddögum eingöngu, eftirlit með lausafjárahættu í efnahagsreikningi, eftirlit og stýringu á endurgreiðsluferli skulda og skuldbindinga utan efnahagsreiknings, eftirlit með samsöfnun lausafjárahættu til að forðast að bankinn verði ótilhlýðilega háður stórum mótaðilum, áætla sjóðstreymi framtíðarviðskipta og viðhalda lausafjár- og viðlagaáætlunum sem segja til um aðgerðir sem grípa skal til komi til erfiðleika vegna skorts á lausafé.

Markaðsáhhætta framkvæmir mánaðarlega álagsprófanir sem felast í því að beita ýmsum hugsanlegum sviðsmyndagreiningum á lausafjárstöðu samstæðunnar til að tryggja að lausafé sé nægilegt til að standast álagsaðstæður. Hver álagsprófun byggir á mismunandi forsendum til að meta áhrif mismunandi markaðsaðstæðna.

Meginmælikvarði lausafjárahættu til skamms tíma er lausafjárþekjuhlutfall (LCR) sem mælir hlutfall hágæða lausafjáreigna af nettó heildarútlæði á næstu 30 dögum miðað við tilteknar álagsaðstæður. Hágæða lausafjáreignir samanstanda af handbæru reiðufé, innstæðum hjá Seðlabanka, eignum sem nota má í endurhverfum viðskiptum við Seðlabanka Íslands, erlendum ríkisverðbréfum með 0% áhættuvog og öðrum eignum sem uppfylla skilyrði um lausafjáreignir samkvæmt reglum nr. 266/2017. Vænt inn- og útlæði fyrir næstu 30 daga er fengið með því að veða þá eigna- og skuldaliði sem tilteknir eru við útreikning hlutfallsins með fyrirfram ákveðnum inn- og útlæðisvogum sem tilgreindar eru í lausafjárreglum nr. 266/2017. Lánastofnanir geta að hámarki gert ráð fyrir 75% af væntu innflæði lausafjár á móti væntu útlæði lausafjár. Þetta er gert til að koma í veg fyrir að lánastofnanir reiði sig um of á vænt innflæði á álagstímum. Taflan hér að neðan sýnir útreikninga lausafjárþekjuhlutfalls þann 31. desember 2020 og 31. desember 2019.

Lausafjárþekja 31. desember 2020	ISK		Erlendar myntir		Samtals	
	Óvegið	Vegið	Óvegið	Vegið	Óvegið	Vegið
1. stigs lausafjáreignir	122.458	122.458	42.620	42.620	165.077	165.077
2. stigs lausafjáreignir	-	-	4.578	3.892	4.578	3.892
Upplýsingaliðir	21.033	-	300	-	21.334	-
Heildarlausafjáreignir	143.491	122.458	47.498	46.512	190.989	168.969
Innlán	520.333	114.832	102.032	40.757	622.365	155.589
Lántaka	-	-	146	146	146	146
Annað útlæði	93.795	15.776	32.052	2.987	125.847	18.763
Heildarútlæði (0-30 daga)	614.128	130.608	134.230	43.890	748.358	174.498
Útlán og kröfur á lánastofnanir	13.084	-	47.727	47.336	60.810	47.336
Annað innflæði	29.835	13.902	6.421	3.787	36.256	17.690
Skorður við áætlað innflæði	-	-	-	(18.206)	-	-
Heildarinnflæði (0-30 daga)	42.919	13.902	54.148	32.917	97.066	65.026
Lausafjárþekja		105%		424%		154%

Skýringar við samstæðuársreikning

73. Stýring lausafjánhættu (framhald)

Lausafjánhættu 31. desember 2019	ISK		Erlendar myntir		Samtals	
	Óvegið	Vegið	Óvegið	Vegið	Óvegið	Vegið
1. stigs lausafjánhættu	57.327	57.327	83.846	83.846	141.172	141.172
2. stigs lausafjánhættu og upplýsingaliðir	900	630	4.148	3.526	5.048	4.156
Upplýsingaliðir	19.734	-	2.476	-	22.211	-
Heildarlausafjánhættu	77.961	57.957	90.470	87.372	168.431	145.328
Innlán	427.210	94.535	96.026	42.320	523.236	136.855
Lántaka	-	-	165	165	165	165
Annað útlæði	95.857	14.486	33.158	2.973	129.015	17.459
Heildarútlæði (0-30 daga)	523.067	109.021	129.349	45.458	652.416	154.479
Útlán og kröfur á lánastofnanir	9.759	-	47.825	46.767	57.584	46.767
Annað innflæði	30.346	13.414	6.831	3.773	37.177	17.187
Skorður við áætlað innflæði	-	-	-	(16.447)	-	-
Heildarinnflæði (0-30 daga)	40.105	13.414	54.656	34.093	94.761	63.954
Lausafjánhættu		61%		769%		161%

Eftirfarandi tafla sýnir samsetningu lausafjánhættu bankans sem samsettur er af hágæðalausafjánhættum sem skilgreindar eru í lausafjárreglum nr. 266/2017 sem og af tiltækum útlánnum og kröfum á fjármálastofnanir:

Lausafjánhættu 31. desember 2020	ISK	Erlendar myntir	Samtals
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	61.634	1.458	63.092
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf veðhæf hjá Seðlabanka Íslands	60.823	4.578	65.401
Erlend ríkisskuldabréf með 0% áhættuvog	-	41.161	41.161
Hágæða lausafjánhættu	122.457	47.197	169.654
Útlán og kröfur á fjármálafyrirtæki	13.084	47.727	60.811
Heildarlausafjánhættu	135.541	94.924	230.465

Lausafjánhættu 31. desember 2019	ISK	Erlendar myntir	Samtals
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	42.710	1.525	44.235
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf veðhæf hjá Seðlabanka Íslands	15.517	4.148	19.665
Erlend ríkisskuldabréf með 0% áhættuvog	-	82.320	82.320
Hágæða lausafjánhættu	58.227	87.993	146.220
Útlán og kröfur á fjármálafyrirtæki	9.759	47.825	57.584
Heildarlausafjánhættu	67.986	135.818	203.804

Annar meginmælikvarði lausafjánhættu þar sem horft er til allt að 12 mánaða, er fjármögnunarþekja (NSFR). Eftirfarandi tafla sýnir fjármögnunarþekju í erlendum myntum og fjármögnunarþekju samtals 31. desember 2020 og 31. desember 2019.

	2020	2019
Fjármögnunarþekja erlendra mynta	132%	143%
Fjármögnunarþekja samtals	116%	117%

Skýringar við samstæðuársreikning

73. Stýring lausafjánhættu (framhald)

Eftirfarandi tafla sýnir innlánagrunn samstæðunnar eftir hópum sem byggðir eru á aðferðarfræði lausafjárreglna nr. 266/2017 um útreikning á lausafjárþekjuhlutfalli. Innlánahóparnir eru flokkaðir eftir binditíma sem og eftir áætlaðri útflæðisvigt sem gefur til kynna kvikleika þeirra. Greining á kvikleika er aðferð sem bankinn notar til að meta hversu stöðug innlán samstæðunnar eru.

31. desember 2020	Áætlun útflæðisvigt	0-30 dagar	Meira en 30 dagar	Samtals
Einstaklingar	5% - 100%	320.408	111.226	431.634
Lítill og meðalstór fyrirtæki	5% - 100%	78.887	7.092	85.979
Rekstrarinnlán	5% - 25%	-	-	-
Stór fyrirtæki	20% - 40%	116.435	20.269	136.704
Opinberir aðilar	20% - 40%	35.071	8.041	43.112
Viðskiptavinir á fjármálamarkaði	100%	68.961	64.280	133.241
Handveðsett innlán		11.082	399	11.481
Samtals innlán		630.844	211.307	842.151

31. desember 2019	Áætlun útflæðisvigt	0-30 dagar	Meira en 30 dagar	Samtals
Einstaklingar	5% - 100%	269.432	115.493	384.925
Lítill og meðalstór fyrirtæki	5% - 100%	64.672	7.145	71.817
Rekstrarinnlán	5% - 25%	-	-	-
Stór fyrirtæki	20% - 40%	108.386	20.477	128.863
Opinberir aðilar	20% - 40%	25.416	9.459	34.875
Viðskiptavinir á fjármálamarkaði	100%	55.330	71.375	126.705
Handveðsett innlán		8.297	392	8.689
Samtals innlán		531.533	224.341	755.874

74. Eftirstöðvagreining fjáreigna og fjárskulda

Eftirfarandi töflur taka aðeins mið af samningsbundnu greiðslufæði eigna og skulda samstæðunnar en taka ekki mið af þeim aðgerðum sem samstæðan getur ákveðið að fara í til að umbreyta eignum í reiðufé, annað hvort með sölu eigna eða þátttöku í viðskiptum við Seðlabanka Íslands. Frekari upplýsingar um lausafjárstýringu samstæðunnar má sjá í skýringu 73.

Fjárhæðum í eftirstöðvagreiningunni fyrir 31. desember 2020 og 2019 er skipt niður á tímabil með tilliti til líftíma samnings (þ.e. miðað við tímasetningu samningsbundins greiðslufæðis). Í tilviki útlána og krafna á viðskiptavini sem eru í greiðslustöðvun eða þar sem skiptameðferð stendur yfir metur samstæðan greiðslufæði út frá sögulegum upplýsingum um endurheimtur. Í tilviki skuldabréfa sem útgefin eru af fyrirtækjum í greiðslustöðvun eða þar sem skiptameðferð stendur yfir eru fjárhæðir settar fram sem vænt greiðslufæði metið á gangvirði á reikningskiladegi. Þessi skuldabréf falla öll á tímabilið 1-5 ár.

Fjárhæðir sem birtar eru í eftirstöðvagreiningunni eru ónúvirt framtíðar innflæði og útflæði greiðslna samstæðunnar, þar með talið greiðslufæði af höfuðstólum og vöxtum. Þessar fjárhæðir eru aðrar en bókfært virði í efnahagsreikningi sem byggja á núvirtu greiðslufæði en ekki ónúvirtu. Ef inn- og útgreiðslur eru ekki fastákveðnar er fjárhæðin sem notuð er við eftirstöðvagreininguna ákvörðuð með tilliti til þeirra vaxtaferla, gengis gjaldmiðla og verðbólgu sem er í gildi á reikningskiladegi. Þegar valkvætt er hvenær samstæðan þarf að inna greiðslu af hendi er vænt greiðslustreymi reiknað út frá fyrsta degi sem samstæðan kann að vera krafin um greiðslu en það er versta spá út frá sjónarmiði samstæðunnar. Sem dæmi má nefna að óbundnar innstæður falla inn á fyrsta tímabilið. Þar sem samstæðan hefur skuldbundið sig til að reiða fram afborganir er reiknað með því að hver afborgun eigi sér stað á fyrsta degi sem samstæðan kann að vera krafin um greiðslu. Ónýttar lánalínur falla því líka innan þess tímabils sem fyrst mætti nýta þær. Fyrir fjárhagslega ábyrgðasamninga sem samstæðan gefur út er fjárhæðin sem notuð er í eftirstöðvagreiningunni hámarksfjárhæð ábyrgðarinnar og er hún gefin upp á fyrsta tímabilinu sem hægt væri að krefjast efnda á ábyrgðinni.

Talsverður munur er á væntu greiðslufæði samstæðunnar af óbundnum innstæðum annars vegar og fjárhæðunum sem eftirstöðvagreiningin miðast við hins vegar. Óbundin innlán viðskiptavina hafa stuttan samningsbundinn gjalddaga en eru skilgreind sem tiltölulega stöðug fjármögnunarleið með væntan lánstíma lengri en eitt ár. Að auki er ekki gert ráð fyrir því að allar lánalínur séu nýttar samstundis. Eins og kom fram í skýringu 73, framkvæmir samstæðan einnig mánaðarlegar álagsprófanir til að meta áhrif breyttra markaðsaðstæðna og úttekta á innlánum.

Innan afleiðna koma fjárhæðir stundarviðskipta. Við stýringu á lausafjánhættu lítur samstæðan á stundarviðskipti sem fjárhagslega eign eða skuld en ekki sem hluta af afleiðusamningum.

Skýringar við samstæðuársreikning

74. Eftirstöðvagreining fjáreigna og fjárskulda (framhald)

Eftirfarandi tafla sýnir eftirstöðvagreiningu fyrir fjármálagerninga samstæðunnar 31. desember 2020:

Fjárskuldir aðrar en afleiður	0-1 mánuður	1-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Meira en 5 ár	Án gjalddaga	Samtals	Bókfært virði
Skuldir við lánastofnanir og								
Seðlabanka	(18.997)	(29.641)	-	-	-	-	(48.638)	(48.725)
Innlán frá viðskiptavinum	(611.570)	(108.575)	(53.867)	(16.827)	(5.761)	-	(796.600)	(793.427)
Skortstöður	-	(6)	(2)	(35)	(560)	-	(603)	(523)
Lántaka	(63)	(32.479)	(13.438)	(334.670)	(83.795)	-	(464.445)	(420.178)
Aðrar fjárskuldir	(8.127)	-	-	-	-	-	(8.127)	(8.127)
Víkjandi lántaka	-	-	(710)	(2.898)	(25.356)	-	(28.964)	(21.366)
Samtals	(638.757)	(170.701)	(68.017)	(354.430)	(115.472)	0	(1.347.377)	(1.292.346)
Afleiður – skuldir								
Veltubók								(676)
Innstreymi	3.668	1.168	8	-	-	-	4.844	
Útstreymi	(4.263)	(1.246)	(8)	-	-	-	(5.517)	
Áhættuvarnir								(3.048)
Innstreymi	499	26	25.980	3.563	-	-	30.068	
Útstreymi	(534)	(85)	(28.533)	(4.011)	-	-	(33.163)	
Samtals	(630)	(137)	(2.553)	(448)	0	0	(3.768)	(3.724)
Fjáreignir aðrar en afleiður								
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	67.604	-	-	-	-	-	67.604	67.604
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	26.454	29.325	22.433	34.494	11.438	-	124.144	119.330
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	-	-	-	-	-	26.808	26.808	26.808
Útlán og kröfur á lánastofnanir	48.073	-	-	-	-	-	48.073	48.073
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	61.456	67.836	192.753	504.165	1.284.532	-	2.110.742	1.273.426
Aðrar fjáreignir	9.852	-	-	-	-	-	9.852	9.852
Samtals	213.439	97.161	215.186	538.659	1.295.970	26.808	2.387.223	1.545.093
Afleiður - eignir								
Veltubók								303
Innstreymi	1.957	1.797	2.019	1.858	-	-	7.631	
Útstreymi	(1.885)	(1.728)	(1.912)	(1.805)	-	-	(7.330)	
Áhættuvarnir								3.000
Innstreymi	12.711	20.707	1.053	95.241	-	-	129.712	
Útstreymi	(12.110)	(19.547)	(989)	(94.081)	-	-	(126.727)	
Samtals	673	1.229	171	1.213	0	0	3.286	3.303
Liðir utan efnahagsreiknings								
Fjárhagslegar ábyrgðir og sölutryggingar verðbréfa	(1.388)	(632)	(5.693)	(4.086)	(12.269)	-	(24.068)	
Ónýttar lánsheimildir	(99.553)	-	-	-	-	-	(99.553)	
Ónýttur yfirdráttur/kreditkortaheimildir	(64.663)	-	-	-	-	-	(64.663)	
Samtals	(165.604)	(632)	(5.693)	(4.086)	(12.269)	0	(188.284)	
Hrein lausafjárstaða	(590.879)	(73.080)	139.094	180.908	1.168.229	26.808	851.080	252.326

Skýringar við samstæðuársreikning

74. Eftirstöðvagreining fjáreigna og fjárskulda (framhald)

Eftirfarandi tafla sýnir eftirstöðvagreiningu fyrir fjármálagerninga samstæðunnar 31. desember 2019*:

Fjárskuldir aðrar en afleiður	0-1 mánuður	1-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Meira en 5 ár	Án gjaldþaga	Samtals	Bókfært virði
Skuldir við lánastofnanir og								
Seðlabanka	(20.495)	(28.028)	-	-	-	-	(48.524)	(48.062)
Innlán frá viðskiptavinum	(509.024)	(152.794)	(26.590)	(15.733)	(5.812)	-	(709.953)	(707.813)
Skortstöður	(26)	(10)	(35)	(290)	(2.369)	-	(2.731)	(2.081)
Lántaka	(111)	(4.748)	(45.838)	(295.518)	(74.514)	-	(420.729)	(373.168)
Aðrar fjárskuldir	(7.118)	-	-	-	-	-	(7.118)	(7.118)
Víkjandi lántaka	-	-	(642)	(2.616)	(23.562)	-	(26.820)	(19.081)
Samtals	(536.775)	(185.580)	(73.105)	(314.158)	(106.257)	0	(1.215.876)	(1.157.324)
Afleiður - skuldir								
Veltubók								(1.364)
Innstreymi	4.136	938	1.470	-	-	-	6.543	
Útstreymi	(5.427)	(953)	(1.531)	-	-	-	(7.911)	
Áhættuvarnir								(1.945)
Innstreymi	4.112	3.725	10.379	23.745	2.070	-	44.030	
Útstreymi	(4.139)	(3.801)	(10.519)	(25.354)	(2.460)	-	(46.273)	
Samtals	(1.319)	(91)	(201)	(1.609)	(390)	0	(3.610)	(3.309)
Fjáreignir aðrar en afleiður								
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	69.824	-	-	-	-	-	69.824	69.824
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	9.726	45.450	30.435	20.542	13.193	-	119.346	115.262
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	-	-	-	-	-	30.019	30.019	30.019
Útlán og kröfur á lánastofnanir	47.929	-	-	-	-	-	47.929	47.929
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	31.887	65.759	163.689	455.669	1.107.400	-	1.824.404	1.140.184
Aðrar fjáreignir	7.819	-	-	-	-	-	7.819	7.819
Samtals	167.184	111.209	194.124	476.211	1.120.593	30.019	2.099.340	1.411.036
Afleiður - eignir								
Veltubók								514
Innstreymi	4.464	689	648	2.228	-	-	8.030	
Útstreymi	(4.013)	(680)	(597)	(2.216)	-	-	(7.506)	
Áhættuvarnir								2.180
Innstreymi	12.447	19.646	4.852	84.404	-	-	121.350	
Útstreymi	(12.040)	(18.933)	(4.934)	(83.316)	-	-	(119.223)	
Samtals	858	722	(31)	1.101	0	0	2.651	2.694
Liðir utan efnahagsreiknings								
Fjárhagslegar ábyrgðir og sölutryggingar verðbréfa	(1.108)	(725)	(4.221)	(5.568)	(11.179)	(1.166)	(23.967)	
Ónýttar lánsheimildir	(95.478)	-	-	-	-	-	(95.478)	
Ónýttur yfirdráttur/kreditkortaheimildir	(64.032)	-	-	-	-	-	(64.032)	
Samtals	(160.618)	(725)	(4.221)	(5.568)	(11.179)	(1.166)	(183.477)	
Hrein lausafjárstaða	(530.670)	(74.465)	116.566	155.977	1.002.767	28.852	699.028	253.098

*Samanburðarfjárhæðirnar hafa verið uppfærðar vegna leiðréttingar á vaxtaálagi eigna og skulda sem bera fljótandi vexti.

Skýringar við samstæðuársreikning

75. Eftirstöðvagreining fjáreigna og fjárskulda eftir myntum

Eftirfarandi tafla sýnir eftirstöðvagreiningu fyrir fjármálagerninga samstæðunnar eftir gjaldmiðlum 31. desember 2020:

Fjárskuldir aðrar en afleiður	0-1 mánuður	1-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Meira en 5 ár	Án gjaldþaga	Samtals	Bókfært virði
Samtals í erlendri mynt	(103.161)	(32.924)	(2.553)	(202.633)	(17.074)	-	(358.345)	(952.226)
ISK	(535.596)	(137.777)	(65.464)	(151.797)	(98.398)	-	(989.032)	(340.120)
Alls	(638.757)	(170.701)	(68.017)	(354.430)	(115.472)	0	(1.347.377)	(1.292.346)
Afleiður – skuldir								
Samtals í erlendri mynt	2.889	(86)	3	(6)	-	-	2.800	(113)
ISK	(3.519)	(51)	(2.556)	(442)	-	-	(6.568)	(3.611)
Samtals	(630)	(137)	(2.553)	(448)	0	0	(3.768)	(3.724)
Fjáreignir aðrar en afleiður								
Samtals í erlendri mynt	79.573	50.536	80.629	155.648	4.902	227	371.515	1.196.658
ISK	133.866	46.625	134.557	383.011	1.291.068	26.581	2.015.708	348.435
Samtals	213.439	97.161	215.186	538.659	1.295.970	26.808	2.387.223	1.545.093
Afleiður – eignir								
Samtals í erlendri mynt	902	196	-	1.609	-	-	2.707	3.197
ISK	(229)	1.033	171	(396)	-	-	579	106
Samtals	673	1.229	171	1.213	0	0	3.286	3.303
Liðir utan efnahagsreiknings								
Samtals í erlendri mynt	(28.398)	(398)	(3.273)	(469)	(6.773)	-	(39.311)	
ISK	(137.206)	(234)	(2.420)	(3.617)	(5.496)	-	(148.973)	
Samtals	(165.604)	(632)	(5.693)	(4.086)	(12.269)	0	(188.284)	

Hrein lausafjárstaða í ISK	(542.684)	(90.404)	64.288	226.759	1.187.174	26.581	871.714	4.810
Hrein lausafjárstaða í erlendri mynt	(48.195)	17.324	74.806	(45.851)	(18.945)	227	(20.634)	247.516
Hrein lausafjárstaða	(590.879)	(73.080)	139.094	180.908	1.168.229	26.808	851.080	252.326

Eftirfarandi tafla sýnir eftirstöðvagreiningu fyrir fjármálagerninga samstæðunnar eftir gjaldmiðlum 31. desember 2019*:

Fjárskuldir aðrar en afleiður	0-1 mánuður	1-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Meira en 5 ár	Án gjaldþaga	Samtals	Bókfært virði
Samtals í erlendri mynt	(96.566)	(5.865)	(43.226)	(191.682)	(18.360)	-	(355.699)	(347.566)
ISK	(440.210)	(179.715)	(29.879)	(122.476)	(87.897)	-	(860.176)	(809.758)
Alls	(536.775)	(185.580)	(73.105)	(314.158)	(106.257)	0	(1.215.876)	(1.157.324)
Afleiður – skuldir								
Samtals í erlendri mynt	(582)	174	(274)	(9)	-	-	(691)	(1.379)
ISK	(736)	(266)	73	(1.600)	(390)	-	(2.919)	(1.930)
Samtals	(1.319)	(91)	(201)	(1.609)	(390)	0	(3.610)	(3.309)
Fjáreignir aðrar en afleiður								
Samtals í erlendri mynt	70.239	59.901	73.032	135.006	11.672	2.735	352.585	348.203
ISK	96.945	51.309	121.092	341.205	1.108.921	27.284	1.746.755	1.062.833
Samtals	167.184	111.209	194.124	476.211	1.120.593	30.019	2.099.340	1.411.036
Afleiður – eignir								
Samtals í erlendri mynt	1.232	777	(434)	1.039	-	-	2.614	2.192
ISK	(374)	(54)	403	62	-	-	37	502
Samtals	858	722	(31)	1.101	0	0	2.651	2.694
Liðir utan efnahagsreiknings								
Samtals í erlendri mynt	(22.542)	(411)	(2.085)	(1.563)	(6.439)	-	(33.040)	
ISK	(138.076)	(313)	(2.137)	(4.005)	(4.739)	(1.166)	(150.436)	
Samtals	(160.618)	(725)	(4.221)	(5.568)	(11.179)	(1.166)	(183.477)	
Hrein lausafjárstaða í ISK	(482.450)	(129.040)	89.552	213.186	1.015.894	26.118	733.260	251.647
Hrein lausafjárstaða í erlendri mynt	(48.219)	54.575	27.014	(57.209)	(13.128)	2.735	(34.233)	1.451
Hrein lausafjárstaða	(530.670)	(74.465)	116.566	155.977	1.002.767	28.852	699.028	253.098

*Samanburðarfjárhæðirnar hafa verið uppfærðar vegna leiðréttingar á vaxtaálagi eigna og skulda sem bera fljótandi vexti.

Skýringar við samstæðuársreikning

76. Veðsettar eignir

Bankinn hefur sett að veði hluta af útlánasafni sínu til tryggingar útgáfu á sértryggðum skuldabréfum sem bankinn hefur gefið út í samræmi við íslensk lög og reglur Fjármálaeftirlitsins. Þá hefur bankinn sett Seðlabankanum að veði eignir til tryggingar á uppgjöri í íslenska greiðslukerfinu, sett eignir að veði til þess að tryggja viðskiptalínur, GMRA-samninga (e. Global Master Repurchase Agreement) og ISDA-samninga (e. International Swaps and Derivative Association), auk annarra veðsetninga af svipuðum toga.

Eftirfarandi tafla sýnir sundurliðun veðsettra og óveðsettra eigna samstæðunnar 31. desember 2020 og 31. desember 2019:

31. desember 2020	Veðsett á móti		Óveðsettar eignir	Samtals
	Sértryggðum skuldabréfum	Annað		
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	683	4.511	62.410	67.604
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	-	-	119.330	119.330
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	-	-	26.808	26.808
Afleiðusamningar	-	-	3.303	3.303
Útlán og kröfur á lánastofnanir	-	377	47.696	48.073
Útlán og kröfur á viðskiptavini	240.563	-	1.032.863	1.273.426
Fjárfesting í dóttur- og hlutdeildarfélagum	-	-	1.722	1.722
Rekstrarfjármunir	-	-	9.327	9.327
Óefnislegar eignir	-	-	1.696	1.696
Frestuð skatteign	-	-	23	23
Aðrar eignir	-	-	11.227	11.227
Eignir í sölumeðferð	-	-	1.638	1.638
Samtals	241.246	4.888	1.318.043	1.564.177

31. desember 2019	Veðsett á móti		Óveðsettar eignir	Samtals
	Sértryggðum skuldabréfum	Annað		
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	2.152	9.956	57.716	69.824
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	-	-	115.262	115.262
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	-	-	30.019	30.019
Afleiðusamningar	-	-	2.694	2.694
Útlán og kröfur á lánastofnanir	-	1.039	46.890	47.929
Útlán og kröfur á viðskiptavini	177.933	-	962.251	1.140.184
Fjárfesting í hlutdeildarfélagum	-	-	1.471	1.471
Rekstrarfjármunir	-	-	6.743	6.743
Óefnislegar eignir	-	-	2.296	2.296
Frestuð skatteign	-	-	20	20
Aðrar eignir	-	-	8.864	8.864
Eignir í sölumeðferð	-	-	1.022	1.022
Samtals	180.085	10.995	1.235.248	1.426.328

Markaðsáhætta

77. Markaðsáhætta

Markaðsáhætta er áhættan á að verðbreytingar á mörkuðum hafi áhrif á gangvirði og framtíðarsjóðstreymi fjármálagerninga. Markaðsáhætta er tilkomin vegna opinna staða í gjaldmiðlum, hlutabréfum og vaxtaberandi gerningum, en slíkir fjármálagerningar eru næmir fyrir almennum og sértækum markaðsbreytingum og flókti í markaðsbreytum, til dæmis vöxtum, vaxtaálagi, gengi gjaldmiðla og hlutabréfaverði. Önnur verðáhætta er skilgreind sem hlutabréfaáhætta og verðtryggingaráhætta en greint er frá þessu sérstaklega í næstu skýringum.

78. Stýring markaðsáhattu

Samstæðan flokkar markaðsáhattu starfseminnar í áhættu innan veltubókar og áhættu utan veltubókar og er áhættunni stýrt sérstaklega fyrir hvora bók. Veltubók inniheldur stöður sem koma til vegna viðskiptavaktar, áhættuvarna vegna afleiðna og stöðutöku fyrir eigin reikning. Sófn utan veltubókar innihalda stöðutöku sem tengist viðskiptabankastarfsemi samstæðunnar og eigin stöðutöku Fjárfstýringar vegna eigna- og skuldastýringar, sem og fjármögnunarsamninga. Fjárfstýring ber jafnframt ábyrgð á daglegri lausafjárfstýringu samstæðunnar sem felur í sér markaðsáhattu.

Bankaráð er ábyrgt fyrir ákvörðunum um áhættuvilja samstæðunnar í heild, þar á meðal með tilliti til markaðsáhattu. Bankastjóri skipar Áhættu- og fjármálanefnd bankans sem ber ábyrgð á mótun og innleiðingu stefnu varðandi markaðsáhattu og setur áhættumörk fyrir markaðsáhattu. Fjárfstýring og deildin Viðskiptavakt innan Markaða eru ábyrg fyrir stöðutöku samstæðunnar í markaðstengdum samstæðum undir eftirliti Markaðsáhattu. Markmið með stýringu markaðsáhattu er að skilgreina, meta og hafa eftirlit með markaðsáhattu ásamt því að greina áhættuna og upplýsa viðeigandi aðila.

Skýringar við samstæðuársreikning

78. Stýring markaðsáhhættu (framhald)

Haft er eftirlit með markaðsáhhættu sem myndast vegna viðskipta í veltubók og starfsemi utan veltubókar og er daglegum, vikulegum og mánaðarlegum skýrslum skilað til stjórnenda viðeigandi starfseininga auk þess að skila minnst tvisvar á ári ítarlegri áhættuskýrslu til bankaráðs. Markaðsáhhætta samstæðunnar er því mæld daglega auk þess sem Markaðsáhhætta hefur eftirlit með þeim áhættumörkum sem tilgreind eru í áhættuvilja samstæðunnar. Niðurstöður mælinga ásamt stöðu annarra markaðsáhhættupátta eru svo lagðar fyrir Áhættu- og fjármálanefnd aðra hverja viku. Stuðst er við fjölda kennistærða, t.d. daglegan hagnað og tap, auk stöðu vegna mismunandi eiginnda á borð við gjaldmiðil og útgefanda.

Samstæðan notar áhættugrunn og eiginfjárbörf sem samnefna fyrir áhættu mismunandi eignaflokka, þar á meðal eru þær eignir sem bera markaðsáhhættu. Ákveðnar eignir samstæðunnar eru þannig áhættuvegnar í samræmi við eiginfjárreglur, sem áhættugrunnur samstæðunnar byggist svo á.

Í eftirfarandi töflu er samantekt á markaðsáhhættu samstæðunnar sýnd sem hlutfall af áhættugrunni þann 31. desember 2020 og 31. desember 2019. Aðlögun á útlánvirði (CVA) fyrir afleiðustöður samstæðunnar er reiknuð með staðalaðferð samkvæmt reglum um eiginfjárkröfur.

Áhættupáttur	2020	2019
	% af áh.gr.	% af áh.gr.
Hlutabréfaáhhætta	0,3%	0,4%
Vaxtaáhhætta	0,2%	0,4%
Aðlögun á útlánvirði (CVA) fyrir afleiðustöður	0,0%	0,0%
Gjalddeyrisáhhætta	0,4%	0,4%
Samtals	1,0%	1,2%

79. Hlutabréfaáhhætta

Hlutabréfaáhhætta er áhættan á sveiflum í virði á opnum stöðum í hlutabréfum og hlutabréfatengdum fjármálagningum.

Hlutabréfastöður samstæðunnar í veltubók samanstanda af stöðutöku í skráðum innlendum hlutabréfum vegna viðskiptavaktar, ásamt stöðum í afleiðum á skráð hlutabréf og vörnum vegna þeirra. Stöður samstæðunnar í hlutabréfum utan veltubókar samanstanda af skráðum og óskráðum hlutabréfum vegna eigna- og skuldastýringar. Frekari útlitun má sjá í skýringu 22 og skýringum 80-81.

80. Vaxtaáhhætta

Vaxtaáhhætta er áhættan á að vaxtabreytingar á mörkuðum hafi áhrif á gangvirði eða framtíðarsjóðstreymi fjármálagninga.

Vaxtabreytingar á eignum eða skuldum samstæðunnar utan veltubókar hafa áhrif á vaxtamun. Áhættuna má aðallega rekja til mismunar á lengd vaxtatímabila eigna og skulda. Vaxtaáhhættu er fyrst og fremst stýrt með því að fylgjast með vaxtabilum. Vaxtaáhhættu er stýrt miðlægt innan samstæðunnar af Fjárstýringu og er undir eftirliti Markaðsáhhættu.

Eftirfarandi töflur sýna vaxtaáhhættu samstæðunnar. Töflurnar sýna bókfært virði vaxtaberandi eigna og skulda á meðan fjárhæðir utan efnahagsreiknings eru settar fram sem nafnverðsfjárhæðir afleiðusamninga samstæðunnar, sjá skýringu 22. Fjárhæðirnar eru flokkaðar út frá dagsetningu samningsbundinnar endurverðlagningar eða gjalddaga, hvort sem gerist fyrr.

31. desember 2020	Allt að 3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Yfir 5 ár	Bókfært virði
Fjáreignir					
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	67.604	-	-	-	67.604
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	57.071	21.199	33.530	7.530	119.330
Afleiðusamningar	3.303	-	-	-	3.303
Útlán og kröfur á lánastofnanir	48.073	-	-	-	48.073
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	1.003.333	119.549	126.479	24.065	1.273.426
Aðrar fjáreignir	9.853	-	-	-	9.853
Samtals	1.189.237	140.748	160.009	31.595	1.521.589
Fjárskuldir					
Skuldir við lánastofnanir og Seðlabanka	(48.725)	-	-	-	(48.725)
Innlán frá viðskiptavinum	(787.612)	(3.073)	(2.742)	-	(793.427)
Afleiðusamningar og skortstöður	(3.725)	-	-	(523)	(4.248)
Lántaka	(79.014)	(15.456)	(258.310)	(67.398)	(420.178)
Aðrar fjárskuldir	(8.127)	-	-	-	(8.127)
Víkjandi lántaka	-	-	(21.366)	-	(21.366)
Samtals	(927.203)	(18.529)	(282.418)	(67.921)	(1.296.071)
Hrein staða í efnahagsreikningi	262.034	122.219	(122.409)	(36.326)	225.518
Afleiður notaðar til áhættuvarnar	(93.660)	0	93.660	0	
Hrein staða utan efnahagsreiknings	26.501	(24.501)	(2.000)	0	
Vaxtanæmnibil samtals	194.875	97.718	(30.749)	(36.326)	

Skýringar við samstæðuársreikning

80. Vaxtaáhætta (framhald)

31. desember 2019	Allt að 3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Yfir 5 ár	Bókfært virði
Fjáreignir					
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	69.824	-	-	-	69.824
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	52.477	36.344	15.450	10.991	115.262
Afleiðusamningar	2.694	-	-	-	2.694
Útlán og kröfur á lánastofnanir	47.929	-	-	-	47.929
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	857.054	116.140	133.234	33.756	1.140.184
Aðrar fjáreignir	7.819	-	-	-	7.819
Samtals	1.037.797	152.484	148.684	44.747	1.383.712
Fjárskuldir					
Skuldir við lánastofnanir og Seðlabanka	(48.062)	-	-	-	(48.062)
Innlán frá viðskiptavinum	(699.961)	(5.092)	(2.760)	-	(707.813)
Afleiðusamningar og skortstöður	(3.309)	-	-	(2.081)	(5.390)
Lántaka	(56.438)	(24.643)	(236.930)	(55.157)	(373.168)
Aðrar fjárskuldir	(7.118)	-	-	-	(7.118)
Víkjandi lántaka	-	-	(13.613)	(5.468)	(19.081)
Samtals	(814.888)	(29.735)	(253.303)	(62.706)	(1.160.632)
Hrein staða í efnahagsreikningi	222.909	122.749	(104.619)	(17.959)	223.080
Afleiður notaðar til áhættuvarnar	(85.357)	3.877	81.480	0	
Hrein staða utan efnahagsreiknings	16.143	10.192	(24.335)	(2.000)	
Vaxtanæmnibil samtals	153.695	136.818	(47.474)	(19.959)	

81. Næmnigreining eigna í veltubók

Stýring markaðsáhættu í veltubók samstæðunnar byggir einnig á eftirliti með næmni veltubókarinnar gagnvart mismunandi sviðsmyndum á verði hlutabréfa og markaðsvaxta.

Eftirfarandi tafla sýnir breytingu í gangvirði skuldabréfa við samhlíða hliðrun vaxtaferla um +/-100 grunnpunkta.

Mynt	2020		2019	
	Hækkun	Lækkun	Hækkun	Lækkun
ISK, óverðtryggt	(71)	76	(104)	112
ISK, verðtryggt	(180)	207	(271)	310
Samtals	(251)	283	(375)	422

Eftirfarandi tafla sýnir hvaða áhrif það hefði á hagnað (tap) samstæðunnar fyrir tekjuskatt ef verð á hlutabréfum og hlutabréfagerningum í veltubók, sem eru í eigu samstæðunnar í árslok, breyttist um +/- 5%.

Mynt	2020		2019	
	Hækkun	Lækkun	Hækkun	Lækkun
ISK	103	(103)	17	(17)
Aðrar	-	-	-	-
Samtals	103	(103)	17	(17)

Eigið fé samstæðunnar hefði breyst að sama marki og rekstrarreikningurinn, að frádrögnum tekjuskatti. Þetta er vegna þess að hækkun (lækkun) á hagnaði fyrir tekjuskatt hefði haft áhrif á óráðstafað eigið fé.

82. Næmnigreining eigna utan veltubókar

Stýring vaxtaáhættu utan veltubókar byggir einnig á eftirliti með næmni gangvirðis fjáreigna og -skulda gagnvart ýmsum vaxtasviðsmyndum. Mánaðarlega eru framkvæmd álagspróf þar sem vaxtaferlum allra gjaldmiðla er hliðrað og áhrif hliðrunarinnar á eigið fé samstæðunnar mæld.

Skýringar við samstæðuársreikning

82. Næmnigreining eigna utan veltubókar (framhald)

Eftirfarandi tafla sýnir breytingu í gangvirði fjáreigna og fjárskulda við samhlíða hliðrun vaxtaferla um +/-100 grunnpunkta.

Mynt	2020		2019	
	Hækkun	Lækkun	Hækkun	Lækkun
ISK, óverðtryggt	(102)	94	205	(248)
ISK, verðtryggt	4.366	(4.293)	4.437	(4.510)
EUR	2.074	(2.184)	1.405	(1.479)
Aðrar	(45)	46	200	(200)
Samtals	6.293	(6.337)	6.247	(6.437)

Eftirfarandi tafla sýnir hvaða áhrif það hefur á hagnað (tap) samstæðunnar fyrir tekjuskatt ef verð á hlutabréfum utan veltubókar, sem eru í eigu samstæðunnar í árslok, breyttist um +/-5% fyrir verð hlutabréfa sem flokkuð eru undir 1. þrepi eða 2. þrepi, eins og skilgreint er í skýringu 89.5 (f), og +/-5% fyrir ógreinanleg lykiliinntök, sem notuð eru við verðmat hlutabréfa sem flokkuð eru undir 3. þrepi, eins og skilgreint er í skýringu 89.5 (f).

Mynt	2020		2019	
	Hækkun	Lækkun	Hækkun	Lækkun
ISK	204	(204)	808	(808)
Aðrar	9	(9)	14	(14)
Samtals	213	(213)	822	(822)

Eigið fé samstæðunnar hefur breyst að sama marki og rekstrarreikningurinn, að frádregnum tekjuskatti. Þetta er vegna þess að hækkun (lækkun) á hagnaði fyrir tekjuskatt hefur haft áhrif á óráðstafað eigið fé.

83. Verðtryggingaráhætta (öll söfn)

Verðtryggingaráhætta er áhætta á þeim áhrifum sem sveiflur í vísitölu neysliverðs geta haft á fjárhagsstöðu og sjóðstreymi verðtryggðra fjármálagerna. Til að mæta ójafnvægi milli verðtryggðra eigna og skulda býður bankinn upp á óverðtryggð útlán, verðtryggð innlán, verðtryggðar sértryggðar skuldabréfaútgáfur sem og verðtryggð vaxtaskiptasamninga.

Verðtryggingaráhættu vegna tengingar við vísitölu neysliverðs er stýrt miðlægt innan samstæðunnar af Fjárstýringu og er undir eftirliti Markaðsáhættu innan Áhættustýringar. Töflurnar hér að neðan sýna verðtryggingarjöfnuð samstæðu miðað við bókfærða stöðu verðtryggðra fjáreigna og fjárskulda flokkað eftir gjaldddögum 31. desember 2020 og 31. desember 2019.

31. desember 2020	Allt að 3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Yfir 5 ár	Bókfært virði
Fjáreignir					
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	-	187	3.708	5.540	9.435
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	4.553	13.031	71.264	278.251	367.099
Samtals	4.553	13.218	74.972	283.791	376.534
Fjárskuldir					
Innlán frá viðskiptavinum	(74.090)	(2.582)	(12.899)	(36.902)	(126.473)
Afleiðusamningar og skortstöður	-	-	-	(523)	(523)
Lántaka	-	-	(66.156)	(67.399)	(133.555)
Víkjandi lántaka	-	-	(5.705)	-	(5.705)
Samtals	(74.090)	(2.582)	(84.760)	(104.824)	(266.256)
Samtals innan efnahags	(69.537)	10.636	(9.788)	178.967	110.278
Nettófjáreignir utan efnahags					
Vaxtaskiptasamningar	-	(24.295)	(5.737)	-	(30.032)
Heildarskiptasamningar	(8.527)	-	-	-	(8.527)
Ábyrgðir	-	(54)	(96)	(3.295)	(3.445)
Samtals	(8.527)	(24.349)	(5.833)	(3.295)	(42.004)
Verðtryggingarjöfnuð samtals	(78.064)	(13.713)	(15.621)	175.672	68.274

Skýringar við samstæðuársreikning

83. Verðtryggingaráhætta (öll söfn) (framhald)

31. desember 2019	Allt að 3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Yfir 5 ár	Bókfært virði
Fjáreignir					
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	-	1	5.531	8.760	14.292
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	4.956	11.451	69.661	315.875	401.943
Samtals	4.956	11.452	75.192	324.635	416.235
Fjárskuldir					
Innlán frá viðskiptavinum	(71.093)	(2.486)	(11.418)	(35.809)	(120.806)
Afleiðusamningar og skortstöður	-	-	-	(939)	(939)
Lántaka	-	-	(64.113)	(55.158)	(119.271)
Víkjandi lántaka	-	-	-	(5.468)	(5.468)
Samtals	(71.093)	(2.486)	(75.531)	(97.374)	(246.484)
Samtals innan efnahags	(66.137)	8.966	(339)	227.261	169.751
Nettófjáreignir utan efnahags					
Vaxtaskiptasamningar	-	-	(26.391)	(2.228)	(28.619)
Heildarskiptasamningar	(11.923)	-	-	-	(11.923)
Samtals	(11.923)	0	(26.391)	(2.228)	(40.542)
Verðtryggingarjöfnuður samtals	(78.060)	8.966	(26.730)	225.033	129.209

Stýring verðtryggingaráhættu samstæðunnar vegna vísitölu neysluverðs felst einnig í eftirfylgni með næmni hreinnar stöðu samstæðunnar í verðtrygðum fjáreignum og fjárskuldum innan efnahags gagnvart ýmsum verðbólgu/verðhjöðnunarátburðum. Sem dæmi má nefna að eins prósentustígs breyting í vísitölu neysluverðs, að öðrum forsendum óbreyttum, hefði aukið vaxtamun um 683 milljónir króna (2019: 1.292 milljónir króna). Eigið fé samstæðunnar hefði breyst að sama marki og rekstrarreikningurinn, að frádregnum tekjuskatti. Þetta er vegna þess að hækkun (lækkun) á vaxtamun hefði haft áhrif á óráðstafað eigið fé. Aftur á móti mætti segja að í sviðsmynd með viðvarandi hárrí (lágri) verðbólgu er líklegt að breytilegir óverðtryggðir vextir haldist hærrí (lægri) en ella í andhverfri sviðsmynd, sem þar með myndi mynda mótvægi við jákvæðu (neikvæðu) tekjuáhrifin fyrir samstæðuna til lengri tíma lítið.

Gjaldeyrisáhætta

84. Gjaldeyrisáhætta (öll söfn)

Samstæðan starfar í samræmi við reglur Seðlabanka Íslands um gjaldeyrisjöfnuð, nr. 784/2018. Reglurnar kveða á um að gjaldeyrisjöfnuður (hvort sem er skortstöður eða gnóttstöður) kerfislega mikilvægra eftirlitskyldra aðila skuli ávallt vera innan 10% af eiginfjárgrunni þeirra, í hverri mynt og öllum myntum samanlagt. Þó skal heildargjaldeyrisjöfnuður aldrei vera hærrí fjárhæð en sem nemur 25.000 milljónum króna. Bankinn skilar Seðlabanka Íslands daglegum skýrslum um gjaldeyrisjöfnuð og samstæðan skilar þeim mánaðarlega.

Nettó gjaldeyrisjöfnuður samstæðunnar þann 31. desember 2020 var +1,5% af eigin fé samstæðunnar (31.12.2019: +1,2%).

Skýringar við samstæðuársreikning

85. Samþjöppun gjaldeyrisáhættu

Eftirfarandi töflur sýna samantekna gjaldeyrisáhættu samstæðunnar 31. desember 2020 og 31. desember 2019. Fjárhæðir utan efnahagsreiknings sýna nafnverðsfjárhæðir afleiðusamninga samstæðunnar. Fjárhæðir sem settar eru fram í eftirfarandi töflu innihalda alla samninga um stundarviðskipti með erlenda gjaldmiðla. Við stjórnun gjaldeyrisáhættu lítur samstæðan á framansagða samninga hvorki sem afleiðueignir né afleiðuskuldir.

31. desember 2020	EUR	GBP	USD	JPY	CHF	Aðrir	Alls
Eignir							
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	434	188	416	14	55	374	1.481
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	19.809	3	25.927	-	-	-	45.739
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	57	-	152	-	-	18	227
Afleiðusamningar	1.730	67	1.266	-	-	134	3.197
Útlán og kröfur á lánastofnanir	19.072	2.614	7.450	125	987	17.479	47.727
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	188.235	4.280	54.582	1.081	187	3.404	251.769
Aðrar eignir	1	-	2.314	-	-	-	2.315
Samtals	229.338	7.152	92.107	1.220	1.229	21.409	352.455
Skuldir							
Skuldir við lánastofnanir og Seðlabanka	(1.958)	(3)	(380)	-	-	-	(2.341)
Innlán frá viðskiptavinum	(40.500)	(5.820)	(44.326)	(423)	(1.048)	(9.530)	(101.647)
Afleiðusamningar og skortstöður	(33)	(9)	(40)	-	-	-	(82)
Lántaka	(173.677)	-	(19.155)	-	-	(37.986)	(230.818)
Aðrar skuldir	(950)	(146)	(425)	(7)	(7)	(502)	(2.037)
Víkjandi lántaka	(15.661)	-	-	-	-	-	(15.661)
Samtals	(232.779)	(5.978)	(64.326)	(430)	(1.055)	(48.018)	(352.586)
Hrein staða í efnahagsreikningi	(3.441)	1.174	27.781	790	174	(26.609)	(131)
Hrein staða utan efnahagsreiknings	4.374	(941)	(25.359)	(702)	-	26.698	4.070
Hrein gjaldeyrisstaða	933	233	2.422	88	174	89	3.939
31. desember 2019	EUR	GBP	USD	JPY	CHF	Aðrir	Alls
Eignir							
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	575	163	307	12	35	434	1.526
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	27.213	4	52.261	-	-	6.882	86.360
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	2.210	-	77	-	-	263	2.550
Afleiðusamningar	1.395	24	763	-	-	10	2.192
Útlán og kröfur á lánastofnanir	17.514	2.286	8.000	1.013	800	18.242	47.855
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	158.304	2.661	41.364	2.135	300	3.541	208.305
Aðrar eignir	1.387	-	-	-	-	36	1.423
Samtals	208.598	5.138	102.772	3.160	1.135	29.408	350.211
Skuldir							
Skuldir við lánastofnanir og Seðlabanka	(1.661)	(47)	(148)	-	-	(393)	(2.249)
Innlán frá viðskiptavinum	(43.391)	(4.511)	(43.163)	(823)	(861)	(8.754)	(101.503)
Afleiðusamningar og skortstöður	(1.017)	(18)	(323)	-	(2)	(141)	(1.501)
Lántaka	(152.699)	-	(18.336)	-	-	(57.980)	(229.015)
Aðrar skuldir	(413)	(48)	(188)	(1)	(5)	(531)	(1.186)
Víkjandi lántaka	(13.613)	-	-	-	-	-	(13.613)
Samtals	(212.794)	(4.624)	(62.158)	(824)	(868)	(67.799)	(349.067)
Hrein staða í efnahagsreikningi	(4.196)	514	40.614	2.336	267	(38.391)	1.144
Hrein staða utan efnahagsreiknings	6.736	(26)	(40.280)	(2.357)	(409)	38.181	1.845
Hrein gjaldeyrisstaða	2.540	488	334	(21)	(142)	(210)	2.989

Skýringar við samstæðuársreikning

86. Næmni gagnvart gjaldeyrisáhættu

Eftirfarandi tafla sýnir hvaða áhrif 5% veiking/styrking íslensku krónunnar gagnvart erlendum gjaldmiðlum hefði á rekstrartekjur samstæðunnar, ef öllum öðrum breytum er haldið föstum. Næmnigreiningunni er beitt á heildarstöðu samstæðunnar í erlendri mynt samkvæmt efnahagsreikningi eins og fram kemur í skýringu 85.

Mynt í milljónum króna	2020		2019	
	-5%	+5%	-5%	+5%
EUR	47	(47)	127	(127)
GBP	12	(12)	24	(24)
USD	121	(121)	17	(17)
JPY	4	(4)	(1)	1
CHF	9	(9)	(7)	7
Aðrar	5	(5)	(11)	11
Samtals	198	(198)	149	(149)

Eigið fé samstæðunnar hefði breyst að sama marki og rekstrarreikningurinn að frádregnum tekjuskatti. Þetta er vegna þess að hækkun (lækkun) á rekstrartekjum hefði haft áhrif á óráðstafað eigið fé.

87. Gengi erlendra gjaldmiðla

Samstæðan notaði eftirfarandi gengi erlendra gjaldmiðla fyrir reikningstímabilið sem ársreikningur þessi nær til:

	31.12.2020	31.12.2019	Breyting í %	Meðalgengi 2020	Meðalgengi 2019
EUR/ISK	156,10	135,80	14,9%	153,82	136,68
GBP/ISK	173,54	160,28	8,3%	173,65	156,09
USD/ISK	127,16	120,98	5,1%	134,26	122,00
JPY/ISK	1,23	1,11	10,8%	1,26	1,12
CHF/ISK	144,39	124,98	15,5%	143,54	122,94
CAD/ISK	99,85	93,27	7,1%	100,38	91,99
DKK/ISK	20,98	18,17	15,5%	20,64	18,31
NOK/ISK	14,93	13,76	8,5%	14,37	13,88
SEK/ISK	15,57	12,92	20,5%	14,70	12,95

Rekstraráhætta

88. Rekstraráhætta

Rekstraráhætta er skilgreind sem fjárhagslegt tap vegna svika, ófullnægjandi eða gallaðra verkferla eða kerfa, mistaka starfsfólks eða vegna utanaðkomandi atvika. Lagaleg áhætta telst til rekstraráhættu, en ekki orðsporsáhætta. Rekstraráhætta er því til staðar í allri viðskiptastarfsemi.

Framkvæmdastjórar hvers sviðs innan samstæðunnar bera ábyrgð á rekstraráhættu síns sviðs, en dagleg stýring á rekstraráhættu er á ábyrgð forstöðumanna deilda. Samstæðan setur fram, viðheldur og samræmir rekstraráhættuumgjörð. Skipulag stýringar á rekstraráhættu samstæðunnar er í samræmi við leiðbeinandi tilmæli Basel nefndarinnar, „Góðir starfshættir við stjórnun og eftirlit með rekstraráhættu“, (e. „Principles for the Sound Management of Operational Risk“). Til að tryggja samhæfða stjórn á rekstraráhættu beitir samstæðan fyrirbyggjandi aðgerðum og eftirlitsaðgerðum sem fela í sér ítarlega verkferla, stöðuga yfirsýn og váttryggingastefnu, ásamt virku eftirliti af hendi Innri endurskoðunar. Slíki stýringu á rekstraráhættu er ætlað að tryggja að allar starfsstöðvar samstæðunnar geri sér grein fyrir hvers konar áhættu í rekstrinum, að stöndugt eftirlitskerfi sé til staðar og að stjórnþæki til lágmörkunar áhættu séu innleidd á skilvirkan og áhrifaríkan hátt.

Skýringar við samstæðuársreikning

Mikilvægar reikningsskilaaðferðir

89. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir

Við gerð samstæðuársreikningsins hefur reikningsskilaaðferðum verið beitt með samræmdum hætti fyrir sambærileg viðskipti og önnur atvik við líkar aðstæður. Reikningsskilaaðferðum hefur verið beitt með samræmdum hætti fyrir öll tímabil sem fram koma í reikningnum.

Í skýringum 89.1 til 89.42 er gerð grein fyrir mikilvægustu reikningsskilaaðferðum sem beitt var við gerð þessa samstæðuársreiknings.

89.1. Dótturfélög og hlutdeild í minnihluta

(a) Dótturfélög

Dótturfélög eru félög sem samstæðan hefur yfirlit yfir. Samstæðan hefur yfirlit yfir félagi ef hún ber áhættu af eða hefur rétt á breytilegum ávinningi af aðkomu sinni að félaginu og er í aðstöðu til að hafa áhrif á ávinninginn með valdi sínu yfir félaginu. Samstæðan telst hafa yfirlit yfir félagi þegar hún hefur réttindi sem veitir vald til að stýra viðeigandi starfsemi. Til að samstæðan teljist hafa yfirlit yfir félagi þarf hún einnig að hafa raunhæfa möguleika til að hagnýta rétt sinn.

Þar sem atkvæðaréttur kemur ekki til álita við ákvörðun um hvort samstæðan hafi yfirlit yfir félagi byggir mat á yfirlitum á öllum staðreyndum og kringumstæðum. Þetta tekur til tilfella þar sem verndaréttur verður verulegur og leiðir til yfirlita samstæðunnar yfir fjárfestingu.

Dótturfélög eru að fullu tekin inn í samstæðureikningsskilin frá og með þeim degi sem yfirlit nást og eru tekin út úr samstæðureikningsskilunum frá og með þeim degi sem yfirlitum lýkur.

Samstæðan beitir kaupaðferðinni þegar hún öðlast yfirlit við sameiningu félaga. Endurgjald sem innt er af hendi vegna kaupanna er að jafnaði metið á gangvirði og það sama á við um yfirteknar aðgreinanlegar hreinar eignir. Viðskiptavild sem myndast er prófuð árlega m.t.t. virðisrýrnunar. Allur hagnaður vegna viðskiptanna er færður um leið í rekstrarreikning. Viðskiptakostnaður er gjaldfærður eftir því sem hann fellur til nema hann tengist útgáfu skuldabréfa eða hlutabréfatengdra verðbréfa.

Endurgjaldið sem innt er af hendi felur ekki í sér fjárhæðir sem tengjast uppgjöri vegna sambanda sem áður voru til staðar. Slíkar fjárhæðir eru yfirleitt færðar í rekstrarreikning.

Allt skilyrt endurgjald er metið á gangvirði á yfirtökudegi. Skilyrtar greiðslur sem falla undir skilgreininguna á fjármálagerningi og flokkast sem eigið fé eru ekki endurmetnar og eru færðar sem breytingar á eigin fé. Aðrar skilyrtar greiðslur eru endurmetnar á gangvirði á hverjum reikningsskiladegi og gangvirðisbreytingarnar færðar í rekstrarreikning.

Viðskipti á milli félaga innan samstæðunnar, viðskiptastöður og óinnleystur hagnaður af viðskiptum þeirra á milli eru felld út í reikningsskilum samstæðunnar. Óinnleyst tap er einnig felld út nema að viðskiptin sýni fram á virðisrýrnun yfirfærðrar eignar.

(b) Hlutdeild minnihluta

Hlutur sem ekki er ráðandi er metinn í hlutfalli við eignarhluta þess sem ekki á ráðandi hlut í aðgreinanlegri hreinni eign á yfirtökudegi. Breytingar á eignarhaldi samstæðunnar á dótturfélagi, sem ekki hafa í för með sér missi á yfirlitum, eru skráðar sem viðskipti með eigið fé.

(c) Missir á yfirlitum

Þegar samstæðan missir yfirlit yfir dótturfélagi, afskráir hún eignir og skuldir dótturfélagsins, hlutdeild minnihluta og aðra þætti eigin fjár sem því tengist. Allur hagnaður og tap sem hlýst af þessum breytingum er færður í rekstrarreikninginn. Við missi á yfirlitum er öll hlutdeild sem haldið er eftir í fyrrum dótturfélagi metin á gangvirði.

89.2. Sérsniðnar einingar

Sérsniðnar einingar eru félög sem hafa verið byggð upp með þeim hætti að atkvæðisréttur eða sambærileg réttindi eru ekki ráðandi þáttur við ákvörðun á því hver hefur yfirlit yfir félaginu, eins og þegar atkvæðisréttur tengist aðeins stjórnsýsluverkefnum og viðeigandi starfsemi er stýrt með samningsbundnu fyrirkomulagi.

Samstæðan gegnir hlutverki sjóðstjóra eða fjárfestingaráðgjafa fyrir fjölda fjárfestingarsjóða í rekstri hjá dótturfélagi bankans. Tilgangur þessara fjárfestingarsjóða er að afla þóknunartekna af stýringu eigna fyrir fjárfesta sem þriðja aðila í samræmi við ákveðna fjárfestingarstefnu. Slíkir fjárfestingarsjóðir eru fjármagnaðir með útgáfu hlutdeildarskírteina til fjárfestanna. Samstæðan ber ekki neina samningsbundna fjárhagslega ábyrgð gagnvart slíkum sérsniðnum einingum.

Það kemur fyrir að samstæðan leggi fram stofnfjármagn fyrir nýjar vörur sjóðanna til að hægt sé að sýna fram á forsögu nýrra vara, til að prófa fjárfestingarstefnur eða svo hægt sé að bjóða upp á nýjar vörur með raunhæfa lágmarksstærð.

Við mat á hvort taka skuli fjárfestingarsjóði inn í reikningsskil samstæðunnar fer samstæðan yfir allar staðreyndir og kringumstæður til að ákvarða hvort samstæðan, sem sjóðstjóri, sé umboðsaðili eða umbjóðandi. Samstæðan telst umbjóðandi, og þar með hafa yfirlit yfir sjóðum og færir þá í samstæðureikning, þegar hún sinnir hlutverki sjóðstjóra og verður ekki vikið til hliðar af ástæðulausu, nýtur breytilegs ávinnings af verulegu eignarhaldi á hlutdeildarskírteinum og/edá vegna ábyrgðar, er í aðstöðu til að beita valdi sínu til að hafa áhrif á ávöxtun sjóðsins og hlutdeild samstæðunnar í heild er í hverju tilfelli fyrir sig ekki lægri en 15%.

Í skýringu 43 Sérsniðin félög utan samstæðunnar, eru frekari upplýsingar um fjárfestingarsjóði utan samstæðunnar þar sem samstæðan gegnir hlutverki umboðsaðila.

Skýringar við samstæðuársreikning

89. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

89.3. Hlutdeildarfélög

Hlutdeildarfélög eru félög þar sem samstæðan hefur veruleg áhrif á fjárhags- og rekstrarstefnu, en fer ekki með yfirráð. Veruleg áhrif eru alla jafna til staðar þegar samstæðan ræður, beint eða óbeint, yfir 20% til 50% atkvæðisréttar annars félags. Í reikningsskilum samstæðunnar vegna fjárfestinga í hlutdeildarfélögum er annað hvort beitt hlutdeildaraðferð eða fjárfestingin er færð sem fjáreign tilgreind á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, eins og lýst er frekar í þessari skýringu.

Hlutdeildarfélög með hlutdeildaraðferð

Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum, sem færðar eru samkvæmt hlutdeildaraðferð, eru færðar á kostnaðarverði í upphafi eða frá og með þeim degi sem verulegum áhrifum er náð. Viðskiptavild í tengslum við fjárfestingu í hlutdeildarfélagi er innifalin í bókfærðu virði fjárfestingarinnar. Ef hlutdeild samstæðunnar í hreinu gangvirði aðgreinanlegra eigna og skulda hlutdeildarfélags er umfram kostnaðinn við fjárfestinguna, er það sem umfram er fært sem tekjur við ákvörðun á hlutdeild samstæðunnar í hagnaði eða tapi hlutdeildarfélagsins á því tímabili sem fjárfestingin á sér stað. Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum sem eru færðar með hlutdeildaraðferð koma fram í efnahagsreikningnum í línunni „Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum“.

Þar sem viðskiptavild er ekki aðgreind frá bókfærðu virði fjárfestingar í hlutdeildarfélagi, er virðisrýrnun hennar ekki prófuð sérstaklega samkvæmt kröfum alþjóðlega reikningsskilastaðalsins IAS 36, Virðisrýrnun eigna. Í staðinn er bókfært virði fjárfestingarinnar í heild sinni prófað fyrir virðisrýrnun samkvæmt IAS 36 með því að bera saman endurheimtanlegt virði fjárfestingarinnar og bókfært virði hennar í hvert skipti sem kröfur alþjóðlega reikningsskilastaðalsins IFRS 9, Fjármálagerningar, gefa til kynna mögulega virðisrýrnun á fjárfestingunni.

Hlutdeild samstæðunnar í afkomu hlutdeildarfélaga í kjölfar kaupa á þeim er færð í rekstrarreikning og hlutdeild hennar í hreyfingum varasjóða þeirra er færð meðal varasjóða samstæðunnar. Uppsafnaðar hreyfingar eftir kaupin eru færðar til hækkunar eða lækkunar á bókfærðu virði fjárfestingarinnar. Verði hlutdeild samstæðunnar í tapi hlutdeildarfélags jöfn eða hærrí en bókfært verð þess, að meðtöldum öllum öðrum ótryggðum kröfum, færir samstæðan ekki frekara tap, nema að hún hafi tekið á sig skuldbindingar fyrir hlutdeildarfélagið eða innt af hendi greiðslur fyrir hönd þess.

Óinnleystur hagnaður af viðskiptum á milli samstæðunnar og hlutdeildarfélaga hennar er felldur út, að því marki sem nemur hlutdeild samstæðunnar í hlutdeildarfélögunum. Óinnleyst tap er jafnframt fellt út nema viðskiptin gefi vísbendingu um virðisrýrnun eignarinnar sem var yfirfærð. Reikningsskilaaðferðum hlutdeildarfélaga hefur verið breytt þar sem þess er þörf til að tryggja samræmi í reikningsskilaaðferðum samstæðunnar.

Hlutdeildarfélög metin á gangvirði í gegnum rekstrarreikning

Samstæðan tilgreinir ákveðnar fjárfestingar í hlutdeildarfélögum á gangvirði í gegnum rekstrarreikning við upphaflega skráningu, í samræmi við IFRS 9 Fjármálagerningar. Samstæðan metur slíkar fjárfestingar á gangvirði og skráir breytingarnar á gangvirði í rekstrarreikning á því tímabili sem þær eiga sér stað sem hreinan hagnað (tap) af fjáreignum tilgreindum á gangvirði undir liðinn „Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum á gangvirði“.

89.4. Erlendir gjaldmiðlar

Viðskipti í gjaldmiðlum öðrum en starfrækslugjaldmiðli samstæðunnar, þ.e. erlendum gjaldmiðlum, eru umreiknuð í starfrækslugjaldmiðil á stundargengi þess dags sem viðskiptin eiga sér stað. Peningalegar eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðlum eru metnar á afskrifuðu kostnaðarverði eða á gangvirði, eftir því sem við á, í viðkomandi erlendum gjaldmiðli á reikningsskiladegi og umreiknaðar í starfrækslugjaldmiðlinum á stundargengi í lok þess dags. Hreinn gengismunur af peningalegum liðum er munurinn á afskrifuðu kostnaðarverði í starfrækslugjaldmiðlinum við upphaf reikningsskilatímabils, leiðrétt fyrir virkum vöxtum og greiðslum á tímabilinu, og afskrifaða kostnaðarverðinu í erlenda gjaldmiðlinum umreiknuðu á stundargengi í lok reikningsskilatímabilsins. Allur gengismunur sem verður til með þessum hætti er færður í rekstrarreikninginn undir liðnum „Hreinn gengismunur gjaldmiðla“.

89.5. Fjáreignir og fjárskuldir

(a) Skráning

Samstæðan skráir upphaflega í fjárhagsbókhalda sitt útlán og kröfur, innlán og lántökur á þeim degi þegar til skuldbindinganna er stofnað. Allar aðrar fjáreignir og fjárskuldir eru upphaflega skráðar á þeim degi sem samstæðan verður aðili að samningsákvæðum gerningsins. Reglubundin kaup og sala fjáreigna er skráð á þeim degi sem samstæðan skuldbindur sig til að kaupa eða selja eignina.

Fjáreign eða fjárskuld er upphaflega metin á gangvirði að teknu tilliti til, þegar um er að ræða fjáreign eða fjárskuld sem er ekki metin á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, viðskiptakostnaðar sem rekja má beint til kaupa fjáreignarinnar eða útgáfu fjárskuldarinnar.

(b) Flokkun

Við upphaflega skráningu er fjáreign flokkuð sem fjáreign metin á afskrifuðu kostnaðarverði, fjáreign metin á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu (FVOCI) eða fjáreign metin á gangvirði í gegnum rekstrarreikning (FVTPL).

Fjáreign er metin á afskrifuðu kostnaðarverði ef hún uppfyllir bæði eftirfarandi skilyrði og er ekki tilgreind sem fjáreign metin á gangvirði í gegnum rekstrarreikning:

- eignin tilheyrir viðskiptalíkani sem hefur það markmið að halda eignum til að innheimta samningsbundið sjóðstreymi, og
- samningsskilmálar fjáreignarinnar ákvarða tímasetningu sjóðstreymis sem samanstendur aðeins af greiðslum af höfuðstól og vöxtum.

Skýringar við samstæðuársreikning

89. Mikilvægar reikningskilaaðferðir (framhald)

89.5. Fjáreignir og fjárskuldir (framhald)

(b) Flokkun (framhald)

Skuldagerningur er metinn á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu ef hann uppfyllir bæði eftirfarandi skilyrði og er ekki tilgreindur á gangvirði í gegnum rekstrarreikning:

- eignin tilheyrir viðskiptalíkani sem hefur það tvíþætta markmið að innheimta sjóðstreymi og selja fjáreignir, og
- samningsskilmálar fjáreignarinnar ákvarða tímasetningu sjóðstreymis sem samanstendur aðeins af greiðslum af höfuðstól og vöxtum.

Allar aðrar fjáreignir eru metnar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning.

Einnig er heimilt við upphaflega skráningu að tilgreina fjáreign á gangvirði í gegnum rekstrarreikning ef það leiðir til þess að eytt sé eða verulega dregið úr reikningshaldslegu misræmi sem annars myndi koma fram, þó svo að fjáreignin uppfylli þær kröfur að vera metin á afskrifuðu kostnaðarverði eða gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu. Þessi heimild er óafturkræf ef henni er beitt, þ.e.a.s. óheimilt er að breyta reikningshaldslegri meðferð síðar.

Mat á viðskiptalíkani

Samstæðan metur markmið viðskiptalíkans, sem fjáreign tilheyrir, á eignasafnsstigi þar sem það sýnir best hvernig rekstrinum er stýrt og hvernig upplýsingagjöf til stjórnenda er háttáð. Upplýsingar sem horft er til eru meðal annars:

- Stefnur og markmið stjórnenda fyrir eignasafnið og raunveruleg framkvæmd á stefnunum, einkum hvort stefna stjórnenda miðist við að afla samningsbundinna vaxtatekna, viðhalda tilteknu vaxtastigi, para saman tímallengd fjáreignanna og tímallengd skuldanna sem fjármagna eignirnar eða innleysa sjóðstreymi með sölu eignanna.
- Helstu áhættur sem hafa áhrif á viðskiptalíkanið og áhættustýringaraðgerðir til að sporna gegn þeim.
- Aðferðir við mat á afkomu eignasafna og upplýsingagjöf þar um til stjórnenda.
- Tíðni, magn og tímasetning sölu fjáreigna á fyrri tímabilum, ástæður fyrir slíkum sölum og væntingar um framtíðarsölu. Sala ein og sér ákvarðar ekki viðskiptalíkanið og er ekki metin án hliðsjónar af öðrum þáttum. Hins vegar veitir sala vísbendingar um tilurð sjóðstreymisins.

Yfirfærslur fjáreigna til þriðja aðila í viðskiptum sem uppfylla ekki skilyrði um afskráningu teljast ekki til sölu í þessu sambandi, sem er í samræmi við áframhaldandi skráningu eignarinnar í bókum samstæðunnar.

Fjáreignir sem teljast til veltufjáreigna og eru mældar m.t.t. afkomu á gangvirðisgrunni eru metnar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning þar sem þeim er hvorki haldið til að innheimta samningsbundið sjóðstreymi né heldur bæði til að innheimta samningsbundið sjóðstreymi og til sölu.

Mat á samningsbundnu sjóðstreymi

Sérstakt próf sem mælir hvort samningsbundnir skilmálar fjáreignar leiði af sér sjóðstreymi sem samstandi aðeins af greiðslum af höfuðstól og vöxtum (e.SPPI), er notað við ákvörðun um hvort útlán og kröfur á lánaðstofnanir og viðskiptavini skuli metin á afskrifuðu kostnaðarverði eða á gangvirði í gegnum rekstrarreikning.

Í þessu mati er „höfuðstól“ skilgreindur sem gangvirði fjáreignarinnar við upphaflega skráningu. „Vextir“ eru skilgreindir sem endurgjald vegna tímavirðis peninga, útlánaáhættu er tengist útstandandi höfuðstólsfjárhæð yfir tiltekið tímabil og vegna annarrar grundvallar útlánaáhættu og annars grundvallar kostnaðar (svo sem lausafjárahættu og umsýslukostnaðar), auk hagnaðarhlutfalls.

Við mat á því hvort samningsbundið sjóðstreymi samstandi eingöngu af greiðslu höfuðstóls og vaxta, tekur samstæðan tillit til samningsbundinna skilmála gerningsins, eins og hvort að í fjáreigninni felist samningsskilmálar sem gætu breytt tímasetningu eða fjárhæð samningsbundins sjóðstreymis þannig að þetta skilyrði sé ekki uppfyllt. Við þetta mat tekur samstæðan tillit til:

- ófyrirséðra atburða sem myndu breyta tímasetningu eða fjárhæð sjóðstreymis,
- skuldsetningarþátta
- skilmála sem kynnu að breyta samningsbundnum vöxtum, þar á meðal þáttum sem varða breytilega vexti,
- uppgreiðslu- og framlengingarþátta og
- skilmála sem takmarka tilkall samstæðunnar til sjóðstreymis frá tilteknum eignum (t.d. þegar endurkröfuréttur er ekki til staðar).

(c) Afskráning

Samstæðan afskráir fjáreign þegar samningsbundinn réttur til sjóðstreymis af eigninni rennur út, eða þegar samstæðan yfirfærir réttinn til samningsbundins sjóðstreymis í tengslum við fjáreignina í viðskiptum sem yfirfæra í reynd alla áhættu og ávinning af því að eiga eignina, eða þar sem samstæðan hvorki yfirfærir né heldur að verulegu leyti eftir allri áhættu og öllum ávinningi af eignarhaldi og heldur ekki yfirráðum yfir fjáreigninni. Sérhver hlutdeild í yfirfærðri fjáreign sem verður til eða samstæðan heldur eftir er skráð sem sérstök eign eða skuld.

Við afskráningu fjáreignar er mismunurinn á bókfærðu virði eignarinnar (eða bókfærðu virði þess hluta fjáreignarinnar sem er afskráður) og samtölu (i) endurgjaldsins, sem tekið er við (þ.m.t. móttæknar nýjar eignir að frádregnum yfirteknum nýjum skuldum), og (ii) uppsafnaðs ágóða eða taps sem hafði verið færður í aðra heildarafkomu er færður í rekstrarreikning.

Samstæðan á í viðskiptum þar sem hún yfirfærir eignir, sem skráðar eru í efnahagsreikning hennar, en heldur eftir annaðhvort öllum eða verulegum hluta af áhættu og ávinningi eignanna sem fluttar eru, eða hluta þeirra. Í þeim tilvikum þar sem öllum eða verulegum hluta áhættu og ávinnings er haldið eftir er yfirfærð eign ekki afskráð. Til yfirfærslu eigna, þar sem öllum eða verulegum hluta áhættu og ávinnings er haldið eftir, teljast til dæmis verðbréfalán og endurkaupaviðskipti.

Skýringar við samstæðuársreikning

89. Mikilvægar reikningskilaaðferðir (framhald)

89.5. Fjáreignir og fjárskuldir (framhald)

(c) Afskráning (framhald)

Þegar eignir eru seldar þriðja aðila og gerður er heildarskiptasamningur um yfirfærðu eignirnar eru viðskiptin færð sem tryggð fjármögnunarviðskipti í líkingu við sölu- og endurkaupaviðskipti þar sem samstæðan heldur í reynd allri áhættu og ávinningi sem fylgir eignarhaldi á slíkum eignum.

Í viðskiptum þar sem samstæðan hvorki heldur eftir né yfirfærir að verulegu leyti alla áhættu og ávinning af eignarhaldi á fjáreign og heldur yfirráðum yfir eigninni heldur samstæðan áfram að skrá yfirfærðu eignina í bækur sínar að því marki sem nemur áframhaldandi aðild samstæðunnar, sem ákvarðast af því að hvaða leyti samstæðan ber áhættuna á breytingum á virði yfirfærðu eignarinnar.

Í tilteknum viðskiptum er samstæðan áfram skuldbundin til að annast umsýslu fjáreignarinnar gegn þóknun. Yfirfærð eign er afskráð ef hún uppfyllir skilyrði fyrir afskráningu. Eign eða skuld er færð vegna umsýslusamningsins eftir því hvort þóknunin sem fæst fyrir umsýsluna er meira en nægjanleg (eign) eða minna en nægjanleg (skuld).

Samstæðan afskráir fjárskuld þegar samningsbundnar skyldur eru uppfylltar, felldar niður eða fallnar úr gildi.

d) Breytingar á fjáreignum og fjárskuldum

Fjáreignir

Ef skilmálum fjáreignar er breytt metur samstæðan hvort sjóðstreymið eftir skilmálabreytinguna sé verulega ólíkt því sem var.

Reynist sjóðstreymi vera verulega ólíkt telst samningsbundinn réttur til sjóðstreymis frá upphaflegu fjáreigninni hafa runnið út. Í því tilfelli er upphaflega fjáreignin afskráð, sjá skýringu 89.5 (g) og ný fjáreign er skráð á gangvirði auk alls viðeigandi viðskiptakostnaðar. Allar þóknarir sem innheimtar eru í tengslum við breytinguna eru færðar svo sem hér segir:

- þóknarir sem tekið er tillit til við ákvörðun á gangvirði nýju eignarinnar og þóknarir sem teljast greiðslur á viðeigandi viðskiptakostnaði eru innifaldar í upphaflega matinu á eigninni, og
- aðrar þóknarir eru taldar með í rekstrarreikningi sem hluti af hagnaði eða tapi við afskráningu.

Ef sjóðstreymi er breytt vegna fjárhagserfiðleika lántaka er markmiðið með breytingunni yfirleitt að hámarka endurheimtur upphaflegu samningsskilmálanna frekar en að ný eign verði til með verulega ólíkum skilmálum. Ef samstæðan hyggst breyta fjáreign þannig að hluta af sjóðstreymi er gefið eftir er fyrst tekið til greina hvort afskrifa skuli hluta eignarinnar áður en breytingin kemur til framkvæmda, sjá skýringu 89.5 (g) Afskriftir. Þessi nálgun hefur áhrif á niðurstöður meginleigs mats og þýðir að skilyrði fyrir afskráningu eru yfirleitt ekki uppfyllt í slíkum tilfellum.

Ef breyting á fjáreign sem metin er á afskrifuðu kostnaðarverði eða á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu leiðir ekki til afskráningar fjáreignarinnar er brúttó bókfært virði fjáreignarinnar fyrst endurreiknað með upphaflegum virkum vöxtum hennar og leiðréttingin sem af því leiðir færð sem hagnaður eða tap vegna breytingarinnar í rekstrarreikning. Þegar um er að ræða fjáreignir með breytilegum vöxtum eru upphaflegu virku vextirnir sem notaðir voru til að reikna út hagnað eða tap af breytingunni leiðréttir svo þeir endurspegli aðstæður á markaði á þeim tíma sem breytingin fór fram. Allur áorðinn kostnaður eða þóknarir og þóknarir sem eru innheimtar í tengslum við breytinguna ganga til leiðréttingar á brúttó bókfærðu virði hinnar breyttu fjáreignar og er dreift yfir það sem eftir er af líftíma hinnar breyttu fjáreignar.

Ef slík breyting kemur til vegna fjárhagserfiðleika lántaka, sjá skýringu 89.5 (g), er hagnaður eða tap birt ásamt virðisrýrnunartapi. Í öðrum tilfellum er það birt sem vaxtatekjur, reiknað út með aðferð virkra vaxta.

Fjárskuldir

Samstæðan afskráir fjárskuld þegar skilmálum hennar er breytt og sjóðstreymi breyttu skuldarinnar er verulega ólíkt því sem var. Í því tilfelli er ný fjárskuld, sem byggist á breyttum skilmálum, skráð á gangvirði. Munurinn á bókfærðu virði afskráðu fjárskuldarinnar og mótteknu endurgjaldi er færður í rekstrarreikning. Endurgjald getur m.a. falið í sér yfirfærðar ófjárhagslegar eignir og yfirtöku skuldbindinga, þ. á m. nýju, breyttu fjárskuldina.

Ef breyting á fjárskuld er ekki færð sem afskráning er afskrifað kostnaðarverð skuldarinnar endurreiknað með því að afvaxta breytt sjóðstreymi með upphaflegum virkum vöxtum og hagnaðurinn eða tapið er fært í rekstrarreikning. Þegar um er að ræða fjárskuldir með breytilegum vöxtum eru upphaflegir virku vextirnir sem notaðir voru til að reikna út hagnað eða tap af breytingunni leiðréttir svo þeir endurspegli aðstæður á markaði á þeim tíma sem breytingin fór fram. Allur áorðinn kostnaður og þóknarir eru færðar sem leiðrétting á bókfærðu virði skuldarinnar og dreift yfir það sem eftir er af líftíma hinnar breyttu fjárskuldar með því að endurreikna virka vexti af gerningnum.

(e) Jöfnun

Fjáreignum og fjárskuldum er jafnað saman og nettófjárhæðin færð í efnahagsreikning þegar og aðeins þegar til staðar er lagalegur réttur til jöfnunar og ætlinin er að gera annað hvort upp á nettógrunni, eða innleysa eignina og gera skuldina upp samtímis.

Tekjur og gjöld eru aðeins settar fram á nettógrunni þegar reikningskilareglur leyfa, eða þegar hagnaður/tap er til komið af flokki áþekkra viðskipta, svo sem viðskipta með veltufjáreignir og veltufjárskuldir.

Skýringar við samstæðuársreikning

89. Mikilvægar reikningssskilaaðferðir (framhald)

89.5. Fjáreignir og fjárskuldir (framhald)

(f) Mat gangvirðis

Gangvirði er sú fjárhæð sem fengist við sölu eignar eða greiðist við framsal skuldar í skipulegum viðskiptum milli óháðra markaðsaðila á þeim degi sem virðið er metið og á aðalmarkaði eða, ef aðalmarkaður er ekki til staðar, hagstæðasta markaði sem samstæðan hefur aðgang að á sama degi.

Gangvirði fjárskulda endurspeglar áhættu á vanefndum skuldarinnar. Gangvirði óbundins innláns er ekki lægra en sú fjárhæð sem er innleysanleg, núvirt frá þeim degi sem fyrst hefði verið hægt að krefjast greiðslu fjárhæðarinnar.

Samstæðan ákvarðar gangvirði gernings með tilboðsverði á virkum markaði fyrir þann gerning, ef hann er til staðar. Markaður er talinn virkur ef tilboðsverð á honum eru aðgengileg og tiltæk reglulega og standa fyrir raunveruleg og regluleg markaðsviðskipti á milli óskyldra aðila. Þar sem það er tiltækt, er það lokaverð viðkomandi markaðar sem ákvarðar gangvirði veltufjáreignar og eigna sem tilgreindar eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, en það er yfirleitt síðasta viðskiptaverð. Ef eign eða skuld sem metin er á gangvirði á sér kaupgengi og sölugengi þá metur samstæðan eignir og gnóttstöður á kaupgengi en skuldir og skortstöður á sölugengi.

Ef ekki er til virkur markaður fyrir fjármálagerning ákvarðar samstæðan gangvirði með verðmatsaðferð. Verðmatsaðferðir styðjast við nýleg viðskipti á milli óskyldra aðila sem eru upplýstir og fúsir til viðskipta, ef slíkt er tiltækt, vísan í nýlegt gangvirði annarra gerninga sem eru að miklu leyti eins, núvirðisgreiningu sjóðstremis og verðmyndunarlíkón valréttarsamninga. Sú verðmatsaðferð sem valin er styðst eins mikið og hægt er við upplýsingar af markaði, styðst eins lítið og hægt er við sérstakt mat samstæðunnar, tekur inn í myndina alla þætti sem þátttakendur á markaði myndu líta til við ákvörðun verðs og er í samræmi við viðtekna aðferðafræði hagfræðinnar við verðlagningu fjármálagerninga. Forsendur matsaðferða endurspeglar markaðsvæntingar með sanngjörnum hætti og þá áhættu- og arðsemisþætti sem felast í fjármálagerningnum. Bankinn er með verðmatsnefnd sem metur gangvirði með því að beita líkönum og taka mið af greinanlegum markaðsupplýsingum og beita faglegri dómgreind. Samstæðan stillir af og prófar verðmatsaðferðir með því að nota verð úr greinanlegum nýlegum markaðsviðskiptum með sama gerning eða byggir á öðrum tiltækum og greinanlegum markaðsgögnum.

Ef viðskiptaverðið er ekki það sama og gangvirði annarra greinanlegra nýlegra markaðsviðskipta með sama gerning eða ef það er byggt á verðmatsaðferð þar sem aðeins er stuðst við breytur með gögnum af greinanlegum mörkuðum, skráir samstæðan tafarlaust mismuninn á milli viðskiptaverðs og gangvirðis (fyrsta dags hagnaður eða tap). Í tilvikum þar sem gangvirði er ákveðið með gögnum sem ekki eru greinanleg, er mismunur viðskiptaverðs og verðs líkansins skráð í rekstrarreikning eftir aðstæðum í hverjum viðskiptum en eigi síðar en þegar upplýsingarnar sem stuðst er við verða greinanlegar eða þegar gerningurinn er afskráður.

Gangvirði fjáreigna og fjárskulda er ákvarðað út frá mismunandi aðferðum og forsendum eftir því hvaða fjáreignir eða fjárskuldir er verið að meta. Hvað varðar fjáreignir og fjárskuldir í erlendri mynt er tekið mið af gengi erlendra gjaldmiðla á greinanlegum mörkuðum með stundarviðskipti, framvirka samninga og staðlaða framvirka samninga.

Prepaskipting gangvirðis

Prepaskiptingu er beitt við framsetningu á mismunandi forsendum sem notaðar eru við mat á gangvirði fjáreigna og fjárskulda. Forsendum er raðað í þrjú almenn þrep á eftirfarandi hátt:

1. þrep: Skráð verð er notað fyrir eignir og skuldir sem eru til viðskipta á virkum mörkuðum. Óbreytt skráð verð er mælikvarðinn á gangvirði.
2. þrep: Matsaðferð sem byggir á greinanlegum forsendum. Stuðst er við nýjasta viðskiptaverð og almennt viðurkenndar verðmatsaðferðir við ákvörðun á gangvirði hlutabréfa. Ávöxtunarkrafa skuldabréfa með sömu tímalengd, sem virk viðskipti eru með, er notuð sem viðmið við verðmat á skuldabréfum.
3. þrep: Matsaðferð sem byggir á mikilvægum ógreinanlegum forsendum. Þessi nálgun tekur til allra eigna og skulda þar sem matsaðferðin felur í sér forsendur sem byggja á ógreinanlegum gögnum og þar sem ógreinanlegu forsendurnar hafa mikilvæg áhrif á verðmatið. Fyrir óskráð hlutabréf og skuldabréf, þar sem engar markaðsupplýsingar liggja fyrir, er almennt viðurkenndu matsaðferðum beitt við mat á gangvirði. Verðmat sem byggir á sjóðstremi eða samanburði á kennitölum sambærilegra fyrirtækja eru algengustu aðferðirnar við útreikning á gangvirði óskráðra hlutabréfa, auk nýlegra viðskipta og ríkjandi markaðsskilyrða. Verðmat útlána og krafna á viðskiptavini er byggt á markaðsupplýsingum á borð við vaxta- og verðbólguáhrifur og líkum á vanefndum.

Forsendur verðmatsaðferðarinnar eru m.a. áhættulausir vextir og viðmiðunarvextir til að meta ávöxtunarkröfu, vaxtaálag, skuldabréfa- og hlutabréfaverð, gengi erlendra gjaldmiðla, kennitölur á markaði, markaðsskilyrði við mat á framtíðarvexti og aðrir markaðsvísar.

(g) Virðisrýrnun fjáreigna

Virðisrýrnunarferli

Samstæðan færir framlag vegna vænts útlánataps fyrir eftirtalda fjármálagerninga sem ekki eru metnir á gangvirði í gegnum rekstrarreikning:

- Sjóður og innstæður í Seðlabanka
- Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum
- Útlán og kröfur á lánastofnanir
- Útlán og kröfur á viðskiptavini

Útlánaáhætta liða utan efnahagsreiknings:

- Fjárhagslegar ábyrgðir og sölutryggingar verðbréfa
- Óádragnar lánsheimildir
- Óádragnar yfirdráttar-/kreditkortaheimildir

Skýringar við samstæðuársreikning

89. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

89.5. Fjáreignir og fjárskuldir (framhald)

(g) Virðisrýrnun fjáreigna (framhald)

Virðisrýrnunarferli (framhald)

Við mat á væntu útlánatapi notar samstæðan líkan um framtíðarhorfur í samræmi við IFRS 9. Þetta krefst töluverðs mats á því hvernig breytingar á efnahagsþáttum hafa áhrif á vænt útlánatap. Vænt útlánatap endurspeglar núvirði fjárvöntunar vegna mögulegra vanefnda, annaðhvort vegna næstu 12 mánaða eða yfir væntan líftíma fjármálagerningsins, allt eftir minnkandi lánshæfi frá upphafi.

Áhættustýring bankans ber ábyrgð á mati á virðisrýrnun útlána og krafna og sérstakt virðismatsteymi skipað bankastjóra, framkvæmdastjórum Fjármála, Áhættustýringar, Fyrirtækjasviðs og Einstaklingsviðs rýnir og samþykkir matið.

Almennt er virðisrýrnun metin sértækt niður á lán byggt á ofangreindum líkönum um vænt útlánatap. Ef þörf er á getur virðismatsteymið fært til viðbótar almenna virðisrýrnun á lánasafnið eða hluta þess.

Virðisrýrnunarferlið fyrir hvert uppgjörstímabil er eftirfarandi:

1. Hagfræðideild bankans útbýr sviðsmyndir með spám um viðkomandi efnahagsstærðir og kynnr þær fyrir virðismatsteyminu.
2. Virðismatsteymið samþykkir sviðsmyndirnar og vægi hverrar fyrir sig fyrir reikningsskiladag.
3. Útlán eru flokkuð eftir því hvort þau eru metin á afskrifuðu kostnaðarverði (virðisrýrnun) eða gangvirði.
4. Kennistærðir fyrir útreikning á áhættustigi og væntu útlánatapi eru áætlaðar.
5. Niðurstöður sérstakra handvirkra útreikninga á áhættustigi og væntu útlánatapi einstakra mikilvægra lána eru hagnýttar.
6. Áhættustig og vænt útlánatap er reiknað út fyrir öll lán sem kunna að hafa virðisrýrnað.
7. Áhættustýring gefur virðismatsteyminu skýrslu um niðurstöður virðisrýrnunarmats. Virðismatsteymið rýnir í niðurstöður skýrslunnar og ákvarðar matið.
8. Niðurstöður mats á áhættustigi og virðisrýrnun eru birtar í árs- og árshlutareikningum samstæðunnar.

Útreikningur á væntu útlánatapi

IFRS 9 gerir kröfur um að útreikningar á væntu útlánatapi séu líkindavegnir og að niðurstöður séu óhlutdrægar og líkindavegnar. Líkindavegna niðurstaðan tekur tillit til breytilegra sviðsmynda um framtíðarhorfur sem byggja á áreiðanlegum og nærtækum upplýsingum. Almennt byggir útreikningurinn á væntu útlánatapi á núvirði margföldunar á eftirfarandi kennistærðum: Líkum á vanefndum (e. PD), tapi að gefnum vanefndum (e. LGD) og skuldbindingu við vanefnd (e. EAD).

Samkvæmt IFRS 9 er framlag á öllum lánnum vegna væntra útlánatapa metið á hverjum reikningsskiladegi í samræmi við líkan sem byggir á þremur stigum um vænt útlánatap. Framlagið er annaðhvort reiknað sem 12 mánaða vænt útlánatap eða vænt útlánatap út líftíma.

- Stig 1 – Engin marktæk aukning í útlánaáhættu. Útlán þar sem útlánaáhætta hefur ekki vaxið verulega skal falla undir stig 1 og framlagið skal metið sem 12 mánaða vænt útlánatap.
- Stig 2 – Marktæk aukning í útlánaáhættu. Útlán með útlánaáhættu sem hefur vaxið verulega frá upphaflegri skráningu en hafa ekki virðisrýrnað skulu falla undir stig 2 og framlagið skal metið sem vænt útlánatap út líftíma.
- Stig 3 – Virðisrýrnun. Útlán sem eru í vanefndum af hálfu lántakenda eða hafa virðisrýrnað að öðru leyti skulu vera í stigi 3 og framlagið skal metið sem vænt útlánatap út líftíma.

Hreyfingar milli stiga 1 og 2 fara eftir því hvort að útlánaáhætta gerningsins á reikningsskiladegi hefur aukist verulega frá upphaflegri skráningu. Við mat á því grundvallast útlánaáhættan á líkum á vanefndum yfir líftíma gerningsins, en ekki tapsfjárhæðinni.

Virðisrýrð lán

Fjáreign telst virðisrýrð ef annar eða báðir eftirfarandi atburða hafa átt sér stað:

- Útlán sem er komið yfir 90 daga fram yfir gjalddaga telst vera í vanskilum og hefur því virðisrýrnað.
- Líklegt þykir að lántaki geti ekki uppfyllt skuldbindingar sínar að fullu nema bankinn grípi til fullnustuaðgerða, t.d. með því að ganga að veðum.

Eftirtaldir atburðir teljast vera vísbendingar um að fjáreign fari í vanskil. Atburðir sem leiða sjálfkrafa til vanskila eru stjórnumerktir.

- Gjaldþrotaskipti*
- Endurskipulagning*
- Sala á skuldbindingu til þriðja aðila
- Virðisrýrnun: Bankinn flokkar eignina í stig 3
- Löginheimta*

Aðrir þættir sem kunna að benda til vanskila eru ívilnanir til viðskiptavinar vegna fjárhagserfiðleika og fyrirvarar í ársreikningum um rekstrarhæfi viðskiptavinar.

Marktæk aukning í útlánaáhættu

Þegar lagt er mat á það hvort marktæk aukning hafi orðið á útlánaáhættu vegna fjármálagerninga frá upphaflegri skráningu lítur samstæðan til upplýsinga sem gefa glögga mynd af stöðunni, eru áreiðanlegar, videigandi og nærtækar án óhóflegs kostnaðar og fyrirhafnar, þ.m.t. bæði megindlegar og eigindlegar upplýsingar og greiningar sem unnar eru upp úr sögulegum upplýsingum samstæðunnar, mati lánasérfræðinga og upplýsinga um framtíðarhorfur.

Skýringar við samstæðuársreikning

89. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

89.5. Fjáreignir og fjárskuldir (framhald)

(g) Virðisrýrnun fjáreigna (framhald)

Marktæk aukning í útlánaáhættu (framhald)

Samstæðan greinir aðallega hvort marktæk aukning á útlánaáhættu hafi átt sér stað með því að bera saman:

- líkur á vanefndum það sem eftir er af líftíma á reikningsskiladegi og
- líkur á vanefndum það sem eftir er af líftíma á reikningsskiladegi sem metnar voru við upphaflega skráningu.

Umgjörðin er samstillt við innra útlánaáhættustýringarferli samstæðunnar og felur í sér bakhindranir á grundvelli vanskila þannig að marktæk aukning á útlánaáhættu á sér stað eigi síðar en þegar samningsbundnar greiðslur eru komnar 30 daga fram yfir gjalddaga. Ef láns hæfiseinkunn eignar á reikningsskiladegi samræmist ekki viðmiðum samstæðunnar um áhættuvilja telst það einnig til marktækrar aukningar í útlánaáhættu. Samstæðan lítur einnig svo á að ef eign er í fjárfestingarflokki (e. investment grade) teljist lítil áhætta vera fyrir hendi og því skuli flokka eignina í stig 1.

Metið er sérstaklega handvirkt hvort marktæk aukning hafi orðið á útlánaáhættu einstakra mikilvægra lána. Lán eru í upphafi metin samkvæmt megindlegum viðmiðum og á grundvelli þess mats er áhættustig metið sérstaklega handvirkt á grundvelli bæði megindlegra og eigindlegra upplýsinga.

Framsetning niðurfærslu

Framlag vegna vænts útlánataps er sett fram í efnahagsreikningi á eftirfarandi hátt:

- Fjáreignir metnar á afskrifuðu kostnaðarverði: sem lækkun á brúttó bókfærðu virði eignanna.
- Lánsheimildir, yfirdættir og fjárhagslegar ábyrgðir: sem framlag í virðisrýrnunarsjóð eða framlag meðal annarra skulda.
- Þegar fjármálagerningur felur í sér bæði ádreginn og óádreginn hluta setur samstæðan fram samanlagða niðurfærslu fyrir báða hluta. Samanlögð fjárhæðin er sett fram sem lækkun á brúttó bókfærðu virði ádregna hlutans. Ef niðurfærslan er umfram verga fjárhæð ádregna hlutans er það sem umfram er sett fram sem framlag í virðisrýrnunarsjóð og flokkað með öðrum skuldum.

Endurskipulagðar fjáreignir

Þegar um fjárhagslega endurskipulagningu viðskiptavina er að ræða hefur samstæðan innleitt úrræði fyrir viðskiptavinum í fjárhagserfiðleikum auk verklagsreglna um fjárhagslega endurskipulagningu. Nálgunin felur m.a. í sér framlengingar og breytingar á endurgreiðslu áætlun og samþykktar áætlanir utanaðkomandi stjórnenda.

Almenna reglan er sú að ef endurskipulagning láns er svo stórfelld að ástæða er til afskráningar skuli stofna nýtt lán og meta áhættustig og virðisrýrnun líkt og um nýtt lán væri að ræða. Fyrir lánin er afskráð.

Afskriftir

Útlán og skuldabréf eru afskrifuð (að hluta eða í heild) þegar ekki eru raunhæfar væntingar um endurheimtur fjáreignar í heild eða að hluta. Þetta á yfirleitt við þegar samstæðan metur sem svo að lántaki hafi ekki eignir eða tekjur til að standa undir því sjóðstreymi sem þarf til að endurgreiða fjárhæðirnar sem stendur til að afskrifa. Þetta mat fer fram á grundvelli einstakra eigna.

Afskrifaðar fjáreignir kunna engu að síður að vera innheimtar með fullnustuáðgerðum í samræmi við verklagsreglur samstæðunnar um endurheimtur.

Reiknað framlag á móti afskriftum er sýnt sem framlag vegna afskrifuðu eignarinnar við upphaf reikningsskilatímabilsins. Reiknað framlag á móti afskrift má ekki vera hærra en fjárhæð afskriftarinnar.

Endurheimtur af áður afskrifuðum fjárhæðum eru færðar í „Hrein virðisrýrnun fjáreigna“ í rekstrarreikningi.

Útlán sem endursamið er um

Þegar það er mögulegt reynir samstæðan að endurskipuleggja lán frekar en að ganga að veðum. Slíkt kann að fela í sér greiðsludreifingu og samning um nýja lánaskilmála. Virðisrýrð útlán sem endursamið er um eru ekki talin ný útlán. Þegar búið er að endursemia þegar það er mögulegt reynir samstæðan að endurskipuleggja lán frekar en að ganga að veðum. Slíkt kann að fela í sér greiðsludreifingu og samning um nýja lánaskilmála. Virðisrýrð útlán sem endursamið er um eru ekki talin ný útlán. Þegar búið er að endursemia um lánaskilmála eru slík útlán ekki lengur í vanskilum og öll síðari virðisrýrnun er metin út frá upphaflegum virkum vöxtum eins og þeir voru reiknaðir fyrir breytingu lánaskilmálanna. Stjórnendur yfirfara stöðugt útlán sem endursamið hefur verið um til að ganga úr skugga um að öll viðmið standist og að líklegt sé að framtíðargreiðslur muni berast. Virðisrýrnun þessara útlána heldur áfram að sæta mati á grundvelli hvers einstaks láns eða sameiginlegu safni útlána. Einstök útlán sem hafa ekki virðisrýrnað og samið hefur verið um skilmála að nýju eru skráð sem ný útlán. Þar af leiðandi eru upprunalegu útlánin afskráð og endurumsömdu útlánin skráð sem ný útlán.

89.6. Sjóður og innstæður í Seðlabanka

Handbært fé er meðal annars handbærir seðlar og mynt og innstæður í seðlabönkum. Bókfært virði innstæðna í Seðlabanka er eðlilegt mat á gangvirði þeirra. Handbært fé er fært á afskrifuðu kostnaðarverði í efnahagsreikningi. Samstæðan metur 12 mánaða vænt útlánatap fyrir handbært fé sem metið er á afskrifuðu kostnaðarverði og telst bera litla útlánaáhættu á reikningsskiladegi.

Bankinn er með bundnar innstæður á reikningum hjá Seðlabanka Íslands í samræmi við reglur Seðlabankans um bindiskyldu nr. 585/2018. Bindiskyldu er skipt í tvennt, annars vegar fasta bindiskyldu sem nemur 1% og ber enga vexti og hins vegar meðaltalsuppfyllingu sem nemur 0%. Breytingar voru gerðar á reglunum frá og með binditímabilinu sem hófst 21. mars 2020. Breytingarnar fólu í sér að meðaltalsuppfyllingin var lækkuð úr 1% í 0% og föstu bindinguna má telja til lausafjárforða.

Skýringar við samstæðuársreikning

89. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

89.7. Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum

Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum eru annaðhvort metin á afskrifuðu kostnaðarverði eða á gangvirði í gegnum rekstrarreikning.

Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum sem eru flokkuð sem fjáreign á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, eru skráð á gangvirði, bæði í upphafi og eftir upphaflega skráningu. Þau eru annað hvort tilgreind eða tilskilin á gangvirði í gegnum rekstrarreikning - gangvirðisheimild. Viðskiptakostnaður er færður beint í rekstrarreikning sem þóknun. Hagnaður og tap vegna breytinga á gangvirði er fært beint í rekstrarreikning undir liðinn „Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum á gangvirði“, annað hvort sem hreinn hagnaður (tap) af veltufjáreignum og veltufjárskuldum eða sem hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum tilgreindum á gangvirði. Gjaldeyrisgengishagnaður og -tap er fært undir liðnum „Hreinn gengismunur“.

Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum sem tilgreind eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning verða að hafa gangvirði sem unnt er að meta á áreiðanlegan hátt og tilgreiningin verður að eyða eða draga verulega úr ósamræmi í mati eða skráningu sem annars myndi koma fram við mat á eignum eða skuldum eða skráningu tilheyrandi hagnaðs og taps á mismunandi grunni (stundum nefnt „reikningshaldslegt misræmi“). Þetta á meðal annars við um veltuskuldabréf.

Markaðsskuldabréfum og öðrum verðbréfum með föstum tekjum sem tilskilin eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning er stjórnað á gangvirðisgrunni en ekki haldið til veltuviðskipta eða sjóðstreymi af þeim samanstendur ekki eingöngu af greiðslum á höfuðstól og vöxtum.

Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum sem flokkuð eru á afskrifuðu kostnaðarverði eru upphaflega metin á gangvirði að viðbættum beinum viðskiptakostnaði, en eftir það á afskrifuðu kostnaðarverði með aðferð virkra vaxta. Áfallnir vextir eru innifaldir í bókfærðu virði skuldabréfanna og eru færðir undir „Vaxtatekjur“ í rekstrarreikningi. Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum innan viðskiptalíkans þar sem ætluin er að innheimta samningsbundið sjóðstreymi af þeim sem samanstendur eingöngu af afborgunum af höfuðstól og vöxtum eru metin á afskrifuðu kostnaðarverði. Samstæðan metur 12 mánaða vænt útlánatap fyrir skuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum sem færð eru á afskrifuðu kostnaðarverði og teljast bera litla útlánaáhættu á reikningskiladegi.

89.8. Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum

Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum sem eru flokkuð sem fjáreign á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, eru skráð á gangvirði, bæði í upphafi og eftir upphaflega skráningu.

Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum sem færð eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning verða að hafa gangvirði sem unnt er að meta á áreiðanlegan hátt og tilgreiningin verður að eyða eða draga verulega úr ósamræmi í mati eða skráningu sem annars myndi koma fram við mat á eignum eða skuldum eða skráningu tilheyrandi hagnaðs og taps á mismunandi grunni (stundum nefnt „reikningshaldslegt misræmi“). Þetta á meðal annars við um veltuhlutabréf.

Hlutabréfum og öðrum verðbréfum með breytilegum tekjum sem tilskilin eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning er stjórnað á gangvirðisgrunni en ekki haldið til veltuviðskipta.

Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum sem eru flokkuð sem fjáreignir á gangvirði í gegnum rekstrarreikning eru skráð á gangvirði, bæði í upphafi og eftir upphaflega skráningu. Viðskiptakostnaður er færður beint í rekstrarreikning sem þóknun. Hagnaður og tap vegna breytinga á gangvirði er fært beint í rekstrarreikning undir liðinn „Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum á gangvirði“, annað hvort sem hreinn hagnaður (tap) af veltufjáreignum og veltufjárskuldum eða sem hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum tilgreindum á gangvirði. Gjaldeyrisgengishagnaður og -tap er fært undir liðnum „Hreinn gengismunur“.

Yfirleitt er auðvelt að nálgast verð á hlutabréfum sem skráð eru í alþjóðlegar kauphallir og helstu vísitölur slíkra hlutabréfa. Ef ekki er hægt að nálgast slíkar upplýsingar er gangvirði metið út frá markaðsvirði og afkomukennitölum svipaðra verðbréfa, nýlegum viðskiptum eða núvirtum sjóðstreymisaðferðum.

89.9. Afleiðusamningar

Afleiður eru upphaflega skráðar í efnahagsreikning á gangvirði og viðskiptakostnaður skráður í rekstrarreikning. Gangvirði afleiðusamninga er ákvarðað með matsaðferðum sem byggja aðallega á flökt- og fylgnistuðlum sem fengnir eru úr tilboðsverðum miðlara, frá verðlagningaraðilum eða út frá valréttarverði. Á síðari stigum eru afleiður áfram skráðar á gangvirði þar sem allar breytingar á gangvirði færast í rekstrarreikning undir liðinn „Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum á gangvirði“ sem hreinn hagnaður (tap) af veltufjáreignum og veltufjárskuldum, að undanskildum gangvirðisbreytingum á framvirkum gjaldeyrisafleiðum og hreinum gjaldeyrisgengismun vegna óstaðlaðra gjaldeyrisvalréttá sem færðar eru undir liðinn „Hreinn gengismunur“ í rekstrarreikningi. Afleiður með jákvætt gangvirði eru færðar í efnahagsreikning sem eignir og afleiður með neikvætt gangvirði eru færðar sem skuldir.

89.10. Innbyggðar afleiður

Afleiður geta verið innbyggðar í aðra samninga (grunnsamninga). Innbyggð afleiða er hluti af blönduðum (samtengdum) fjármálageringi sem felur einnig í sér grunnsamning sem er ekki afleiða. Bankinn skilur reikningshaldslega innbyggðar afleiður frá grunnsamningnum í tilfellum þar sem:

- grunnsamningurinn er ekki eign innan gildissviðs IFRS 9,
- grunnsamningurinn sjálfur sem innbyggða afleiðan er hluti af ekki færður á gangvirði í gegnum rekstrarreikning,
- skilmálar innbyggðrar afleiðu uppfylla skilgreiningu á sjálfstæðum afleiðusamningi, og
- efnahagsleg einkenni og áhætta vegna innbyggðu afleiðunnar er ekki nátengd efnahagslegum einkennum og áhættu vegna grunnsamningsins.

Skýringar við samstæðuársreikning

89. Mikilvægar reikningskilaaðferðir (framhald)

89.10. Innbyggðar afleiður (framhald)

Aðskildar innbyggðar afleiður eru metnar á gangvirði og eru allar breytingar á gangvirði færðar í rekstrarreikning nema breytingarnar séu hluti af virku sjóðstreymi eða áhættuvarnarsambandi hreinnar fjárfestingar. Aðskildar innbyggðar afleiður eru settar fram í efnahagsreikningi ásamt grunnsamningunum.

Samkvæmt IFRS 9 er innbyggð afleiða í grunnsamningi sem er fjáreign ekki aðgreind frá grunnsamningnum. Þess í stað er blandaði gerningurinn metinn í heild sinni þegar samningsbundið sjóðstreymi samanstendur eingöngu af greiðslum á höfuðstól og vöxtum.

89.11. Útlán og kröfur

Undir efnahagsliðinn „Útlán og kröfur“ í efnahagsreikningi falla:

- útlán og kröfur metnar á afskrifuðu kostnaðarverði; matið byggist á gangvirði í upphafi að viðbættum beinum jaðarviðskiptakostnaði, en eftir það á afskrifuðu kostnaðarverði með aðferð virkra vaxta,
- útlán og kröfur sem tilgreind eða tilskilin eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning; matið byggist á gangvirði og breytingar eru færðar beint í rekstrarreikning, og
- fjármögnunarleigukröfur.

Þegar samstæðan kaupir fjáreign og gerir um leið samning um endursölu eignarinnar (eða sambærilegrar eignar) á föstu verði á ákveðnum degi (endurhverf viðskipti eða hlutabréfáلتاكا) er ráðstöfunin færð reikningshaldslega sem útlán eða krafa og undirliggjandi eign er ekki færð í ársreikning samstæðunnar.

89.12. Varanlegir rekstrarfjármunir

Allir varanlegir rekstrarfjármunir eru skráðir á kostnaðarverði að frádreginni uppsafnaðri afskrift og virðisrýrnun. Til kostnaðarverðs teljast útgjöld sem rekja má beint til kaupa á eignunum.

Kostnaður sem fellur til síðar er aðeins talinn með bókfærðu verði eignar ef líklegt er að hann leiði til fjárhagslegs ábata í framtíðinni fyrir samstæðuna og ef hægt er að meta kostnaðinn áreiðanlega. Allur annar kostnaður vegna viðgerða og viðhalds er gjaldfærður í rekstrarreikning á því fjárhagstímabili sem hann fellur til.

Allir varanlegir rekstrarfjármunir eru afskrifaðir með línulegri aðferð. Aðferðin er notuð á afskrifanlegan hluta eignanna, en það er kostnaður þeirra að frádregnu hrakvirði deilt á áætlaðan nýtingartíma þeirra með eftirfarandi hætti:

Byggingar	25-50 ár
Tölvuvélbúnaður	3 ár
Annar búnaður og ökutæki	3-10 ár

Hrakvirði eignanna og nýtingartími þeirra er endurskoðaður árlega og breytt þar sem við á.

Hagnaður og tap af sölu eigna er fundið með því að bera söluverð eignar saman við bókfært verð hennar á sölu degi. Hagnaður og tap eru talin með undir liðnum „Aðrar tekjur og gjöld“ í rekstrarreikningnum.

89.13. Óefnislegar eignir

Hugbúnaður

Hugbúnaður er eignfærður á grundvelli þess kostnaðar sem fellur til við kaup eða þróun hugbúnaðarinnar og við að koma honum í notkun. Hugbúnaður sem er skráður sem óefnisleg eign er niðurfærður á nýtingartíma hans sem er áætlaður 3-5 ár.

Kostnaður við að viðhalda hugbúnaði er færður sem útgjöld á þeim tíma sem hann fellur til.

Viðskiptavild

Viðskiptavild er aðeins skráð sem eign ef hún er keypt við sameiningu félaga. Hún er skráð á kaupdegi og metin sem samtala gangvirðis á endurgjaldi fyrir hið framselda, skráðrar fjárhæðar allra hluta án yfirráða í því keypta og gangvirðis alls eigin fjár sem átt var fyrir í því keypta, að frádregnu hreinu skráðu virði (venjulega gangvirði) aðgreinanlegra keyptrar eigna og yfirtekinna skulda, allt matið frá og með kaupdegi. Til endurgjalds fyrir hið framselda telst gangvirði framseldra eigna, skuldir sem stofnað hefur verið til og eigið fé útgefið af samstæðunni. Þessu til viðbótar telst til endurgjalds fyrir hið framselda gangvirði alls skilyrts endurgjalds. Eftir upphaflega skráningu er viðskiptavild metin á kostnaðarverði, að frádregnu uppsöfnuðu virðisrýrnunartapi. Almennt er virðisrýrnun viðskiptavildar metin árlega, en oftar ef atburðir eða breytingar á aðstæðum gefa til kynna mögulega virðisrýrnun bókfærðs virðis. Vegna virðisrýrnunarprófa er viðskiptavild úthlutað frá og með kaupdegi til hvernar fjárskapandi einingar samstæðunnar eða fjárskapandi einingaklasa sem búist er við að njóti ávinnings af samlegðaráhrifum sameiningarinnar, hvort sem þær einingar fá úthlutað öðrum eignum eða skuldum þess yfirteknar eða ekki. Stjórnunarlega er fylgst með viðskiptavild hjá öllum einingum sem fá úthlutað viðskiptavild, en það er lægsta stjórnunarstigð þar sem fylgst er með viðskiptavild innan samstæðunnar. Þegar viðskiptavild er tengd ákveðnum hluta fjárskapandi einingar (eða fjárskapandi einingaklasa) og hluti af rekstri innan þeirrar einingar er seldur, er viðskiptavildin sem tengist selda rekstrinum innifalinn í bókfærðu virði þess rekstrar þegar reiknaður er hagnaður eða tap af sölu rekstrarinnar.

Skýringar við samstæðuársreikning

89. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

89.14. Virðisrýrnun eigna annarra en fjáreigna

Eignir með ótakmarkaðan nýtingartíma eru ekki afskrifaðar en gangast árlega undir virðisrýrnunarpróf. Farið er yfir eignir sem eru afskrifaðar til að gæta að virðisrýrnun í hvert sinn sem atburðir eða breyttar aðstæður benda til þess að bókfært verð kunni að vera óendurheimtanlegt. Skráð er virðisrýrnun sem nemur bókfærðu virði eignarinnar umfram endurheimtanlegt virði hennar. Endurheimtanlegt virði hennar er annað hvort gangvirði eignarinnar að frádregnum sölukostnaði eða notkunarvirði hennar, hvort sem hærra er. Í þeim tilgangi að meta virðisrýrnun eru eignir flokkaðar á lögstu stig aðgreinanlegs sjóðstreymis (fjárskapandi einingar). Á hverjum reikningsskiladegi er kannað hvort virðisrýrnun hafi snúist við á eignum öðrum en fjáreignum, að viðskiptavild undanskilinni.

89.15. Tekjuskattur

(a) Tekjuskattur

Tekjuskattur er reiknaður út frá lögum um tekjuskatt og tekjuskattshlutföllum lögðila sem hafa verið lögfest á reikningsskiladeginum. Tekjuskattur sem hefur verið reiknaður og færður í ársreikninginn samanstendur af tekjuskatti til greiðslu og frestuðum tekjuskatti.

Tekjuskattur vegna rekstrarársins 2020 er færður í samræmi við tekjuskattshlutfall lögðila í árslok sem nemur 20,0% (2019: 20,0%). Einnig er færður sérstakur fjársýsluskattur á fjármálastofnanir sem nemur 6% á tekjuskattsstofn umfram 1 milljarð króna í samræmi við lög nr. 165/2011, um fjársýsluskatt.

(b) Tekjuskattur til greiðslu

Tekjuskattur til greiðslu er áætlaður tekjuskattur vegna skattalegrar afkomu ársins, reiknaður út frá lögum um tekjuskatt og tekjuskattshlutföllum lögðila sem hafa verið lögfest á reikningsskiladegi, að teknu tilliti til leiðréttinga á álögðum og reiknuðum tekjuskatti fyrri ára ef við á.

(c) Frestaður skattur

Frestuð skatteign er skráð þegar líklegt er að skattskyldur framtíðarhagnaður fáist sem jafna má gegn tímabundnum mismuni til frádráttar.

Frestaður tekjuskattur er færður að fullu sem skuld, vegna tímabundins mismunar á skattverði eigna og skulda og bókfærðs virðis þeirra í ársreikningnum. Frestaður tekjuskattur er hins vegar ekki færður ef hann myndast vegna upphaflegrar skráningar eignar eða skuldar í öðrum viðskiptum en sameiningu fyrirtækja, en það hefur hvorki áhrif á reikningshaldslegan né skattalegan hagnað eða tap þegar viðskiptin eiga sér stað. Frestaður tekjuskattur er ákvarðaður út frá lögum um tekjuskatt og tekjuskattshlutföllum lögðila sem hafa verið lögfest á reikningsskiladegi og vænst er að verði í gildi þegar viðkomandi frestuð tekjuskattseign er innleyst eða frestuð tekjuskattsskuld er gerð upp.

d) Samsköttun

Bankinn er samskattaður með dótturfélögum sínum Landsbréfum hf., Eignarhaldsfélagi Landsbankans ehf., Bláma - fjárfestingafélagi ehf., Hömlum ehf. og Hömlum fyrirtæki ehf.

89.16. Skattur á heildarskuldir fjármálafyrirtækja.

Þann 31. desember 2013 samþykkti Alþingi breytingar á lögum nr. 155/2010, um sérstakan skatt á fjármálafyrirtæki, sem kveða á um að fjármálafyrirtækjum beri að greiða árlega skatt sem reiknast 0,145% (2019: 0,376%) af skattalegu bókfærðu virði skulda í árslok, að skattskuldum frátöldum, umfram 50 milljarða króna. Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki er ófrádráttarbær við útreikning á tekjuskatti.

89.17. Eignir í sölumeðferð

Samstæðan flokkar fastafjármuni (eða flokka af eignum ásamt tengdum skuldum) sem eignir í sölumeðferð þegar bókfært virði þeirra endurheimtist aðallega með sölu. Slíkar eignir eru venjulega tilkomnar vegna trygginga sem standa að baki veðum fyrir lánum og kröfum sem samstæðan hefur gengið að, þar með talið eignir og skuldir dótturfélaga sem samstæðan hefur náð yfirráðum yfir með því að ganga að veði og/eða vegna fjárhagslegrar endurskipulagningar.

Talið er að fastafjármunir (eða flokkur eigna með tengdar skuldir) verði endurheimtir aðallega með sölu þegar sala eignarinnar er mjög líkleg og hún er tiltæk til tafarlausrar sölu í núverandi ástandi, með fyrirvara um venjulega og hefðbundna skilmála um sölu á slíkum eignum. Stjórnendur verða að vera staðráðnir í að selja og verða að vinna með virkum hætti að sölu eignarinnar á verði sem er hæfilegt miðað við gangvirði hennar á hverjum tíma. Frekara skilyrði er að búist sé við að skrá megi söluna sem frágengna innan eins árs frá dagsetningu flokkunarinnar.

Eignir og eignasamstæður sem flokkaðar eru í sölumeðferð eru metnar á því sem lægra reynist af bókfærðu virði eða gangvirði að frádregnum sölukostnaði. Hreinar eignir til viðbótar sem verða hluti af eignasamstæðu til sölu, til dæmis vegna hagnaðar sem eignasamstæðan skilar, auka bókfært verð eignasamstæðunnar, en þó ekki meira en sem nemur gangvirði að frádregnum kostnaði við sölu eignasamstæðunnar eins og það er ákvarðað á hverjum reikningsskiladegi.

Þegar um er að ræða stakar eignir sem samstæðan hefur flokkað í sölumeðferð, ákvarðar hún gangvirði þeirra að frádregnum sölukostnaði með tilliti til markaðsverðs á hverjum reikningsskiladegi. Þegar um er að ræða dótturfélög sem flokkuð eru í sölumeðferð ákvarðar samstæðan gangvirði þeirra á grunni aðferða við núvirðingu sjóðstreymis. Sölukostnaður er aðeins kostnaður sem rekja má beint til sölu eignasamstæðna, að undanskildum fjármögnunarkostnaði og tekjuskatti.

Skýringar við samstæðuársreikning

89. Mikilvægar reikningskilaaðferðir (framhald)

89.18. Innlán

Samstæðan fjármagnar sig að mestu leyti með innlánnum frá viðskiptavinum og lánastofnunum. Innlánin samanstanda af bundnum og óbundnum innlánnum. Innlán eru í upphafi metin á gangvirði auk beins viðskiptakostnaðar. Eftir það eru þau metin á afskrifuðu kostnaðarverði með aðferð virkra vaxta. Gangvirði fjárskulda með innlausnarákvæði eins og veltiinnlán, er ekki lægra en innlausnarupphæðin núvirt frá fyrsta degi sem krefjast má greiðslu fjárhæðarinnar.

89.19. Veðtryggð lántaka

Sértryggðu skuldabréfaflokkarnir í krónum eru gefnir út undir 250.000 milljóna króna ramma bankans um sértryggða skuldabréfaútgáfu. Útgáfa sértryggðu skuldabréfanna er í samræmi við heimild frá Fjármálaeftirlitinu, ásamt tilvísun til laga nr. 11/2008 og reglna Fjármálaeftirlitsins nr. 528/2008. Allir sértryggðu skuldabréfaflokkarnir eru skráðir og átt er viðskipti með þá á Nasdaq Iceland.

Sértryggðu skuldabréfin eru upphaflega metin á gangvirði auk viðskiptakostnaðar sem tengist þeim beint og eru þau síðan metin á afskrifuðu kostnaðarverði með aðferð virkra vaxta. Áfallnir vextir og verðbætur eru hluti af bókfærðu verði skuldabréfanna og eru færð í rekstrarreikning sem „Vaxtagjöld“. Gengishagnaður og -tap kemur fram undir liðnum „Hreinn gengismunur“.

89.20. Óveðtryggð lántaka

Óveðtryggð lántaka samanstendur af skuldabréfum útgefnunum af bankanum í erlendri mynt og markaðshæfum bankavíxlum útgefnunum af bankanum í krónum. Skuldabréfin eru gefin út undir 2.000 milljóna evru ramma bankans um skuldabréfaútgáfu til meðallangs tíma (e. Euro Medium Term Note (EMTN) Programme) og eru skráð í írsku kauphöllinni. Bankavíxlarnir eru hins vegar gefnir út undir 50.000 milljóna króna ramma bankans um víxla- og skuldabréfaútgáfu og eru skráðir á Nasdaq Iceland.

Óveðtryggðu skuldabréfin og bankavíxlarnir eru upphaflega metin á gangvirði, að frádregnum beinum viðskiptakostnaði, en eru síðan metin á afskrifuðu kostnaðarverði með aðferð virkra vaxta. Áfallnir vextir eru hluti af bókfærðu verði skuldabréfanna og eru færðir í rekstrarreikning sem „Vaxtagjöld“.

Engir óveðtryggðir bankavíxlaflokkar voru útistandandi í árslok 2020.

89.21. Áhættuvarnareikningskil

IFRS 9 staðallinn setur nýjar reglur um áhættuvarnareikningskil sem ætlað er að samræma áhættuvarnareikningskil og áhættustýringu. IFRS 9 staðallinn gefur kost á því að fresta innleiðingu áhættuvarnareikningskilanna samkvæmt staðlinum og halda áfram að notast við reglur IAS 39 um áhættuvarnareikningskil. Samstæðan hefur ákveðið að halda áfram að beita IAS 39. Þrátt fyrir það mun samstæðan auka upplýsingagjöf sína um áhættuvarnareikningskil í samræmi við breytingar á IFRS 7 Fjármálalagningar.

Á meðal afleiðna í áhættuvarnarsambandi eru allar afleiðueignir og -skuldir sem flokkast ekki undir veltuviðskipti eða veltuskuldir. Afleiður í áhættuvarnarsambandi eru metnar á gangvirði í efnahagsreikningi.

Hluti af áhættunni á breytingum á gangvirði skuldabréfaútgáfu bankans til meðallangs tíma er varinn með vaxtaskiptasamningum. Um er að ræða skuldabréf sem gefin eru út undir EMTN-ramma bankans (e. „Euro Medium Term Note“). Slíkum vaxtaskiptasamningum er teft á móti tilteknum skuldabréfum útgáfunnar með föstum vöxtum. Breytingar á gangvirði vaxtaskiptasamninganna, ásamt breytingum á gangvirði skuldabréfanna sem rekja má til vaxtaáhættu, eru færðar strax í rekstrarreikning sem hreinn hagnaður (tap) af gangvirðisvörnum undir liðnum „Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum á gangvirði“. Áfallnir vextir bæði af vaxtaskiptasamningunum og skuldabréfunum falla undir liðinn „Vaxtagjöld“.

Samstæðan notar aðrar afleiður, sem falla ekki undir áhættuvarnarsamband, til að stýra gjaldeyris-, vaxta-, hlutabréfamarkaðar- og útlánaáhættu sinni. Notaðir eru fjármálalagningar eins og vaxtaskiptasamningar, gjaldmiðlaskiptasamningar, framvirkir samningar, framtíðarsamningar, valréttarsamningar, skuldatryggingar og hlutabréfaskiptasamningar.

Við upphaflega skráningu áhættuvarnanna, skráir samstæðan sambandið milli áhættuvarnargerninganna og hinna áhættuvörðu liða með formlegum hætti, þar á meðal markmið og stefnu áhættustýringar við að takast á hendur áhættuvarnirnar, ásamt aðferðinni sem notuð verður til að meta skilvirkni áhættuvarnarsambandanna. Frá og með þeim tíma sem stofnað er til áhættuvarnarsambands framkvæmir samstæðan reglulega mat á því hvort búist sé við að áhættuvarnargerningurinn reynist árangursríkur við að veða á móti breytingum á gangvirði hins áhættuvarða liðar á því tímabili sem áhættuvörnin nær til og hvort raunverulegur árangur af áhættuvörninni mælist á bilinu 80-125%.

Ef afleiðusamningur sem fellur undir áhættuvörn rennur út, er seldur, honum er sliðið eða rétturinn sem fylgir samningnum er nýttur, eða áhættuvörnin uppfyllir ekki lengur skilyrði fyrir gangvirðisvörn í áhættuvarnareikningskilum eða skilgreining áhættuvarnar er afturkölluð, lýkur um leið áhættuvarnareikningskilum fyrir viðkomandi áhættuvarnarsamband.

Fram að þeim tímapunkti sem áhættuvarnarsambandi lýkur er sérhver breyting á áhættuvörðum lið, sem lotið hefur aðferð virkra vaxta, afskrifuð í rekstrarreikningi sem hluti af endurútreiknuðum virkum vöxtum liðsins það sem eftir er af líftíma hans.

Skýringar við samstæðuársreikning

89. Mikilvægar reikningskilaaðferðir (framhald)

89.22. Aðrar skuldir

Ógreitt iðgjald í Tryggingarsjóð innstæðueigenda og fjárfesta

Samkvæmt lögum nr. 98/1999, um innstæðutryggingar og tryggingakerfi fyrir fjárfesta, með síðari breytingum, ber bankanum að greiða ársfjórðungslega óendurkræft almennt og breytilegt iðgjald í Tryggingarsjóð innstæðueigenda og fjárfesta. Þann 1. september 2020 tóku gildi lög nr. 70/2020, um breytingu á lögum nr. 98/1999, sem fólu í sér að greiðslur til hvers innstæðueiganda skuli nema heildarfjárhæð tryggingarhæfra innstæðna hans, þó aldrei hærri fjárhæð en að jafnvirði 100.000 evra (EUR) í íslenskum krónum.

Almennt iðgjald nemur sem svarar 0,02% á ári (0,005% á ársfjórðungslegum gjalddaga) af öllum tryggðum innstæðum, eins og þær eru skilgreindar í lögnum, upp að 10.000 milljónum króna en 0,16% af tryggðum innstæðum umfram það (0,04% á ársfjórðungslegum gjalddaga). Breytilega iðgjaldið ræðst af áhættustuðli sem Fjármálaeftirlitið gefur bankanum og getur að hámarki verið jafn hátt og almenna iðgjaldið.

Bankinn færir einungis skuldbindingu vegna iðgjalds til Tryggingarsjóðs innstæðueigenda og fjárfesta sem nemur þeirri fjárhæð sem bankinn hefur á reikningskiladegi verið krafinn um að greiða samkvæmt lögnum. Þetta er iðgjaldið sem bankanum ber að greiða á yfirstandandi ársfjórðungi vegna næsta ársfjórðungs á undan. Önnur iðgjöld bankans til sjóðsins á síðari tímabilum eru háð framtíðarstarfsemi bankans og eru því ekki færð sem skuldbinding á reikningskiladegi.

89.23. Víkjandi lántaka

Víkjandi lántaka samanstendur af víkjandi skuldabréfum þáttar 2 sem bankinn hefur gefið út, annars vegar í erlendri mynt undir ramma bankans um skuldabréfaútgáfu til meðallangs tíma (EMTN), og hins vegar í íslenskum krónum undir ramma bankans um víxla- og skuldabréfaútgáfu. Víkjandi lánun svipar til eigin fjár að því leyti að þau víkja fyrir öðrum skuldbindingum samstæðunnar og teljast hluti eigin fjár í útreikningum á eiginfjárlutfalli. Lögbundnar niðurfærslur gilda um eftirstöðvar víkjandi lána, en þá er fjárhæðin sem fellur undir eiginfjármeðferð 2. þáttar afskrifuð samkvæmt línulegri aðferð yfir 5 síðustu ár lánstímans.

Víkjandi lán eru upphaflega metin á gangvirði að frádregnum viðskiptakostnaði og eru síðan metin á afskrifuðu kostnaðarverði með aðferð virkra vaxta. Áfallnir vextir og verðbætur eru færð undir bókfært virði víkjandi lána.

89.24. Skortstöður

Skortstöður eru skuldbindingar samstæðunnar um að láta af hendi fjáreignir sem hún hefur fengið að láni og selt þriðja aðila. Þessar skuldbindingar eru upphaflega skráðar í efnahagsreikning á gangvirði og viðskiptakostnaður skráður í rekstrarreikning. Á síðari stigum eru skuldbindingarnar áfram skráðar á gangvirði og fara allar breytingar á gangvirði í rekstrarreikning undir liðinn „Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum á gangvirði“ sem hreinn hagnaður (tap) af veltufjáreignum og veltufjárskuldum. Skortstöður eru teknar í íslenskum ríkisskuldabréfum sem eru með skráð markaðsverð.

89.25. Endurhverf viðskipti

Til endurhverfa viðskipta teljast endurkaupasamningar og endursölusamningar við aðra banka. Í endurhverfum viðskiptum er sameinast um kaup eða sölu verðbréfa á viðskiptadegi með framvirkri sölu eða endurkaupum þeirra við einn og sama mótaðilann.

Verðbréf sem eru upphaflega seld af bankanum í endurkaupasamningi halda áfram að vera skráð sem fjáreign í efnahagsreikningi bankans þar sem bankinn heldur eftir allri áhættu og ábata sem tengist eignarhaldi verðbréfanna sem hann selur með endurkaupasamningi. Peningalegt innstreymi vegna endurkaupasamninga er skráð sem fjárskuld við mótaðila í efnahagsreikningi bankans. Vaxtagreiðslur eru skráðar sem vaxtagjöld í hreinum vaxtatekjum. Innstreymi er annað hvort metið á gangvirði á grundvelli gangvirðisvalkosts í reikningssskilum eða afskrifuðu kostnaðarverði.

Gagnstætt þessu eru verðbréf sem bankinn kaupir upphaflega í endursölusamningi ekki skráð og metin sem fjáreignir í efnahagsreikningi bankans þar sem mótaðilinn heldur eftir allri áhættu og ábata sem tengist eignarhaldi verðbréfanna sem bankinn kaupir með endurkaupasamningi. Peningalegt útstreymi vegna endurkaupasamninga er skráð sem krafa á mótaðila í efnahagsreikningi bankans. Vaxtagreiðslur eru skráðar sem vaxtatekjur í hreinum vaxtatekjum. Útstreymi er annað hvort metið á gangvirði á grundvelli gangvirðisvalkosts í reikningssskilum eða afskrifuðu kostnaðarverði.

Endurhverf viðskipti eru upphaflega metin á gangvirði að teknu tilliti til viðskiptakostnaðar en eru síðan metin á gangvirði á grundvelli gangvirðisvalkosts í reikningssskilum eða afskrifuðu kostnaðarverði.

89.26. Veðskiptasamningar

Veðskiptasamningar fela í sér skipti á veði í verðbréfum milli banka. Í eðli sínu eru þeir ein tegund verðbréfalána þar sem bankinn fær að láni tiltölulega auðseljanleg verðbréf frá öðrum banka í skiptum fyrir veði í verðbréfum sem eru ekki eins auðseljanleg. Verðbréfin sem bankinn fær lánuð frá mótaðilanum eru ekki skráð og metin sem fjáreignir í efnahagsreikningi bankans þar sem mótaðilinn heldur eftir allri áhættunni og ábatanum sem tengjast eignarhaldi verðbréfanna. Hins vegar halda verðbréfin sem bankinn lánaði mótaðilanum áfram að vera skráð og metin sem fjáreignir í efnahagsreikningi bankans þar sem bankinn heldur eftir allri áhættunni og ábatanum sem tengjast eignarhaldi verðbréfanna. Bankinn greiðir þóknun til lánveitandans sem endurgjald fyrir áhættuna að halda eftir veði sem er ekki eins auðseljanlegt. Vaxtatekjur og vaxtagjöld af veðskiptasamningum eru færðar undir hreinar vaxtatekjur. Veðskiptasamningar eru upphaflega metnir á gangvirði að teknu tilliti til viðskiptakostnaðar en eru síðan metnir á afskrifuðu kostnaðarverði.

Skýringar við samstæðuársreikning

89. Mikilvægar reikningskilaaðferðir (framhald)

89.27. Fjárhagslegar ábyrgðir og lánskuldbindingar

„Fjárhagslegar ábyrgðir“ eru samningar þar sem þess er krafist að samstæðan inni tilgreindar greiðslur af hendi til að bæta handhafa fjárhagslegrar ábyrgðar tap sem hann verður fyrir vegna þess að tilgreindum skuldara tekst ekki að inna af hendi greiðslu þegar hún fellur í gjalddaga í samræmi við skilmála skuldagerings. „Lánskuldbindingar“ eru kuldbindingar samstæðunnar til að útvega lánsfé samkvæmt fyrirfram tilgreindum skilmálum og skilyrðum.

Útgefna fjárhagslegar ábyrgðir og kuldbindingar um að veita lán á vöxtum sem eru undir markaðsvöxtum eru upphaflega metin á gangvirði. Eftir það eru þær metnar á því sem reynist hærra, niðurfærslan ákvörðuð í samræmi við IFRS 9 eða fjárhæðin sem færð var í upphafi, að fráðreginni, þegar við á, uppsafnaðri fjárhæð tekna sem færð var í samræmi við reglur IFRS 15.

Samstæðan hefur ekki gefið út neinar lánskuldbindingar sem eru metnar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning.

Fyrir aðrar lánskuldbindingar færir samstæðan niðurfærslu.

Skuldir vegna fjárhagslegra ábyrgða og lánskuldbindinga eru taldar með reiknuðum kuldbindingum.

89.28. Óvissar kuldir og kuldbindingar

Samstæðan skráir óvissar kuldir ekki sem kuldir í efnahagsreikningi sínum, fyrir utan þær óvissukuldir sem teknar eru yfir við sameiningu fyrirtækja og sem eru með gangvirði sem hægt er að meta áreiðanlega. Óviss endurgjald sem samstæðan tekur yfir við sameiningu fyrirtækja er skráð á gangvirði á yfirtökudegi. Samstæðan flokkar kuldbindinguna um að greiða óviss endurgjald sem skuld eða eigið fé og gerir viðeigandi breytingar á gangvirðismati í samræmi við alþjóðlega reikningskilastaðla (IFRS).

Kuldbindingar vegna kostnaðar eins og þær sem tengjast réttarkröfum eða endurskipulagningu eru skráðar áorðnar þegar (i) samstæðunni ber, vegna liðinna atburða, lagaleg eða rökstudd skylda til að greiða, (ii) líklegra er en ekki að veita þurfi fjármunum til að gera upp kuldbindinguna, og (iii) upphæðin hefur verið áætluð með áreiðanlegum hætti.

Kuldbinding er metin á núvirði greiðslanna sem ætla má að þurfi til að gera upp kuldbindinguna. Notuð er ávöxtunarkrafa fyrir skatta sem endurspeglar mat markaðarins á hverjum tíma á tímavirði peninga og áhættunni sem fylgir kuldbindingunni. Öll hækkun á kuldbindingunni yfir tíma er skráð sem vaxtakostnaður.

89.29. Lífeyrisskuldbindingar

Þegar Sparisjóður Vestmannaeyja og Sparisjóður Norðurlands sameinuðust Landsbankanum á árinu 2015 tók bankinn yfir lífeyrisskuldbindingar fyrrverandi starfsmanna og hluta af lífeyrisskuldbindingum þáverandi starfsmönnum þessara sparisjóða. Lífeyrisskuldbindingin er reiknuð út árlega af tryggingastærðfræðingi. Hækkun kuldbindingarinnar á árinu 2020 er færð til gjalda í rekstrarreikningi á meðal launa og launatengdra gjalda.

89.30. Starfskjör

Öll fyrirtæki samstæðunnar eru með iðgjaldatengt lífeyrisskerfi þar sem þau greiða skyldu- og samningsbundin iðgjöld með ákveðnu framlagi í sameignarsjóði lífeyrissjóða eða séreignarsjóði. Samstæðan er ekki kuldbundin til frekari greiðslna þegar þessi iðgjöld hafa verið greidd. Iðgjöldin eru gjaldfærð í rekstrarreikning meðal launa og launatengdra gjalda eftir því sem þau falla til. Samstæðan er ekki með neinn réttindatengdan lífeyrissjóð.

89.31. Hlutfé

(a) Kostnaður við útgáfu hluta

Kostnaður sem rekja má beint til útgáfu nýrra hluta er aðgreindur undir eigin fé sem frádráttur frá yfirverði hlutabréfa.

b) Arður á almenn hlutabréf

Arður á almenn hlutabréf er skráður meðal eigin fjár á því tímabili sem hann er samþykktur af hluthafafundi bankans.

89.32. Fjárvarsla

Samstæðan er vörsluð, þar sem hún annast vörslu og ráðstöfun eigna fyrir hönd einstaklinga, stofnana og lífeyrissjóða, þ.m.t. sjóðum sem eru í stýringu hjá samstæðunni. Þessar eignir eru ekki færðar í þessi reikningskil þar sem þeim er haldið í vörslu fyrir hönd viðskiptavina, stofnana og lífeyrissjóða en eru ekki eign samstæðunnar.

89.33. Vaxtatekjur og vaxtagjöld

Virkir vextir

Vaxtatekjur og vaxtagjöld eru skráð í rekstrarreikninginn eftir aðferð virkra vaxta. „Virkir vextir“ eru þeir vextir sem núvirða áætlaðar framtíðar inngreiðslur og útgreiðslur yfir væntan líftíma fjármálagernings þannig að það jafngildi:

- brúttó bókfærðu virði fjáreignarinnar, eða
- afskrifuðu kostnaðarverði fjárskuldarinnar.

Þegar virkir vextir eru reiknaðir fyrir fjármálagerninga aðra en keyptar eða útgefna virðisýrðar eignir er sjóðstreymið áætlað með tilliti til allra samningskilmála fjármálagerningsins en tekur ekki tillit til vænts útlánataps.

Útreikningarnir á virkum vöxtum taka til viðskiptakostnaðar, þóknana og vaxtapunkta til út- eða inngreiðslu sem eru óaðskiljanlegur hluti virkra vaxta. Viðskiptakostnaður er meðal annars jaðarkostnaður sem rekja má beint til kaupa eða útgáfu fjáreignar eða fjárskuldar.

Skýringar við samstæðuársreikning

89. Mikilvægar reikningskilaaðferðir (framhald)

89.33. Vaxtatekjur og vaxtagjöld (framhald)

Afskrifað kostnaðarverð og brúttó bókfært virði

Afskrifaður kostnaður fjáreignar eða fjárskuldar er fjárhæðin sem fjáreignin eða fjárskuldin er metin á við upphaflega skráningu að frádregnum endurgreiðslum á höfuðstól, að viðbættum eða frádregnum uppsöfnuðum afskriftum á mismuninum, ef einhver er, á upphaflegri fjárhæð og fjárhæð á lokagjalddaga með aðferð virkra vaxta og, í tilfelli fjáreigna, með leiðréttingu fyrir niðurfærslu vegna vænts útlánataps.

Brúttó bókfært virði fjáreignar er afskrifað kostnaðarverð fjáreignar áður en leiðrétt er fyrir niðurfærslu vegna vænts útlánataps.

Útreikningur á vaxtatekjum og vaxtagjöldum

Virkir vextir fjáreignar eða fjárskuldar eru reiknaðir út við upphaflega skráningu fjáreignarinnar eða fjárskuldarinnar. Við útreikning á vaxtatekjum og vaxtagjöldum er virkum vöxtum beitt á brúttó bókfært virði eignarinnar (þegar eignin hefur ekki virðisrýrnað) eða á afskrifað kostnaðarverð skuldarinnar. Virkir vextir eru endurskoðaðir við reglulegt endurmat sjóðstreymis gerninga með breytilegum vöxtum til að endurspeglar hreyfingar á markaðsvöxtum. Virkir vextir eru einnig endurskoðaðir vegna uppreiknings gangvirðis áhættuvarna á þeim degi sem afskriftin vegna uppreiknings áhættuvarna hefst.

Í tilfelli fjáreigna sem hafa virðisrýrnað eftir upphaflega skráningu eru vaxtatekjur reiknaðar út með því að beita virkum vöxtum á afskrifað kostnaðarverð fjáreignarinnar. Ef eign telst ekki lengur virðisrýrð eru vaxtatekjur aftur reiknaðar á vergum grunni.

Framsetning

Vaxtatekjur reiknaðar út með aðferð virkra vaxta og birtar á rekstrarreikningi eru meðal annars:

- vextir af fjáreignum og fjárskuldum metnum á afskrifuðu kostnaðarverði,
- vextir af skuldagerningum metnum á gangvirði í gegnum rekstur, og
- skilvirkur hluti gangvirðisbreytinga áhættuvarnar afleiða sem tilgreindar eru í gangvirðisáhættuvörn vegna vaxtaáhættu.

Á meðal annarra vaxtatekna í rekstrarreikningi eru vaxtatekjur af fjármögnunarleigusamningum.

Vaxtagjöld í rekstrarreikningi og annarri heildarafkomu eru m.a. fjárskuldir metnar á afskrifuðu kostnaðarverði.

Breytingar á gangvirði fjáreigna og fjárskulda metnum á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, þ.m.t. vaxtatekjur og vaxtagjöld, eru birtar í rekstrarreikningi undir liðnum „Hreinn hagnaður af fjáreignum og fjárskuldum á gangvirði“.

89.34. Þjónustutekjur og þjónustugjöld

Þóknarir og þjónustutekjur og -gjöld sem eru óaðskiljanlegur hluti af virkum vöxtum fjáreigna eða fjárskulda eru tekin inn í virku vextina og bókfærð sem vaxtatekjur í rekstrarreikningi.

Þóknarir og þjónustutekjur og -gjöld eru skráð í rekstrarreikningi þegar samningur við viðskiptavin uppfyllir öll eftirfarandi skilyrði:

- samningsaðilar hafa samþykkt samninginn og þar með skuldbundið sig til að uppfylla skyldur sínar
- samningsskyldan vegna þeirrar þjónustu sem á að veita hefur verið skilgreind
- greiðsluskilmálar vegna þeirrar þjónustu sem á að veita eru vel skilgreindir
- viðskiptaverðið er greinanlegt niður á einstaka þjónustuliði í samningnum
- það er líklegt að endurgjald verði innheimt fyrir þjónustu sem er veitt viðskiptavininum.

Eftirfarandi á við skráningu á tekjum fyrir ýmsar tegundir þóknana og þjónustugjalda:

- Þóknarir sem ávinnast eftir því sem þjónustan er innt af hendi, svo sem umsýsluþóknarir vegna eignastýringar, eru bókfærðar sem tekjur jafnóðum og þjónustan er innt af hendi. Í raun eru slíkar þóknarir færðar samkvæmt línulegri aðferð.
- Þóknarir sem tilheyra ákveðinni þjónustu eða athöfn eru bókfærðar sem tekjur þegar búið er að veita þjónustuna. Dæmi um slíkar þóknarir eru miðlunar- og sölupóknarir.

Tekjur og gjöld fyrir ýmsar tegundir af þjónustu er skráðar í rekstrarreikningi sem þjónustutekjur og þjónustugjöld. Þetta merkir að miðlunartekjur og ýmsar tegundir umsýsluþóknana eru bókfærðar sem þóknarir. Aðrar tekjur sem eru skráðar sem þóknarir eru greiðslugjöld, kortagjöld og þóknarir útgefina fjárhagslegra ábyrgða.

89.35. Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum á gangvirði

Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum á gangvirði samanstendur af: 1) hreinum hagnaði (tapi) af fjáreignum tilgreindum á gangvirði í gegnum rekstrarreikning og 2) hreinum hagnaði/tapi af gangvirðisvörnum.

1) Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum tilgreindum á gangvirði felur m.a. í sér:

- allar innleystar og óinnleystar breytingar á gangvirði,
- vaxtatekjur á rekstrargrunni,
- arðstekjur sem skráðar eru þegar bankinn öðlast rétt til að fá greiddan arð.

2) Hreinn hagnaður (tap) af gangvirðisvörnum felur m.a. í sér:

- allar innleystar og óinnleystar breytingar á gangvirði áhættuvarnargerninga,
- allar innleystar og óinnleystar breytingar áhættuvarinna liða,
- vaxtatekjur/vaxtagjöld á rekstrargrunni sem færð eru undir liðnum „Vaxtagjöld“ í rekstrarreikningi.

Skýringar við samstæðuársreikning

89. Mikilvægar reikningskilaaðferðir (framhald)

89.36. Hreinn gengismunur

Með hreinum gengismun er talinn allur gengishagnaður og -tap vegna uppgjörs á viðskiptum í erlendum gjaldmiðlum og uppreiknings um mánaðamót á peningalegum eignum og skuldum í erlendum gjaldmiðlum, þ.m.t. fjáreignir og fjárskuldir sem falla ekki undir afleiður og eru flokkaðar undir veltubókarliði og fjáreignir á gangvirði í gegnum rekstrarreikning. Gjaldreyrisgengishagnaður og -tap af fjáreignum og fjárskuldum sem falla undir afleiður er talið með undir liðnum „Hreinn hagnaður af fjáreignum og fjárskuldum á gangvirði“ í rekstrarreikningi, að undanskildum breytingum á gangvirði framvirkra gjaldreyrissamninga og hreins gengismunar af hlutbréaafleiðum, sem eru teknar með undir liðnum „Hreinn gengismunur“ í rekstrarreikningi.

89.37. Aðrar tekjur og gjöld

Til annarra tekna og gjalda teljast m.a. tekjur af samningum um endurkröfur og hagnaður og tap af fullnustueignum og fastafjármunum.

89.38. Leigusamningar

Leigusamningum, sem ekki eru undanþegnir, eru gerð skil í samstæðureikningnum í samræmi viðreikningskilastaðalinn IFRS 16 Leigusamningar. Við upphaf samnings leggur samstæðan mat á það hvort samningurinn sé leigusamningur eða feli í sér ákvæði um leigu. Samningurinn uppfyllir skilyrði leigusamnings ef samningurinn felur í sér rétt til þess að stýra notkun á aðgreinanlegri eign yfir ákveðið tímabil gegn endurgjaldi. Við mat á því hvort samningur feli í sér rétt til þess að stýra notkun á aðgreinanlegri eign styðst samstæðan við skilgreiningu staðalsins IFRS 16 á leigusamningi.

(a) Samstæðan sem leigutaki

Leigusamningar sem samstæðan á aðild að sem leigutaki eru aðallega rekstrarleigusamningar. Samkvæmt IFRS 16 verða leigutakar að skrá í efnahagsreikning eignir vegna nýtingarréttar undirliggjandi eigna og skuldir vegna leiguskuldbindinga sem myndast vegna leigusamninga. Eignirnar og skuldirnar eru færðar í efnahagsreikning undir Aðrar eignir og Aðrar skuldir.

Í upphafi er leiguskuld og nýtingarréttur af eign metið sem núvirði leigugreiðslna (skilgreindar sem óhjákvæmilegar greiðslur). Nýtingarréttur af eign er svo afskrifaður með línulegri aðferð á leigutímabilinu og er afskrifin færð í rekstrarreikning meðal annars rekstrarkostnaðar. Leiguskuldin er metin sem núvirði framtíðar leigugreiðslna miðað við ávöxtunarkröfu leigusamningsins eða, ef ekki er hægt að ákvarða hana, jaðarlántökukostnað samstæðunnar. Almennt notar samstæðan jaðarlántökukostnað sinn sem áfvöxtunarstuðul. Vaxtagjöld leiguskuldarinnar eru færð í rekstrarreikninginn meðal vaxtagjalda. Leiguskuldin er metin á afskrifuðu kostnaðarverði með aðferð virkra vaxta. Hún er endurmetin þegar breytingar verða á framtíðarleigugreiðslum vegna breytinga á vísitölu, vaxta eða gengi, breytinga á umsaminni leigugreiðslu og framlengingu á leigusamningi. Þegar leiguskuldin er endurmetin á þennan hátt er samsvarandi breyting gerð á bókfærðu virði nýtingarréttar eigna.

Skammtíma leigusamningar og smærri eignir

Leigusamningar þar sem leigutímabilið er allt að 12 mánuðir eða undirliggjandi eign hefur lágt virði eru undanþegnir kröfum IFRS 16 um skráningu eigna og skulda vegna leigusamninga sem samstæðan undirgengst sem leigutaki. Í slíkum tilvikum eru leigugreiðslur færðar undir Annar rekstrarkostnaður í rekstrarreikningnum.

(b) Samstæðan sem leigusali

Þegar um er að ræða eignir sem falla undir fjármögnunarleigusamninga er núvirði leigugreiðslna skráð sem krafa undir Útlán og kröfur á viðskiptavini í efnahagsreikningnum. Fjármagnstekjur eru færðar sem vaxtatekjur í rekstrarreikninginn yfir líftíma leigusamningsins, með því að endurspeglar fasta ávöxtunarkröfu af hreinni fjárfestingu samstæðunnar í leigusamningnum.

Fjárfestingareign

Fjárfestinga eign er upphaflega metin á kostnaðarverði og eftir það á gangvirði og eru breytingar færðar sem hagnaður eða tap meðal annarra tekna.

Allur hagnaður eða tap af sölu fjárfestinga eignar (reiknaður sem mismunurinn á hreinu söluandvirði og bókfærðu virði eignarinnar) er færður í rekstrarreikning.

Þegar nýting eignar breytist þannig að hún er endurflokkuð sem fastafjármunur verður gangvirði hennar á endurflokkunardeginum í kjölfarið kostnaðarverð eignarinnar í bókhaldi.

Fjárfestinga eignir samstæðunnar eru til komnar vegna áframhaldandi hagræðingar í útibúaneti bankans og yfirtöku eigna þegar gengið er að veðum vegna útlána og krafna.

Fjárfestinga eignir samanstanda af nokkrum eignum sem flokkast undir atvinnuhúsnæði og eru leigðar út til þriðja aðila. Hver leigusamningur inniheldur óafturkallanlegt ákvæði um 10 ára upphaflegt leigutímabil. Endurnýjun leigusamnings veltur á samningum við leigutaka og sögulega er endurnýjunartímabilið 4 ár. Frekari upplýsingar um þess leigusamninga er að finna í skýringu 39.

Skýringar við samstæðuársreikning

89. Mikilvægar reikningskilaaðferðir (framhald)

89.39. Aflögð starfsemi

Samstæðan setur fram aflagða starfsemi undir sérstökum lið í rekstrarreikningi ef fyrirtæki eða hluti þess hefur verið seldur eða flokkaður í sölumeðferð og:

- telst vera stór aðskilinn hluti rekstrar,
- er hluti af stakri samhæfðri áætlun um að selja stóran aðskilinn hluta rekstrar, eða
- er dótturfélag keypt sérstaklega til að selja aftur.

Hagnaður af aflagðri starfsemi sem kemur fram í rekstrarreikningi samanstendur af (a) hagnaði eftir skatta eða tapi af rekstri af aflagðri starfsemi og (b) hagnaði eftir skatta eða tapi sem færast við gangvirðismat að frádregnum kostnaði við sölu eða við sölu eignanna eða eignasamstæðna í sölumeðferð sem telst vera aflagða starfsemin. Hlutur fyrirtækis tekur til reksturs og sjóðstreymis sem hægt er að aðgreina með skýrum hætti, rekstrarlega og vegna reikningskila, frá öðrum rekstri samstæðunnar og sjóðstreymi hennar.

89.40. Hagnaður á hlut

Grunnhagnaður á hlut er reiknaður með því að deila í hagnað eða tap til almennra hluthafa bankans með vegnum meðalfjölda útistandandi almennra hluta á reikningskilatímabilinu að undanskildum eigin hlutum. Þynntur hagnaður á hlut er reiknaður með því að leiðrétta hagnað eða tap til almennra hluthafa og veginn meðalfjölda almennra útistandandi hluta fyrir umbreytingu allra mögulegra þynnanlegra almennra hluta.

89.41. Starfspættir

Starfspáttur er sú eining samstæðunnar sem leggur sitt af mörkum í viðskiptum til þess að skapa tekjur og gjöld sem falla til vegna hans, þ.m.t. tekjur og gjöld í viðskiptum við aðrar einingar samstæðunnar. Rekstrarniðurstaða starfspáttarins er yfirfarin mánaðarlega af framkvæmdastjórn samstæðunnar (sem aðal ákvarðanataka um rekstur), sem tekur jafnframt ákvarðanir um framlag fjármuna til hvers starfspáttar og leggur mat á fjárhagslegan árangur, á grundvelli aðgreindra fjárhagslegra upplýsinga.

89.42. Nýir staðlar, breytingar og túlkanir á stöðlum

Alþjóðareikningskilaráðið (IASB) hefur gefið út nýja alþjóðlega reikningskilaastaðla og gert breytingar á stöðlum sem hafa ekki enn tekið gildi. Ekki er talið að þessir staðlar muni hafa veruleg áhrif á samstæðureikninginn.

Grundvallarbreyting á helstu vaxtaviðmiðum er að eiga sér stað á heimsvísu sem miðar að því að umbreyta millibankavöxtum (e. IBOR) eða taka í stað þeirra upp aðra, allt að því áhættulausa, millibankavexti (e. RFRs). Gert er ráð fyrir því að breytingin taki gildi fyrir EUR, CHF, JPY og GBP í árslok 2021 og um mitt ár 2023 fyrir USD. Samstæðan er með vaxtaáhættu gagnvart IBOR-viðmiðunarvöxtum í fjármálagerningum sínum sem verður skipt út eða umbreytt í samræmi við þessar breytingar á markaði. Í samræmi við ákvæði fjármálagerninganna getur bankinn ákveðið að viðkomandi IBOR-viðmiðunarvöxtum verði skipt út fyrir arftaka viðmiðunarvaxtanna, ef hann er til staðar, að öðrum kosti önnur vaxtaviðmið á millibankamarkaði eða gjaldmiðla- og vaxtaskiptamarkaði. Bankinn hefur hafið vinnu við breytingar á vaxtaviðmiðum í fjármálagerningum sínum í samræmi við ofangreindar breytingar á markaði.

Lykiltölur samstæðunnar

90. Rekstur eftir árum

Rekstrarreikningur	2020	2019	2018	2017	2016
Vaxtatekjur	66.498	72.172	69.378	62.556	64.612
Vaxtagjöld	(28.424)	(32.502)	(28.564)	(26.285)	(29.962)
Hreinar vaxtatekjur	38.074	39.670	40.814	36.271	34.650
Þjónustutekjur	10.819	11.528	11.220	11.289	10.290
Þjónustugjöld	(3.181)	(3.309)	(3.063)	(2.858)	(2.481)
Hreinar þjónustutekjur	7.638	8.219	8.157	8.431	7.809
Hreinn hagnaður af fjáreignum og fjárskuldum á gangvirði	4.257	7.993	1.654	5.802	1.755
Hreinn gengismunur gjaldmiðla	(278)	(584)	(1.497)	(1.375)	(179)
Hrein virðisryrningur fjáreigna	(12.020)	(4.827)	1.352	1.785	(318)
Aðrar tekjur	582	1.046	3.430	2.598	4.983
Aðrar rekstrartekjur (gjöld)	(7.459)	3.628	4.939	8.810	6.241
Rekstrartekjur samtals	38.253	51.517	53.910	53.512	48.700
Laun og launatengd gjöld	(14.767)	(14.458)	(14.589)	(14.061)	(14.049)
Annar rekstrarkostnaður	(9.064)	(9.534)	(9.348)	(9.789)	(9.465)
Skattur á heildarskuldir fjármálafyrirtækja	(1.815)	(4.204)	(3.860)	(3.253)	(2.973)
Rekstrargjöld samtals	(25.646)	(28.196)	(27.797)	(27.103)	(26.487)
Hagnaður fyrir skatta	12.607	23.321	26.113	26.409	22.213
Tekjuskattur	(2.086)	(5.086)	(6.853)	(6.643)	(5.570)
Hagnaður ársins	10.521	18.235	19.260	19.766	16.643
Hagnaður ársins tilheyrir:					
Hluthöfum bankans	10.521	18.235	19.260	19.766	16.633
Hlutdeild minnihluta	-	-	-	-	10
Efnahagsreikningur	2020	2019	2018	2017	2016
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	67.604	69.824	70.854	55.192	30.662
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	119.330	115.262	77.058	117.310	154.892
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	26.808	30.019	23.547	27.980	26.688
Útlán og kröfur á lánastofnanir	48.073	47.929	71.385	44.866	20.408
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	1.273.426	1.140.184	1.064.532	925.636	853.417
Aðrar eignir	27.298	22.088	17.335	18.238	17.641
Eignir í sölumeðferð	1.638	1.022	1.330	3.648	7.449
Eignir alls	1.564.177	1.426.328	1.326.041	1.192.870	1.111.157
Skuldir við lánastofnanir og Seðlabanka	48.725	48.062	34.609	32.062	20.093
Innlán frá viðskiptavinum	793.427	707.813	693.043	605.158	589.725
Lántaka	420.178	373.168	314.412	281.874	223.944
Aðrar skuldir	22.196	30.440	30.997	27.615	24.681
Skuldir vegna eigna í sölumeðferð	30	30	30	27	1.095
Víkjandi lántaka	21.366	19.081	13.340	77	388
Eigið fé	258.255	247.734	239.610	246.057	251.231
Skuldir og eigið fé samtals	1.564.177	1.426.328	1.326.041	1.192.870	1.111.157

Lykiltölur samstæðunnar

91. Rekstur eftir ársfjórðungum (óendurskoðað)

Rekstrarreikningur	2020				2019			
	F4*	F3	F2	F1	F4*	F3	F2	F1
Vaxtatekjur	15.695	16.167	18.220	16.416	16.844	16.874	20.555	17.899
Vaxtagjöld	(6.001)	(6.726)	(8.708)	(6.989)	(7.264)	(7.243)	(10.341)	(7.654)
Hreinar vaxtatekjur	9.694	9.441	9.512	9.427	9.580	9.631	10.214	10.245
Þjónustutekjur	2.811	2.844	2.391	2.773	2.980	2.784	2.861	2.903
Þjónustugjöld	(830)	(785)	(738)	(828)	(855)	(826)	(785)	(843)
Hreinar þjónustutekjur	1.981	2.059	1.653	1.945	2.125	1.958	2.076	2.060
Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum	5.056	(1.001)	2.827	(2.625)	2.126	649	1.776	3.442
Hreinn gengismunur gjaldmiðla	(52)	(52)	(259)	85	(300)	(39)	(87)	(158)
Hrein virðisrýrnun fjáreigna	1.535	(120)	(8.191)	(5.244)	(1.399)	(1.056)	(1.378)	(994)
Aðrar tekjur og gjöld	(137)	574	333	(188)	131	211	266	438
Aðrar rekstrartekjur (gjöld)	6.402	(599)	(5.290)	(7.972)	558	(235)	577	2.728
Rekstrartekjur samtals	18.077	10.901	5.875	3.400	12.263	11.354	12.867	15.033
Laun og launatengd gjöld	(3.986)	(3.135)	(3.802)	(3.844)	(3.805)	(3.284)	(3.689)	(3.680)
Annar rekstrarkostnaður	(2.433)	(1.995)	(2.206)	(2.430)	(2.505)	(2.167)	(2.340)	(2.522)
Skattur á heildarskuldir fjármálafyrirtækja	(400)	(540)	(425)	(450)	(1.064)	(1.065)	(1.065)	(1.010)
Rekstrargjöld samtals	(6.819)	(5.670)	(6.433)	(6.724)	(7.374)	(6.516)	(7.094)	(7.212)
Hagnaður (tap) fyrir skatta	11.258	5.231	(558)	(3.324)	4.889	4.838	5.773	7.821
Tekjuskattur	(1.436)	(1.245)	899	(304)	(1.014)	(1.591)	(1.444)	(1.037)
Hagnaður (tap) tímabilsins	9.822	3.986	341	(3.628)	3.875	3.247	4.329	6.784
Efnahagsreikningur	31.12.2020	30.9.2020	30.6.2020	31.3.2020	31.12.2019	30.9.2019	30.6.2019	31.3.2019
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	67.604	111.260	89.598	92.440	69.824	56.680	63.990	63.014
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	119.330	104.895	104.758	116.568	115.262	96.786	84.830	80.954
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	26.808	25.445	26.794	25.923	30.019	29.150	27.658	25.151
Útlán og kröfur á lánastofnanir	48.073	80.324	56.394	69.740	47.929	71.222	71.812	88.664
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	1.273.426	1.255.393	1.198.210	1.190.536	1.140.184	1.136.804	1.130.915	1.095.376
Aðrar eignir	27.298	31.268	23.913	26.851	22.088	23.476	22.348	24.744
Eignir í sölumeðferð	1.638	1.680	1.443	1.130	1.022	1.144	1.282	1.394
Eignir samtals	1.564.177	1.610.265	1.501.110	1.523.188	1.426.328	1.415.262	1.402.835	1.379.298
Skuldir við lánastofnanir og Seðlabanka	48.725	47.654	37.226	41.495	48.062	47.860	34.430	36.636
Innlán frá viðskiptavinum	793.427	813.784	758.790	755.160	707.813	703.762	697.898	694.820
Lántökur	420.178	438.309	408.097	412.591	373.168	366.337	377.680	351.005
Aðrar skuldir	22.196	40.096	30.993	48.427	30.440	39.980	37.768	36.701
Skuldir vegna eigna í sölumeðferð	30	30	30	30	30	30	30	30
Víkjandi lántaka	21.366	21.959	21.527	21.379	19.081	13.433	14.417	13.900
Eigið fé	258.255	248.433	244.447	244.106	247.734	243.860	240.612	246.206
Skuldir og eigið fé samtals	1.564.177	1.610.265	1.501.110	1.523.188	1.426.328	1.415.262	1.402.835	1.379.298

*Fyrstu þrjú árshlutanir fyrir árin 2020 og 2019 voru kannaðir af endurskoðanda bankans

Lykiltölur samstæðunnar

92. Lykiltölur og hlutföll

	2020	2019	2018	2017	2016
Arðsemi eigin fjár fyrir skatta	5,1%	9,6%	11,1%	11,0%	8,7%
Arðsemi eigin fjár eftir skatta	4,3%	7,5%	8,2%	8,2%	6,6%
Kostnaður sem hlutfall af tekjum (K/T)	47,4%	42,6%	45,5%	46,1%	48,4%
Hlutfall rekstrarkostnaðar af meðalstöðu heildareigna	1,6%	1,7%	1,9%	2,0%	2,1%
Arðsemi eigna	0,7%	1,3%	1,5%	1,7%	1,5%
Vaxtamunur í hlutfalli af meðalstöðu heildareigna	2,5%	2,8%	3,2%	3,1%	3,1%
Hagnaður á hlut	0,45	0,77	0,81	0,84	0,70
Eiginfjárlutfall alls	25,1%	25,8%	24,9%	26,7%	30,2%
Hlutfall almenns eigin fjár þáttar 1	23,2%	23,9%	23,6%	26,3%	29,7%
Vogunarhlutfall	15,4%	15,7%	16,1%	18,2%	20,3%
Hlutfall útlána til viðskiptamanna af innlánnum	160,5%	161,1%	153,6%	153,0%	144,7%
Hlutfall innlána af heildareignum	50,7%	49,6%	52,3%	50,7%	53,1%
Heildarlausafjárþekja	154%	161%	158%	157%	128%
Fjármögnunarþekja erlendra mynta	132%	143%	166%	179%	154%
Ársverk í árslok	878	893	919	997	1.012
Arður á hlut	0,00	0,42	1,05	1,05	1,20

Lykiltölur og hlutföll

Skilgreining

Arðsemi eigin fjár fyrir skatta	Hagnaður fyrir skatta - skattur á heildarskuldir fjármálafyrirtækja / meðalstaða eigin fjár á árinu
Arðsemi eigin fjár eftir skatta	Hagnaður / meðalstaða eigin fjár á árinu
Kostnaður sem hlutfall af tekjum (K/T)	(Rekstrargjöld - skattur á heildarskuldir fjármálafyrirtækja) / (Rekstrartekjur - virðisbreytingar útlána)
Hlutfall rekstrarkostnaðar af meðalstöðu heildarfjármagns	(Heildar rekstrarkostnaður - skattur á heildarskuldir fjármálafyrirtækja) / meðalstöðu eigna
Arðsemi eigna	Hagnaður eftir skatta / meðalstaða eigna á árinu
Vaxtamunur í hlutfalli af meðalstöðu heildareigna	(Vaxtatekjur - vaxtagjöld) / meðalstöðu heildareigna
Hagnaður á hlut	Hagnaður ársins sem tilheyrir hluthöfum/ veginn meðalfjöldi útistandandi hluta
Eiginfjárlutfall alls	Eiginfjárgrunnur samkvæmt ákvæðum laga (CET1 + AT1 + T2) / áhættugrunnur
Hlutfall almenns eigin fjár þáttar 1	Almennt eigið fé þáttar 1 (CET1) / áhættugrunnur
Almennt eigið fé þáttar 1 (CET1)	Bókfært eigið fé - frádráttarliðir (óefnislegar eignir, frestuð skattinneign)
Viðbótar eigið fé þáttar 1 (AT1)	Eiginfjárgæringar undir þætti 1 aðrir en almennt eigið fé þáttar 1
Samtals eigið fé þáttar 1 (T1)	Almennt eigið fé þáttar 1 + viðbótar eigið fé þáttar 1
Samtals eigið fé þáttar 2 (T2)	Víkjandi lán - lögbundnar niðurfærslur
Eiginfjárgrunnur	CET1 + AT1 + T2
Vogunarhlutfall	Eigið fé þáttar 1 / (heildareignir + liðir utan efnahags)
Hlutfall útlána til viðskiptamanna af innlánnum	Útlán og kröfur á viðskiptavinum/ innlán frá viðskiptavinum
Hlutfall innlána af heildareignum	Innlán frá viðskiptavinum/ eignir alls
Heildarlausafjárþekja	Lausafjárforði / nettóútlæði lausafjár næstu 30 daga á álagstímabili
Fjármögnunarþekja erlendra mynta	Tiltæk stöðug fjármögnun / nauðsynleg stöðug fjármögnun
Ársverk í árslok	Fjöldi stöðugilda í árslok
Arður á hlut	Greiddur arður / fjölda útistandandi hluta

Undirritunarsíða

Undirritað af
Berglind Svavarsdóttir

Undirritað af
Einar Þór Bjarnason

Undirritað af
Guðbrandur Sigurðsson

Undirritað af
Guðrún Blöndal

Undirritað af
Helga Björk Eiríksdóttir

Undirritað af
Lilja Björk Einarsdóttir

Undirritað af
Sigríður Benediktsdóttir

Undirritað af
Þorvaldur Jacobsen